

KOLMAPÄEV, 18. VEEBRUAR 2009

ISTUNGI JUHATAJA: HANS-GERT PÖTTERING

president

(Istung algas kell 15.00.)

1. Istungjärgu jätkamine

Juhataja. – Kuulutan neljapäeval, 5. veebruaril 2009 peatatud Euroopa Parlamendi istungi jätkunuks.

2. Presidentuuri avaldused

Juhataja. – Daamid ja härrad, kaks nädalat tagasi mõrvasid terroristid poola insener Piotr Stańczaki, keda nad olid möödunud aasta septembrist saadik Pakistanis pantvangis hoidnud. Tahaksin Euroopa Parlamendi nimel väljendada raevu süütu inimese, Poola ja Euroopa Liidu kodaniku jälestusväärse mõrva üle. Euroopa Parlament mõistab selle kuriteo kõige karmimalt hukka. Tahame väljendada hukkunu perekonnale ja kõigile lähedastele siirast kaastunnet.

Terrorism on otsene rünnak vabaduse, inimõiguste ja demokraatia vastu. Terrorismiga püütakse saavutada oma eesmärged pimedate vägivalda abil ning hävitada meie ühiseid väärtusi. See on suureks ohuks rahvusvahelise üldsuse turvalisusele ja stabiilsusele. Terrorism on kuritegu, millesse me ei saa leebelt suhtuda.

Daamid ja härrad, ma tahaksin mõrvatud inseneri emakeeles öelda, *niech spoczywa w wiecznym pokoju* [puhaku ta igaveses rahus].

Ma palun teil kõigil nüüd Piotr Stańczaki mälestuseks püsti tõusta.

(Parlament tõusis ja seisis minut aega vaikides.)

Daamid ja härrad, viimasel ajal aset leidnud Austraalia metsatulekahjud on põhjustanud traagilist surma. Need Austraalia ajaloo kõige hullemad metsatulekahjud on kohutaval moel võtnud palju elusid. Selle looduskatastroofi vägivaldne jõud ja hirmsad tagajärjed tekitasid meis kõigis jubedust. Ma kirjutasin Austraalia peaministrile, et väljendada Euroopa Parlamendi siirast kaastunnet. Tahaksin tänasel täiskogu istungil veel kord väljendada Euroopa Parlamendi nimel meie solidaarsust Austraalia, sealsete inimeste ja valitsusega sel kurval ajal.

Järgmisel nädalal läheb parlamendi delegatsioon Austraaliasse meie kaastundeavaldust isiklikult edasi andma. Tahaksin siiski kasutada juhust ning väljendada meie siirast kaastunnet kõigi hukkunute perekondadele. Oleme mõttes teiega.

Daamid ja härrad, taas tuleb muret tegevaid uudiseid Iraani Islamivabariigist. 2008. aasta mais võeti vahi alla seitse bahai usurühmituse juhtfiguuri. Kaheksa kuu jooksul keelduti neile õigusabi võimaldamisest. Sel nädalal peetakse nende seitsme bahai usurühmituse aukandja üle kohut viisil, mis ei vasta isegi kõige põhilisematele õigusriigi nõuetele. Nobeli preemiaga auhinnatud Iraani jurist Shirin Ebadi, keda on valmistatud ette kaitsma vangistatud usujuhte, on ise saanud surmaohvardsi.

Euroopa Parlament kutsub Iraani võime taas väga tungivalt üles austama inimõigusi ja usuvähemuste õigusi ning vaatama uuesti läbi süüdistused bahai seitsme juhi – Fariba Kamalabadi, Jamaloddin Khanjani, Afif Naeimi, Saeid Rasaie, Mahvash Sabeti, Behrouz Tavakkoli ja Vahid Tizfahmi vastu. Need inimesed vangistati vaid nende tõekspidamise tõttu ja nad tuleks viivitamata vabastada.

(Aplaus)

Daamid ja härrad, eelmisel reedel, 13. veebruaril 2009. a vahistas Venezuela valitsus pealinnas Caracases Euroopa Parlamendi Hispaaniat esindava liikme härra Herrero ning saatis ta riigist välja märkuste tõttu, mida ta oli meedias Venezuela valitsuse kohta teinud. Härra Herrero viibis selles riigis Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni ametliku delegatsiooni liikmena, keda oli sinna kutsunud opositsioonipartei seoses põhiseadusliku referendumiga. Politsei tungis jõuga tema hotellituppa, arreteeris ta ning pani Brasiiliasse minevale lennukile ilma mingi ametliku selgituseta ja võimaldamata tal kaasa võtta oma isiklikke asju. Leiame, et selline teguviis on vastuvõetamatu!

Avaldan Euroopa Parlamendi nimel suurimat rahulolematust niisuguse teguviisi suhtes. Elades juhtunule kaasa, mõistan selle hukka kui inimõiguste rikkumise ja Euroopa Parlamendi kui demokraatliku institutsiooni halvustamise.

(Aplaus)

Giles Chichester (PPE-DE). – Härra juhataja, võtan sõna Euroopa Parlamendi Austraalia ja Uus-Meremaa suhete delegatsiooni juhina ja ühinen jäägitult teie äsja tehtud avaldusega ning tänan teid selle eest. Ootan rõõmuga selle sõnumi edasiandmist Austraalias järgmisel nädalal.

Juhataja. – Tänan teid väga, härra Chichester.

3. Eelmise istungi protokoll kiinnitamine: vt protokoll

4. Puutumatus kaitsmise taotluse järelmeetmed: vt protokoll

5. Volituste kontrollimine: vt protokoll

6. Kodukorra tõlgendamine: vt protokoll

7. Parandus (kodukorra artikkel 204a): vt protokoll

8. Kehtetud kirjalikud deklaratsioonid: vt protokoll

9. Esitatud dokumendid: vt protokoll

10. Suuliselt vastatavad küsimused ja kirjalikud deklaratsioonid (esitamine): vt protokoll

11. Nõukogu edastatud kokkulepete tekstid: vt protokoll

12. Parlamendi seisukohtade ja resolutsioonide vastuvõtmisele järgnev tegevus: vt protokoll

13. Tööplaan

Juhataja. – Käesoleva istungi päevakorra projekti lõppversioon, mis koostati esimeeste konverentsil nende neljapäeval, 5. veebruari 2009. aasta koosolekul kooskõlas kodukorra artiklitega 130 ja 131, on välja jagatud. Tehti järgmised muudatusettepanekud:

Kolmapäev:

Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon on palunud härra Reuli raporti võimalike lahenduste kohta seoses naftatarnetega edasi lükata järgmisele osaistungjärgule.

Herbert Reul, fraktsiooni PPE-DE nimel. – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, arutasime seda ettepanekut parlamendi komisjonis pikalt ja põhjalikult ning jõudsime enamiku toetuse saanud otsusele, kuid eile ja täna on tulnud hulk nõuandeid ja ettepanekuid, mis on tekkinud peamiselt sellest, et teised parlamendi komisjonid on lisanud arutluseks uusi teemasid.

Mulle näib, et oleks hea mõte seda otsust täna mitte teha, vaid leida võimalusel hiljem lahendus, mida parlament siis toetada saab. Seega ma palun teil see edasilükkamise ettepanek täna vastu võtta. Täna.

Hannes Swoboda, fraktsiooni PSE nimel. – (DE) Härra juhataja, meie oleme esitanud kaks ettepanekut, millest kumbki ilmselt parlamendis suurt häälteenamust ei saavuta. Seetõttu soovin selle ettepaneku heaks kiita.

Härra juhataja, teie loal teeme samuti ettepaneku lükata edasi härra Bermani raport. Kui tema ettepanekut hilise esitamise tõttu heaks ei kiideta, tahan praegu öelda, et teeme homme ettepaneku kõnealuse raporti üle hääletuse edasilükkamiseks. Tänan.

Juhataja. – Tänan teid väga, härra Swoboda.

Kas keegi soovib sellele ettepanekule vastu vaielda?

Claude Turmes, fraktsiooni Verts/ALE nimel. – (DE) Härra juhataja, minu fraktsioon – Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon – on esitanud resolutsiooni, mida toetavad Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon ning suur osa Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioonist. Seetõttu ma arvan, et härra Reul nõuab edasilükkamist kartuses, et tema seisukohta toetab vähemus.

Minu arvates on natuke kummaline, et pärast meie pikka ja põhjalikku arutelu nõutakse taas viivitamist. Seega oleme edasilükkamise vastu.

Juhataja. – Daamid ja herrad, olete kuulnud asja poliitilist tausta. Kuulsite ka, mida härra Swobodal öelda oli. Otsus võetakse vastu homme.

(Parlament võtab Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni esitatud ettepaneku vastu.)

Härra Swoboda ettepaneku üle hääletame homme. Palun teil kõigil seda täna sel hääletamisel mees pidada.

(Tööplaan võeti muudetud kujul vastu.)⁽¹⁾

14. Euroopa Liidu roll Lähis-Idas (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni avaldused Euroopa Liidu rolli kohta Lähis-Idas. Mul on rõõm tervitada kõrget esindajat härra Solanat ja paluda tal meile kõne pidada.

Javier Solana, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja. – Härra juhataja, see on esimene kord sel, 2009. aastal, kui ma teie ees kõnelen. Mul on väga hea meel siin olla ning ma loodan, et meie senine hea koostöö jätkub ka käesoleval aastal.

Sõda Gazas lõppes kuu aega tagasi, 18. jaanuaril, ja ma usun, et nõustute minuga selles, et tundub nagu see oleks olnud alles eile. Sõjaga kaasnenud kannatuste ja purustuste tase oli tohutu ning jättis meile kõigile kibeda maigu suhu. Humanitaarolukord seal on siiani südantlõhestav. Peame leidma kiiresti lahendused abi saamiseks sinna ja inimeste kannatuste vähendamiseks.

Samal ajal peame aga ka tegema kõik võimaliku, et lõpetada konflikt iisraellaste ja palestiinlaste vahel ning Iisraeli ja araabiamaailma vahel. Vajaliku lahenduse parameetrid on praegu ja juba mõnda aega olnud hästi teada. Praegu loeb poliitiline tahe rakendada seda lahendust iisraellaste ja palestiinlaste ning araablase seas ja laiemas rahvusvahelises üldsuses.

Euroopa tahe Lähis-Idas rahu saavutada on sama tugev nagu alati. Oleme täielikult pühendunud elujõulise ja iseseisva, Iisraeliga rahu elava Palestiina riigi loomisele. See on meie Lähis-Ida poliitika keskmeks. Kõik meie tegevused lähtuvad sellest strateegilisest eesmärgist. Meie tugev toetus kuulub kõigile, kes tahavad rahumeelset lahendust Lähis-Ida piirkonnas esinevatele paljudele probleemidele.

Euroopa Parlament teab, kui keeruline ja raskesti kontrollitav olukord seal võib näida. Seda piirkonda on liiga sageli vaevanud vägivaldsüklid, suurenev äärmuslus ja majandusraskused. Samas on eurooplaste ja ameeriklaste võimalused koostööks Lähis-Idas rahu saavutamiseks praegu ilmselt paremad kui kunagi varem. Tulin just Washingtonist, kus mul olid tõhusad arutelud kõigiga Obama administratsioonist. Arvan, et sain neilt kinnitust, et nende poolt väljendatud tugev pühendumus olukorra lahendamiseks on tõeline. Meil on tahtmine ja valmidus teha nendega koostööd selle konflikti lahendamises edu saavutamiseks.

⁽¹⁾ Teisi muudatusi tööplaanis vt protokollist.

Arvan, et senaator Mitchelli määramine USA saadikuks on andnud Lähis-Ida inimestele ja tema sõpradele uut lootust. Me tunneme teda. Oleme temaga koos töötanud. Mul oli au temaga koos töötada 2001. aastal selle kuulsa raporti kallal ning hiljuti olen saanud temaga koos töötada kõnealuses piirkonnas.

Loodan väga, et need muutused viivad uue lähenemisviisini, mis võimaldab osapooltel oma asjade korraldamisel rohkem sõna sekka öelda. Teame, et lahendused ja ettepanekud peaksid tulema kohalikult tasandilt. Kuid ka sügavam rahvusvaheline sekkumine on ikkagi oluline.

Seetõttu ongi Araabia rahualgatus nii olulise tähtsusega. See algatus on araabia maailma ühine väljendus selle kohta, kuidas nad saaksid aidata oma konflikti Iisraeliga lõpetada. See on nende reaktsioon probleemile, mis on takistanud nende arengut ja lõimumist muu maailmaga. See küsimus jääb ja peaks jääma aktuaalseks.

Hiljuti toimusid Iisraelis olulised valimised. Muidugi on see Iisraeli rahvas ja nende poliitilised juhid, kes otsustavad oma uue valitsuse koosseisu. Meie omalt poolt loodame, et uus peaminister ja valitsus on üksmeelsed osalejad rahukõnelustes.

Sama kehtib muidugi ka palestiinlaste kohta. Ka nemad peavad oma valitsuse korda saama, muu hulgas ka lepituse teel. Nagu kõigile teada, julgustame me tugevalt Palestiina riigisest lepitust president Abbasi juhtimisel ning kõiki Egiptuse ja Araabia Liiga pingutusi selles suunas. See aitab saavutada rahu, stabiilsust ja arengut.

Nagu juba ütlesin, tean, et Euroopa Parlamendi ja meie kõigi tähelepanu on olnud teravalt Gaza kriisi juures. Lubage mul kasutada võimalust ning tuua esile mõned kõige olulisemad rahvusvahelised jõupingutused, mis on keskendunud vägivalda lõpetamise ja kogu tsiviilelanikkonna täbara olukorra leevendamise püüdlustele.

Egiptuse osa Gaza olukorra lahendamisel – ja seda küll koos palestiinlastega – on siiani väga tähtis. Loodame, et nende jõupingutused viivad kestva ja jätkusuutliku relvarahuni, piiripunktide avamiseni kaupadele ja inimestele ning mingit laadi Palestiina riigisisesest kokkuleppeni. Ilma selleta on raske – või isegi võimatu – Gazat uuesti üles ehitada.

Ootame positiivsete sõnumite saabumist relvarahu kohta. Üleeile toimusid tulemuslikud kohtumised ning lootkem, et need jätkuvad ka täna ja tulevikus, et relvarahu saaks viivitamatult välja kuulutada. Nagu teate, toimub Egiptuses 2. märtsil tähtis ülesehituskonverents ning loodame, et kogu rahvusvaheline üldsus annab oma panuse. Ka Euroopa Liit mängis siin rolli. Väljendasime kohe oma soovi panustada konkreetset kestva relvarahu saavutamisse. Teatasime ka oma valmisolekust saata taas oma järelevalvajad Rafa piiripunkti vastavalt kokkuleppele, millele kirjutasime alla 2005. aastal. Oleme valmis tegutsema Rafa s või mõnes muus piiripunktis, kus on abi vaja.

Mitmed Euroopa riigid on ka väljendanud oma valmisolekut aidata kaasa õigusvastase kaubitsemise – eriti relvade salakaubaveo Gaza sektorisse – keelustamisele. Euroopa Parlamendi tegevus kriisile reageerides on olnud märkimisväärne ning Euroopa Liidu kui terviku kriisile reageerimise lahutamatu osa.

Mis puudutab ÜROd, võime soojalt kiita Palestiina pagulasi toetavat ÜRO abiorganisatsiooni (UNRWA) tema töö ja järjekindluse eest ning rõhutada, et Euroopa Liit toetab jätkuvalt kõiki selle organisatsiooni jõupingutusi.

Kuid on selge, et ükski riik ega organisatsioon ei suuda Lähis-Ida konflikte üksi lahendada. Ainuüksi nendega seotud raskuste olemuse tõttu on vaja mitmepoolseid lahendusi. Nelik mängib lähikuudel selles olulist rolli. USA uus administratsioon on koostöös meiega kinnitanud, et soovib nelikut täiel määral ära kasutada.

Kohutavad sündmused Gazas peaksid sundima meid ka vaatama seda piirkonda strateegilisemast ja pikemaajalisemast perspektiivist. Gaza sektor moodustab lahutamatu osa 1967. aastal okupeeritud Palestiina territooriumist ning jääb kahtlemata Palestiina riigi osaks. Gaza sektor peab olema majanduslikult ja poliitiliselt elujõuline. Gazast peab saama poliitilise lahenduse osa.

Lähiaja prioriteediks jääb tagada kestev relvarahu, millest täielikult kinni peetakse, ja takistamatu humanitaarabi kohaletoometamise võimaldamine. Meil on vaja, et piiripunktid avataks humanitaarabi, kaupade ning inimeste liikumiseks regulaarselt ja ettearvatavalt.

Nagu teate, on Gaza konfliktiga seotud diplomaatiline tüli selles piirkonnas laiemalt väga märkimisväärne olnud – kaudsed kõnelused Süüria ja Iisraeli vahel on katkestatud, Mauritania ja Katar on katkestanud sidemed Iisraeliga ning oli Araabia rahualgatuse tagasitõmbumise oht.

Araabia lõhenemine on, nagu teate, süvenenud. Araabia ühtsusega on väga raske Gazas ja rahuprotsessis mujal Lähis-Idas edusamme teha. Lähis-Idas rahu saavutamiseks peab araabiamaailm olema ühtne. Eelseisev Araabia Liiga tippkohtumine on Araabia ühtsuse taastamisel – seda eriti Araabia rahualgatuse raames – olulise tähtsusega.

Järgnevatel kuudel toimuvad valimised ka Iraanis ja Liibanonis. 12. juunil valivad iraanlased uue presidendi. Meie oleme korduvalt väljendanud oma sügavat lugupidamist Iraani suhtes ning soovi luua selle riigiga varasemast täiesti erinevad suhted. See on selgelt kõigi huvides, kuid selle saavutamiseks on vaja usaldust, mis aga tuleb taastada.

Lubage mul oma jutt kokku võtta sõnadega, et 2009. aasta saab olema Lähis-Ida jaoks otsustav. On võimalik, et oleme millegi lävel. Üheks meie valikuks on ajada jätkuvalt sama poliitikat samal moel, teades, et see viib samade tulemusteni – tulemusteni, mida täna teame. Teisest küljest aga võime ka püüda pühendada sellele tööle kogu oma energia ja otsustuskindluse ning kohandada oma poliitikat ja tegutsemisviise, kuidas püüame tulemusi saavutada.

Peame töötama nii kriisi ohjamise kui ka konflikti lahendamise kallal – selles pole mingit kahtlust. Ent on aeg keskenduda otsustavalt konflikti lahendamisele. Ainult nii saame lõpetada selle lõputu surma ja hävitustööde jada.

(Aplaus)

Juhataja. – Tänan teid väga, kõrge esindaja. Daamid ja härrad, tahaksin juhtida teie tähelepanu sellele, et sel pühapäeval juhin ma Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee delegatsiooni presidendina delegatsiooni, mis teeb kahe- ja poolepäevase visiidi Gazasse, Rām Allāhisse, Sderot'sse ja Jeruusalemma. Muu hulgas toimuvad kõnelused president Peresi ja peaminister Olmertiga Jeruusalemmas ning Palestiina omavalitsuse president Mahmoud Abbasi ja peaminister Fayyadiga Rām Allāhis. Gazas tehakse ettevalmistusi toimuvaks ÜRO visiidiks.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, praegu on Lähis-Idas üleminekuhetk. Varsti on Iisraeil tõenäoliselt uus valitsus. Samuti on nüüd juba uus USA administratsioon, kes praegu määratleb oma välispoliitika prioriteete. On võimalik, et varsti näeme muutusi okupeeritud Palestiina territooriumil. Seega võib muutuv dünaamika luua võimalused uueks kokkuleppeks.

Ei saa aga eitada, et hiljutise konflikti tagajärjeks olid tohutud inimkannatused ja purustused. Seetõttu on Lähis-Ida rahuprotsess – peame tunnistama – jäänud eriti õrna faasi. Parlament teab seda liigagi hästi, kusjuures ma viitan aruteludele, mis meil siin juba toimunud on.

See ei ole kindlasti see olukord, kus tahtsime 2009. aasta alguses olla. Kuid, kui on võimalik, et ühel päeval valitseb iisraellaste ja palestiinlaste vahel rahu, on ainus viis edasi liikumiseks saada kõnelused taas õigele teele. Inimtragöödia Gazas on piirkonnale tohutut mõju avaldanud. Saabusin alles eile õhtul reisilt Süüriasse ja Liibanoni, millest ma ka kindlasti räägin, aga lubage mul rõhutada seda, et peame kõigile Iisraeli juhtidele selgeks tegema, et EL ootab pidevat pühendumust rahuprotsessile ja kahe riigi olemasolul põhineva lahenduse saavutamisele.

Meie kohuseks on edastada palestiinlastele sõnum, et tugev Palestiina omavalitsus, mis tõhusalt valitseb kogu okupeeritud Palestiina territooriumi, on hädavajalik nii Läänekalda ja Gaza sektori taasühendamiseks kui ka rahuprotsessi õigele teele saamiseks. Seetõttu Euroopa Liit toetabki Egiptuse, Türgi ja teiste jõupingutusi selle saavutamisel.

Peame leppima uue USA administratsiooniga kokku ühise viisi, kuidas edasi minna. Rääkisin alles eelmisel nädalal sel teemal telefoni teel välisminister Clintoniga. Ta nõustus, et on vaja kestvat relvarahu ja naasmist rahuprotsessi juurde ning et see on ülioluline. Samuti olime ühel meelel selles, et nelik peaks neis küsimustes enne kuu lõppu põhjalikult nõu pidama. Mul on hea meel, et USA administratsioon näeb nelikut rahu suunas liikumises väga tähtsa institutsioonina.

Lõpetuseks tahan lisada, et me peame suurendama oma koostööd Araabia Liiga riikidega. Üksmeel rahu osas on nõrgenemas ning seda mitte ainult Iisraelis ja okupeeritud Palestiina territooriumil, vaid ka Araabia Liiga sees, kus on esile kerkimas muret tekitavad rühmitused.

Eespool nimetatud põhjustel käisin just Süürias ja Liibanonis, kus kohtusin Süürias president Assadiga, Liibanonis president Sleimani ning teiste oluliste partneritega. Hiljutine konflikt on tugevalt kahjustanud läbirääkimisi mitte ainult Palestiina, vaid ka Süüria suunal. Seetõttu vahetasime pikalt mõtteid rahuprotsessi

üle. Ma kordasin Euroopa Liidu väga tugevat toetust Araabia rahualgatusele ning palusin partneritel tungivalt sellega jätkata, kuna see on tõhusaks võrgustikuks piirkonna rahukõneluste jaoks.

Rõhutasin ka teetähiseks olevat Süüria ja Liibanoni otsust luua diplomaatilised suhted ning käisin peale, et kõik sammud selles protsessis lõpule viidaks. Arutasime mõlemas nimetatud riigis praktilisi mooduseid, kuidas Euroopa Liit saaks reformi käiku toetada. Liibanonis ma kordasin meie valmidust põhimõtteliselt rakendada ELi valimiste vaatlemise missiooni ning olen juba otsustanud, et uurimissmissioon sinna peaks toimuma kohe.

Euroopa Liit tervikuna on viimastel nädalatel olnud ülimalt aktiivne nii poliitilisel kui ka praktilisel rindel. Poliitilisel rindel oleme sellest saadik, kui teile viimati jaanuaris aru andsin, püüelnud intensiivselt diplomaatiliste eesmärkide poole. Oleme olnud eesliinil üleskutsete tegemisel relvarahuks ning teinud koostööd Egiptuse ja teistega, et muuta kestav relvarahu võimalikuks.

Nõukogu järeldused jaanuaris näitasid, et EL töötab välja nn tööplaani kestva relvarahu saavutamiseks. Mainitud dokumendis määratakse kindlaks kuus tegevusala, sealhulgas sellised tegevused nagu humanitaarabi andmine, salakaubaveo vältimine Gazasse, Gaza piiripunktide taasavamine, ülesehitus, Palestiina riigisisene lepitamine ning rahuprotsessi jätkamine.

Ent palju väga delikaatset tööd on veel teoksil. Selleks, et anda teile vähemalt aimu käimasolevate tegevuste, milles oleme kõik osalenud, kiirest käigust, toon mõningaid näiteid: 15. jaanuaril viibisin töölounal Pariisi kaasesimeestega, 18. jaanuaril tippkohtumistel Sharm ash-Shaykhis ja Jeruusalemmas, 21. jaanuaril ELi ministrite kohtumisel Iisraeliga ning 25. jaanuaril kohtumisel rühmaga, mis koosnes Egiptuse, Palestiina omavalitsuse, Jordaania ja Türgi ministritest. Lisaks külastas Gazat 24. ja 25. jaanuaril humanitaarabi eest vastutav volinik Louis Michel.

Oleme regulaarselt ühenduses kolleegidega nelikust. Olulised kohtumised toimusid meil kolmikuna Moskvast. Vestlesin telefoni teel Clintoniga; Javier Solana oli Washingtonis ja me leppisime kokku vajaduses rahuprotsessi uuendada. Jätkame oma tegevuskava jälgimise tööd ning rakendame ka abi riigi ülesehitamiseks, sealhulgas tundlikes valdkondades, mis puudutavad õigusriiki ja piirihaldust.

ELi tegevusstrateegias Lähis-Ida jaoks nähakse ka ette ELi tuge lõpliku staatuse küsimustes, mis puudutavad näiteks Jeruusalemma, põgenikke ning julgeoleku korraldust.

Praktilisest küljest on EL seadnud prioriteediks humanitaarabi andmise Gaza inimestele. Komisjon on juba peaaegu üleöö muretsenud 10 miljonit eurot ning veel 32 miljonit eurot on mõeldud tulevaseks perioodiks.

Märtsi algul korraldab Egiptuse valitsus rahvusvahelise konverentsi Palestiina majanduse toetuseks ja Gaza sektori ülesehituseks. Me komisjonina oleme selle ettevõtmise kaastoetajaks. Mul on hea meel, et mul oli võimalus arutleda lubaduse üle, mida komisjon kavatseb teha väliskomisjoni ja eelarvekomisjoni esimeestele, varajases järgus siin parlamendis 2. veebruaril. Täna teid veel kord teie toetuse eest.

Praegu pole probleemiks mitte üksnes rahastamine, vaid ka juurdepääs, eriti Gaza puhul. Oleme nii avalikult kui ka eraviisiliselt väga häälekalt väljendanud oma vastuseisu Gaza piiripunktide sulgemisele. Parlament ühineb minuga täna järjekordses üleskutses piiripunktide täielikuks avamiseks.

(Aplaus)

Kui juurdepääs paraneb – ja ma ei kahtle selles, et see juhtub – siis võib-olla peame oma finantsproгноosi uuesti üle vaatama. Siis tekib mul ehk vajadus tulla siia tagasi ja teiega selle üle aru pidada. Loodan, et võin siis taas teie toetusele loota.

Austatud liikmed, võite loota komisjoni – ja ka minu – pühendumusele teha kõik, mis meie võimuses, et aidata nii kiiresti kui võimalik saavutada rahu maailma ühes kõige rahutumas piirkonnas. Jätkame kindlasti väga tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga.

(Aplaus)

Joseph Daul, fraktsiooni PPE-DE nimel. – (FR) Härra juhataja, härra Vondra, härra Solana, volinik Ferrero-Waldner, daamid ja härrad, olukord Gazas muutub iga päevaga veidi halvemaks. Sealne elanikkond kannatab tohutult. Seal on puudus kõigest.

Gaza sektorile peale pandud embargo tähendab loomulikult seda, et iga humanitaarabi saadetise puhul tuleb läbida takistused. Isegi kui saadeti kohale jõuab, on sellest vähe, täitmaks kohapealseid vajadusi. Haiglad ei

saa enam normaalselt töötada. Elanikkonna eest ei saa enam hoolt kanda. Praegu Gazas toimuv on suuremahuline humanitaarkatastroof.

Euroopa Liit juba mängib selles piirkonnas suurt rolli. Finantsabi, mida EL on palestiinlastele andnud ja annab, on märkimisväärne. Samuti on EL teinud palju, et vältida humanitaarkatastroofi, mille tunnistajateks täna oleme. Vaatamata takistustele, jätkab EL humanitaarabi andmist Gaza sektori elanikkonnale. Alles täna andis Euroopa Liit 41 miljonit eurot abiraha Palestiina pagulasi toetavale ÜRO abiorganisatsioonile. Seega pole meil praegu aeg wait olla.

Mina tahan, et Euroopa sõnum oleks selge. Me ei saa taluda seda, et selles konfliktis võetakse humanitaarabi pantvangi. On hädavajalik, et abi saaks vabalt ja takistusteta liikuda ning et kontrollpunktid oleks avatud.

Lisaks hoiatame amäsiMöödunud kuul juhtunu, kui amäskonfiskeeris ega tagastanud ÜRO abiorganisatsiooni poolt selles piirkonnas jagatud humanitaarabi, on skandaalne ja talumatu ning ei tohi korduda. Kõik osalejad peavad ülesehitusetappi ette nägema ja seda aktiivselt ette valmistama, hinnates kahjusid kohapeal ning koostama Gaza sektori ülesehituskava finants-, majandus- ja sotsiaalvaldkonnas. Ülesehitamine on vajalik piirkonnas stabiilsuse saavutamiseks. See on ka 2. märtsil Sharm ash-Shaykhis toimuva abiandjate konverentsi eesmärk.

Kuid väljendugem selgelt. Mingit ülesehitust – järjekordset – ei saa toimuda enne, kui kestev relvarahu on välja kuulutatud. Relvarahu ja sõjalise tegevuse lõpetamine ka Iisraeli poolt on absoluutsed eeldused rahu taastamiseks selles piirkonnas. Samuti on alustuseks vaja, viidates amäsile, kusjuures ütlen seda täie kindlusega – teha otsustav lõpp Gazast Iisraeli rakettide tulistamisele.

Tuleb ka võtta kõik meetmed võitluseks Gazat Egiptusega ühendava tunneli kaudu relvade ja laskemoona Gazasse toomise vastu. Väga oluline on taastada dialoog kõigi Palestiina ühiskonna osade vahel ning käivitada taas käsil olev läbirääkimiste protsess. Egiptus, millel lasub eriline vastutus tema piirnemise tõttu Gazaga, peab selles läbirääkimiste protsessis aktiivselt osalema. Egiptuse erilist rolli peame kõigis oma tulevastes diplomaatilistes püüdlustes arvesse võtma.

Saame vaid loota, et diplomaatilist teed lahti hoides on konfliktile võimalik lahendus leida. Kutsun kõiki osapooli, sealhulgas nelikut, Araabia Liigat ning liikmesriikide diplomaate, üles läbirääkimistes kindlalt ja otsustavalt osalema.

Martin Schulz, *fraktsiooni PSE nimel.* – (DE) Tänan teid, härra juhataja, daamid ja härrad, meie arutelu sõnum saab olla vaid üks: vägivald ei anna Lähis-Idas lahendust. Sõjaline tegevus ei anna lahendust. Terrorism ei anna lahendust.

Võimalik on, et üks osapool saavutab lühiajalise sõjalise ülekaalu. Võimalik on, et terroriakt põhjustab suure kaose. Kogemused aga näitavad, et iga vägivalda tekitab uut vägivalda ning pikendab vägivaltsüklit veelgi. Seega on ülimalt oluline pidada dialoogi, mis on aga Lähis-Idas äärmiselt keeruline, seda eriti ebakindluse ja teatud määral ka asünkroonsuse ajal.

Lootust tuleb aga ka Ameerika Ühendriikidest. President Obama, Hillary Clinton ning nende meeskond pakuvad üksmeelele ja dialoogile orienteeritud mudelit, mis erineb täielikult eelmise, praeguseks õnneks ametist lahkunud administratsiooni pakutust. Seega on Washingtonis lootust. Kuidas on aga Jeruusalemmaga? Benjamin Netanyahu sõnad valimiskampaania ajal kahtlemata kõlasid rahuprotsessi ohustavana ning ka Avigor Lieberman kujutab endast kindlasti ohtu Lähis-Ida rahuprotsessile. Selline asünkroonsus on ohtlik.

Mis toimub Liibanonis? Milline on Hezbollah' mõju tulevikus? Mil määral on nad valmis konstruktiivsesse dialoogi asuma enne ja pärast valimisi Liibanonis? Kuidas on lood Läänele orienteeritud enamusega? Kas enamus suudab valimisvõidu järel Hezbollah' integreerida? Kas Hezbollah on valmis laskma end integreerida? See sõltub olulisel määral sellest, kes valitseb Teheranis. Iraani valimiste tulemused on keskse tähtsusega. Sama kehtib ka amäsiioaku kohta.

Küsimus, kas valitseb radikaalne president, kes eitab Iisraeli õigust eksisteerida – nagu praegu ametis olev –, või on tegemist valitsusega, kes on valmis kõnelema ning see valmidus kõnelda ulatub Teheranist Beirutini ja sealt edasi Rafa sse, on otsustava tähtsusega kogu piirkonna stabiliseerumiseks. Meie pooldame ühtset valitsust Palestiinas. Ilma Palestiina ühtse valitsuseta ei saa rahuprotsess toimuda. Seega peab amäsiitama, et soovib ja saab niisuguse valitsusega ühineda.

Põhieelduseks siin on aga kõnelda amäsigtoetada palestiinlasi, kes tahavad amäsigrääkida, ja see, et Jeruusalemmas asuv valitsus, kes tunneb vaid asundustepoliitika jätkamist, ei sunniks neid kaitseseisundisse.

Kõrvalmärkusena, kui on tõsi, et 163 hektarit on nüüd asundusteks vabastatud, siis see muudab olukorda ebastabiilsemaks, mille me peame oma Iisraeli sõpradele täiesti otsesõnu selgeks tegema.

Lähis-Idas on kõik omavahel seotud. Ei saa lihtsalt üksikuid osiseid eraldada ning uskuda, et mingit üksikut probleemi saab lahendada sõjalisel teel. Seega on kõige aluseks valmidus läbi rääkida. Araabia Liiga kava, Saudi Araabia rahukava näeb ette vägivalda lõpetamise, tunnustades samal ajal ka Iisraeli õigust eksisteerida. See on julge ja ambitsioonikas kava, mille üle tuleb arutleda. Juba ainuüksi see tähendab edusamme, et Araabia Liigas ehk siis araabia leeris on inimesi, kes on valmis aruteluks. Seda tuleb toetada. Seda ei saa toetada pommitajate abil ning võiksin lisada, et Euroopa Liidu tööd ei saa toetada, hävitades mis tahes sõjalistel põhjustel seda, mida meie üles ehitame. Seetõttu saab meie sõnum olla vaid see, et eeltingimuseks on dialoog.

Kõrge esindaja Solana, ütlesite, et kõnelesite sel aastal esimest korda meie ees. See võib olla ka teie viimane visiit enne juunis toimuvaid valimisi. Kuna dialoog on suuresti edu vältimatu eeldus, tahaksin teile oma fraktsiooni nimel öelda, et teie olete dialoogi kehastus. Teie töö väärrib enam kui austust. See väärrib suurt imetlust eelkõige teie järjepideva dialoogi toetamise eest. Selle eest tunnustame teid siiralt.

(Aplaus)

Juhataja. – Täna teid väga, härra Schulz. Me muidugi loodame, ja selles osas oleme kõik ühel meelel, et härra Solana kõneleb meile mõned korrad veel enne selle parlamendi koosseisu ametiaja lõppu.

Graham Watson, fraktsiooni ALDE nimel. – Härra juhataja, raske südamega peame taas arutlema selle üle, mida saab Euroopa Liit teha valu leevendamiseks Lähis-Idas.

Praegust Gaza konflikti vaadates peab ütleva, et kehtivad kõik vanad tuttavad fraasid: mõlemapoolne süü, amaan provokatsioon ja Iisraeli ülemäärane reaktsioon. Ikka ja jälle aset leidva vägivalda puhul oleme neid väsinud fraase korrutanud nii palju, et nad on kaotanud oma mõju, milline see iganes kunagi oli. Me ei saa niimoodi jätkata. Loomulikult on meie moraalne kohus aidata Gazat üles ehitada. Muidugi on mõtet otsida tagatist Iisraelist. On juba piisavalt halb näha, et lennujaam, koolid ja kanalisatsioonisüsteemid on õhku lastud, veelgi halvem on aga need Euroopa rahaga uuesti üles ehitada, teades, et need tõenäoliselt jälle hävitatakse.

Kas on võimalik või usutav kujutada endale ette, et Iisrael suudab meid veenda, et seda ei juhtu? Igal juhul ei väldi Euroopa Liidu ülesehitus- ja humanitaarabi tulevast konfliktist. Meil on vaja uut ja positiivset lähenemisviisi – võimalusel koos Ameerika Ühendriikidega, kuid ka ilma nendeta.

Eelmisel kuul aset leidnud vägivald ning sel kuul toimunud valimiste tulemused on arutelu tingimusi muutnud.

amään poliitiliselt tugevam, sõjaliselt puutumatu ja jätkuvalt Iisraeli tunnustamise vastu ning Iisraeli eeldatav koalitsioon on jäigem kui kunagi varem ja suuresti vastu eraldi Palestiina riigile. Vahepeal suureneb lõhe Läänekalda ja Gaza sektori vahel veelgi, kusjuures on oht, et need jäädavalt üksteisest eralduvad.

Nõukogu ja komisjon pole tegelikult öelnud, kuidas nad sündmuste sellisele käigule reageeriksid ning eesistujariik Tšehhi Vabariik näib tahtvat seda küsimust päevakorrast maha võtta, kuid me ei saa enam kauem oodata. Olukorra kõrgpunktis, kus amään iisraellased üksteisega ei räägi, peame seadma saavutatavad tingimused, mis võimaldavad meil mõlemaga rääkida. Eraldatus on tekitanud vaid meeleheidet.

On aeg peenetundeliseks, kuid otsustavaks diplomaatiaks. Millises foorumis? Kas nelikus, härra Solana? Võib-olla tõesti, aga tunnistagem esmalt, et poliitika ebaõnnestumine, purunenud lootused ja vargsi kasvav äärmuslus viimase seitsme aasta jooksul on toimunud neliku jälgimise all. Selle saadik Tony Blair pole Gazas kunagi käinudki. Kui ta sinna läheks, saaks ta külastada kohta, kus asus tööstuspiirkond, mis on üks tema lemmikprojekt ja kavandatud töökohtade loomiseks, kuid tehti möödunud kuul maatasa.

(Aplaus)

Nelik peab olema avatud uuele lähenemisviisile ja kui meie partnerid selles ei suuda niisugust sammu astuda, peaksime meie uurima võimalusi, kuidas seda teha.

Lõpetuseks tahan öelda, et me saame tulevikuks valmistuda vaid nii, et tunnustame ausalt seda, mis on minevikus toimunud. Väidetavaid Gaza konflikti vältel toime pandud sõjakuritegusid peaks rahvusvaheliselt sõltumatult ja ausalt uurima. Palestiina pagulasi toetav ÜRO abiorganisatsioon UNRWA ja meie parlamendi komisjon on mõlemad teatanud ärevust tekitavatest tõenditest sõjakuritegude kohta ning need väited on tõesti tõised. Kui Iisraeli süüdistatakse ekslikult, tuleb tema nimi süüst puhtaks pesta, kuid kui ta need kuriteod toime pani, peab ta nende eest ka vastutama. Meie eesmärgiks peab olema saavutada kokkulepe,

mis tagaks rahuliku ja õitsva tuleviku mõlemal poolel nii, et vaenlastest võiksid taas saada partnerid. Meie lähenemisviisi ebaõnnestumine on aga siiani kirjutatud veriste tähtedega sealsele maapinnale. Härra Solana, me peame oleme algatajad uue rahutee rajamisel ja vajadusel asuma ise etteotsa.

(Aplaus)

Brian Crowley, *fraktsiooni UEN nimel*. – (GA) Härra juhataja, kõrge esindaja ja volinik Ferrero-Waldner, tervitan soojalt tänast kokkulepet toimetada Gaza sektorisse humanitaarabi. See on õige samm Euroopa Parlamendi poolt.

Praegune humanitaarolukord Gazas on halb ning Euroopa Liit on kohustatud aitama.

Palju on räägitud vajadusest rahu, dialoogi, mõistmise ja mõõdukuse – kui keegi soovib seda sõna kasutada – järele seoses reageerimise ja vastureaktsiooniga erinevatele sündmustele. Kuid Lähis-Idast rääkides tuleb meil kohe tegemist teha kolme asjaoluga.

Esiteks pole see läbirääkimine võrdsete vahel. Ühel pool on jõud, teisel pool on nõrkus ja lõhenemine. Teiseks ei ole välised mõjud ja sündmuste kajastamine meedias võrdne. Ühte poolt kaitsevad rahvusvaheline meedia ja teised riigid rohkem, teine pool kannatab halvustavate mõistete *terrorism* või *tagurlik* kasutamise all.

Kolmandaks, ja mis kõige tähtsam, vaatamata poliitilistele erimeelsustele, geograafilistele lahkarvamustele ja ajaloolastele vaidlustele, kannatavad päevast päeva needsamad inimesed – naised, lapsed, süüitud tsiviilelanikud, inimesed, kellel pole midagi pistmist poliitiliste rühmituste, organisatsioonide või poolsõjaväeliste rühmituste või terroristlike organisatsioonidega. Need on vaesed süüitud inimesed, kes on sattunud raketitule, pommitamise ja niinimetatud – nende sõnade kasutamine ajab mind naerma – sihipärase intelligentse pommitamise keskele. Pole olemas sellist asja nagu *intelligentne* või *ohutu* pommitamine. Kui pomm maandub, siis see lõhkeb ja tapab inimesi.

Meil on hulgaliselt tõendeid selle kohta, et mitte ainult Israeli suunatud ~~amäsa~~ raketid ei tapnud süütu inimesi, vaid et sada korda rohkem Israeli vägede pomme ja kuule on tapnud ning haavanud tuhandeid inimesi Gazas ja okupeeritud aladel. Oleme tõepoolest saanud tõendeid iirlaselt John Kingilt, kes töötab Palestiina pagulasi toetava ÜRO abiorganisatsiooni heaks Gazas, selle kohta, et kui nad teavitasid Israeli võime sellest, et nende pommid langesid Gazas asuva ÜRO laagri lähedale, kus hoiti kütust ja toitu ning mida kasutati ka varjupaigana lastele, kelle kooli oli tol päeval varem pommitatud, siis pommid langesid veelgi lähemale, ning kui nad helistasid võimudele teist korda, siis langesid pommid ÜRO laagris asuvale kütuselaole.

Tegemist võis ju olla hooletuse, valesti informeerituse või tahtliku sihtimisega, kuid nii või teisiti on see rünnak – ehkki mõnede meelest võib-olla mitte sõjakuritegu – rahu, humaansuse ja vabaduse institutsioonide pihta. Sõja ajal kehtivad teatud tegevusreeglid ning on asju, mida teha ei tohi.

Peame muidugi aitama Palestiina inimestel oma alasid taas üles ehitada. Loomulikult peame tagama ja kindlalt nõudma, et toimuksid rahukõnelused ja rahu saaks edeneda, kuid selleks peame ka Euroopas julgeid samme astuma. Nõustudes Martin Schulziga, ma õnnitlen Javier Solanat selle pika üksildase tee käimise puhul, rääkides inimestega, kellega keegi teine ei räägiks, dialoogivärvate avamise puhul, sest vaid vaenlaste vahelise dialoogi abil on võimalik rahu saavutada ning vaid rahu teel saab üles ehitada kindla kahe riigi olemasolul põhineva lahenduse, mis tagab Lähis-Idas rahu, õigluse ja julgeoleku.

Jill Evans, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Härra juhataja, ma olin Euroopa Parlamendi delegatsiooni liige, kes käis eelmisel nädalal Gazas vaatamas sealset hävingut, ning parlamendi tänase resolutsiooni keskmeks on humanitaartegevus, mida on hädasti vaja.

Seal valitseb tõeline humanitaarkriis – ja kuidas me sellele kiiresti reageerime? Üheksakümmend protsenti Gaza inimestest sõltuvad ÜRO abist. See pole seotud mingite läbirääkimistega. Peame tagama, et abi jõuaks kohale, kuid selleks on vaja, et piiramine lõpetataks ja piiripunktid avataks. Kuidas saab tihedalt rahvastatud ala, kus elab 1,5 miljonit inimest ja mida on 22 päeva pommitatud ning kus on tapetud üle 1000 inimese, hakata eales taastuma, kui sisse lubatakse tuua vaid 15 kategooriasse kuuluvaid humanitaarabiesemeid: toiduaineid, mõningaid ravimeid ja madratseid? Kodused ja kontoreid ei saa uuesti üles ehitada, kui puudub tsement ja klaas, mille sissetoomine on aga keelatud. Ei saa õpetada lapsi koolis, kus pole paberit, sest see on keelatud. Ei saa toita inimesi, kui ei lubata sisse vedada piisavas koguses toitu. Küsimus pole selles, et abi puudub, vaid selles, et seda ei lubata läbi. Peame avaldama Israeli valitsusele survet, et blokaad lõpetataks ja piiripunktid avataks.

Igasugune Gazas tekitatud kahju hindamine peab juhtima tähelepanu sellele, et infrastruktuuri ja majanduse hävitamine võeti meelega sihiks. Nägime, et koole, tehaseid, kodusid ja haiglat oli tahtlikult rünnatud. Kordan veel kord, et olime tunnistajateks sellele, et Iisrael on hävitanud Euroopa Liidu rahastatud projekte, ning meie, selle asemel, et midagi selles osas ette võtta, räägime kaubandussuhete arendamisest, kui inimõiguste tingimusi rikutakse praegu kehtivate kokkulepete alusel.

Härra Solana rääkis, et sama poliitika jätkamisel võime olla samas kohas tagasi. Nõustun sellega. 2006. aastal keeldus Euroopa Liit tunnustamast Palestiina ühtset valitsust, kuhu kuulusid amālikmed, kuid samas oleme valmis tunnustama uut Iisraeli valitsust, kuhu võivad kuuluda liikmed, kes lükkavad tagasi kahe riigi olemasolul põhineva lahenduse ja ei toeta Palestiina riiki.

Praegu on oluline see, et EL oleks valmis tegema koostööd ja tunnustama ajutist Palestiina rahvuslikku ja üksmeelset valitsust, mis peaks esile kerkima järgneva mõne nädala jooksul Kairo läbirääkimiste tulemusel, ning me peame saatma selge signaali oma kavatsustest ka rahvusvahelisele üldsusele. Peame toetama lepitusprotsessi Palestiinas kui osa pikaajalise lahenduse saavutamisest, mis tähendab, et peame tagama, et me ei korda minevikus tehtud vigu.

(Aplaus)

Francis Wurtz, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (FR) **Härra juhataja**, härra Solana, volinik, kui ma kuulasin umbes kuu aega tagasi Gaza lapsi rääkimas oma maja varemete keskel, kuidas nad olid värisenud, kui pommid langesid, või nende vanemaid kirjeldamas nende 22 päeva ja ööd väldanud põrgut, mis nende elule ja tulevaste põlvkondade mällu alatiseks pitseri vajutas, ei tundnud ma Euroopa üle uhkust.

Ma mõtlesin mõnede meie liikmesriikide juhtide peale, kes peavad ajaloo ees vastust andma oma poliitilise julguse puudumise, kasutamata jäetud võimaluste ja tulevikunägemuse puudumise pärast. Küsisin endalt: millisesse äärmusesse peavad Iisraeli juhid oma ebainimlikkuse palestiinlaste suhtes ning põlguse seaduse ja põhiväärtuse suhtes viima enne, kui Euroopa peamised poliitilised liidrid julgevad sõrme tõsta ja lõpuks öelda: „Aitab juba!“

Need, kes nimetavad end Iisraeli sõpradeks, et õigustada selle praeguse valitseva klassi karistamatust ja nende suhtes üles näidatud piiramatut leplikust, peaks mõtisklema suure Iisraeli kirjaniku David Grossmani sõnade üle, mida siinkohal tsiteerin: „Selles, praegu meie rahvast üle käivas natsionalistliku hüperbooli laines ei teeks paha meenutada, et lõppkokkuvõttes on viimane sõjaline operatsioon Gazas järjekordne samm mööda tulest lõõmavat vägivalda ja vihkamise rada. See rada, mis mõnikord on võidu, mõnikord kaotusega tähistatud, viib meid vältimatult hävingusse.“

Või las nad esitavad endale sama küsimuse, kui kuulus Iisraeli ajaloolane Shlomo Sand, keda samuti tsiteerin: „Külvasime lohutamatu kurbust. Tõestasime, et meil puuduvad moraalsed piirangud. Kas oleme tugevdanud rahuleeri palestiinlaste seas?“ Ta jätkab: „Iisrael on tõuganud palestiinlased meeleheitmesse.“

20 aasta jooksul tunnustasid Yasser Arafat ja Palestiina omavalitsus Iisraeli riiki midagi vastu saamata. Iisrael keeldus 2002. aastal Araabia Liiga pakkumisest, daamid ja härrad. Kõik räägivad Araabia Liigast ja nende rahuprojektist. See on olnud olemas seitse aastat. Mida on Euroopa teinud, et seda võimalust kasutada?

Tulen seega tagasi Shlomo Sandi sõnade juurde: „Iisrael keeldus 2002. aastal Araabia Liiga pakkumisest Iisraeli täielikult tunnustada 1967. aasta eelsete piiridega.“ Iisraeli ajaloolane teeb sellest niisiis järelduse: „Iisrael sõlmib rahu vaid juhul, kui tema poliitikale avaldatakse survet.“

See tekitab ühe küsimuse, härra Solana, kuna te ei rääkinud midagi rahvusvahelise õiguse teemal. Millist survet on Euroopa Liit valmis Iisraelile Gaza ja Läänekalda, sealhulgas Jeruusalemma, osas avaldama, et meenutada selle praegustele ja tulevastele juhtidele, et rahvusvahelise üldsuse liikmeks olemine üldiselt ning eriti partnerlus Euroopa Liiduga on võimalik selle hinnaga, et pole kohta sõjaliseks okupatsiooniks, sõjakuritegudeks ega poliitikaks, mis iga päevaga vägisi suurendab lõhet Euroopa ja araabia-moslemi maailma vahel?

Mina eurooplasena ei tahaks panna kogu lootust Lähis-Ida suunalise poliitika muutumise osas vaid sellele, kes asub Valges Majas. Ma tahaks siiski uskuda, et Euroopa teeb täispöörde.

(Aplaus)

Kathy Sinnott, (IND/DEM). – Härra juhataja, arutleme täna humanitaarabi käsitleva resolutsiooni üle. Tahaksin kõigepealt rõhutada, et ma ei kõnele fraktsiooni IND/DEM nimel, kuna fraktsioonil puudub sel teemal oma seisukoht. Selle asemel ma kõnelen kui Euroopa Parlamendi liige iseenda ja oma inimeste nimel.

Enamik Gaza inimesi peavad ellujäämiseks sõltuma humanitaarabist – veest, toidust, peavarjust, riietest ja eriti ravimitest. Sealne elanikkond on olnud piiramisrõngas juba väga pikka aega. Kõik piiripunktid on olnud 18 kuud suletud ning hiljutise kohutava agressiooni tõttu on inimesed Gazas veelgi rohkem meeleheitel. Kuna piiramist pole veel lõpetatud ja piiripunktid on siiani suletud, on väga raske esmatarbekaupu inimesteni viia.

Ma märkasin, et kõnealuse resolutsiooni põhjenduses E on öeldud, et meie, eurooplased, oleme endi üle väga uhked oma humanitaarabi jõupingutuste pärast. Teie, volinik, rääkisite poliitilistest jõupingutustest, mida teete, kuid kas me oleme seda kiitust väärt? Iisraeli ja ELi vahel toimub aastas kaubavahetus 27 miljardi euro ulatuses. Kui oleksime tahtnud Gaza suhtes tegutseda, kasutaksime võimu, mida see kaubavahetus meile annab, ning rakendaksime majanduslikke sanktsioone. See, et me seda ei teinud isegi pommitamise tipphetkel jaanuaris, näitab, et eelistame nagu alati asjade endist seisukorda, kusjuures humanitaarabi ehk leevendab meie süümepiinu. Lisaks sellele, et me ei taha head kaubandusturgu häirida selle nimel, et lõpetada ebaõiglus Gazas, ei soovi me ka siiani tühistada või lihtsalt peatada ELi ja Iisraeli vahelist lepingut.

Ma armastan väga juudi inimesi. Kolledžis kasutasin võimalust, et läbida mitu kursust nende ajaloo ja kirjanduse kohta rabi käe all. Sõprus ei tähenda aga pimedust, vaid tahtmist olla aus. Tegelikult nende demonstatsioonide põhjal, mis Iisraeli suuremates linnades toimusid, võib öelda, et paljud Iisraeli kodanikud on avalikult vastu oma valitsuse tegudele.

Tulles tagasi humanitaarabi pakilisuse juurde: füüsilise infrastruktuuri taastamine on tähtis, kuid on arusaadav, et abiorganisatsioonid võivad kõhelda selle juures, kui tundub, et Iisraelis hakkab valitsema veelgi ähvardavam režiim. Iniminfrastruktuuri taastamisega ei saa aga oodata. Peame saama abi Gaza sektorisse sisse. Toonitan eriti seda, et jaanuaris kasutatud eriti julmad relvad jätsid paljud inimesed järele ja tekitasid hirmsaid põletushaavu. Tean omast käest, mis tunne on, kui tervest lapsest saab invaliid.

Peame oma meditsiinilise ning hariduslase sekkumisega jõudma kõigi nende tuhandete inimesteni ja eelkõige lasteni, kes uuest aastast on jäänud kogu eluks invaliidiks. Neid aidates peame nende lood jäädvustama, et alustada tõendusmaterjali kogumist sihipäraste rünnakute ja võimalike sõjakuritegude kohta.

Jean-Marie Le Pen (NI). - (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, kindlasti ei saa Euroopa või veel vähem tema välispoliitika kõrge esindaja Javier Solana – endine NATO peasekretär – olla vahendajaks Iisraeli ja Palestiina vahel. Neid kutsutakse vaid üles rahastama Gaza sektori üles ehitamist, nagu nad seda praegu teevad Kosovos, Liibanonis ja Afganistanis.

USA ja Iisrael pommitavad ning Euroopa rahastab uuesti üles ehitamist. Nii jagunevad ülesanded liitlaste vahel. Tegelikult peaksid maksma need, kes kahju tekitavad. Egiptus on rahukõneluste keskmeks, kus arutatakse kestva relvarahu üle. See on aga raske ülesanne – kolmanda mehe, äärmuslikult parempoolse ja seal demokraatlikult tunnustatud liidri härra Libermanni surve all olev Iisraeli valitsus võib näha oma rolli neis läbirääkimistes erakordselt keerukana. Tegelikult härra Netanyahu, keda esitletakse tulevase peaministrina, on alati olnud vastu vaerahule.

Veel raskendab olukorda see, et Mahmoud Abbasi juhitud Palestiina omavalitsus on Läänekaldal muutunud millekski rahvusvahelise protektoraadi taoliseks, mille seaduslikkus on elanikkonna silmis tublisti vähenenud.

Viimaseks asjaoluks, mida peame arvesse võtma, on see, et Iisraeli asunduste laienemine, mis pole 1967. aastast saadik peatunud, muudab Palestiina riigi loomise Läänekaldal eriti keeruliseks. Täna on Iisraeli kord astuda järgmine samm, kuid kas sõjaõhutamajad kummaski leeris lepivad selle rahuga, mida kaks osapoolt nõuavad, ilma ennast vajalike vahenditega varustamata?

Lubage mul lisada üks mõte Prantsusmaa naasmise kohta NATO integreeritud militaarstruktuuri, mida arutatakse Vataneni raporti raames. Oma naasmise tõttu võtab Prantsusmaa endale rasked kohustused. Tegelikult ühineme taas NATOga, kuigi külm sõda lõppes juba 1990. aastal. Härra Sarkozy näib olevat unustanud Berliini müüri langemise ja Venemaa tagasituleku vabade riikide sekka. Kas on vaja tugevdada blokipõhist mõttelaadi ajal, mil näeme multipolaarsust ning esilekerkivate riikide suurenevat jõudu ja seda ka sõjalisel tasandil?

Pealegi kohustab Prantsusmaa liikmelisus selles integreeritud struktuuris teda tugevdama oma väekontingenti Afganistanis, kuigi tal juba on seal 3300 meest. Millistest allikatest ta seda operatsiooni rahastab, kui tema

kaitse-eelarve on langemas alla kahe protsendi SKTst ning väe jõude tuleb enam kui 30 rügemendi võrra vähendada?

Paradoksaalne on see, et me suurendame NATOga taas ühinemiseks on finantsosalust, samal ajal vähendades oma väe jõude Aafrikas. Euroopa kaitsest, mida president Sarkozy nii armastab, saab seega Atlandi alliansi tugisammas. Selles veendumiseks piisab, kui loete Lissaboni lepingut ja selle lisaprotokolle.

Nii välispoliitika kui ka ühise julgeoleku mõttes on Euroopa tee tupiktee ning saab meid viia üksnes kokku USA ja tema liitlastega. Loobume tagasitõmbumise loogikast rahvusliku sõltumatuse ja iseseisvuse nimel, mis tugineb eriti meie sõltumatul tuumarelvil kui hirmutusvahendil.

Juhataja. – Ka teised liikmed on veidi üle aja läinud ja seega peame seda kõigile lubama.

Javier Solana, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja. – (ES) Härra juhataja, mulle võimaldatud lühikese aja jooksul ei saa ma vastata kõigile, kes käesoleva arutelu kestel on sõna võtnud. Lubage mul aga väljendada kõige siiramat tänu selle üle, mida ütlesite minu ja minu tegemiste kohta. Tahan vaid öelda, et võite olla kindlad, et ma töotan ka edaspidi sama otsusekindlalt – isegi veel otsusekindlamalt, kui võimalik –, sest olukord muutub iga päevaga üha keerulisemaks.

Usun, et on viis küsimust, milles kõik eelkõnelejad üksmeelel on.

Esiteks humanitaarküsimused: ei saa olla mingit kahtlust, et kõige pakilisem ja olulisem küsimus on humanitaarküsimus. Viimastel päevadel ja nädalatel aset leidnud vägivald on teravalt esile tõstnud tohutud vajadused selleks, et leevendada sealse elanikkonna, eriti Gaza inimeste, kannatusi. Seetõttu teeme kõik, mis meie võimuses, et vähendada igapäevaelu raskusi Gazas. Seda teeb nii komisjon – vähimagi kõhkluseta – kui ka nõukogu liikmesriigid ning kogu rahvusvaheline üldsus.

Teiseks, selleks on esmatähtis Gaza ja Iisraeli ning Gaza ja Egiptuse vaheliste piiripunktide avamine. Kusjuures need tuleb avada kiiresti ja viivitamata. Meie seisukoht on, et abi saadetakse kõikjale, kus seda vajatakse ja, mis puudutab eriti Rafa piiripunkti, siis oleme kohe valmis tegutsema asuma. Seal juba on Euroopa Liidu vaatlejad ja niisiis, niipea kui piir Rafa piiripunktis avatakse, oleme valmis tegutsema.

Kolmas ja väga tähtis küsimus on Palestiina ühtsus. Austatud liikmed, usun, et on selge, et hetkel ei saa olla mingit lahendust enne, kui algab leppimine palestiinlaste vahel. Seega nagu väljendati viimase üldasjade nõukogu resolutsioonis: Euroopa Liit toetab praegu ja ka edaspidi nii president Abbasi kui ka president Mubarak'i jõupingutusi edu saavutamisel palestiinlaste lepitamisel.

Paljud kõnelejad on maininud kohustusi, mida saame endale võtta, kui saab olema uus Palestiina üksmeelne valitsus. Mulle, austatud liikmed, näib – ja see on minu isiklik arvanus –, et kui on olemas Palestiina üksmeelne valitsus, kelle eesmärgiks on kaks riiki ja nende kahe riigi ülesehitamine rahumeelsete vahendite abil ning kellel on Gaza ülesehitamiseks kava ja kes püüab 2009. aastal välja töötada valimiste protsessi, siis Euroopa Liit peaks sellist valitsust toetama.

Neljandaks on Iisraeli küsimus: pärast valimisi kerkib esile kaks olulist küsimust. Esiteks on valimiste või valimistel saavutatud enamuse läbi tekkinud valitsus kohustatud, meie arvamuse kohaselt, rahuprotsessi jätkama. Seetõttu sõltumata sellest, milline valitsus valimistjärgselt võimule saab, jätkame meie oma tööd ja teeme ka edaspidi kõik võimaliku, et see valitsus end kehtestaks, töötaks ja panustaks rahuprotsessi jätkamisse, tehes kõik enda võimuses oleva selle protsessi lõpuleviimiseks võimalusel 2009. aasta jooksul.

Viiendaks ja meie arvates täiesti põhjapanevaks küsimuseks on asunduste küsimus. Usun, et viimased, 2008. aastast pärinevad andmed asunduste seisu kohta, mida avaldas Iisraeli valitsus, peaks meid kõik panema end vastutavatenä tundma.

Tahan teile öelda, et 2001. aastal töötasin koos tolleaegse senaator Mitchelliga kuulsa temanimelise raporti kallal. Olin üks neljast inimesest, kes selle programmi kallal töötasid. Tahaksin, et te, austatud liikmed, oleksite nii head ja loeksite selle 2001. aastal avaldatud raporti uuesti läbi, kus öeldi asju, mida kahjuks peab veel ka täna ütleva, näiteks asunduste teemal. Kui meie Euroopa Liidus ei suuda muuta seda, kuidas neid asundusi luuakse, on usutava rahualgatuse võimalus väike. Seda küsimust tuleb seetõttu tõsiselt võtta. Peame oma sõpradega Iisraelis tõsiselt rääkima, tagamaks selle, et asunduste küsimusega tegeldaks hoopis teisel moel.

Viimaseks küsimuseks, härra juhataja, austatud liikmed, on Araabia Liiga. Araabia riikide ühtsus on ülioluline. On hädavajalik, et teeksime koostööd kõigi Araabia Liiga riikidega, et nende poolt alla kirjutatud rahualgatus jääks jõusse. Otsustava tähtsusega on see, et rahuprotsess lõppeks palestiinlaste ja iisraellaste, ent samuti

araablaste ja Iisraeli leppimisega. Toetame seega täiel määral neid, kes töötavad selle nimel, et muuta rahualgatus tegelikkuseks.

Näeme suurt lõhenemist Araabia Liigas. Peame tegema kõik, mis diplomaatiliselt võimalik, et vältida niisuguste erinevuste süvenemist ning julgustada selle asemel harmoonia ja koostöö protsessi taastamist selles suures araabia perekonnas.

Härra juhataja, austatud liikmed, nagu juba ütlesin, saab 2009. aasta olema ülimalt oluline aasta. Peame jätkama oma püüdlusi kriisi lahendamiseks, viima piirkonda humanitaarabi, tegema kõik, mis meie võimuses, selle tagamiseks, et saavutada relvarahu, ning selleks, et toimuksid läbirääkimised Iisraeli ja Gaza ning Egiptuse ja Gaza vahel. Kuid siiski, lugupeetud liikmed, kui me ei suuna oma mõtlemist kriisiohjamiselt ümber sügavalt konflikti lahendamisele orienteeritaks, oleme me ikka samas olukorras, kus me kahjuks oleme tagasi 2009. aasta alguses.

Härra juhataja, loodan, et kui me kõik koos töötame, siis 2009. aasta saab olema see aasta, mil me saame lõpuks lahendada selle tohutu konflikti, mis on meil raskelt lasunud paraku juba liiga pikka aega.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, tahtsin vaid veel kord öelda, et möödunud aastal nägime selgelt, et ebaõnnestumine ei ole mingi võimalus. Lootsime kõik Annapolise protsessile ja rahuprotsessile. Paraku on sõjaline rünnak Gazale pärast Gazast Iisraeli lennutatud rakette seda võrrandit muutnud. Teame nüüd kõik, et on hulk elemente, mis on absoluutselt vajalikud selleks, et saaksime naasta rahukokkulepete juurde. Üks asi on igatahes kindel – sõjaline lahendus pole lahendus. Selles nõustun teie kõigiga. Seega peame mis tahes hinnaga tegema tööd selleks, et rahu saavutada.

Selles on palju osalejaid nii Euroopa Liidus kui ka rahvusvahelises üldsuses – olgu need Ameerika Ühendriigid, ÜRO või Venemaa –, kuid on ka palju Araabia sõpru ja kolleege. Saan vaid loota, et kui uus Iisraeli valitsus on paigas, tahavad kõik need osalejad rahu nimel kokku tulla. Meie loogiline põhiprintsiip on selge, kuid kas emotsioonid viivad meid siis õigele rajale, seda saame näha. Võite olla kindlad, et me töötame selle nimel.

(Aplaus)

Juhataja. – Arutelu kokkuvõtteks on esitatud üks resolutsiooni ettepanek⁽²⁾ vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2.

Arutelu on lõppenud.

Hääletamine toimub täna.

Kirjalikud deklaratsioonid (kodukorra artikkel 142)

Bairbre de Brún (GUE/NGL), kirjalikult. – (GA) Humanitaarolukord Gazas on vastuvõetamatu. Kaheksakümmend kaheksa protsenti sealsest elanikkonnast vajab toiduabi, haiglates on puudus esmastest meditsiinivahenditest ning tuhandeid tonne abisaadetisi ei saa Gazasse sisse viia, kuna sisse ei lubata piisavalt veoautosid.

Inimesi kogu maailmas jahmatas vähene rahvusvaheline reaktsioon, kui hiljutise Iisraeli rünnaku ajal Gazale sai surma enam kui 1000 palestiinlast – sealhulgas üle 300 lapse.

Euroopa ja uue USA valitsuse ennetav ja pikaajaline strateegia peaks sisaldama palestiinlaste õigust jätkusuutlikule riigile, mis põhineb 1967. aasta eelsetel piiridel. See strateegia peab tegema lõpu asundustegevusele okupeeritud aladel ning purustama apartheidi müüri.

Tuleb saavutada Iisraeli ja vaba Palestiina riigi julgeolek, kuid olukorrale, kus Iisrael kasutab turvalisust ettekäändena süütute palestiinlaste elude hävitamiseks, tuleb lõpp teha. Algama peab ehtne läbirääkimiste protsess.

EL peab tühistama Euroopa Liidu ja Iisraeli vahel sõlmitud assotsiatsioonilepingu, kui Iisrael ei käitu rahvusvahelise õiguse ja humanitaarõiguse kohaselt.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Milline peaks Euroopa Liidu roll Lähis-Idas olema (või mitte olema)? Millistest põhimõtetest see peaks juhinduma?

(2) Vt protokoll.

Selleks rolliks peab olema nõuda agressiooni ja Palestiina inimeste blokaadi lõpetamist Gaza sektoris ning tagada sinna hädavajaliku humanitaarabi toimetamine.

Tuleb hukka mõista julm agressioon, kuriteod, põhiliste inimõiguste rikkumine ja riiklik terrorism, mida Iisrael Palestiina rahva suhtes toime on pannud ja mida ei saa millegagi õigustada.

Tuleb ühemõtteliselt hukka mõista, et Palestiinas on kolonisaatorid ja koloniseeritavad, agressorid ja ohvrid, rõhujad ja rõhutud ning ekspluataatorid ja ekspluateeritavad.

Tuleb peatada assotsiatsioonileping ja igasugune kahepoolsete suhete tugevdamine Iisraeliga, milliseid välissuhete nõukogu 8. ja 9. detsembril pooldas.

Tuleb nõuda, et Iisrael peaks kinni rahvusvahelisest õigusest ja ÜRO resolutsioonidest ning lõpetaks Palestiina rahvale peale sunnitud okupatsiooni, asundused ja turvatara ning nende suhtes toime pandud mõrvad, kinnipidamised ja alandused.

Tuleb nõuda ja võidelda selle eest, et austataks Palestiina rahva võõrandamatut õigust iseseisvale ja sõltumatule riigile 1967. aasta piiridega ja pealinnaga Ida-Jerusaalemmas.

Põhiline on see, et tuleb lõpetada Iisraeli kolonialismi karistamatuses kaassüüdlaseks olemine.

Alexandru Nazare (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Hiljutised valimised Iisraelis ja uus USA administratsioon pakuvad võimalust uueks alguseks Lähis-Ida rahuprotsessis. Leian, et EL peab uuele valitsusele Tel Avivis edastama selge toetussõnumi, väljendades samas selgelt, mida ta oma Iisraeli partneritelt ootab seoses meetmete rakendamisega, mis hõlbustaksid kestva rahu saavutamist, sealhulgas seda, et asundused Läänekaldal suletaks, toetataks tugevalt kahe riigi olemasolul põhinevat lahendust ning aidataks vältida kaasnevaid sõjalisi liialdusi ja tagajärgi.

ELi lähenemisviisi Lähis-Ida suhtes peab põhinema mitmele tugevale põhimõttele. Esimene põhimõte on tihe koostöö USAga, ilma kellela me ei saa kõnealuses piirkonnas pikaajalist lahendust saavutada. Teine põhimõte on see, et meie lähenemisviisi eesmärgiks peab olema vältida nii palju kui võimalik vägivalda mõlemalt poolt, mõistes hukka Palestiina äärmusluse ja Iisraeli võetud liialdatud meetmed ning toetades mõlema poole mõõdukaid valitsemislahendusi, millega on võimalik rahuprotsessi hõlbustada.

Tahan väljendada oma toetust täna hääletusele tulevale Euroopa Parlamendi resolutsioonile, mis kinnitab ELi pühendumust Gaza ülesehitamisele ning annab aluse arutlusteks, mis leiavad aset märtsikuus Kairos toimuval rahvusvahelisel abiandjate konverentsil.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), kirjalikult. – (RO) Demokraatia, rahu ja inimõiguste austamine on Euroopa Liidu põhiväärtused, millel on oma roll ja kohustus nende väärtuste kaitsmisel ja edendamisel nii ELi siseselt kui ka tema suhetes teiste riikidega.

Gaza elanike olukord on traagiline ja see tuleb kiiresti lahendada. Skandaalne inimõiguste ja -vabaduste rikkumine selles piirkonnas on Euroopa Liidule muret tekitav nii tema suhete koha pealt Iisraeliga kui ka Lähis-Ida julgeoleku ja stabiilsuse mõttes.

Euroopa Liit peab võtma kiired meetmed humanitaarabi andmiseks Gaza piirkonna elanikkonnale, mõeldes samas keskpikas ja pikas perspektiivis meetmete üle selles piirkonnas rahu, julgeoleku ja stabiilsuse edendamiseks.

Seda silmas pidades peab EL oma diplomaatilisi jõupingutusi suurendama nende konfliktide lahendamisel ning lepituse saavutamisel kõnealuses piirkonnas. Samal ajal peab EL kõhklemata rakendama karme sanktsioone igasuguse demokraatiavastase hoiaku või inimõiguste ja -vabaduste rikkumise suhtes.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE) kirjalikult. – (PL) Selleks, et saavutada kokkulepe Euroopa Liidu ja Lähis-Ida vahel, peaksid praegu jätkuvalt prioriteetideks olema püüe taastada stabiilsust ja abi rahuprogrammi elluviimisel Gaza sektoris.

Samuti peaks Euroopa Liit tegema kõik enda võimuses oleva selleks, et teha lõpp tülile, milles süüitud kodanikud oma elu kaotavad. Lisaks peaks jõupingutused keskenduma inimeste abistamisele, tagades, et neil oleks esmane eluks vajalik. Gaza sektori elanikkonnal on vaid kuuskümmend protsenti nende igapäevasest toiduvajadusest, mis tähendab, et haigused ja rasked tingimused ohustavad neid veelgi enam. Joogivee puudus pole väiksem oht kui toidupuudus. Arvan, et ma ei pea mainima tervishoiuteenuste puudumist või seda, et

hävunud on koolid ja avalikud asutused, mis häirib oluliselt korra jaluleseadmist ning tavapärasesse ellu naasmist.

Peaksime meeles pidama, et alles siis, kui paljud igapäevaelu põhiprobleemid on lahendatud, saame keskenduda majanduse arengule Lähis-Idas ning tihedale kaubanduskoostööle selle piirkonnaga. Euroopa Liidul on võimalus aidata araabiamaailmal ja kõiki Lähis-Ida riikidel saada piirkonnaks, kus valitseb heaolu, mis omakorda loob raamistiku tihedamaks koostööks Lähis-Ida ja ELi vahel.

15. Hääletused

15.1. Euroopa Liidu roll Lähis-Idas (hääletus)

- Enne lõike 5 hääletust:

Pasqualina Napoletano (PSE). – (IT) Härra juhataja, lõike 5 alguses tuleks pärast fraasi „on seisukohal“ lisada järgmine fraas:

„võttes muu hulgas arvesse 2. märtsil 2009. aastal Sharm ash-Shaykhis toimuvat rahvusvahelist konverentsi Palestiina majanduse toetuseks Gaza sektori ülesehitamisel”.

(Parlament nõustus suulise muudatusettepanekuga.)

- Enne põhjenduse F hääletust:

Pasqualina Napoletano (PSE). – (IT) Härra juhataja, muudatus on seesama. See viitab 2. märtsil Sharm ash-Shaykhis toimuvale rahvusvahelisele konverentsile Palestiina majanduse toetuseks ja tuleks põhjendusele lisada.

(Parlament nõustus suulise muudatusettepanekuga.)

16. Tervitus

Juhataja. – Mul paluti külaliste rõdul tervitada meile Piemonte maakonnast külla tulnud delegatsiooni. Tavaliselt me tervitame ainult rahvusriikide delegatsioone, kuid kuna me tahame neid piirkondi turgutada, teen erandi ja ütlen Piemonte delegatsioonile soojalt tere tulemast.

17. Selgitused hääletuse kohta

Kirjalikud selgitused hääletuse kohta

- Resolutsiooni ettepanek B6-0100/2009 (Euroopa Liidu roll Lähis-Idas)

Nicodim Bulzesc (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Andsin oma poolthääle Euroopa Parlamendi resolutsioonile Euroopa Liidu rolli kohta Lähis-Idas, sest olen nõus sellega, et peame Gaza sektori ülesehitamiskavasid toetama.

Selle resolutsiooni eesmärk on anda viivitamata kiiret ja piiramatut humanitaarabi ning selline meede on meie moraalne kohus. Abi tuleb anda tingimusteta ja ilma mingite piiranguteta. Iisraeli võimudel palutakse lubada Gaza sektorisse sisse piisav ja pidev humanitaarabivoog, kuhu hulka kuuluvad ka kõik vajalikud materjalid, et ÜRO agentuurid, nagu Palestiina pagulasi toetav abiorganisatsioon (UNRWA), ja rahvusvahelised organisatsioonid saaksid läbi viia oma tegevusi ning täita elanikkonna vajadusi.

Konstantinos Droutsas (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Euroopa Parlamendi resolutsiooniga Gaza sektorile antava humanitaarabi kohta püüab EL, juhindudes põhimõttest, mis kohtleb võrdselt tapatööd tegevaid iisraellasi ja vastupanu osutavaid palestiinlasi, varjata oma tohutut vastutust Palestiina inimeste tapmise eest Iisraeli mõrvarliku sissetungi ajal Gaza sektorisse, mille tulemuseks oli üle 1 300 surmasaanu, kellest enamus olid lapsed, naised ja vanurid, ning enam kui 5000 haavatut. Tuhandete kodude ja kogu sotsiaalinfrastruktuuri täieliku hävitamise tulemusel koos täieliku majandusliku isolatsiooni pealesundimisega Iisraeli poolt elab Palestiina elanikkond traagilistes ja ebainimlikes tingimustes.

Igasuguse Iisraelile ja tema hukkamõistule ning Palestiina inimeste traagilise olukorra põhjustele viitamise vältimine kinnitab veel kord, et EL toetab Iisraeli kriminaalset tegevust tema püüdes suurendada oma rolli Lähis-Ida imperialistide omavahelises võitluses.

Armuaud imperialistidelt ei ole see, mida Palestiina inimesed kõige enam vajavad. Nad vajavad hoopis iseseisva ja sõltumatu Palestiina riigi loomist, mille pealinn on Ida-Jeruusalemm ja mis on kooskõlas ÜRO resolutsioonidega 1967. aasta piiride kohta ning teiste rahvaste jagamatut solidaarsust oma võitluse suhtes.

Hélène Goudin ja Nils Lundgren (IND/DEM), kirjalikult. – (SV) Olukord Gaza sektoris on äärmiselt tõsine, kuna jätkuv konflikt jätab tsiviilelanikkonna ilma toidust, ravimitest ja kütusest. Olukord on nii tõsine, et vaja on viivitamatut välisabi. Seetõttu meie hääletasime selle resolutsiooni poolt.

Tunne me aga ka, et on äärmiselt kahetsusväärne – kuigi kahjuks mitte eriti üllatav –, et Euroopa Parlament kasutab taas kord katastroofi ära selleks, et aeglaselt aga kindlalt oma positsiooni parandada.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Pärast enam kui 18 kuud ebainimlikku blokaadi, 22 päeva julma Iisraeli agressiooni Palestiina inimeste suhtes Gaza sektoris on 1 324 inimest saanud surma ja üle 5000 haavatud, kellest enamus on lapsed. Üle 100 000 inimese on ümber asustatud ja rohkem kui 15 000 kodu on hävitatud. Põhiline infrastruktuur ja avalike teenuste asutused on hävitatud või lammutatud, mistõttu Palestiina elanikkonna esmavajaduste rahuldamine on ohus.

Sellise šokeeriva kuriteoga silmitsi seistes ei ütle Euroopa Parlament mitte ühtegi sõna Iisraeli hukka mõistmiseks.

Selles pole kahtlust, et Palestiina rahvas vajab kiiresti abi. Pole kahtlust, et peame tunnustama Palestiina elanike kannatusi. Kuid esmatähtis on ka hukka mõista agressorid ja nad vastutama panna. Selle asemel nõuab resolutsioon kindlalt Iisraeli süüst puhtaks pesemist agressiooni puhul Gaza sektoris, peites seda sõna *konflikt* taha. See agressioon on osa strateegiast, et saada jagu Palestiina inimeste õigustatud vastupanust okupatsioonile ning õhustada Palestiina riigi ülesehitamiseks vajalikke tingimusi.

EL, mis on alati nii kiire inimõigusi appi kutsuma, „unustab“ need Iisraeli puhul, mis on üle 40 aasta koloniseerinud Palestiina alasid Läänekaldal, Gaza sektoris ja Ida-Jeruusalemmas.

Flaviu Călin Rus (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Andsin oma poolthääle Euroopa Parlamendi 18. veebruari 2009. aasta resolutsioonile *Gaza sektorile antava humanitaarabi kohta* (B6-0100/2009), sest Gaza tsiviilelanikkond vajab sealse olukorra tõttu väga abi.

Olen seda meelt, et tuleb hinnata Gaza sektori elanike vajadusi ning algatada kavad selle piirkonna ülesehitamiseks.

18. 18 - Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused: vt protokoll

ISTUNGI JUHATAJA: GÉRARD ONESTA

asepresident

19. Nõukogu 2007. aasta aruanne ÜVJP peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta – Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP – NATO roll ELi julgeolekustruktuuris (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on ühine arutelu järgmistel teemadel:

- Jacek Saryusz-Wolski raport (A6-0019/2009) väliskomisjoni nimel 2007. aasta aruande kohta ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta, mis esitatakse Euroopa Parlamendile 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe G jao punkti 43 kohaldamisel (2008/2241(INI));

- Karl von Wogau raport (A6-0032/2009) väliskomisjoni nimel Euroopa julgeolekustrateegia ja Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) (2008/2202(INI)) kohta ning

- Ari Vataneni raport (A6-0033/2009) väliskomisjoni nimel NATO rolli kohta ELi julgeolekustruktuuris (2008/2197(INI)).

Daamid ja härrad, kui teid meie arutelude jälgimine ei huvita, siis meie raportöör palub teil – õigusega ning meie töö austamiseks – saalist vaikselt lahkuda.

Jacek Saryusz-Wolski, raportöör. – (FR) Tänan teid, härra juhataja. Usun tõesti, et Euroopa Liidu välispoliitika väärib tähelepanu.

Härra juhataja, meil toimub täna arutelu kolme suurema raporti üle välispoliitika, julgeoleku ja kaitse ning ELi ja NATO suhete kohta.

Meie aastaaruanne ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) kohta on saanud oluliseks vahendiks, mille kaudu Euroopa Parlament väljendab oma strateegilisi vaateid ELi välispoliitika kohta. Selle aasta aruandes oleme otsustanud keskenduda poliitika tegemisele ja vormimisele. Oleme keskendunud vajadusele luua tõeline dialoog nõukoguga ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika peamiste eesmärkide üle. Oleme märganud, et see on juba toimumas, sest nimelt esimest korda viitab nõukogu aruanne süstemaatiliselt Euroopa Parlamendi vastu võetud resolutsioonidele. Oleme tänulikud – see on tõeline saavutus. Ent me oleme avaldanud ka kahetsust, et nõukogu ei asu täielikku dialoogi parlamendi edendatud seisukohtades ega viita neile resolutsioonidele tegevusdokumentides, nagu ühismeetmetes või ühistes seisukohtades.

Loodame, et nõukogu aastaaruanne annab võimalused luua parlamendiga dialoog eesmärgiga arendada välja strateegilisem lähenemine ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale. Oleme oma raportis korranud olulisi põhimõtteid, mis peaks meie välispoliitika aluseks olema. Oleme seisukohal, et ÜVJP peab toetuma ja juhinduma väärtustest, mida Euroopa Liit ja tema liikmesriigid tähtsaks peavad – selleks on eriti demokraatia, õigusriik, austus inimväärikuse ning inimõiguste ja põhivabaduste suhtes ning rahu edendamine ja tõhus mitmepoolsus.

Usume, et Euroopa Liit saab mõjutada, kuid seda vaid juhul, kui ta räägib ühehäälselt ning tal on kohased vahendid, nagu need, mis tulenevad Lissaboni lepingust, ning rikkalikum eelarve. Me saame tõhusalt tegutseda üksnes siis, kui selle tegevuse on seaduspärastanud nii Euroopa Parlament kui ka liikmesriikide parlamendid oma vastavatel tasanditel ja kooskõlas oma volitustega.

Selleks, et olla usutav ja vastata ELi kodanike ootustele – kusjuures lausun seda uute peatsete parlamendivalimiste eelõhtul –, tuleb ÜVJP jaoks eraldada selle eesmärkide ja sihtide jaoks kohased ressursid. Seega avaldame kahetsust, et selle aasta ÜVJP eelarve on tõsiselt alarahastatud nagu eelmistegi aastate omad.

Me käsitleme oma raportis horisontaalseid ja geograafilisi küsimusi. Lubage mul horisontaalsete küsimuste osas lugeda üles kõige olulisemad, mida seal puudutame: esiteks inimõiguste toetamine ning rahu ja julgeoleku edendamine Euroopa naabruses ja globaalsel tasandil; teiseks tõhusa mitmepoolsuse toetamine ja rahvusvahelise õiguse austamine; kolmandaks terrorismivastane võitlus; neljandaks massihävitusrelvade leviku tõkestamine ja desarmeerimine ning viiendaks kliimamuutused, energiajulgeolek ja sellised küsimused nagu küberjulgeolek.

Oleme selles raportis tahtlikult valivad. Keskendume mõnele strateegilistele ja geograafilistele prioriteetidele, nagu Lääne-Balkan, Lähis-Ida ja laiem Lähis-Ida, Lõuna-Kaukaasia, Aafrika ja Aasia ning loomulikult suhted meie strateegilise partneri USAga ja suhted Venemaaga.

Raportit tuleks näha koostöimes parlamendi üksikasjalikumate raportitega ja täiendusena neile. Kõnealune raport ei peaks püüdma neid korrata.

Tahan tänada oma kolleege parlamendi erinevatest poliitilistest fraktsioonidest nende mõistmise ja suurepärase koostöö eest. Oleme püüdnud enamuse muret tekitavaid probleeme raportisse sisse panna ning loodan, et parlament selle kena häälteenamusega heaks kiidab.

Lõpuks tahaksin meie partneritele nõukogust ja komisjonist öelda, et me loodame, et see juhtum aitab meil arendada sügavamat strateegilist dialoogi parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel, mis toob enam demokraatlikku legitiimsust sellesse raskesse töösse, mida teie, härra Solana ja proua Ferrero-Waldner teete, et meie kolmnurgas toimuks rohkem koostööd.

Loodan, et käsitlete seda kui võimalust arendada enam sünergiat, tugevdada meie ühist häält – kõigi kolme osaleja häält – ning anda demokraatlikum ja parlamentaarne legitiimsus meie ühisele eesmärgile, milleks on välispoliitika, üks hää, Euroopa Liit.

Karl von Wogau, raportöör. – (DE) Härra juhataja, kõrge esindaja, volinik, see raport peaks andma meile võimaluse mõelda, kui kaugele oleme Euroopa Liidu julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga jõudnud, kus oleme praegu ning millist rolli Euroopa Parlament selles mängima peab.

Seejuures peame silmas pidama, et siiani on Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames toimunud 22 operatsiooni, millest 16 olid tsiviil- ja 6 sõjalised operatsioonid. See tähendab, et väga tugev rõhk on pandud tsiviilpoolele. Tsiviilpoolt täiendab funktsionaalne demokraatlik järelevalve, kuna Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) raames toimuvaid tsiviiloperatsioone rahastatakse Euroopa eelarvest, mistõttu Euroopa Parlament kontrollib neid. On ka muid Euroopa Liidu eelarvest rahastatavaid asju, mis on otseselt julgeolekupoliitikaga seotud. Üheks näiteks on julgeoleku alane teadustöö – 1,3 miljardit eurot 7 aasta jooksul; projekt „Galileo“, milles leidub samuti julgeolekuaspekte – 3,4 miljardit eurot ning projekt GMES/„Kopernikus“, mille jaoks on saadaval 1 miljard eurot. Praegu on meil Euroopa Parlamendis uus arendus, milleks on õigusakt julgeoleku ja kaitse valdkonnas. Oleme vastu võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo kohta ning direktiivi hangete kohta julgeoleku ja kaitse valdkonnas. See on oluline esimene samm sel teel.

Eriliselt tähtis on see teave Euroopa Parlamendi jaoks. Selles osas on eelkõige oluline meie erikomisjon, millel on ligipääs salajasele teabele, ja ka regulaarsed arutelud, mida me selles komisjonis eriesindajaga neil teemadel peame. Tahaksin kasutada võimalust ning tänada kõrget esindajat ja tema kolleege välja kujunenud konstruktiivse koostöö eest.

Asun nüüd kõnealuse raporti üksikute punktide juurde. See raport kutsub Euroopa Liitu üles oma julgeolekuhuve selgemini määratlema. Räägime alati üksikute riikide julgeolekuhuvidest, kuid meil on ühised julgeolekuhuvid. Meie kodanike kaitse Euroopa Liidus ja sellest väljaspool, rahu meie naabruses, meie välispiiride kaitse, meie kriitiliste infrastruktuuride kaitse, energiapoliitika, meie kaubateede julgeolek, meie varade julgeolek ülemaailmsel tasandil ja palju muud, esindab tegelikkuses eri riikide julgeolekuhuve ning Euroopa Liidu ühiseid julgeolekuhuve.

Peame ka mõtlema selle üle, millised on tegelikult Euroopa Liidu julgeoleku ja kaitsega seotud ambitsioonid. Raporti projektis on selgelt märgitud, et meil ei ole ambitsiooni saada selliseks tähtsaks suurriigiks nagu Ameerika Ühendriigid. Samuti tehakse seal vägagi selgeks, et me peame keskenduma Euroopa Liidu geograafilisele ümbrusele. Meie prioriteetideks on Euroopa Liidu peamine ülesanne Balkanimaad, Põhja-Aafrika, idapoolsed külmutatud konfliktid ning meie panus Palestiina konflikti lahendamisse. Peame selgelt keskenduma just neile aladele.

Leian, et peab märkima, et Prantsusmaa eesistumisaaja lõpul seadis nõukogu väga ambitsioonikad eesmärgid – nimelt omandada suutlikkus teostada teatud tegevusi paralleelselt. Kui me seda tahame, on meil selleks vaja rahalisi vahendeid. Sellega kaasneb ka autonoomse ja alalise peakorteri asutamine Brüsselisse. See on Euroopa Parlamendi esimene väga selge nõue. Komisjonis pooldas seda väga suur enamus. Teiseks peame silmas pidama, et 27 liikmesriigi käsutuses on 2 miljonit sõdurit. Kolm protsenti neist peaks olema Euroopa Liidule alaliselt kättesaadaval. See tähendaks 60 000 sõdurit. Seetõttu kutsub raport üles määrama Euroopa Liitu alaliselt eurokorpust. See üleskutse on suunatud kuuele liikmesriigile, kes eurokorpused moodustavad.

Seejärel esitame selged avaldused selle kohta, milliseid võimeid meil on vaja arendada. Euroopa Liidu 27 liikmesriiki kulutavad aastas 200 miljardit eurot kaitse peale ja see 200 miljardit eurot tuleb kulutada paremini kui varem. Me ei saa endale lubada ratast 27 korda uuesti leiutada, mistõttu palume teil täna tagada, et tulevikus Euroopa Liidu ja maksumaksja raha kulutades tehakse seda paremini kui minevikus. Täna teid väga.

Ari Vatanen, raportöör. – Härra juhataja, 70 aastat tagasi tuli härra Chamberlain Münchenist tagasi, lehvitas paberilehte ja ütles, et saabunud on „rahu meie ajaks“. Me teame, kui väga ta eksis, ja ka seda, et soovmõtlemine on realismi surmav aseaine. Täna peame selles küsimuses olema äärmuslikult ausad. EL on olnud rahusobitamises uskumatult edukas. EL sündis Teise maailmasõja sündmuste tagajärjel.

Mul on väga hea meel, et härra Solana on täna siin, sest lõpuks on meil see telefoninumber ELi jaoks olemas. Härra Solanal on number, mida härra Kissinger aastaid tagasi küsis.

Kuid millised vahendid me – liikmesriigid ja poliitikud – härra Solanale anname? Selles on küsimus.

Praegu on meil finantskriis, mis ei tulnud selgest taevast. See on suuresti ise tekitatud. Räägime pankade toksilistest varadest ja sellest, kuidas neid klaarida. Ehk on aeg ka küsida: millised on toksilised varad ja takistused meie rahusobitamise teel, meie *raison d'être* ehk meie olemasolu õigustus?

Peame edasi liikuma – EL peab oma tegevust rahutagamisel jätkama. Maailm meie ümber muutub väga kiiresti. Suurim takistus on see, et meil lihtsalt puudub tulevikunägemus. Oleme igapäevased poliitikud, kes on lühinägelikud. Meie suur probleem on liikumatus. Maailm meie ümber muutub kiiremini, kui suudame reageerida. Mis on saamatu ja nurjuva julgeolekupoliitika tulemuseks? Inimkannatused, surnud, sandistatud inimesed ja jõledused. Isegi kui need inimesed meie poolt ei hääleta, peame neist hoolima, kuna nad on meie vennad ja õed selles inimperekonnas.

2. aprillil 1917. aastal ütles president Wilson, et püsivat rahu ja üksmeelt ei ole võimalik säilitada muul moel, kui demokraatlike rahvaste partnerluse teel. President Wilson sai Nobeli preemia, mida ta vääris palju enam kui Al Gore.

Meie ELis ei mõista, millised vahendid meil selles 27 riigist koosnevas mosaiigis on. See annab meile ainulaadse rahusobitamise vahendi. Mõnede ehk ei meeldi prantslased, mõnede sakslased, mõnede isegi mitte soomlased – kuigi mina usun, et soomlased meeldivad kõigile! –, kuid kui meie, 27 riiki, oleme koos, ei saa keegi öelda, et ta vihkab Euroopa Liitu. Seega see ainulaadne võime lubab meil minna mis tahes kriisipaika ning olla seal tohtriks või vahekohtunikuks. Kuid ilma sõjalise võime ja usutavuseta oleme nagu koerad, kes hauguvad hullemini kui hammustavad. Meil on idealism, kui me ei varusta ennast vahenditega nende eesmärkide saavutamiseks.

Nüüd on aeg taguda rauda, kuni see on kuum, nagu ka prantslased ütlevad. Härra Obama on nüüd Ameerika Ühendriikide uus president ning ta hindab Euroopat, öeldes, et oleme olulised liitlased. Mida me peame tegema? Peame oma tööd organiseerima.

Üheksakümmend neli protsenti Euroopa elanikkonnast juba kuulub NATOsse ja vaid kuus protsenti ei kuulu. Miks me ei kasuta seda tõhusamalt ära? Võlgname seda inimestele, sest meie kohus on leevendada inimkannatust ja see on ka meie eetiline kohus ja meie pikaajalistes huvides. Vaid käies oma esiisade jälgedes, saame olla truud ELi pärandile ning muuta vältimatu kujuteldamatuks – ja seda rahusobitamine tähendabki.

Javier Solana, *ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja*. – Härra juhataja, tänan teid, et kutsusite mind taas sellele tähtsale arutelule ÜVJP üle. Mul on tunne, et on saamas traditsiooniks pidada sellist arutelu kord aastas ja mul on väga hea meel selles osaleda. Tahaksin tänada kolme raportööri – härra Saryusz-Wolskit, härra von Wogaud ja härra Vataneni nende raportite eest. Leidsin neis palju asju, mis on kooskõlas sellega, mida meie mõtleme ja teeme. Olen võtnud teadmiseks palju neis raportites öeldust ning loodan väga, et see mängib rolli meie mõtlemise ajakohastamisel koostöös teiega.

Rääkides täna, 2009. aasta alguses Euroopa Parlamendis, meenub mulle, kus me olime 10 aastat tagasi – aastal 1999. Tol ajal hakkasime tööle EJKP kallal. Kui nüüd vaatan, kus oleme täna, ja võrdleme seda sellega, kus olime päeval, kui hakkasime EJKP kallal tööle, ilmneb, et tehtud on palju edusamme. Igaüks näeb, mida on saavutatud.

Nagu juba mainitud, on enam kui 20 tsiviil- ja sõjalist operatsiooni rakendamisel või rakendatud peaaegu kõigil mandritel Euroopast Aasiani ja Lähis-Idast Aafrikani. Neis operatsioonides on tegevad tuhanded Euroopa mehed ja naised – sõjaväelastest politseini, piirivalvuritest järelevalve teostajateni, kohtunistest prokurörideni ehk suur hulk inimesi, kes töötavad maailma stabiilsuse heaks.

Arvan, et see on tegutsemine Euroopa moodi. Kõikehõlmav lähenemisviis kriisiennetusele ja kriisihjamisele; suur ja mitmekesine tööriistakast, kust saame võtta kõik vajaliku; kiire reageerimisvõime; püüe olla need, kes oleme väärt olema – globaalne tegutseja, – mida meilt paluvad kolmandad riigid. Ilmselt kui Lissaboni leping ratifitseeritakse, ja loodan, et see juhtub, siis oleksime kahlemata veel tõhusamad oma tegevuses.

Tahaksin tänada Euroopa Parlamenti toe eest, mida oleme teilt viimastel aastatel saanud, hea koostöö eest, mida olen alati nautinud, teiega, kes te olete Euroopa Liidu kodanike esindajad. Ilma nii selle auväärse parlamendi kui ka Euroopa Liidu kodanike osaluse, mõistmise ja toetuseta – muude mehhanismide läbi, milleks on nende oma parlamendid –, oleks väga raske mängida seda rolli, mida püüame oma suure arvu operatsioonide ja neis osaleva suure hulga Euroopa Liidu kodanikega mängida.

ÜVJP on enam kui lihtsalt üks vahend. ÜVJP seondub meie väärtushinnangutega, teie väärtushinnangutega ning meie inimeste väärtushinnangutega. Tunnen, et olen tõeliselt kiindunud neisse väärtushinnangutesse, mis väljenduvad kõigi Euroopa Liidu 27 liikmesriigi sisemuses: inimõigused, õigusriik, rahvusvaheline õigus ja tõhus mitmepoolsus – kõik need sõnad ja mõisted väljendavad ilmselt konstruktiivselt seda, kes me oleme. ÜVJP aga aitab ka vormida meie sisemist koostööd Euroopa Liidu liikmesriikide vahel. Töötades ja tegutsedes koos, määrame selle, kes me oleme. Seega on ÜVJP samuti viis, kuidas Euroopa Liit end igapäevaselt määratleb.

Usun, et minu öeldu on kooskõlas väliskomisjoni esimehe seisukohtadega. See on see, mida tõesti teeme ja milles on meie mõte – väärtushinnangud ja tegevus ning samas ka Euroopa Liidu ülesehitamine. Tegutseme seetõttu, kes me oleme, ja selle, kes me oleme, kujundavad meie teod. Arvan, et see on oluline mõiste, mida tuleks meeles pidada.

2003. aasta julgeolekustrateegia oli alusdokument, mis võimaldas meil kavandada edasist teed. Kõnealused kolm raportit viitavad sellele dokumendile. Nagu teate, ajakohastasime seda dokumenti 2008. aastal koos komisjoni ja Euroopa Parlamendiga. See dokument ei asenda 2003. aasta dokumenti, kuid kindlasti tugevdab ja muudab ta seda nüüdisaegsemaks, hõlmates neid ohte ja raskusi, mis seisavad meie ees tänases maailmas – kliimamuutustest terrorismini ning energiajulgeolekust piraatluseni.

Lubage mul rääkida paar sõna piraatlusest, sest see seondub meie uusima operatsiooniga, milleks on „Atalanta“. Tahan rõhutada, et see on esimene kord, kui ÜVJP tegeleb mereoperatsiooniga. Niisugune operatsioon on samm edasi ja samm õiges suunas. Seda piraatluse vastu suunatud mereoperatsiooni juhitakse Euroopa operatsiooni peakorterist, mis asub Ühendkuningriigis. Selles osaleb märkimisväärt arv riike ning oluline hulk riike soovib sellega ühineda. Lõunastasin täna koos Šveitsi välisministriga, kes ütles, et nad tahavad selles operatsioonis osaleda, sest nad jagavad meie muret seoses piraatlusega. See on väga tähtis. Mõtlete ehk ja olen teiega nõus, et see mereoperatsioon on küll väga oluline, kuid lisaks merel esinevatele probleemidele tuleb lahendada ka maismaal esinevad probleemid.

Lubage mul öelda paar sõna struktuuride kohta – EJKPga seotud sisestruktuuride kohta. Nagu teate, töötasime Prantsusmaa eesistumisaaja viimasel kuul dokumendi kallal, millega ümber korraldada ja rajada midagi, mis on mulle väga kallis. Püüdsin seda teha algusest peale ja nüüd on meil selleks toetus olemas – nimelt arendada välja strateegilise planeerimise võime, mis on nii tsiviil- kui ka sõjaline võime. See on nüüdisaegne lähenemine kriiside ohjamisele. Arvan, et kuna meie jaoks on sedalaadi tegevus uus, saame olla veelgi tõhusamad, paindlikumad ja võimalused teistest paremini kohanema uute olukordadega. Seega olen arvamusel, et sõjalise ja tsiviilkoostöö tegemine strateegilise planeerimise tasandil on väga tähtis.

Pean ütleva ja loodan, et nõustute minuga, et tänaseid konflikte pole võimalik lahendada üksnes sõjalise tegevuse abil. Tsiviiltegevus pole võimalik ilma turvalise keskkonnata. See on tasakaal, mille peame leidma ja mida püüame saavutada igal pool – Lähis-Idas, Afganistanis, kuhu iganes vaatate. See on väga oluline mõiste, mis väljendab sümbioosi meie elu poliitiliste, tsiviil- ja julgeolekuaspektide vahel.

Nagu kolm raportööri väga väljendusrikkalt ütlesid, vajame me võimeid. Ilma võimeteta on meil vaid dokumendid, millega üksi konflikte ei lahenda.

Seda rõhutati väga detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel ning ma tahaks tänada kolme raportööri selle eest, et nad ka selle selgelt esile tõid. Meil on vahel probleeme jõudude moodustamisega ja väga tähtis on, et te seda teaksite. Kiirema jõudude moodustamiseta ükskõik kas politsei, prokuröride või sõjaliste jõudude puhul on raske tegutseda sellises rütmis ja kiirusega, mis on vajalik kriisi ohjamisel.

Lubage mul rääkida natuke NATO ja Euroopa Liidu suhetest, sest neid käsitletakse ka härra Vataneni raportis. Nagu teate, on meil olemas koostööraamistik, mida kutsume nimega Berlin Plus. Selle raamistiku alla ei kuulu siiski kõik operatsioonid, mida me Euroopa Liidu nimel koostöös Põhja-Atlandi alliansiga läbi viime. Meil on ikka veel probleeme, nagu teate, sest me pole suutnud üle saada mõnedest raskustest, mis meil tegelikkuses on koostöö puhul NATO operatsioonides, mis ei kuulu Berlin Plus raamistikku. Meil on siiani lahendamata probleeme nii Kosovos kui ka Afganistanis. Loodan väga, et saame NATO tippkohtumise eel need probleemid lahendada.

Räägin veidi ka Afganistanist. See on kahtlemata üks tähtsamaid probleeme, mis meie ees 2009. aastal seisab. Olete näinud president Obama seisukohta sellel areenil – Afganistan-Pakistan – ja eriesindaja määramist. Meie peame oma kohustusi täitma, tehes seda arukalt. On vaja rohkem osalust. See ei tähenda ilmtingimata sõjalist osalust, vaid osalemist tõhusamalt ja nii omavahelise parema kooskõlastatusega kui ka parema kooskõlastatusega teistega – Ameerika Ühendriikidega, rahvusvahelise üldsusega laiemalt ning ÜROga. Mul on olnud võimalus juba mitu korda kohtuda Richard Holbrooke'i ja kindral Petraeusiga. Meil on kavas see kontseptsioon lähinädalatel uuesti läbi vaadata ning oleks väga hea, kui me oleks selleks ajaks valmis konstruktiivselt reageerima väga olulisele probleemile, millega tegeleme meie, Euroopa Liit, ja liikmesriigid ning millega tegelemist peaksime jätkama.

Võiksime rääkida veel tundide kaupa paljudel muudel teemadel – energia, massihävitusrelvade leviku tõkestamine või muul teemal, kuid minu arvates on tähtis, et meil on täna esitatud kolmes raportis põhiline nõusolek selle osas, mida oleme viimasel ajal teinud. Lõpetan nüüd ja täna teid väga koostöö eest. Minu

tänu neile, kes minuga intensiivsemalt on koos töötanud mõnede toimikute kallal, millega tegeleme. Nagu juba ütlesin, arvan ma, et see, kuidas me rahvusvahelisel areenil Euroopa Liidu nimel tegutseme, määrab ära, kes me oleme. Praegu on väga oluline teha paremat tööd, kuna tahame olla paremad.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, hindan võimalust võtta taas osa sellest laiaulatuslikust arutelust välis- ja julgeolekupoliitika küsimuste üle.

Lubage mul tänada tänase arutelu aluseks oleva kolme raporti autoreid. Tahaksin öelda, et Javier Solana ja minu töö raporti kallal Euroopa julgeolekustrateegia (EJS) kohta oli koos väga hea ning usun, et seda on tulemusel näha. Nimetatud raport kajastab hästi ELi ees seisvaid uusi julgeolekualaseid ülesandeid ja annab julgeoleku üldise määratluse.

Esmalt tahaksin lausuda paar sõna ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) kohta. Meie ees täna olevates raportites ja raportis Euroopa julgeolekustrateegia kohta jõutakse kõigis järeldusele, et Euroopa Liit saab midagi muuta, kui kõik töötavad koos eesmärgiga tagada, et meil oleks täielikult ühtne poliitika, mis hõlmaks ÜVJPd, ühenduse mõõdet ning loomulikult ka liikmesriikide tegevust. Me mitte ainult ei pea rääkima ühehäälselt, vaid peame ka tegutsema ühtselt ja kooskõlastatult koos.

Selleks on vaja kokku panna parim kombinatsioon ELi poliitikavahenditest, EJKP operatsioonidest konfliktide ennetamiseni ja kriisidele reageerimise meetmeteni stabiliseerimisvahendi, arenguabi, humanitaarabi või demokraatia ja inimõiguste vahendite kaudu. Toon teile mõned näited: Afganistani, Gruusia, Kosovo ja Tšaadi näitel on näha, kuidas seda praktikas teeme.

Afganistanis oleme oma üldises abistrateegias tähtsale kohale seadnud julgeolekusektori reformi ja valitsemistava. 2007. aastast alates on komisjon asunud uue programmi kallale õigussektori reformimiseks. Politsei valdkonnas teeb nõukogu EUPOLI missioon kohapeal juhendamise- ja koolitustööd ning komisjon samal ajal toetab Afganistani riiklikku politseid avaliku korra sihtfondi kaudu (LOTFA). Komisjon on ka peamine Afganistani politsei jooksevkulude tasuja – 2002. aastast tänaseni üle 200 miljoni euro.

Gruusiale antakse ELi täiendavat konfliktijärgset finantstoetust. Praeguseks on selle riigi valitsusele kokku antud 120 miljonit eurot – 500 miljoni euro suurusest paketist aastateks 2008 kuni 2010. Mainitud erandlik komisjoni abi on aidanud kaasa suurema humanitaarkriisi ära hoidmisele.

Kosovos on komisjon mänginud rolli EULEXi Kosovo missiooni õigeaegsel koosseisu komplekteerimisel ja varustamisel. Lisaks jätkuvale abiandmisele koostame sel aastal uuringu, milles määratakse kindlaks vahendid Kosovo poliitilise ja sotsiaalmajandusliku arengu ning Euroopa Liiduga lõimumise suunas tehtavate edusammude edendamiseks.

Tšaadile oleme kümnenda Euroopa Arengufondi raames andnud kokku 311 miljonit eurot. Seal on meie eesmärgiks vähendada vaesust ja hõlbustada majanduse arengut. Meie prioriteedid on hea juhtimistava, sealhulgas kohtusüsteemi ja politsei, infrastruktuuri ning maaelu arengu osas. Lisaks toetame 850 tšaadi politseiniku koolitamist ÜRO missiooni MINURCAT raames läbi stabiliseerimisvahendi 10 miljoni euroga. Samuti lihtsustame Tšaadi sisepagulaste vabatahtlikku tagasipöördumist ning anname 30 miljonit eurot humanitaarabiks.

Arvan, et see on õige lähenemisviis ja seda tuleks rakendada süstemaatiliselt alati, kui EL on silmitsi uue kriisiga.

Sellist paindlikkust meie poliitiliste meetmete kombinatsioonis rõhutatakse eelmise aasta detsembri raportis Euroopa julgeolekustrateegia kohta ning sellele viidatakse kõigis kolmes meie ees olevas raportis. Raportis Euroopa julgeolekustrateegia kohta öeldakse õigustatult, et seos ELi sise- ja välispoliitika vahel on muutunud rõhutatumaks, mis on selgelt oluline, kui kaalutleme selliseid küsimusi nagu energijulgeolek ja kliimamuutused või keskendumist julgeoleku ja arengu omavahelisele seosele ning pikaajalise vaesuse vähendamise olulisus julgeolekuohtude vähendamise vahendina.

Nimetatud raportis tunnistatakse vajadust oma kodanikega rohkem suhelda kõigi selliste julgeolekuaspektide osas, mis on neile eriti muret tekitavad, et saaksime püsivalt toetust oma ülemaailmsele tegevusele, ning rõhutatakse, et kõik, mida EL on julgeoleku vallas teinud, põhineb meie väärtushinnangutel ja põhimõtetel ning on seotud ÜRO eesmärkidega. Peame jätkama tööd sõnumi edastamisel inimestele ka sellistes küsimustes nagu terrorism ning peame seejuures ütlema, et see põhineb kindlalt inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse austamisel.

Samuti tunnustame tsiviilühiskonna, valitsusväliste organisatsioonide ja naiste rolli rahu tagamises, väljendades nii tõeliselt euroopalikku lähenemist.

Mul oli hea meel näha, et Euroopa Parlamendi raportis Euroopa julgeolekustrateegia kohta rõhutati vajadust rakendada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1325 ja 1820 naiste ja konfliktide kohta.

Energiateema juurde tulles peab ütleva, et sel aastal ELi mõjutanud gaasikriis oli oma mõju poolest enneolematu. Energiajulgeoleku osas on selge, et meil on midagi õppida. Näiteks vajadus toimiva ELi energia siseturu järele, vastastikuse sidumise ja infrastruktuuri projektide järele, tarnekriisidega toimetuleku mehhanismide välja arendamiseks ning ELi tugeva energiaalase välispoliitika järele on nüüd selge ning me toetame seda laiapõhjalist lähenemisviisi.

Kõnealuses raportis kutsutakse Euroopa Liitu üles võtma endale suuremat rolli oma naabruskonnas, kuid sellest ma praegu ei räägi.

Meie suhted Venemaaga, mis hiljuti proovile pandi, mängivad olulist osa ja mõjutavad julgeolekut suuresti.

Atlandiülene side on meie ühise julgeoleku jaoks jätkuvalt põhilise tähtsusega ning peagi töötame koos president Obamaga esmatähtsate küsimuste kallal.

Lõpetuseks tahaksin öelda paar sõna teatud osa kohta komisjoni panuses ELi kriisidele reageerimisse – nimelt stabiliseerimisvahendi kohta. Esimesed kaks aastat selle vahendi kasutamisel on olnud edukad, seda nii eelarve täitmise, tegevuskvaliteedi ja poliitilise kooskõlastuse koha pealt nõukogu ja Euroopa Parlamendiga. Siiani on 2007. ja 2008. aastal antud 59 tegevusele kogu maailmas 220 miljonit eurot, millest põhiosa on läinud Aafrikasse, seejärel Aiasse ja Lähis-Itta ning Kosovosse ja Gruusiasse. Meie 2009. aasta prioriteetide hulka kuuluvad kindlasti, nagu Javier Solana juba ütles, Afganistan, Pakistan ja Lähis-Ida.

Tahan öelda, et osaleme stabiliseerimisvahendi kaudu ja tihedas koostöös nõukogu sekretariaadiga mitmetes tegevustes ning mängime üha tähtsamat rolli koolituse pakkumisel missioonide isikkoosseisule hangete ja finantshalduse osas ning EJKPga seotud koolituse pakkumisel tsiviilreageerimisrühmadele. Oleme koolitanud 600 politseieksperiti tsiviilkriiside ohjamise alal kooskõlas ÜRO koolitusstandarditega, mis läbi ELi politseiüksuste tugevus, paindlikkus ja koostalitlusvõime on paranenud.

Tahaksin lisada – ja usun, et see on väga oluline asjaolu, näiteks Afganistani puhul –, et peame ka tagama, et liikmesriikidest lähetatud isikkoosseisu ja lepinguliste töötajate teenistustingimused oleks atraktiivsed piisava arvu kvalifitseeritud kandidaatide ligiõmbamiseks meie missioonide isikkoosseisu täitmiseks. Arvan, et peame selles suunas tööd tegema. See tähendab, et meie panus kriisiohjamisse on üha enam nõutud ning ootused ELi tegevuse suhtes on kõrged. Me püüame teha seda, mida need ootused meilt nõuavad.

Valdis Dombrovskis, eelarvekomisjoni arvamuse koostaja. – (LV) Härra juhataja, daamid ja härrad, seoses nõukogu 2007. aasta aruandega ühise välis- ja julgeolekupoliitika peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta tahaksin rõhutada mõningaid olulisi küsimusi eelarvekomisjoni seisukohast. Esiteks tahaksin rääkida ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale tehtavate eelarvekulutuste läbipaistvusest. Euroopa Komisjoni rakendatav praktika, mis seisneb ühise välis- ja julgeolekupoliitika peatüki kasutamata jäänud assigneeringute, mida komisjon nimetab eraldatud tuluks, üle kandmises järgmisesse aastasse, annab teatud põhjuse muretsemiseks. Eelarvekomisjon on palunud komisjonil anda selle finantspraktika kohta teavet ja soovib seda küsimust üle vaadata ühel regulaarselt peetavatest ühise välis- ja julgeolekupoliitika koosolekutest. Teiseks tahaksin arutleda assigneeringute ümberpaigutamise üle ühist välis- ja julgeolekupoliitikat käsitleva eelarvepeatüki erinevate rubriikide vahel. Siin on kindlasti vaja teatud paindlikkust, et suudaksime kiiresti reageerida kriisidele ELi mitte kuuluvates riikides. Komisjon võiks siiski parandada läbipaistvust ning seega ka demokraatlikku kontrolli ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas, teavitades Euroopa Parlamenti peatükisestest ümberpaigutustest aegsasti. Eriti oluline on see seetõttu, et enamus ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames toimuvatest missioonidest, nagu näiteks Euroopa Liidu järelevalvemissioon Gruusias ja Euroopa Liidu õigusriigimissioon (EULEX) Kosovos, on poliitiliselt tundlikud. Kolmandaks, seoses regulaarselt vastavalt 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelisele kokkuleppele eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta peetavate ühise välis- ja julgeolekupoliitika koosolekutega leiab eelarvekomisjon, et neid koosolekuid võiks palju tõhusamalt kasutada, hinnates ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas kavandatavaid meetmeid ning Euroopa Liidu keskpikki ja pikaajalisi strateegiaid ning koostades eelarvepädeva institutsiooni seisukoha enne lepituskohtumist. Täna teid tähelepanu eest.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (ES) Härra juhataja, tahan tänada Euroopa Parlamendi kolme raportööri – härra Saryusz-Wolskit, härra von Wogaud ja härra Vataneni – nende raportite eest ning rõhutada, nagu proua Ferrero-Waldner ja härra Solana, et nad on andnud tähelepanuväärse panuse tugeva, nähtava ning tõhusa välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika väljatöötamise ülesande täitmisesse. See poliitika peab tagama meie huvide kaitse maailmas ning kaitsma meie kodanikke ja tagama nende julgeoleku. See poliitika peab panustama niisuguse Euroopa Liidu loomisse, mis mängib rolli tõhusas mitmepoolses süsteemis ja üle kõige, härra juhataja, peab see aitama tagada, et inimõigused ja demokraatlikud väärtused valitseksid igas maailmaosas.

Leian, et Lissaboni lepingust ja meieni täna Iiri Vabariigist, kus küsitlused näitavad kuuekümne protsendilist toetust lepingule, ja Tšehhi Vabariigist jõudvatest uudistest, kus Tšehhi parlament lepingu ratifitseeris, on näha, et Euroopa Liit on välis- ja julgeolekupoliitika mõttes täisealiseks saamas. Lisaks peab see poliitika aitama panna meie valitsusi mõtlema kriiside puhul euroopalikumalt.

Usun, et Euroopa Liit peab töötama välja omaenda strateegilised kaalutlused – see on ilmselge ja seda hõlmab ka uus julgeolekustrateegia, unustamata seejuures, et atlandiülene side on Euroopa Liidu geneetilisse koodi sisse kirjutatud. Ameerika Ühendriigid läbi Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni on olnud Euroopa julgeoleku tagaja ning praegu ei ole sellele sidemele alternatiivi.

Pealegi usun, et ainus võimalus kehtestada Euroopa nn suurriigina on ennast maksuma panna mitte Ameerika Ühendriikide vastu, vaid nende kõrval – kui kaks partnerit, kes jagavad sama nägemust maailmast ning austavad üksteist. See loomulikult ei tähenda, et Euroopa Liit peab Ameerika Ühendriikidele andma täieliku tegevusvabaduse – me peame kaitsma oma huve ja väärtushinnanguid alati, kui seda vajalikuks peame. Ameerika Ühendriigid peavad samuti õppima austama Euroopa Liidu seisukohti, sest nagu proua Ferrero-Waldneri ja härra Solana töö eeldab, me oleme institutsioon, mida saab rahvusvaheliselt austada ja millel on oluline potentsiaal olla kõnelustes osaleja maailma kõigis piirkondades.

Helmut Kuhne, *fraktsiooni PSE nimel.* – (DE) Härra juhataja, see ei kehti nõukogu kohta, aga meie siin Euroopa Parlamendis ja selle tulemusel ka komisjonis oleme selle valimisperioodi lõpusirgel. Seetõttu ma arvan, et meil pole mõistlik käituda nagu arveametnik, kes kontrollib Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika edu bilanssi, vaid palju põhjanevama suutlikkusega.

Pean tunnistama, et olen täiesti kahevahel, kuidas olukorrale vaadata. Olen meeleheitel, kui peame tegelema igapäevaste paratamatustega, kui on oht, et mingi missioon ähvardab ära jääda kuue helikopteri puudumise tõttu, kui mitmetes pealinnades puudub poliitiline tahe või kui esinevad lahkarvamused tehnoloogiaprojektide osas.

Kui vaatan asjale ajaloolisest perspektiivist, siis näib aga kõik teistmoodi ja härra Solana õigupoolest väärrib seetõttu suurt kiitust. Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika on olnud olemas umbes kümme aastat, nagu peaksime mäletama, ning dokument julgeolekustrateegia kohta anti välja alles 2003. aastal. Seda arvestades on ajaloolisest seisukohast võttes tehtud tõesti päris suuri edusamme. Olles ajaloo põhjal optimist, valin kahtluse korral viimase seisukoha.

Teine küsimus, mida ma sotsiaaldemokraadina tahaks käsitleda, seondub millegagi, mille eest ei vastuta ei Euroopa Liit ega NATO, kuid mis meid kui eurooplasi kõiki mõjutab. Jutt käib arengutest seoses raketikaitsesüsteemiga Poolas ja Tšehhi Vabariigis. Meil sotsiaaldemokraatidena on väga hea meel kuulda, et meie poolt välja pakutud tegevused on nüüd rakendust leidnud seoses muutustega Ameerika Ühendriikides.

Oleme alati öelnud, et pole mõtet kiirustada otsusega varustuse paigutamise kohta, kuna praegu ei tule näiteks Iraanist mingit ohtu. Hillary Clinton ütles eelmisel nädalal, et edasised otsused USA poolel võetakse vastu selle taustal, mis toimub Iraanis. Joe Biden on öelnud, et see sõltub tehnilistest võimetest ja finantskaalutlustest. Me tervitame seda. Me pole vähemalt viimane lootusetult hukule määratud komando, kes lehvitab lippu raketikaitsesüsteemi auks.

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (NL) Tänane kolmel raportil põhinev arutelu tõestab, et vastupidiselt paljude europessimistide ja euroskeptikute väidetele võtab Euroopa kaitse- ja julgeolekupoliitika ja Euroopa välispoliitika tõepoolest üha enam kuju ning näitab järjest rohkem järjekindluse märke. Seda näitasid väga hästi eelkõnelejate sõnavõttud.

Tahaksin ennekõike tänada kolme raportööri selle eest, kuidas nad on oma raporteid kirjutades võtnud arvesse liberaalsete variraportööride arvamusi. Meil on hea meel, et paljud meie arvamused on neis raportites kajastatud. Minu arvates on natuke kahetsusväärne, et NATOt käsitleva raporti puhul, milles härra Vatanen

püüdis igati võtta arvesse nii palju arvamusi ja lähenemisviise kui võimalik, esitasid Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon ning Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon muudatusettepanekud viimasel minutil, nagu nad oleks tahtnud raportile oma pitseri peale panna.

Kiidame selle aga ikkagi heaks, sest usume – raportile viidates –, et see rõhutab õigeid aspekte ja näitab üles piisavalt realismi. Näiteks tunnistatakse seal – küll väga peenel moel –, et kahtlemata on Euroopa Liit ja NATO konkurendid. Selliseid asju tavaliselt eiratakse täielikult, kuigi just nii asi tegelikult on.

Teiseks on härra Duffi ja minu esitatud muudatusettepanek, milles me selgelt toome välja raskused, mida tekitavad Türgi, Kreeka ja Küprose hoiakud NATO ja Euroopa Liidus, heaks kiidetud. Tavaliselt me ei jõua peentest vihjetest kaugemale.

Lõpetuseks, seal sisaldub palve, et Euroopa Liidu ning NATO kaitse- ja julgeolekustrateegiad oleks üksteist täiendavad, mis, daamid ja härrad, on ülioluline.

Konrad Szymański, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Härra juhataja, 1990ndatel ennustatud ajaloo liberaalne lõpp on osutunud fantaasiaks. Meil on õigus tunda end ühe enam isoleerituna. Seega puudub muu alternatiiv kui koostöö Euroopa Liidu ja NATO vahel. Pole muud alternatiivi kui Euroopa ja USA suurem osalus rahvusvahelise julgeoleku küsimustes. Muidu dikteerivad rahvusvahelise korra põhimõtted tegelikult Korea, Iraan või ameerikalaste terroristid.

Energia, toorme, piraatluse ja internetiturvalisuse küsimused vajavad erilist tähelepanu. Me saime hiljuti Poolas õppetunni, et pantvangide päästmise parem koordineerimine on ka üks suur probleem. Kuid see, et otsused võetakse vastu ühiselt, ei tähenda, et need on head. Seetõttu ma ei ülehindaks Lissaboni lepingut. Meie tõhususe piiratus tuleneb Euroopa pealinnadest. Sealt, mitte menetlustest, peaksime otsima poliitilist tahet ajada ühist maailmapoliitikat.

Angelika Beer, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Härra juhataja, daamid ja härrad, viimastel aastatel on Euroopa välis- ja julgeolekupoliitikas toimunud kiire areng. Peame aga tagama, et sama kiire areng ning muutused toimuksid ka seoses mis tahes laadi ohtude ja kriisidega.

Minu fraktsioon on selle vastu, et ilustada omaenda tööd. Seetõttu pole ma valmis meie ees täna olevaid raporteid üles kiitma. Härra Saryusz-Wolski on koostanud hea raporti, mida me toetame. Sellegipoolest on strateegiline dilemma selge. Härra Solana, teil on täiesti õigus. Rääkisite meile just, et Euroopa koostööd strateegilisel tasandil tuleb tugevdada. Ennekoike peame aga püüdma töötada välja Euroopa ühise strateegia välis- ja julgeolekupoliitikas, mida meil veel pole.

Ütlen seda seetõttu, et oleme ajaloolises pöördepunktis. Kõnealused raportid – eriti härra Vataneni oma NATO kohta – longivad uue USA valitsuse varjus. Härra Vatanen keeldus käsitlemast oma raportis tuumadesarmeerimise küsimust, mille üle me homme taas hääletame. Millest me siis üldse räägime?

Asun nüüd härra von Wogau raporti juurde. Selles raportis käsitletakse uut mõistet, milleks on SAFE ehk Euroopa sünkroniseeritud relvajõud. Tegemist on kena sõnamänguga – SAFE [ingl turvaline] (*Synchronised Armed Forces Europe*) –, kuid sellist mõistet pole lihtsalt olemas. Pealegi ei näe me põhjust, miks peaksime seda toetama, kui sellist mõistet pole olemas. Härra von Wogau jättis oma raportis käsitlemata inimeste turvalisuse küsimuse. Minu fraktsioon nõuab kindlalt, et meie Euroopa Liiduna peame selle eesmärgi rahvusvahelises poliitikas selgesti seadma. Ta ei taganud oma raportis, et räägime partnerlusest rahutagamisel või tsiviilotstarbeliste rahukorpuste välja arendamisest. Seetõttu tunnen endal olevat õiguse öelda, et see raport on täiesti ebakohane, kui usume, et Euroopa peab tegutsema nüüd lähikuudel ja alates tänasest, mis sai selgeks Münchenis toimunud julgeolekukonverentsil.

Pärast valimisi Ameerika Ühendriikides on vaatevälja tekkinud uued võimalused. Ma ei tea, kaua see vaateväli meie ees on. Peame eurooplastena nüüd formuleerima oma strateegilised huvid ja need alliansi ehk NATOsse ühendama ning peame ka kindlaks tegema oma julgeolekumääratluse Venemaa suhtes, millele ka proua Ferrero-Waldner tähelepanu juhtis. Muidu juhtub nii, et mõne kuu pärast on USA administratsioon meist kui Euroopa Liidust ees ja otsustab kahepoolsetel kõnelustel Venemaaga oluliste julgeolekustrateegia seisukohtade üle ilma, et Euroopa jõud – poliitiline jõud, konfliktide ennetamise jõud – saaks kuidagi mõjutada seda atlandiülese julgeolekupoliitika uut stabiliseerumist.

Seetõttu kutsun meid ja teisi üles jätma seljataha vanad külma sõja aegsed hoiakud ning otsustama ühe leeri kasuks, selle juurde jääma ja edasi liikuma. Euroopal on oma kodanike ees kohustus luua nüüd julgeolekualane partnerlus, mis toob rahu, aga mitte vastupidi.

Tobias Pflüger, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (DE) Härra juhataja, härra von Wogau ja härra Vataneni raportid on selgesõnalised ja arusaadavad ning suruvad veelgi tagant Euroopa Liidu militariseerimist. Kõnealused raportid nõuavad tegelikult ELi muundumist sõjaliseks jõuks. Härra von Wogau raportis Euroopa julgeolekustrateegia kohta nõutakse Euroopa integreeritud relvajõude. Me ei jaga seisukohta, et see on meie edasine tee. Lisaks toetatakse raportis muu hulgas ELi operatsiooni peakorterit ja ühist kaitseotstarbeliste toodete turgu.

Von Wogau raportis isegi avaldatakse minevikku vaatavalt toetust kohutavalt ülehinnatud programmile Eurofighter. Raportis öeldakse, et Lissaboni leping, mis „toob EJKP valdkonnas juurde olulisi uuendusi”, on peamise tähtsusega. See on peamine põhjus, miks me oleme Lissaboni lepingu vastu.

Vataneni raportis kutsutakse üles looma ELi ja NATO püsivaid koostööststruktuure. Leiame, et see on vale. Iga uus ELi sõjaline missioon on problemaatiline. NATO ei ole liit rahu nimel – see on sõdade pidaja, kõigepealt Jugoslaavias ja nüüd Afganistanis. Millised on järgmised sõjad? NATO seisab sõjapoliitika eest. Raportis öeldakse, et NATO on „Euroopa julgeoleku tuum”. Ei! NATO seisab julgeoleku puudumise eest! NATO ja ELi kokku segamine oleks ülimalt problemaatiline eriti seoses nende kahe strateegiaga.

Meie Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioonis seisame tsiviil-Euroopa eest ning oleme NATO vastu. NATO oleks vaja laiali saata. NATO tahab tähistada oma 60. aastapäeva Strasbourgis, Baden-Badenis ja Kehlis. Kutsun täna siin Euroopa Parlamendis üles NATO tippkohtumise vastu meelt avaldama. Kuuskümmend aastat NATOt on liiga palju.

Oleme fraktsioonina esitanud vähemuraporteid vastusena härrade von Wogau ja Vataneni raportitele ning mu kolleegid täpsustavad konkreetseid probleeme seoses Venemaaga. Nagu varemgi, oleme vastu raketikaitse süsteemile ega tunnusta selles raportis Küprosele viitavate lausete sõnastust. Seega meie hääletame nende kahe raporti vastu.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – (NL) Kui ma vähem kui aasta tagasi koos Euroopa Parlamendi delegatsiooniga tutvusin ELi politseimissiooni tegevusega Läänekaldal, siis hellitasin lootuse kübet, et Palestiina omavalitsus tõesti kehtestab oma võimu tõhusta politsei ja julgeolekusüsteemi abil. Saryusz-Wolski raporti lõikes 25 seega tervitatakse ELi politseimissiooni pikendamist Palestiina aladel.

Nägin alles hiljuti mõnesid väga ebameeldivaid asju kajastavaid raporteid avaliku julgeoleku kohta Läänekaldal, kus muu hulgas räägiti väljapressimistavast, mida Palestiina julgeolekusüsteemi liikmed, kes tegutsevad öösel nagu maffiabossid, rakendavad, ning seal olid isegi terroristliku rühmituse liikmete nimed, kes on Palestiina omavalitsuse palgal.

Tahaksin nõukogult ja komisjonilt küsida, kas nendes raportites kajastatu on tõsi. Või on see väljamõeldis? Lühidalt, millised on uusimad uudised ELi politseimissiooni kohta Palestiina aladel? See on ju siiski väga oluline. Kui nad tahavad toimivat Palestiina riiki, tuleb avalik kord Läänekaldal taastada.

Luca Romagnoli (NI). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, väidan, et Atlandi allianss on iganenud kaitsevahend ning et teatud juhtudel viimasel ajal pole ta tegelikult aidanud näiteks suhetes Venemaaga. Usun, et peaksime säilitama suhteid Venemaaga ja kasutama neid privilegeeritud partnerluse saavutamiseks.

Nõustun proua Ferrero-Waldneri avaldusega, et ühises julgeolekupoliitikas ei tohiks mööda vaadata asjaolust, et lähiminevikus pole NATO osutunud kõige kasulikumaks hoiatus- või rahusobitamishandiks.

Usun, et Euroopa on nüüd küps ja tal on poliitiline vajadus kavandada omaenda iseseisev julgeolekustrateegia. See ei tähenda, et peame võtma vastasseisukoha. Võime olla kõrvuti – nagu teised liikmed on väitnud – ja mitte enam olla kergesti vastuvõtlik sellele, mis tihti pole Euroopa huvid. Seetõttu ma ei saa esitatud raporteid toetada.

Javier Solana, *ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja*. – (ES) Härra juhataja, lubage mul võimalikult kiiresti ja arvestades, et erinevate sõnavõtjate mõtted on olnud üldjoontes sarnased, mainida parlamendile kolme või nelja küsimust, mis mul kõnesid kuulates mõttesse tulid.

Alustan ressurssidest ja vahenditest. Erinevate raportite raportöörid ütlesid, et meil on tõesti probleeme ressursside ja vahenditega ning et peaksime liikmesriikide ressursse paremini ära kasutama. Mina ütleks aga, et meil on kättesaadaval vahendeid, mida me parimal võimalikul moel ei kasuta, ja seda tahaksin teile rõhutada.

Usun, et oli hea mõte luua Euroopa Kaitseagentuur kokkuleppel Euroopa Ülemkoguga, ilma et oleks vaja rakendada või vastu võtta Lissaboni leping. Usun, et see agentuur suudab teha head tööd liikmesriikide poliitika koordineerimiseks, et anda suuremat lisaväärtust kõigile paika pandud poliitikavaldkondadele.

Keegi rääkis helikopteritest. Helikoptereid on vaja igasugusteks missioonideks – tsiviilmissioonideks, sõjalisteks missioonideks, erinevateks missioonideks ning transpordiks. Helikopterist on täna saanud esmatähtis kriisiohjamise vahend.

Olemasoleva parem koordineerimine, nii riistvara kui ka helikopterite tarkvara mõttes, võimaldaks meil neid paremini ära kasutada ning annaks meile tegelikult rohkem kui meil on igapäevases kasutuses.

Samuti tahan öelda, et viimastel nädalatel on meie strateegilised suhted Ameerika Ühendriikide ja Vene Föderatsiooniga kõvasti edasi arenenud.

Proua Beer rääkis Münchenis toimunud julgeolekukonverentsist, mis oli minu meelest tähtis sündmus, milles saavutati edusamme mitteplaaniarvestes kõnelustes, kuna see polnud otsuste tegemiseks mõeldud poliitiline foorum, vaid väga oluline mõtisklusfoorum. Usun, et teema, mis tuleb arutlusele lähiaastatel ja –kuudel, on meie suhted Ameerika Ühendriikidega – tulevaste aastate strateegia seisukohast – ja Venemaaga. See teema oli jutuks Münchenis ja ka hiljem, kui olin koos proua Ferrero-Waldneriga Moskvast arutamas Euroopa julgeolekuga seotud uute ideede põhiteema üle Vene Föderatsiooni juhtidega.

Euroopa ei taha olla sõjaline jõud. Usun, et Euroopa – Euroopa Liit – on sõjaliste vahenditega tsiviiljõud, mis on sõjalisest jõust väga erinev, ning arvan, et nii peaks ka jääma. Töö, mida teeme, ja kõik dokumendid, mida koostame ja mida nii Euroopa Parlament kui ka komisjon koostavad, on selle eesmärgi saavutamiseks.

Räägin mõne sõna politsei kohta Palestiina aladel, mis oli eelmise istungjärgu teema. EUPOL on üheks tähtsaimaks varaks, mis meil on selleks, mis puudutab usutavust ja julgeolekualast tööd palestiinlastega okupeeritud aladel, ning ta on ka edaspidi Euroopa Liidu oluline vara, mida tunnustavad kõik – palestiinlased, iisraellased ja ümbritsevad riigid. Seega võite kindlad olla, et teeme kõik võimaliku, et jätkata tööd selle eesmärgi saavutamisel.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, volinik, härra Solana, tahaksin tänada kolme raportööri ning kommenteerida vaid mõnda aspekti. Tahan öelda eriti seda, et NATO 60 aastat on minu põlvkonnale tähendanud 60 rahu- ja vabaduse aastat, seda tuleb märkida.

Kui meil õnnestub nüüd tugevdada ELi välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitikat ajal, mil mitmepoolsus taas suureneb – nagu kõrge esindaja härra Solana just ütles –, ehk see tähendab, et kui meil õnnestub ühendada oma seisukoht ennetusmeetmetest ja pehmest jõust ühisesse atlandiülesesse strateegiasse sel mitmepoolsuse ajal nüüd suuremal määral, siis ootab meid hea tulevik.

Samal ajal Prantsusmaa naasmise militaarsesse integratsiooni tugevdab Euroopa seisundit. Müncheni julgeolekukonverents näitas, et pärast peaminister Tuski, kantsler Merkeli ja president Sarkozy selgitusi Ameerika Ühendriikide asepresident Joe Bideni juuresolekul läks Euroopa korpuse saamine NATOsse peaaegu probleemideta. Minu silmis vähemalt on see sensatsiooniline avastus, et ameeriklased üldse vastu ei vaieldud. Saame atlandiülestes suhetes kiirendada ühiste seisukohtade välja töötamist ka sõjalises valdkonnas, nii et neid saab usutavalt NATO võrgustikus kujutada. Seetõttu peaksime rakendama oma seisukohta sõjalisest võimetest kogu rõhuasetusega pehmel jõul ja ennetamisel, et võtta käsile uus tegevuskava, mis juba oli olemas, kuid muutus selgeks Münchenis, sest president Obama poliitika võimaldab meil siseneda uude desarmeerimisläbirääkimiste ajastusse. Meie, eurooplased, saame mängida selles rolli strateegilise relvastuse vähendamise lepinguga (START) ja tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga (NPT), mille osas tuleb uuesti läbi rääkida, ning eriti Euroopa tavarelvastuslepinguga (CFE), mis on Euroopas eriti tähtis, kuna meil on teatud probleeme ka Venemaaga.

Kui kõik see on ühendatud, sealhulgas raketikilp, siis on meil uued ja paremad võimalused ajada ühist atlandiülest poliitikat, milles Ameerika Ühendriigid on meie liitlane ning Venemaa strateegiline partner: see on poliitika, mis aitab saavutada Euroopa huvi rahu osas. Saame seda võimalust kasutada vaid juhul, kui saame tugevamaks ja mõjuvõimsamaks, mistõttu kirjeldatud poliitika viib meid õiges suunas.

Ioan Mircea Pașcu (PSE). – Härra juhataja, raport NATO rolli kohta ELi julgeolekustruktuuris kajastab Euroopa Parlamendis esindatud erinevaid lähenemisviise, milleks on ühelt poolt arvamused, mille kohaselt NATO on oma liikmetele tugevaimat julgeolekutagatist pakkuv organisatsioon, ja teiselt poolt arvamused, mille kohaselt vastupidiselt vajadus NATO järele on üha väiksem maailmas, kus näiliselt ei ole suuremaid ohte – vähemalt mitte endise Nõukogude Liidu ajaga võrreldavaid.

Kuid ikkagi pole kummaski organisatsioonis siiani ühtegi liiget, kes tahaks loobuda NATO julgeolekutagatisest, isegi kui EL lisab kaalu oma kaitse- ja julgeolekualastele jõupingutustele ja on kasutusele võtnud oma vaste Washingtoni lepingu artiklile 5, milleks on Lissaboni lepingu solidaarsusklausel.

Minu arvates peaks NATO ja ELi suhted, mis on kõige olulisem koostisosa suuremates atlandiüllestes suhetes, seisnema loomulikult üksteise täiendamises ja olema vastastikku kasulikud kahele partnerile, kes on sunnitud koos töötama, et reageerida tänastele mitmekordistuvatele ja üha keerulisematele ülesannetele. Selleks võiks olemasolevaid mehhanisme – vaadake Berlin Plusi kokkuleppeid – parandada; uusi – vaadake ettepanekut EL operatsiooni peakorteri kohta – kaaluda; takistustest – vaadake Küprose probleemi negatiivset mõju – tuleks üle saada, ning, mis kõige tähtsam, seda, kuidas üksteist vastastikku tajutakse, tuleks kindlasti parandada. Seega ühest küljest NATO pidamise vaenlaseks ning teisest küljest ELi pidamise NATO ripatsiks peaks lõpetama.

Nagu mainitud, tõde on see, et praktikas saavad need kaks partnerit üksteisega väga hästi koostööd teha, täiendades üksteist vastastikku. Seetõttu on raportisse tehtud muudatusi ja lõpptulemus on meile paljudele vastuvõetav.

Andrew Duff (ALDE). – Härra juhataja, mitmed sõnavõtjad teevad täna pärastlõunal vaprat nägu. Tegelikult ei osutu mitte kõik EJKP missioonid edukaks: paljudel pole olnud selget eesmärki, paljud on alarahastatud ning Afganistani kampaania võib veel ebaõnnestuda. Seega on hea, et parlament teeb ettepaneku panustada tugevasti ühise julgeolekustrategia määratlemisse, ning peame nüüd seadma ka hulga selgemad kriteeriumid EJKP missioonide jaoks.

Mis puudutab meie jõudude lõimimist, siis selles on edusammud kehvad, ning ma ei usu, et prantsuse ja briti allveelaevade kokkupõrge on päris see, mida ootasime!

Ryszard Czarnecki (UEN). – (PL) Härra juhataja, kui on liiga palju presidente, siis pole tegelikult ühtegi. Kui räägime julgeolekuküsimusest, peaksime rääkima väga selgelt ja täpselt millestki, mis on kõige pakilisem ja olulisem asi. See, mis juhtus eelmisel aastal Kaukaasias – Euroopa Liidu vahetus läheduses – näitab, et peame kindlasti tähtsaks pidama idasuunalist poliitikat ja käsitlema seda kui erilist investeringut Euroopa ja ELi julgeolekusse. See on ka põhjuseks, miks partnerlus ELi ida pool asuvate riikidega on minu arvates täiesti põhjanev tähtsusega, ning kuigi mul on hea meel, et see partnerlus on olemas, olen ka mures, sest idapartnerlusele eraldatud eelarvet vähendati peaaegu kolm korda. Mina leian, et see on põhiküsimus ja usun, et see on Euroopa Liidu konkreetne sõnum mitte ainult tema lähematele naabritele, vaid ka Valgevenest, Ukrainast ja Gruusiast veel palju rohkem ida pool asuvatele riikidele.

Satu Hassi (Verts/ALE). – (FI) Härra juhataja, daamid ja härrad, minu tänud kolmele raportöörile. Kahjuks pean ütlema, et ma ei jaga kriitikavaba vaadet NATO kohta, mida esindab eelkõige härra Vataneni raport.

Muidugi pole NATO enam see, mis ta oli külma sõja ajal, ja seda pole ka Euroopa ning koostöö NATO ja Euroopa vahel on suurepärane asi. Mina aga ei jaga vaadet, et see on probleem, kui kõik liikmesriigid pole NATO liikmed.

Peame tunnistama asjaolu, et mõnedel on õnnestunud anda väärtuslik panus rahutagamisse just sellepärast, et nad sõjalistesse allianssidesse ei kuulu, mis kehtib ka minu kodumaa Soome kohta. Kuna Soome ei kuulu ühtegi sõjalisse allianssi, siis nähakse teda vaevalt kusagil vaenulikuna või vaenlase eestkõnelejana. See on aidanud paljudel soomlastel tegutseda rahutagajatena. Niisugusteks näideteks on endine peaminister Holker Põhja-Iirimaa, meie endine president Ahtisaari Namiibias, Indoneesias, Acehis ja Kosovos ning meie endine minister härra Haavisto Sudaanis.

Kuigi enamik ELi rahvastest elab NATOsse kuuluvates riikides, peame siiski tunnistama, et mitteühinenud riikide olemasolu on kasulik ressurss rahutagamisel. Sellest ei saa loobuda eesmärgi nimel harmoniseerida militaarpoliitika ELis.

Vladimír Remek (GUE/NGL). – (CS) Tahtsin algselt rääkida kosmose militariseerimise ohtudest, sest endise kosmonaudina tunnen, et mul on oma arusaam sellest. Esitatud dokumendid aga rõhutavad muu hulgas vajadust kasutada julgeolekupoliitikat ELi kodanike heaks. Samal ajal eirame täielikult nende arvamust uute võõrbaaside kavandatava ehitamise kohta ELi territooriumile. Täpsemalt öeldes Poolas ja Tšehhi Vabariigis jätkuvad ettevalmistused Ameerika raketitõrjesüsteemi komponentide paigaldamiseks. Eriti minu kodumaal Tšehhi Vabariigis on üldsuse vaated ja huve täiesti eiratud. ELi poolt pole kuulda olnud ainsatki ametlikku häält kodanike toetuseks, kelle jaoks ELi selles mõttes ilmselt olemas polegi. Samal ajal kaks kolmandikku inimestest Tšehhi Vabariigis on vaatamata üle kahe aasta kestnud teabe- ja edenduskampaaniale pidevalt

olnud kõnealuse võõrbaasi vastu. Olen arvamisel, et midagi on ELis viltu, kui inimeste huvid dokumentides ei kajastu ning inimeste arvamusi saab demokraatia huvides eirata. Pole ime, et inimesed pööravad selja ELi poliitikale, pidades seda millekski mitte endale kuuluvaks või olles sellele otsustavalt vastu.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM). – Härra juhataja, Euroopa kodanikud vajavad tugevat liitu, millel on konkurentsivõimeline välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika. Seda aga ei saa olla, kui meie liit on ühes kohas jätkuvalt tegevusetu. Hiina ja India kasvavad ning seda mitte ainult majandusliku, vaid ka sõjalise jõu poolest.

Euroopa konkurentsieelis peaks põhinema teadmistel ja innovatsioonil. Selle eest peaksime kõik hoolitsema ja seda toetama. Tõhusa julgeolekustrateegia puhul peaks Euroopa vägedel olema ligipääs parima kvaliteediga varustusele ja ressurssidele. Samal ajal kui Ameerika Ühendriigid kulutavad triljoneid dollareid julgeolekule, oleme meie Euroopas aeglased ja tegevusetud oma strateegia välja töötamisel. Kriisiajal sulgeme tulirelvatehaseid, nagu tehas Poolas Radomis. Peaksime hoopis investeerima arenenud tehnoloogiasse, nagu tagasilöögivabad tehnoloogiad, mida Poolas välja töötatakse. Innovatsioon loob uut ettevõtlust ja töökohti. Me ei saa Euroopa võimekust tõsta oma tehaseid sulgedes.

Roberto Fiore (NI). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, põhimõtteliselt ma pooldan kindlasti Euroopa armee ideed, kuid peame määratlema, milline see oleks ja milliste piiridega.

On tõesti väga sobimatu, et kaks jõudu, mis kuuluvad samasse allianssi, on üksteise vastu relvastunud, nagu Türgi armee ja Kreeka armee. Olen kindel, et nõukogu on käinud Põhja-Küprosel ning saanud hinnata kahju, mida on tekitanud Türgi sõdurid ja Türgi okupatsioon saarele, mis kindlasti kuulub Euroopasse.

Samuti peab ütlema, et liit Ameerika Ühendriikidega toob selgelt väga sageli kaasa suuri probleeme. USA on vedanud meid mitmesse sõtta ja konflikti – pean silmas Serbiat, Iraaki ja Afganistani –, mille keskmeks polnud kindlasti mitte Euroopa huvid.

Selle asemel peaksime oma liitlasteks valima Venemaa ja Valgevene, mis on tegelikult ajalooliselt, usuliselt, sõjaliselt ja geopoliitiliselt Euroopa riigid. Selline võiks olla Euroopa armee tulevik – armee, mis pole kindlasti mitte sõjajalal Ameerika Ühendriikidega, kuid mis hoiab aupaklikku vahemaad; armee ilma Türgita, sest kuni meil puuduvad vastupidised tõendid, kuulub Türgi Aiasse ning on Vahemerepiirkonnas kahjuks konfliktis Euroopa riigiga; ning armee, mis on liitlaseks Venemaale ja Valgevenele ning nendega tihedalt seotud.

Geoffrey Van Orden (PPE-DE). – Härra juhataja, teid ei üllata, kui väljendan muret tugeva surve pärast, mida avaldavad EJKPga seotud raportid – eriti härra von Wogau oma, mis on täis valesid eeldusi Euroopa Liidu olemuse kohta ja sisaldab ambitsiooni luua ELi kontrolli all olev Euroopa armee. Seal nähakse, tsiteerides sealset väljendit, *Euroopa sünkroniseeritud relvajõude* sammuna teel *Euroopa integreeritud relvajõudude* suunas. Teisisõnu on see siis kindlasti Euroopa armee. Nagu me kõik teame, ei loo EJKP sõjalist lisaväärtust. See on poliitiline vahend integreeritud Euroopa edendamiseks. Niisugusena tuleks seda ka näha.

Olen kaua aega väitnud, et Euroopa Liidu kasulik roll võiks olla anda tsiviilvahendeid kriisiohjamiseks ja konfliktijärgseks ülesehituseks. Sellest oleks tõesti abi. Muide, mitte ükski sõjaväeohvitser, keda mina tunnen, ei kujuta ette, et selliseid konflikte nagu Afganistani puhul saaks lahendada üksnes sõjaliste vahenditega. Ei ole midagi uut selles, mida nüüd moodsalt nimetatakse kõikehõlmavaks lähenemisviisiks. Meie kutsusime seda *südameks ja hingeks*. Seega on täiesti vale – tegelikult pettus –, et EL püüab oma osalemist militaarküsimustes õigustada, pretendeerides kõikehõlmavale lähenemisele kui enda omale, nagu see oleks mingi ELile ainulaadselt omane müügiartikkel. ELi jaoks oleks aus ja arukas lähenemisviis jätta kaitseambitsioon EJKPst välja ning keskenduda tsiviilpanusele. Siis saaksid Euroopa ja tema liitlased ehk keskenduda oma sõjalisele panusele NATOsse, taaselustades atlandiülest liitu eesisevateks rasketeks aastateks, ilma et ELi topelttegevuskava seda segaks.

Otseseks probleemiks on see, et ELi ambitsioonid hakkavad nüüd NATOt saastama, ning ma olen tõsiselt mures, et see mõjutab ka NATO 60. aastapäeva tähistamist. Siiani Ühendkuningriigi valitsusministrid eitavad, et midagi sellist on toimumas.

Martí Grau i Segú (PSE). – (ES) Volinik, härra Solana, daamid ja härrad, tahan esmalt tänada kolme raportööri nende töö eest. Ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (ÜVJP) käsitleva raporti variraportöörina viitan just sellele dokumendile ja õnnitlen alustuseks härra Saryusz-Wolskit tema töö tulemuste ning teiste fraktsioonidega tehtud koostöö puhul, mille tulemuseks on üksmeelne raport.

Samuti nagu Euroopa Parlament on mitmeid kordi palunud, et Euroopa Liitu varustataks vajalike vahenditega, et anda talle maailmas üks hääl, saab ka parlament ise käituda ühtse rindena, hinnates ning ajendades ühise välis- ja julgeolekupoliitika tähtsaid prioriteete.

Meie fraktsiooni – Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooni – jõupingutused on tehtud kahe eesmärgi saavutamiseks. Esimene neist on tuua sisse või kindlustada tähtsaid küsimusi, mis meie arvates on olulised kõigi välispoliitika valdkondade lõikes, näiteks võitlus kliimamuutustega, rahu edendamine kogu maailmas või panus inimarengusse. Teine eesmärk on pakkuda välja viise, kuidas taastada tasakaal ÜVJP geograafiliste prioriteetide vahel nii, nagu neid algselt tekstis esitati, kui seda tehti, või tuues neid uue elemendina sisse, kui nad puudusid.

Seetõttu oleme võidelnud näiteks selle eest, et rohkem selgitataks institutsiooniliste ja koostööraamistike vahelisi tegevusi, mis on kaasatud hiljuti määratletud idamõõtmesse. Oleme esitanud väiteid suurema mitmekesistamise poolt ja selle poolt, et rohkem rõhku asetataks suhetele Aafrikaga, mis on manner, mis tuleb meile meelde ainult siis, kui seal eriti ägedad sõjad puhkevad, ja paljudel juhtudel isegi siis mitte.

Mis puudutab Ladina-Ameerikat, siis tahtsime, et kaalutaks käimasoleva läbirääkimisteprotsessi jätkamist assotsiatsioonilepingute sõlmimiseks, mis oleks esimesed kahepoolsed piirkondadevahelised kõnelused Euroopa Liidu ajaloos, mida ta lõpule viiks.

Vahemerepiirkonna puhul oleme olnud vastu allapoole ümardamisele, mille tulemusel räägitakse ainult julgeolekust. Meie tahame, et selle piirkonna puhul oleks hoopis hõlmatud rikkalik poliitiline, majanduslik ja sotsiaalkultuuriline pärand, nagu seda teeb Barcelona protsess.

Mis puutub parlamendiistungile muudatusettepanekute esitamisse, siis meie fraktsioon ühtegi ei esitanud, sest usume, et nii on kompromisside teel saavutatud tasakaal mõnevõrra tugevam. Seetõttu oleme vastu enamikule muudatusettepanekutele, sest need rikuvad väliskomisjonis saavutatud kompromissi.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). – (PL) Härra juhataja, nagu Tony Blair kord ütles, et kuigi Euroopa Liit ei peaks olema superriik, peaks ta olema suurvõim. Võiksime lisada, et mitte ainult majanduslik suurvõim, sest seda ta juba on, vaid ka oluline osaline maailmaarenil, kuna seda nõuavad kõigi liikmesriikide huvid – sealhulgas majanduslikud huvid.

Räägitakse, et Henry Kissinger olevat kunagi küsinud telefoninumbrit, millele helistada, et saada teada, milline on Euroopa Liidu seisukoht rahvusvahelise poliitika tähtsates küsimustes. Täna on selleks numbriks kõrge esindaja oma. Probleem on aga selles, et kui telefon heliseb, peab härra Solana teadma, mida öelda. Seetõttu on esmatähtis töötada välja ühine välispoliitika, mis hõlmab julgeoleku- ja energiapoliitikat ning seetõttu ka ühist poliitikat Venemaa suhtes.

Tahaksin tulla tagasi pidevalt korratud ettepaneku juurde selle kohta, et kõik Euroopa Liidu riigid peaksid rääkima ühel häälel dialoogis Venemaaga. Selleks, et nii oleks, on vaja võimalikult kiiresti välja töötada täpselt määratletud poliitika Venemaa suunal – poliitika, mida ühiselt toetatakse ja mis põhineb solidaarsusel. Nii saab luua selge raamistiku mitte ainult kõnelusteks ELi ja Venemaa vahel, vaid ka kahepoolseteks läbirääkimisteks üksikute liikmesriikidega. Niisuguse poliitika väljatöötamisel tuleks väga oluline roll anda Euroopa Parlamendile, arvestades volitusi, mida ta on demokraatlikel valimistel saanud ning mille üle ta võib uhke olla.

Adamos Adamou (GUE/NGL). – (EL) Raportit NATO rolli kohta Euroopa Liidus on kasutatud vabandusena, et libastuda küsimuses Küprose osalemise kohta programmis “Partnerlus rahu nimel” ja NATOga liitumise kohta. Küprose Vabariigi seisukohta tuleb suhtuda austusega. Iseseisva liikmesriigi siseasjadesse sekkumine eesmärgiga saavutada integratsiooni, mida ei näe ette ükski leping, ei ole seaduslik.

Sel ajal, kui Küprose Vabariik on pidamas läbirääkimisi Küprose küsimuse lahendamiseks, on avanenud rinded, millel on sellele protsessile väga halb mõju. Türgi poolt okupeeritud kodumaa täielik demilitariseerimine ja tulevase lahenduse jätkusuutlikkuse kindlustamine peaks olema kõigi ainus eesmärk. Pealegi on Euroopa Parlament teistes raportites sellise seisukoha võtnud.

Kutsume teid üles toetama muudatusettepanekuid punktide 22, 23 ja 24 kohta ning hääletama nende punktide vastu, sest need väljendavad sekkumist iseseisva riigi siseasjadesse. Kutsume teid üles kinnitama, et liikmesriikide suveräänsete õiguste austamise põhimõte on rikkumatu, sõltumata teie üldisest arvamusest partnerlusprogrammi või NATO kohta. Meie valik on demilitariseerimine ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetest kinnipidamine.

Georgios Georgiou (IND/DEM). – (EL) Härra juhataja, rahvusvahelise õiguse põhjal tähendab mõiste *oma riik* seda, et mul on kontroll teatud alade üle, mille üle on seatud valitsus, mis viib ellu kaitse- ja välispoliitikat. Küsin teilt nüüd mõiste *Euroopa riik* kohta, mille kohta mitmed inimesed jutlustavad, ning ma tahaks teada, kus on selle piirid, millised need teatud alad on ja kus on selle kaitse, kui see kaitse on suure – kahjuks Ameerika – armee kätes ning kus on selle välispoliitika, kui Lähis-Ida on leekides ja terroristide kasvulava, kust eksporditakse terrorismi, mille põgenikud ja ohvrid pole teel Alabama, Arizona või Kentucky osariiki, vaid tulevad paraku Kreekasse, Küprosele, Saksamaale ja Hispaaniasse.

Seetõttu pean ütleva, et olen hakanud kahtlema, kas saan toetada oma raportid esitanud härrade ettepanekutest tulenevaid ideid ning arvan, et hääletan homme nende vastu.

ISTUNGI JUHATAJA: MARTINE ROURE

asepresident

Jim Allister (NI). – Proua juhataja, neil, kes teevad näo, et meie silme all ei toimu praegu ELi superriigi ehitamist, tuleb põhjalikult selgitada kõnealuste, impeeriumit rajavate raportite sisu.

Väited, et ühine kaitsepoliitika – mida nüüd peetakse möödapääsmatuks – ja see, mida nimetatakse ELi strateegiliseks sõltumatusseks, eeldavad lõimitud Euroopa relvajõudude olemasolu, ning nõudmised sõltumatu ja ELi alalise operatsioonide peakorterit järele koos nõudega saavutada samaväärsus NATOga, ei tekita kahtlustki, et ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga taotlevad Euroopa projekti eestvedajad lisaks poliitilisele võimule ka sõjalist võimu, mida on võimalik saavutada üksnes liikmesriikide voliala, õiguste ja iseseisvuse vähendamise teel. Ma ei saa heaks kiita ei niisugust superriiklust ja tsentraliseeritud relvajõude ega ka Lissaboni lepingut, mis teeks need võimalikuks.

Tunne Kelam (PPE-DE). – Proua juhataja, meie raportöörade tänane sõnum võiks olla selline, et elujõuline Euro-Atlandi partnerlus on parim Euroopa julgeoleku ja stabiilsuse tagatis.

Ma toetan tõepoolest uue Atlandi-ülese tegevuskava vastuvõtmist ja uute Euro-Atlandi asutuste loomist, mille tulemusena tekib lõpuks laiaulatuslik Atlandi-ülene ühisturg.

Ari Vatanen on julgustanud kõiki ELi ja NATO liikmeid tegema tihedamat koostööd olenemata nende organisatsioonilisest kuuluvusest. Pean väga praktiliseks tema ideed ELi alalisest operatsioonide peakorterist, mis oleks NATO väejuhatuse struktuuridele täienduseks – ja mõistagi mitte konkurendiks.

Teine väga oluline punkt on see, et me kasutame samu riiklikke ressursse. Jacek Saryusz-Wolski on öelnud, et ÜVJP on väga alarahastatud, seega tuleb vältida dubleerimist ja suurendada tõhusust. Siinjuures tuleb küsida liikmesriikidelt, mida pakuvad nemad Javier Solanale, et ta saaks ühist kaitsepoliitikat ellu viia.

Kolmandaks on meil käes aeg hakata tegelema uute julgeolekuülesannetega. Tegelikult tekivad ja ehk ka lahenevad tulevased konfliktid kübermaailmas, kus iga riik peab rünnakule ise reageerima ja ennast ise kaitsma – mõnikord vähem kui sekundi jooksul. Ka Euroopa Parlament peab näitama algatusvõimet, et tegeleda selle uue sajandi suure proovikiviga, mille taga on moodsa tehnoloogia demokratiseerumine.

Hannes Swoboda (PSE). – (DE) Proua juhataja, natsionalistid, parlamendi kitsarinnalised liikmed usuvad tõepoolest, et tänapäeva maailma riskide ja probleemidega tulevad riigid üksi ja iseseisvalt toime.

Härra Allister on selle tüüpiline näide. Kas ta tõesti usub, et maailmas saab terrorismi vastu võitlemisel toetuda üksnes oma riigi kaitsevõimele? Kas ta tõesti usub, et energiapoliitika probleeme on võimalik lahendada, kui igaüks käsitleb neid eraldi? Niisugune arusaam on iganenud. Sageli kritiseeritud Lissaboni leping annaks meile mõistagi suurepärase võimaluse teha veidi rohkem koostööd näiteks energiapoliitika ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas, tegeleda tõhusalt tänapäeva maailma probleemide ja ohtudega.

Ameerika Ühendriikide uue presidendi Obama juhitud valitsusel on hea meel selle ühise Euroopa poliitika olemasolu üle, sest see tähendab, et Ameerika Ühendriikidel on nimetatud probleemide lahendamisel partner. Lisaks sellele – ja seda näitas Venemaa esindaja sage viibimine siin parlamendis – on ka Venemaa nüüdseks mõistnud, et vana lähenemisviisi, mille kohaselt räägiti vaid üksikute riikidega ja seejärel aeti need omavahel tülili, lihtsalt ei toimi enam. Venemaa on aru saanud, et näiteks energiapoliitika valdkonnas tuleb tal ühist lahenduste saavutamise nimel astuda kõnelustesse Euroopa Liiduga.

Sellele on korduvalt tähelepanu juhitud ka Jacek Saryusz-Wolski raportis. Kuidas me saaksime lahendada koos neid kõnealuseid probleeme, näiteks energiapoliitika küsimust? Mul on hea meel, et kõrge esindaja

ja üks tema töötajatest suurendavad tulevikus jõupingutusi selles vallas, sest siis saame näidata kodanikele, kuidas ühises välis- ja julgeolekupoliitikas võetakse arvesse nende konkreetseid huve ja mil viisil me tagame eurooplastele tulevikus turvatunde. Just nimelt selles seisnebki ühine välis- ja julgeolekupoliitika ning sellepärast eelistame me seda riiklikule välispoliitikale.

Philippe Morillon (ALDE). – (FR) Proua juhataja, õnnitlen meie kolme raportööri selle tähelepanuväärse ülevaate puhul, mille nad andsid ühise välis- ja julgeolekupoliitika praeguse olukorra kohta.

Härra Solana, te teate paremini kui keegi teine, et Euroopalt oodatakse maailmaareenile astumist, sest seda eeldavad tema majanduslik ja demograafiline võimsus ning rikkalikud demokraatlikud ja humanistlikud väärtused.

Tuleb öelda, et hoolimata tahtest, mida on näidanud korrapäraselt rohkem kui kaks kolmandikku Euroopa kaaskodanikest, nagu te ütlesite, on kümne aasta jooksul on saavutatud mõningaid edusamme – olen sellega nõus; kuid samas tuleb öelda, et niisugust Euroopat ei ole ikka veel olemas.

Sobivaks näiteks võib tuua Euroopa hiljutise vaoshoituse uue tragöödia lahendamisel Lähis-Idas. Gazas oli ja on ikka veel vajadus tarmuka Euroopa järele, kes aitaks elanikel ellu jääda ja riiki üles ehitada ning võidelda relvade salakaubaveo vastu, mille tagajärjel on see territoorium muutunud igat liiki rakettide tulistamise kohaks.

Vaatamata Sharm el Sheikhis ja Jeruusalemmas avaldatud pahameelele ei ole selles suunas astutud ühtegi sammu. Soovin korrata küsimust, mis esitati juba Liibanoni kriisi ajal: härra Solana, millal võib oodata, et Vahemeres hakatakse kasutama Euroopa laevastikku, nagu seda tehti võitluses piraatide vastu? Meil on vahendid olemas. Kas ühel päeval on meil olemas ka tahtmine?

Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN). – (PL) Proua juhataja, Euroopa Liidul tuleb tegutseda kõikide liikmesriikide kodanike julgeoleku huvides. Eelkõige peaks ta võtma vastutuse terrorismivastase võitluse eest osaliselt enda kanda ning tal tuleks reageerida teravalt mis tahes terrorismiavaldustele.

Pakistanis pantvangis hoitud Poola inseneri mõrvamine kohalike Talibani liikmete poolt tekitas hiljuti ulatuslikku vastukaja. Euroopa nn diplomaadid tema vabastamise teemalisel läbirääkimistel ei osalenud. Seda vapustavat juhtumit, mis on osa laiemast julgeolekuprobleemist, tuleks arutada Euroopa Parlamendis eraldi teemana ning selle tulemuseks peaksid olema konkreetset meetmed, mille võtmist ma tungivalt palun. Praegu on esmatähtis saada mõrvatud poolaka surnukeha tagasi ja abistada tema perekonda. Need olulised, kuid lühiajalised meetmed ei saa aga asendada igakülget lähenemist terrorismile ega üha suurema diplomaatilise surve avaldamist niisugustele riikidele nagu Pakistan.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL). – (PT) Et saavutada inimkonna emantsipatsioon ja areng, järgib Portugal rahvusvahelistes suhetes riikliku sõltumatuse, inimõiguste ja rahvaste õiguste austamise, riikide võrdõiguslikkuse, rahvusvaheliste konfliktide rahumeelse lahendamise, teiste riikide siseasjadesse mittesekkimise ning kõigi teiste rahvastega koostöö tegemise põhimõtet.

Portugal toetab rahvaste vahelistes suhetes imperialismi, kolonialismi ja teiste agressiooni-, kontrolli- ja ärakasutamise vormide kaotamist, samuti kõikehõlmavat, üheaegset ning kontrollitavat desarmeerimist, poliitiliste ja sõjaliste blokkide laialisaatmist ning ühise julgeolekusteemi loomist eesmärgiga luua rahvaste vahelistes suhetes rahu ja õiglust tagav rahvusvaheline kord.

Viitan siinjuures Portugali Vabariigi põhiseaduse paragrahvile 7, et näidata, kui kaugel on Euroopa Liit nendest põhimõtetest. Kui EL võtab endale NATOs Euroopa samba rolli, on USAga partnerlussuhetes ning toetab üha enam rahvusvaheliste suhete militariseerimist, võidurelvastumist, sekkumist ja agressiooni, et anda juhtivatele riikidele turgu ja loodusvarasid kontrolliv ja jagav roll, käitub ta nendele põhimõtetele risti vastupidi.

Gerard Batten (IND/DEM). – Proua juhataja, need on omaalgatuslikud raportid ning seega võidakse need jätta tähelepanuta, sest nad sisaldavad liiga palju tühja juttu. Me teame aga, et niisuguseid raporteid kasutatakse mõnikord ELi poliitiliste püüdluste tutvustamise vahendina.

Härra von Wogau oli kunagi majandus- ja rahanduskomisjoni esimees ning mängis Euroopa ühisraha kasutuselevõtmisel tähtsat rolli. Nüüd on ta julgeoleku ja kaitse allkomisjoni esimees ning kui ta kirjutab raporti, milles on öeldud, et Euroopa Liit vajab oma relvajõude, siis võime kindlad olla, et just nimelt selles suunas kavatseb Euroopa Liit aja jooksul liikuda.

Raportites kutsutakse ELi üles asutama ühiste avalike relvahangete, ühise teabevahetussüsteemi ning ühise sõltumatu juhtimis- ja kontrollstruktuuri abil omaenda relvajõud. Härra von Wogau on selle poolt, et loodaks ELi alaline kaitseväge, kus on pidevas valmisolekus 60 000 sõdurit. EL tahab oma sõdureid, relvi, tanke, lennukid ja pomme „oma kohustuste täitmiseks maailmas”.

Mis kohustused need täpsemalt on? Selle teadasaamiseks tuleb oodata, et näha, kas Lissaboni leping ratifitseeritakse täielikult ja seejärel jõutakse ühise välis- ja julgeolekupoliitikani, mis kindlustab ühise kaitse. Keegi ei saa öelda, et neid ei ole Euroopa Liidu sõjaliste püüdluste eest hoiatatud.

Bruno Gollnisch (NI). – (FR) Proua juhataja, ükskõik kui sõbralikud meie suhted raportööride Vataneni ja von Wogauga ka ei oleks, ei saa me nende raporteid heaks kiita.

Kõigepealt loodi NATO ehk Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon 1949. aastal vastukaaluks hirmuäratavale ohule, mida kujutas endast kommunism Lääne-Euroopa jaoks. Organisatsioon täitis kasulikku, isegi hädavajalikku rolli. Nüüdseks on aga see kohutav kommunistlik kord kokku varisenud ning Varssavi pakt lõpetatud.

NATO aga laieneb pidevalt. Organisatsiooni tegevus ulatub tema geograafilistest piiridest kaugemale. Minu teada puudub Afganistanil Põhja-Atlandi rannajoon. Samuti ei ole seda Kosovot, kus organisatsioon aitas kaasa serblaste etnilisele puhastusele selles põhjendamatuse sõjas, mis ei lahendanud midagi. NATO rikub seega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja.

Daamid ja härrad, te olete väga ebajärjepidevad. Te tahate luua tugeva sõltumatu Euroopa ja samal ajal muudate Euroopa kaitsmise USA valitsemise all toimiva juhtimissüsteemi osaks. Venemaa ja teised riigid ei saa selles näha ju muud kui agressiivset hoiakut?

NATO on sidunud meid Ameerika Ühendriikide poliitikaga. Me oleme nende sõbrad, kuid ei taha olla nende teenrid või veel vähem nende kintsukaapijad. Peame sellele lõpu tegema ning sellest välja astuma. NATO aeg on möödas.

Hubert Pirker (PPE-DE). – (DE) Proua juhataja, volinik, kõrge esindaja, nagu teame, muutuvad riskistsenaariumid pidevalt. Ka asutamisleping muutub ning sellega koos ka Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika väljavaated. Mis aga kunagi ei muutu, on inimeste tung turvalisuse ja stabiilsuse, tugeva liidu ja desarmeerimise, eelkõige tuumarelvade hävitamise poole.

Kolme täna arutusel oleva raportiga näitab Euroopa Parlament selgelt, kuidas ta kavatseb eespool nimetatud eesmärgi saavutada ja julgeolekut tagada. Esiteks, raport ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta, milles keskendutakse julgeolekule Balkani riikides, stabiilsusele Aafrikas ja rahule Palestiina aladel. Teiseks, raport koostöö kohta NATOga, milles tuuakse selgelt esile vajadus ELi ja NATO tihedama koostöö ning parema koordineerituse järele. Kolmanda raporti keskmes on Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika edasine arendamine eesmärgiga saavutada kaitsekulutuste tõhusam kasutamine ja parem koordineeritus ning kogu liidu strateegiline sõltumatus, mis kergendaks liikmesriikide koormat.

Kui me kavatseme liikuda kõikide nende eesmärkide suunas, tuleb meil toetada raportites seatud eesmärgi: näiteks korraldada ühist teadus- ja arendustegevust, töötada välja ühised standardid ja varustussüsteemid – ja teha seda kõike koostalitlusvõime saavutamise nimel. See tähendab ka liikmesriikide kaitsejõudude optimaalset koostööd ning politsei ja kaitsejõudude koostööd, samuti alaliste sõjaliste struktuuride, operatsioonide peakorteri ja/või kaitseministrite nõukogu loomist.

Olen veendunud, et see on meie suur võimalus muuta liit poliitiliseks ühenduseks ja arendada välja julgeolekuliit, mis vastab üldsuse ootustele liidu suhtes: tagab jäädava turvalisuse, stabiilsuse ja rahu.

Juhataja. – Daamid ja härrad, seni on kõnelejad ettenähtud kõneajast kinni pidanud. Meil on tõesti vähe aega. Seega palun teil kõneajast kinni pidada.

Jan Marinus Wiersma (PSE). – Proua juhataja, ÜVJP on muutunud nii laiahaardeliseks, et niisuguses arutelus nagu praegune võib selle kohta öelda peaaegu kõike. Varem rääkisime vaid julgeolekust, kuid nüüd käsitleme isegi kliimamuutusi, energiaküsimusi jms. Seega tuleb mul olla valiv ja seepärast kõnelen ma ELi ja USA vahelistest suhetest ning desarmeerimise tegevuskavast, millega saame sel aastal tõenäoliselt jätkata.

Uus valitsus on alustanud väga positiivselt ja sümboolselt, teatades Guantánamo kinnipidamiskeskuse sulgemisest. Arvan, et peaksime selles valdkonnas edasi tegutsema ning püüdma koos leida lahendused mõnele probleemile, millega Ameerika vastamisi seisab.

Teine tänavu arutatav põhiteema on majandusjulgeolek: kas Ameerika Ühendriigid ja Euroopa suudavad kriisi lahendamiseks midagi koos ette võtta või teevad nad seda eraldi, jõudes kiiresti proteksionistlike meetmete võtmiseni?

Ka Afganistani küsimus on oluline. Kas suudame Ameerika suurematele jõupingutustele samaväärselt vastata ja kui suudame, siis millistel tingimustel? Positiivne märk on Ameerika tõdemus, et asi tuleb poliitiliselt lahendada, sest sõjalisel teel seda teha ei saa. See tähendab aga automaatselt Euroopa Liidu osalust.

Kui rääkida nüüd desarmeerimise tegevuskavast, siis eelmise aasta detsembris pidasite te, härra Solana, siin Euroopa Parlamendis väga hea kõne, kus te rääkisite oma ideedest ning nõukogu ja liidu mõtetest selle kohta, kuidas edendada seda head tegevuskava, alustades Ameerika ja Venemaa toetamist START-lepingu uute läbirääkimiste korraldamisel ning asudes koostöös Ameerikaga ratifitseerima üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingut. Samuti pooldame allesjäänud tehniliste tuumarelvade likvideerimist Euroopas, toetades seeläbi ideed viia tuumkütusetsüklil rahvusvahelise kontrolli alla, et tuumaenergia alast arendustööd teha soovivad riigid pääseksid tuumkütusele ligi rahumeelsetel eesmärkidel, kuid ei saaks seda kasutada sõjalisel otstarbel.

Soovime, et Euroopa Liit toetaks just sedalaadi tegevuskava, teades, et president Obamal on kaugelulatuvad sihid. Inauguratsioonikõnes välisküsimustest rääkides mainis ta kõigepealt Iraaki ja Afganistani, kuid nimetas seejärel soovi võtta midagi ette tuumadesarmeerimise vallas.

Samuli Pohjamo (ALDE). – (FI) Proua juhataja, ma räägin Ari Vataneni raportist ja soovin kõigepealt teda tänada selle koostamisel üles näidatud avameelsuse eest.

Arvan aga, et parlament saadab ohtliku signaali, kui nõuab oma sõjaliste organite tugevdamist ja toonitab NATOst sõltuva sõjalise jõu olulisust, nagu raportis on esile toodud. Rahu ja stabiilsuse tagatiseks olevad koostöö ja partnerlus, demokraatia ja inimõigused loovad elujõulise Euroopa mudeli, mida tuleks kasutada kõigis maailma kriisikolletes. Lisaks seisame silmitsi järjest süveneva majanduskriisiga, keskkonnaprobleemidega ja kliimamuutusest tulenevate ülesannetega ning ühtegi nendest ei saa lahendada sõjalisel teel.

Minu arvates on olulisem rõhutada ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika tähtsust ning keskenduda konfliktide ennetamisele ja kriiside põhjuste likvideerimisele, näiteks vaesuse kõrvaldamisele ning demokraatia, inimõiguste ja kodanikuühiskonna edendamisele.

Lõpetuseks tuletan kõigile meelde, et liitu kuulub riike, kes ei ole NATO liikmed ja neil on selleks oma põhjused. Nendel riikidel tuleb lasta ise oma julgeolekupoliitika lahenduste üle otsustada, avaldamata neile välist survet. Näiteks Soome on oma kaitseküsimustega edukalt hakkama saanud ning on osalenud aastakümneid rahuvalveoperatsioonides maailma eri paikades. Raporti kohta on esitatud palju muudatusettepanekuid, mis seda täiustavad, kuid ei muuda selle põhiideed.

Mario Borghesio (UEN). – (IT) Proua juhataja, daamid ja härrad, kas Euroopal on oma geopoliitika? Minule küll sellist muljet ei ole jäänud! Kui Karl Haushofer oleks elus, õpetaks ta mõnevõrra tahtejõuetule Euroopale, et ta vajab merendusstrateegiat Atlandi, Vaikse ja India ookeani jaoks ning riikidega, mis jäävad põhja poole, kus on Põhja-Jäämeri oma tohutute ja ülimalt väärtuslike energiaallikatega. Nendes piirkondades tegutsevad aktiivselt suurriigid Ameerika ja Venemaa, kuid mitte Euroopa.

Terrorismivastane võitlus tähendab ka võitlust nende vastu, kes levitavad terrorismiks sobivaid vahendeid, ja inimeste vastu, keda terroristid saavad kasutada. Nagu meile öeldi, on Lampedusa leekides, sest keegi süüitas tule ebaseaduslike sisserändajate kinnipidamiskeskuses. Euroopa peaks toetama Itaalia valitsust, kes püüab ennetada selliste ebaseaduslike sisserändajate riikitulekut, keda maffia ja terroristid saavad ära kasutada. Ma ei näe aga ühtegi märki kindlakäelistest, asjalikest ja vakalikest meetmetest. Euroopa peab ise ennast selle ohu eest kaitsma ja mitte sõnade, vaid tegudega, nagu härra Maroni ja Itaalia valitsus seda teevad.

Rihards Pīks (PPE-DE). – (LV) Proua juhataja, proua Ferrero-Waldner, härra Solana, kõik kolm meie kolleegide koostatud raportit on kõrgetasemelised, tasakaalustatud ja mis kõige olulisem – koostatud õigel ajal. Süvenemata raportite arvukatesse täppisfaktidesse, hinnangutesse ja ettepanekutesse, tahan rõhutada kahte punkti. Esiteks tuleb Euroopa julgeolekustrateegia iga viie aasta tagant läbi vaadata, sest nagu me viimastel aastatel oleme täheldanud, on niisugused küsimused nagu energia-, küber- ja kliimajulgeolek muutunud väga pakiliseks ning võimalikud konfliktialad on paigutunud ümber ühest piirkonnast teise. Teiseks tuleb Euroopa Liidul suurendada märkimisväärselt jõupingutusi konfliktide ennetamisel. Arvan, et Lõuna-Kaukaasia relvastatud konflikti oleks saanud ära hoida, kuid Euroopa Liidu hoiak oli enne seda liiga

vaoshoitud. Euroopa Liidul on õigus ja kohustus võtta ennetavaid meetmeid ja korraldada vahendusmissioone, sest EL kujutab endast rahu tagamise projekti, mida on teostatud viimased 50 aastat. Et suudaksime ületada probleeme ja võtta ennetavaid meetmeid, vajame esiteks poliitilist tahet ja teiseks tuleb meil luua ühine välis- ja julgeolekupoliitika, sealhulgas Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat kujundavad institutsioonilised vahendid, ning seda poliitikat edendada. Üks nimetatud vahenditest on Saryusz-Wolski raportis nimetatud idapartnerlus, mille osaks on ka EURONESTi parlamentaarse ühisassamblee loomine. See edendaks üksteisemõistmist ja demokraatia arendamist idapiirist kaugemal. Lõpetuseks soovin väljendada rahulolu selle üle, et von Wogau raportisse lisati lõige 33, sest meie riigis tekitavad Kaukaasia sündmused ja meie naabermaal süvenev natsionalism suurt muret. Nagu ütleb rahvatarkus: „Looda parimat, kuid ole valmis halvimalt ja jumal aitab neid, kes ise ennast aitavad!” Täna teid.

Ana Maria Gomes (PSE). – (PT) Soovin tunnustada raportöride Ari Vataneni ja Karl von Wogau tööd ja jõupingutusi üksmeele saavutamisel iseäranis niisuguses keerulises küsimuses nagu tuumapoliitika, mis tuleb Euroopa Liidul ja NATO-l kiiresti läbi vaadata ajal, mil president Obama on taas elustamas eesmärki vabastada maailm tuumarelvast ning mil kaks Euroopa tuumaallveelaeva oleksid peaaegu katastroofi põhjustanud.

Vataneni ja von Wogau raportites rõhutatakse vajadust saavutada kaugeleulatuvat Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) kaudu poliitiliselt, strateegiliselt ja sõjaliste operatsioonide poolest sõltumatu Euroopa Liit. Selle eesmärgi saavutamiseks vajame institutsioonilisi, finantsilisi ja operatiivseid vahendeid. Seepärast vajame NATO ja Euroopa Liidu vahel tihedamat koostööd, mille aluseks oleks üksteist täiendavate organisatsioonide poliitilise sõltumatuse austamine. Seepärast kutsume tungivalt üles looma Brüsselis alaline ELi operatsioonide peakorter, kellele oleks õigus EJKP sõjalisi operatsioone iseseisvalt kavandada ja korraldada. Seepärast julgustame ELi liikmesriike tegema suuremaid jõupingutusi, et kasutada riiklike kaitsejõudude eelarveid arukamalt, tõhusamalt ja euroopalikumalt; seda ei saa liikmesriigid eraldi tegutsedes piisaval määral teha.

Parlamendi sõnum on ühemõtteline ja kannab endas hoiatust. Euroopa kaitsekavata on Euroopa kaitsmine ohus. Meie kaitsetööstus võib olla ohus. Ohus võib olla ka võimekus, mida Euroopa vajab oma kohustuste täitmiseks tsiviilelanike kaitsmisel ning massimõrvade ja genotsiidi ärahoidmisel. Samuti võib olla ohus Euroopa roll üleilmse kriisijuhtimises. Lissaboni lepingus sätestatud Euroopa poliitilise lõimumise laienemine julgeoleku- ja kaitsevaldkonda on hädavajalik ning seda tuleb teha kiiremini. See ei ole mitte üksnes Euroopa Liidu, vaid ka NATO huvides, sest mõlemale organisatsioonile on kasu vaid Euroopast, millel on paremad vahendid Euroopa ja üleilmset julgeolekut ohustavate probleemide lahendamiseks.

Andrzej Tomasz Zapłowski (UEN). – (PL) Proua juhataja, Euroopas peamiselt valitsenud rahuajal on NATO kui rahvusvaheline julgeolekuorganisatsioon osutunud kasutoovaks. Mõistagi vähendab organisatsiooni pakutavat turvatunnet märkimisväärselt alliansi juhtasutuste otsuste vastuvõtmise kiirus ja ka otsused ise. Sellest hoolimata avaldab NATO tasakaalustavat mõju maailma julgeolekule. On vaja püüda NATOt „pehmemaks” muuta, s.t nõrgestada tema positsiooni Euroopa Liidu sõjaliste struktuuride laiendamise kaudu. Euroopa Liidul on tänapäeval raske saavutada üksmeelt isegi keerulistes poliitilistes valdkondades, rääkimata siis sõjalistest otsustest.

EL peaks keskenduma sisejulgeoleku ja liikmete kaitsevõime tugevdamisele eriti liikmesriikides, mille naabermaadel levib äärmuslik natsionalistlik ideoloogia, ja liikmesriikides, mis on äratanud terrorirühmituste huvi. EL ei peaks siduma ennast nii tugevalt meetmetega, mille eesmärk on luua suured ekspeditsioonilised relvajõud väljaspool Euroopat kavandatavate operatsioonide tarbeks.

Alojz Peterle (PPE-DE). – (SL) Ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Javier Solana tuletas meile väga asjakohaselt meelde, kus me 1990. aastal olime. Veelgi huvitavam oleks küsida endalt, missugune ühine poliitika oli meil 1990ndate alguses.

Tollal ei olnud Euroopa Ühendusel erilist võimu. Seejärel võisime näha, kuidas soovid asendused tulevikukavadega, strateegiatega, poliitilise tahte ja võimekusega, mis pani meid tegutsema mitte üksnes Euroopas, vaid ka üleilmsel tasandil. Aastate jooksul ja eriti pärast ajaloolist 2004. aasta laienemist on ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) kontekst ja püüdlused märkimisväärselt muutunud.

Kümme aastat tagasi tegelesime peamiselt oma muredega. Nüüd võime aga vaadata tagasi saavutatud edusammudele ja näha, et võimatu on kujutada ÜVJPd või EJKPd ette üleilmse mõõtmega. Eeltoodud silmas pidades ei ole ma üllatunud, et kõik kolm raportit ja paljud kaasliikmed on juhtinud tähelepanu uuele olukorrale ning strateegia muutmise, suurema ühtsuse ja institutsioonidevahelise koostöö vajadusele.

Seda kõike toetavad konkreetsed ettepanekud meie operatiivstruktuuride ja poliitilise otsustusprotsessi parandamise kohta, mida ma südamest toetan. Olen nõus, et oleme oma ühises poliitikas jõudnud uuele tasandile ning soovin sellega seoses juhtida tähelepanu kahele asjaolule.

Esiteks peame analüüsima, kuidas võib finants- või majanduskriis mõjutada meie ühise poliitika konteksti. Usun kindlalt, et meil tuleb pöörata väga suurt tähelepanu kriisi võimalikele poliitilistele tagajärgedele, iseäranis nendele, mis võivad tekkida rahanduskriisi süvenemisel.

Teiseks olen paljude aastate jooksul täheldanud üllatavat asjaolu – paljud meie partnerid soovivad, et Euroopa Liidul oleks ühetaoline välispoliitika ja kaitseidentiteet, mis on paremini määratletud ja tugevam. Teisisõnu tahetakse, et Euroopa Liit astuks üleilmsele areenile. Selle valguses pean ma tähtsaks käsitleda kahepoolset partnerlust pigem üleilmsest aspektist kui praegu valitsevatest lähtekohtadest ning arendada uuenduslikumast küljest mitmepoolset partnerlust, milles ei võeta arvesse mitte üksnes kahepoolseid huve, vaid millega tagatakse stabiilsus suuremates piirkondades.

Maria Eleni Koppa (PSE). – (EL) Proua juhataja, rahvusvaheline süsteem on üleminekuetapis ning see paneb meid kõiki proovile. Seetõttu tuleb meil Euroopa Liidu ja NATO suhted ümber hinnata ja neid parandada, et asuda tegelema ühiste ohtudega nagu terrorism, massihävitussrelvade levik, rahvusvahelise piraatluse suurenemine ja kliimamuutusest tingitud uued probleemid.

Samas olen seisukohal, et praegu on meil õige aeg tugevdada ÜRO Julgeolekunõukogu rolli üleilmse rahu ja julgeoleku põhitagajana. Nüüd on pakiliselt vaja organisatsiooni reformida ja me oleme võtnud endale kohustuse seda reformi edendada, et ÜRO saaks oma tähtsat ülesannet paremini täita.

Meie jaoks on tähtis ka rõhutada, et kõik riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid, sealhulgas NATO, peaksid loobuma ähvardustest ja vägivallameetmete kasutamisest, mis on vastuolus ÜRO põhikirja eesmärkide ja põhimõtetega. NATO-l ja Euroopa Liidul on ühised huvid ning nad ei tohiks üksteisega konkureerida. Me vajame tasakaalustatud partnerlussuhet, kus tegevus on paremini koordineeritud ja koostöö tugevam. Siiski peavad pooled austama üksteise sõltumatust otsuste vastuvõtmisel ning tagama sõjaliste hinnangute lahknemisel vastastikuse mõistmine.

Lõpetuseks soovin toonitada vajadust austada riikide õigust neutraliteedile ja seepärast palun tühistada Küprose Vabariigile esitatud kutse ühineda programmiga „Partnerlus rahu nimel”. Selle otsuse tegemine kuulub kõikide riikide suveräänsete õiguste hulka ning Küpros on iseseisev ja suveräänne riik, kes suudab ise oma tuleviku üle otsustada.

Jana Hybášková (PPE-DE). – (CS) Me tähistame NATO 60. aastapäeva. Peagi toimuvad mõned olulised USA, ELi ja NATO tippkohtumised. Prantsusmaa tagasipöördumine NATO sõjalistesse struktuuridesse ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika nimel tehtud jõupingutused loovad suurepärase võimaluse ühtlustada Euroopa julgeolekustrateegiaid ja NATO uusi tulevasi strateegiaid. Täna Tšehhi parlamendis toimuv Lissaboni lepingu ratifitseerimine tähistab suurt muutust Euroopa kaitstes ja julgeolekus. Asugem Euroopat ühiselt juhtima. Uutkem Euroopa kaitseturg. Eraldagem vahendid teadus- ja arendustegevusele ning Euroopa Kaitseagentuurile, koostagem õigusaktid Euroopa sõdurite jaoks, hoidugem dubleerimisest ning mingem sõna otseses mõttes mõõda Türgi sündroomist. Haarakem kinni Ameerika uue valitsuse pakutud võimalusest teha tõelist koostööd Afganistanis ja rajada Euroopasse raketitõrjesüsteem. Meie ees on suurepärase väljavaade muuta Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika edasise lõimumise ja julgeoleku alustalaks Euroopas. Ärgem laskem sellel raisku minna.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Soovin rääkida mõne sõnaga ELi ja Venemaa suhetest. Minu arvates ei ole võimalik luua ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, kui puudub dialoog Venemaaga. Euroopa julgeolekuagentuur, mis ühendab USAd, NATOt, OSCEd ja rahvusvahelisi desarmeerimiskokkuleppeid, peaks pidama ka dialoogi Venemaaga.

Seega soovin kutsuda nii nõukogu kui ka komisjoni üles võtma avatud ja konstruktiivne seisukoht võimalike Euroopa Liidu, USA ja Venemaa vaheliste läbirääkimiste suhtes, kus käsitletak Atlandi-ülese julgeolekuteemalise dialoogi uuendamist Helsingi protsessi alusel.

Olen seisukohal, et kõnealused läbirääkimised peaksid hõlmama ka arutelu raketitõrjesüsteemi vallas. EL peaks hakkama nimetatud küsimuses mängima tunduvalt suuremat rolli kui seni. Arvan, et kokkuleppe saavutamist ei peaks jätma ainult USA ja Venemaa hooleks. Euroopa üldsus ootab meilt seda.

Józef Pinior (PSE). – (PL) Proua juhataja, Euroopa Parlament on Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika suhtes üksmeelel. Peamiste poliitiliste jõudude vahel valitseb kõnealuses küsimuses

konsensus. Probleem, s.t tegelik poliitiline probleem seisneb selles, kuidas saavutada kõige olulisemat eesmärki.

Esiteks on vaja Lissaboni leping võimalikult kiiresti ratifitseerida. Poliitilised liidrid, kes viivitavad lepingu ratifitseerimisega, takistavad Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika arengut. Euroopa Liidu ühisest julgeolekupoliitikast on ilma Lissaboni lepinguta raske tõsiselt rääkida.

Teiseks soovin toonitada ELi välispoliitika arendamisel inimõiguste küsimust. Poliitika peaks edendama rahvusvahelist õigust – rahvusvahelist humanitaarõigust, liberaalset demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet.

Kolmandaks eeldab välispoliitika Euroopa kaitsepoliitika põhjalikku väljatöötamist, Euroopa Liidu sõjaliste struktuuride ja Euroopa kaitsetööstuse arendamist.

Adrian Severin (PSE). – Proua juhataja, soovin rääkida kahest küsimusest. Esiteks – väärtused. Euroopa Liit on väärtuste liit. Need väärtused on ühinemisel aluskriteeriumideks. Me juhime neist oma tegevuses. Need on kesse, millele tugineb meie välispartneritega koostalitsemise võime. Me ei tohiks aga oma välispoliitika raames neist väärtustest loobuda. Vastupidi, peame õppima tegutsema mitmekesisel maailmas ja austama teiste õigust toimida vabalt.

Teiseks – institutsioonid. Tänapäevased rahvusvahelised institutsioonid ja rahvusvaheline õigus kujundati ja loodi täiesti teistsuguses maailmas. Me kogeme iga päev, et neid ei saa praeguse maailma uute ülesannete, võimaluste ja ohtude korral kasutada. Seega usun, et Euroopa Liidul tuleks toetada mõtet luua Euroopa uus julgeoleku- ja koostöökonverents, mis oleks laiahaardelisem, ulatudes Vancouverist Šanghaini, mitte üksnes Vladivostokini, et sünniks uus julgeoleku-, vabaduse- ja koostööruum. Arvan, et see peaks olema üks meie eelisvaldkondadest ja me ei peaks kartma seda, et teistel on selle kohta oma arvamus.

Luis Yañez-Barnuevo García (PSE). – (ES) Proua juhataja, esiteks soovin öelda, et toetan üldiselt neid kolme raportit, mida täna arutame.

Teiseks soovin tunnustada eeskätt Benita Ferrero-Waldnerit selles, mida ta rääkis enda ja Javier Solana meeskonna tihedama koostöö kohta. Kolmandaks soovin önnitleda härra Solanat, sest tema isikuomaduste ja loovusega ei oleks ühine välis- ja julgeolekupoliitika see, mis ta on praegu: õiguslik ja dokumentaalne tugi ei oleks isegi 2003. aasta strateegiadokumendi täiendustega olnud piisav, et saavutada ühises välis- ja julgeolekupoliitikas viimaste aastate suuri edusamme. Neljandaks soovin öelda, et Lissaboni leping – mille kohta kuulsime täna head uudist, et see võidakse varsti ratifitseerida – on Solana ja Euroopa Liidu jaoks kahtlemata palju võimsam ja parem vahend, millega muuta Euroopa Liit selliseks, nagu peab – üleilmsel tasandil kaasaraajajaks, ja seda sõna tõsisel mõttes.

Ma lõpetan härra Solana mõttega, et Euroopa peab olema tsiviiltasandi tegutseja ja jõud, millel on sõjalised vahendid, mitte sõjaline jõud.

Proinsias De Rossa (PSE). – Proua juhataja, jõudsin nädalavahetusel tagasi visiidilt Gazasse ja kasutan oma 60 sekundit selleks, et rääkida, mis on minu arvates sealne tõsine probleem. Meie humanitaarjulgeoleku printsiip kohustab meid reageerima humanitaarkriisile, kuid see kohustab meid ka reageerima Iisraeli tegevusele ja ütlema talle, et mis liig, see liig, ning et Euroopa ei saa enam Palestiina enesemääramisõiguse rikkumise ees silma kinni pigistada.

Kõige suurem nimetatud õiguse rikkumine on Jordani Läänekalda ja Ida-Jeruusalemma armutu ja ettekatsetatud koloniseerimine Iisraeli poolt. 500 000 kolonisti elab ebaseaduslikult maa-alal, mis peaks plaanijärgselt moodustama iseseisva Palestiina riigi põhiterritooriumi. Järjest raskem on uskuda, et Iisrael pooldab tõepoolest iseseisvat Palestiina riiki, annekteerides üha enam Palestiina alasid ja tehes seda kuni tänase päevani.

Avaldused, kus Euroopa ja USA toetavad kahe riigi olemasolul põhinevat lahendust, millega kaasneb suveräänne ja elujõuline Palestiina riiki, ei ole väärt seda paberitki, millele nad on kirjutatud, kui me ei sunni Iisraeli oma asunduste rajamist lõpetama. Nende tegevus tuleb peatada ning lõpuks tuleb need asundused lammutada, vastasel korral, härra Solana, ei saavutata Lähis-Idas kunagi kehtvat rahu.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Soovin kolmele raportöörile avaldada oma tunnustust. NATO roll Euroopa julgeoleku struktuuris on osutunud väga suureks ja mitte üksnes tänaseni – ta pakub häid väljavaateid kogu 21. sajandiks. Olen seisukohal, et Euroopa Liit ja NATO peavad üksteisega koostööd tegema ning hoiduma igasugusest konkureerimisest.

Lisaks demokraatia, inimõiguste, õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtete austamisele on jõulised, tulemuslikud Atlandi-ülesed suhted Euroopa rahu, julgeoleku ja stabiilsuse parim tagatis. Käes on ajalooline pöördepunkt, mil Atlandi-ülene koostöö on muutunud möödapääsmatuks, sest ühiselt tuleb välja töötada uus Euroopa Liidu julgeolekustrateegia ja uus NATO strateegiline kontseptsioon.

2008. aasta aprillis Bukarestis toimunud NATO tippkohtumisel kiitsid liitlased heaks poliitilise rolli, mida Euroopa Liit võib mängida, kui ta arendab oma tegevussuutlikkust julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas. NATO edendatav programm „Partnerlus rahu nimel” ja Euroopa Liidu idapartnerluse projekt on ülimalt tähtsad nii demokraatia ja õigusriigi arendamisel kui ka Musta mere piirkonna teatavate riikide üleminekul tulemuslikule turumajandusele.

Rosa Miguélez Ramos (PSE). – (ES) Härra Solana, olen olnud siin alates kella 15st, et rääkida teiega merepiraatlusest ja et õnnitleda teid selle puhul, et alustasite Euroopa mereoperatsiooni merepiraatluse vastu võitlemiseks India ookeani vetes. Te teate, et meie riigi valitsus osaleb selles missioonis täies mahus. Tuletan meelde, et aprillis algab kalapüügihooaeg ning meie kalurid tunnevad muret selle pärast, kuidas on praegu jõud India ookeanis geograafiliselt jagunenud. Nad soovivad, et mõnel määral kaitstaks ka nende püügipiirkonna lähedusse jäävaid alasid, s.t lõunapoolseid paiku. Tahaksin kuulda teie mõtteid sel teemal.

Samuti soovin öelda, et minu arvates võiks see operatsioon kesta kauem, kui praegu on ette nähtud. Oleks kahju, kui nii suur ühisetevõtmine, mis hõlmab kõiki kolme sammast, katkestataks järsult aasta pärast selle algust, eriti kui võtta arvesse, et Somaalia ja kõnealuse piirkonna olukord ei pruugi tõenäoliselt lähemal ajal ega ka keskpikas plaanis muutuda ega paraneda.

Marios Matsakis (ALDE). – Proua juhataja, NATO on Euroopa kaitse tugisammas ning me toetume liidu julgeoleku tagamisel NATO vägedele. Kuid NATO väed Küprosel – NATO Türgi väed – ei ole rahuvalveväed, vaid okupatsiooniväed, kes vallutavad ELi territooriumi. Kõnealused Türgi väed ei põhjastanud saarel surma ja hävingut ainult 1974. aasta sissetungi ajal, vaid nad hoiavad ELi liikmesriigi kaht poolt tänase päevani lahus, tekitades hirmu ja masendust Küprose kreeklaste ja türklaste seas ning takistades käimasolevaid läbirääkimisi saare kahe kogukonna liidrite vahel.

Seega, kui me arutame NATO tähtsust Euroopa kaitsevaldkonnas, on õiglane meenutada, et EL ei ole avaldanud veel vajalikku survet Türgile, et ta viiks NATO invasiooniväed Küprosel viivitamatult ja tingimusteta välja. Kas olete minuga nõus, härra Solana? Ta vist ei kuula mind. Härra Solana, kas olete nõus, et Türgi sõjavägi peaks Küprosel silmapilk lahkuma?

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE). – (FR) Proua juhataja, tahaksin Gruusia näitel osutada, kui kaugel oleme me ühisest välis- ja julgeolekupoliitikas seatud eesmärkidest vaatamata meie kõrge esindaja ja volinik Ferrereio-Waldneri jõupingutustele.

Nüüd, härra Solana, küsite mõistagi suuremaid õigusi ja rohkem vahendeid. Soovin omalt poolt küsida, kas Euroopa Liit suudab praegu täita oma kohustusi eelkõige seoses Venemaale pakutud relvarahu kokkuleppega?

Loomulikult mõistan ma volinikku. Me teame, kui suur on Euroopa Liidu osaluse määr ja sekkumise kiirus, kuid praegu peame olema teadlikud ka sellest, et Gruusial on vastas Vene väed, mis asuvad Abhaasia ja Lõuna-Osseetia territooriumil. Kindlasti ei sea ma kahtluse alla tsiviilvaatlejate missiooni silmapaistvat tööd kohapeal. Mida saavad aga meie vaatlejad teha, et kaitsta tsiviilelanikke igapäevase vägivalda eest? Lisaks tunnistajaks olemisele mitte eriti palju.

Veelgi enam, ÜVJP eesmärgid – praegusel juhul tegevust Gruusias – hinnatakse selle põhjal, kas meil on julgust saata lõpuks kohale rahuvalvejõud, et stabiliseerida piirkond, mille me oleme oma naabruspoliitikasse kaasanud.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Kolmes täna arutatavas raportis on esitatud mõned vajalikud ja kasulikud punktid, mis määratlevad Euroopa Liidu kui maailmatasandi otsustaja tulevased poliitikavaldkonnad.

Soovin teha kolm tähelepanekut. Esiteks soovin rõhutada Atlandi-ülese aspekti olulisust ELi välispoliitikas. Me peame kasutama praegu valitsevat õhkkonda suhetes USAga, et avada uus peatükk kõnealuses valdkonnas ning suurendada meie võimsust üleilmsel tasandil.

Teiseks tuleb Euroopa Liidu julgeoleku mõõde ühtlustada NATO omaga, et vältida tegevuse dubleerimist ja ressursside nappust.

Kolmandaks peab EL kasutama Euroopa julgeoleku- ja koostööpoliitikat minu arvates selleks, et kindlustada Kosovo staatuse selgitamise järel stabiilsus Lääne-Balkani riikides. ELi eriesindaja Peter Faithi sõnul on Kosovo praegu rahvusvahelise järelevalve all olev iseseisev riik. Ehkki Peter Faith keeldus Euroopa Parlamendi hiljutise ärakuulamise ajal kasutamast Kosovo kohta terminit „ELi protektoraat”, tunnistas ta, et tee täieliku iseseisvumiseni on pikk ja raske. Ta lausus: „See oleks ime, kui me lõpetaksime oma missiooni kahe aastaga.”

Arvan siiski, et peame koostama kindla ajakava ELi osaluse kohta Kosovos. Seetõttu rõõmustab mind komisjoni algatus korraldada Kosovo asjus uuring, kui see suurendab EULEXi missiooni edukust.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Proua juhataja, lubage mul teha mõned märkused ja rõhutada eelkõige üht asjaolu: minu arvates on tänane arutelu näidanud, et järjest enam nõustutakse meetmetega, mida Euroopa järgib kriisijuhtimises ja konfliktiennetuses. Müncheni julgeolekupoliitika konverents andis kinnitust tervikliku käsitlusviisi kohta, sest julgeolek ja areng käivad koos – üht ei ole ilma teiseta olemas. Usun, et Euroopa selline arusaam on meie strateegia põhielement, et edendada rahu ja julgeolekut meie naabruses ja ka kaugemal.

See toimib, kuid sellel peab olema piisavalt vahendeid, seega tuleb meil hakata välja kujundama nii oma tsiviil- kui ka sõjalist suutlikkust ja võimet ning me peame vähemalt püüdma täita oma ülesandeid nii palju kui võimalik.

Soovin aga vastata ka teie küsimustele, eelkõige väliskomisjoni esimehe Saryusz-Wolski küsimusele ÜVJP alarahastamise kohta. Tõepoolest vähendati sel aastal eelarvet, kuid see ei tohiks takistada – me vähemalt loodame seda – Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviilmeetmete poliitiliste eesmärkide saavutamist, sest tänava ei toimu ühtegi uut suuremahulist missiooni. Tuleb mees pidada, et ÜVJP eelarvest kaetakse vaid teatud kulud – varustusele tehtud kulutused, lepinguliste töötajate tasud, eritoetused näiteks ELi eriesindajatele –, kuid ka liikmesriigid hüvitavad lähetatud töötajate kulud. Nagu te teate, suurendatakse eelarvet mitte sel, vaid 2013. aastal 400 miljoni euroni.

Kui rääkida eelarveartiklite ümberpaigutamisest, millele juhtis tähelepanu härra Dombrovskis, siis komisjon esitab ÜVJP eelarve ümberpaigutamist puudutava teabe kvartaliaruandes eelarvepädevale institutsioonile; viimastel aastatel on kõik ÜVJP eelarveassigneeringud olnud seotud kulukohustustega.

Lubage mul selgitada kaht konkreetset küsimust; esiteks – inimeste turvalisus. Inimeste turvalisus on midagi, mis on mulle väga südamelähedane, sest seda tuleb edendada: välis- ja julgeolekupoliitika eesmärk on elu, mis on vaba puuduse kannatamisest ja hirmu tundmisest. Seda tunnistatakse ka meie 2008. aasta Euroopa julgeolekustrateegia aruandes, mida me mõlemad eespool nimetasime. Lisaks tõdetakse selles aruandes, et arengu ja vaesuse kõrvaldamiseta ei ole võimalik saavutada kehtvat rahu. Seetõttu on see väga tähtis ning inimõiguste edendamine on osa sellest valemist.

Lubage mul lõpetuseks rääkida veidi varasest hoiatamisest ja konfliktiennetusest, millest härra Pīks kõneles. Üldiselt olen nõus, et Euroopa Liiduna tuleb meil teha rohkem tööd konfliktitsükli varasemate etappidega, mille alla kuuluvad varane hoiatamine, konfliktiennetus ja ennetav diplomaatia. Üks komisjoni algatusi selles valdkonnas kätkab vabaihendustega sidemete tugevdamist rahutagamise partnerluse raames ja samuti avalike teabeallikate kasutamise parandamist. Püüame aga tulevikus tõhustada varase hoiatamise valdkonda. Me teame, et see on väga tähtis.

Javier Solana, ÜVJP kõrge esindaja. – Proua juhataja, ma räägin väga lühidalt. Täna parlamendiliikmeid, kes sõna võtsid, ma panin nende märkused ja küsimused kirja. Võtan kindlasti teiega ühendust, et vastata küsimustele, mis eeldavad põhjalikku vastust.

Soovin öelda, et niisugust laadi arutelu – kõnelesime peaaegu kolm tundi Euroopa julgeoleku teemal – toimub meil Euroopa Parlamendis teist korda. Minu arvates on see väga tähtis ning loodan, et seda jätkatakse ka tulevikus. Avaldan kolmele raportöörile suurt tänu tehtud töö eest ning kinnitan, et me jätkame koostööd kindlasti ka tulevikus.

Jacek Saryusz-Wolski, raportöör. – Proua juhataja, see oli väga laiapõhjaline ja mulle rahulolu pakkuv arutelu protsessi edusammude, vajakajäämist ja käimasoleva töö kohta. Üldiselt võib öelda, et siin on tegemist pooltühja või pooltäis klaasi sündroomiga olenevalt sellest, kuidas vaadata.

Mõnele küsimusele vastasid vähemalt üldjoontes sõnavõtjad. Kas kõnealuses valdkonnas on tehtud edusamme? Jah. Kas sellest piisab? Ei. Kas niisugused institutsioonid nagu Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon ja liikmesriigid on üksteisele lähenenud? Jah, edusamme on tehtud, ehkki liidu välispoliitika lairiba ei ole piisavalt suur – ja siinjuures viitan ma teie sõnadele, volinik Ferrero-Waldner, – just rahalises mõttes. Kui

meil oleks rohkem või vähemasti nii palju raha, kui eraldatakse komisjoni ettepaneku kohaselt lairibaühenduse loomise eesmärgil maapiirkondadele, s.t 1,5 miljardit eurot, oleksid liikmesriigid, kellele ei kaasne lisakohustusi, võib-olla rohkem valmis ÜVJP tegevuses osalema. Te teate hästi, et Euroopa Parlament taotleb liidu eelarvest selleks vahendite eraldamist.

Kas kodanikud peavad välispoliitikat tähtsaks? Vastus on taas „jah”. Kas me kasutame välispoliitikat piisaval määral, et legitimeerida liidu tegevust? Vastus on „ei”. Võimekus: laiemas mõttes oleme saavutanud kõik, mis puudutab kriiside ennetamise juhtimist ja kiiret reageerimist – ma loodan, et härra Solana noogutab selle peale –, ja rohkemgi veel. Ma puudutasin juba finantsteemat. Rääkides õiguslikest ja institutsioonilistest vahenditest – Lissaboni lepingust –, siis nõustuvad kõik, et me vajame asutamislepingu sätete raames rohkem ja paremaid võimalusi pakkuvaid õigusakte.

Eelnimetatud lähenemise nimel tehakse tööd taktitundeliselt ning ma soovin avaldada lugupidamist kõrgele esindajale niisuguse taktitundelise tegevuse ja diplomaatia eest mitte üksnes väljaspool institutsioone, vaid ka nende sees. Kuidas selline ühine seisukoht küsimustes tekib? Härra Solana, enne kui saate rääkida kogu liidu nimel, tuleb kõiki inimesi asjas veenda ja nad sellesse kaasata.

Siin tõstatati küsimus väärtuste kohta. Kas me oleme väärtuste suhtes üksmeelel? Jah, oleme küll, kuid meil on erinevad tavad ning esinevad väärtuste ja huvide konfliktid, mille parim näide on lahendust ootav Kesk-Aasia – seda käsitleti arutelus Kesk-Aasia strateegia kohta.

Lõpetuseks ütlen, et mind liigutasid härra Solana ütlus, et välispoliitika kaudu määratleb EL iseennast. Ta täiendab oma identiteeti. Me saame Euroopa Parlamendi lähenemisviisi põhjal lisada, et see annab rohkem õiguspärasust, mis omakorda tähendab rohkem võimu. Seetõttu võib see olla Euroopa lõimumise lahutamatu osa. Suurem osa arutelust näitas, et välispoliitikas tahetakse näha rohkem euroopalikkust ning et Euroopa poliitilist ja materiaalset kapitali on vaja on rohkem siduda.

Juhataja. – Me oleme lasknud raportööridel veidi kauem rääkida, kuid nüüd hakkab meil aeg otsa saama ja me ei saa seda enam teha.

Karl von Wogau, raportöör. – (DE) Proua juhataja, daamid ja härrad, ma kommenteerin paari küsimust.

Kõigepealt soovin ma selgitada, miks ma ei kaasanud raportisse inimeste turvalisuse ja kaitsmise kohustuse põhimõtteid. See on olnud väga vastuoluline teema. Minu isikliku arvamuse kohaselt on need mõisted, mis me oleme välja töötanud, küll väga tähtsad, kuid need ei sobi julgeolekupoliitikaga, sest neid võidakse sõjalise sekkumise õigustamise eesmärgil kogu maailmas kurjasti kasutada. Ma näen vaimusilmas, et see on väga reaalne oht. Seega ma küll toetan kaht kõnealust mõistet, kuid mitte julgeolekupoliitikas.

Samuti toodi esile, et ma kavatsen luua Euroopa sõjaväge ning nõuan seda ka oma raportis. Ma palun teil kogu raport veel korra läbi lugeda – kindlasti ei leia te selles sõnu „Euroopa sõjavägi”. Küll aga öeldakse seal, et maksumaksja raha tuleks kõnealuses valdkonnas paremini kasutada kui seni.

Siis oli teemaks veel Euroopa julgeolekustrateegia, millele kõik on nüüd toetust avaldanud. Sellealane töö kestis mitu aastat ja oli väga edukas. Arvan, et järgmise etapina tuleb välja töötada julgeolekupoliitika rakendusmeetmed, s.t valge raamat. See on järgmise parlamendikoosseisu töö.

Lõpetuseks usun, et järgmistel samateemalistel kõnelustel tuleb vaatluse alla võtta missioon EUBAM Rafah: kuidas saaks seda taas ellu viia ja mil viisil võiks seda laiendada.

Ari Vatanen, raportöör. – Proua juhataja, kordan mõtet, mida väljendas president Wilson 1917. aastal ja mida kordas näiteks austatud kolleeg Swoboda pool tundi tagasi: „Riik ei saa probleeme üksi lahendada.” Euroopa Parlament ja EL on selle tunnistuseks. Me peame õppima oma vigadest. Ükskõik mis elualal me tegutseme, me peame tegema koostööd: pärismaailmas ei saa ainult oma eelistusi järgida ega tasuta lõunatel käia. Me ei saa jätta koormat üksikute kanda, me peame seda jagama, sest oleme demokraatlikud riigid. See on üllas eesmärk.

Mõnikord on mul raske mõista, miks muutuvad inimesed NATO nimetamisel kohe tõrjuvaks – võib-olla on see Ameerika-vastasus, võib-olla sõjavastasus. Jah, me oleme patsifistid. Kes ei oleks? Iga mõistusega inimene on patsifist. Kes tahab kannatusi, kes tahab sõda? Kuid meil peavad olema vahendid nende ärahoidmiseks. Me peame probleeme ennetama. NATO-vastase hoiaku korral sõjad algavad ja lõpevad, kuid meil tuleb tegutseda aktiivselt rahu saavutamise nimel.

Ma avaldan tunnustust enamikule parlamendiliikmetele, kes täna tõestasid taas, et konstruktiivne, vastutustundlik ja ratsionaalne mõtlemine on siiski ülekaalus, et Euroopa Parlament on selline, nagu temalt oodatakse – ettenägelik, sest kui me koostööd ei tee, võib rahust saada ohver.

Lubage mul teha viimane märkus. Jalgpalli suurkuju härra Platini kõneleb praegu ühes teises saalis. Ma olin Prantsusmaal, kui Rwandas leidis aset veresaun – see märkus ei ole suunatud Prantsusmaa vastu, vaid selle eesmärk on näidata, kuidas meedia vahendab infot –, ning jalgpallitähe Zidane'i põlvel olev soolatüügas pälvis seal rohkem tähelepanu kui Rwanda tapatalgud. Ei, me ei saa vaikida, me peame asju ette nägema, vastasel korral lepime me selliste tegudega maailmas.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Alexandra Dobolyi (PSE), kirjalikult. – (HU) Kuidas peaks Euroopa reageerima asjaolule, et tema idapiiril on üha tugevamaks muutumas Šanghai koostööorganisatsioon – piirkondlik ühendus, mis koosneb rikkalike energiavarudega suur- ja väikeriikidest? Venemaa kaudu on Šanghai koostööorganisatsioonil (SCO) ühine piir ELiga ja seetõttu väärivad ta vältimatult ELi suurt tähelepanu. Kui vaadata SCO liikmeid ja vaatlejaid, võime teha kindla järelduse, et nendele riikidele kuulub märkimisväärne osa maailma nafta- ja gaasivarudest.

Seda arvesse võttes on küsimus Venemaad ja Kesk-Aasiat puudutava uue strateegia kohta möödapääsmatu ning see peab hõlmama poliitilise riski hindamist iga riigi kaupa.

Lubage mul ka rõhutada, et nagu Venemaa ja Ukraina gaasitulist nähtus, takistab ELi praegune haavatavus ja suur energiasõltuvus usaldatava, tõhusa ja järjepideva ühise välis- ja julgeolekupoliitika väljatöötamist.

Lisaks reageerivad riigid erinevalt sõltuvalt oma ajaloolisest kogemusest ja majanduslikest huvidest. Praegu on olulisem kui kunagi varem võtta ühtsed poliitilised meetmed ning ühtlustada erinevad riiklikud huvid ja seisukohad.

EL peab tingimata suurendama oma tegevuse tulemuslikkust ja sidusust üleilmsel areenil. Lissaboni lepingu ratifitseerimine ja selles toodud välispoliitilised vahendid aitavad selle eesmärgi saavutamisele tuntavalt kaasa.

ELi järjest kasvav vajadus toimida tõhusamalt ja kiiresti ning üha rutem mõistlikke lahendusi nõudvad sündmused sunnivad meid üle vaatama meie välispoliitikat reguleerivaid organisatsioonilisi ja otsustusmehhanisme ning otsima sobivaid struktuurilisi lahendusi.

Glyn Ford (PSE), kirjalikult. – Önnitlen härra Vataneni raporti puhul, mille ma kiidan heaks. Ennekõike toetan ma ELi operatsioonide peakorteri asutamise ideed. Mõistagi peaks NATO olema ja ka on esimene koht, kuhu pöörduda, kui meie julgeolek on ohus. Siiski ütles George Bush Al Gore'iga peetud debatis kümme aastat tagasi, et kui tema oleks president, ei oleks ta Kosovo asjadesse sekkunud.

Nüüd näib mulle hoolimata minu antipaatiast Bushi administratsiooni välispoliitika vastu, et Bush asus täiesti mõistlikule seisukohale, eriti kui lähtuda USA omakasupüüdlikkusest. Siiski ei ole see seisukoht, mida Euroopa oleks võinud või saanud võtta. Peale tugeva moraalse argumendi, et meil on kohustus kaitsta serblaste genotsiidiga silmitsi seisvaid inimesi, tuli meil selle tagajärjel tegeleda kümnete ja sadade tuhandete pagulastega. Me peame enda ja nende huvides suutma tegutseda ilma Ameerikata. Selle saavutamiseks peame maksma üsna väikest hinda, asutades tulevaste sündmuste tarbeks ELi sõjaliste operatsioonide alalise peakorteri.

Anneli Jäätteenmäki (ALDE), kirjalikult. – (FI) Proua juhataja, Soome ei pea häbenema oma julgeolekupoliitilisi lahendusi. Soome koos heade kaaslaste Rootsi, Austria ja Šveitsiga ei kuulu NATOsse. Nendega samastuda on kerge. NATOst eraldi tegutsemine on hästiarenenud riigi jaoks moodne alternatiiv.

Me oleme hakanud rääkima nn pehmemast NATOst, sest Ameerika Ühendriikides vahetati sõjakas president rahumeelsema vastu. Eeldatakse, et vaimustavad kõned Obama ja välisminister Hillary Clintoni juhitud pehmemast NATOst muutuvad tavapäraseks nähtuseks. Kuid vaadakes mõne aja pärast, millises suunas NATO areneb.

Mina olen seisukohal, et NATO põhiolemus ei ole muutunud alates ajast, mil bipolaarne julgeolekusüsteem nurjus. Teisest küljest on aga pehmemat NATOt käsitlev propaganda olnud edukas.

Üksisilmi Venemaa poole vaatamine (peas mõte Venemaa, Venemaa, Venemaa) ja uue Talvesõja ootamine ei vii kuhugi. Samuti ei ole NATO õige lahendus Soome lähituleviku suurematele probleemidele, mis on peamiselt majanduslikku laadi.

Adrian Manole (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Et hinnata NATO ja ELi alliansi rolli, tuleb kõigepealt tunnistada, et nii Euroopa kui ka USA poliitiline olustik muutus hiljuti järsult ning Euroopa Liidul on täita põhjendatud roll ülemaailmses julgeolekus.

Olukord eeldab alliansi taaspolitiseerimist, et sellest saaks avatud dialoogi foorum, kus arutatakse olulisi küsimusi, millesse tal on kohustus sekkuda. Avameelne Atlandi-ülene dialoog näiteks terrorismivastase hoiaku teemal on möödapääsmatu juba ainuüksi sellepärast, et liitlased on eri seisukohal, kuidas sellise ühise probleemiga kokku puutudes reageerida.

Praeguses olukorras, kus liikmesriigid seisavad vastamisi järjest enamate üleilmsete julgeolekuprobleemidega, alates etniliste kogukondade konfliktidest liitlaste territooriumide vahetus läheduses ja lõpetades üleilmsete terroristlike võrgustikega ja massihävitusselvade levikuga, tuleb neil pöörata erilist tähelepanu selleletemalisele arutelule ja dialoogile ning toetada alliansi reforme. Pean silmas eelkõige selliseid julgeolekuprobleeme, mis mõjutavad naabruspiirkondi – Balkani riike ja Musta mere laiendatud piirkonda –, mille lahendamiseks võib allianss võtta demokraatliku kaitse väljaarendamise ja julgeolekuinstitutsioonide loomise enda kanda.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Me vajame ühist, järjepidevat ja ajakohast Euroopa julgeolekupoliitikat, mis aitab tugevdada Euroopa identiteeti ja võimaldab ELil olla rahvusvahelisel areenil ühehäälnelne ja usutav.

Praegune aeg, mis seab meie ette suured katsumused, näiteks majanduskriisi, energiajulgeoleku, kliimamuutuse ja rände juhtimine, nõuab liikmesriikidelt koostööd ja vastutustundlikkust, et kaitsta ühiseid huve ja edendada rahu, julgeolekut ja austust territoriaalse lõimumise vastu.

Euroopa Liit võib avaldada mõju üksnes siis, kui ta kõneleb ühel häälel, kui tal on olemas vajalikud vahendid ja ta kasutab neid tulemuslikult, et tugevdada koostööd naaberriikidega.

Meil tuleb üleilmsel tasandil mõelda strateegiliselt, osaleda asjades innukamalt ning tegutseda järjepidevalt. Me vajame ka regionaalset julgeolekut ja tihedaid sidemeid asjaomaste piirkonnajuhtidega.

Strateegiline partnerlus ELi idanaabritega on hädavajalik ja seepärast tuleb panustada suhetesse Venemaaga, kasutades selget strateegiat, mis sisaldab ühiseid, vastastikku kasulikke kohustusi.

Me peame investeerima naaberriikidesse, eelkõige ELi idanaabritesse, pakkuma neile vajalikke ajendeid reformide jätkamiseks, et me saaksime tugevdada Euroopa Liidu mõju piirkonnas. Meil on olemas uued vahendid – näiteks idapartnerlus –, mis aitavad luua piirkonna partneritega kõrgemal tasandil uue ühise arusaama.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN), kirjalikult. – (PL) Kõigist rahvusvaheliste suhete alla käivatest teemadest on suurima väärtusega rahvusvaheline julgeolek. Tänapäeval näeme, kuidas seda mõistet uuesti määratletakse ning kuidas tähelepanu kese on nihkunud mittesõjalistele teguritele, mis ohustavad stabiilsust ja rahvusvahelist julgeolekut. Niisuguste ohtude näidetena võib tuua organiseeritud kuritegevuse, küberterrorismi, piraatluse (mida näeme Somaalia rannikul), kliimamuutused ja maailma majanduskriisist tingitud ohud. Samal ajal kui Euroopa Liit keskendub Eurocorpsi, Euroopa õhutranspordilaevastiku ja ELi operatsioonide alalise peakorteri ning muude ühiste sõjaliste vahendite loomisele, ei tohiks unustada ka teisi ohte, mis on sama olulised. Rohkem tuleks rajada asutusi ja institutsioone, kelle abil me saaksime maailma majanduskriisist tingitud finantsoludega toime tulla, kaitsta looduskeskkonda ja bioloogilist mitmekesisust. Unustada ei tohi ka siseohte – uimasteid, ühiskonna vaesust ja küberkuritegusid.

Kõik need tegurid avaldavad suurt mõju rahvusvahelisele, Euroopa Liidu ja riikide julgeolekule. Neid põhiküsimusi lahendamata ei ole stabiilset Euroopa julgeolekustrateegiat võimalik luua.

Flaviu Călin Rus (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Ühine julgeolekupoliitika on teema, mida on arutatud palju kordi ja millest on rohkelt kirjutatud. Euroopa Liidul on vahendajana järjest tähtsam piirkondlik ja üleilmne osatähtsus. Just seepärast arvan, et Euroopa Liit peab olema liidu piires silmnähtavalt aktiivne ning maailma igas valdkonnas proaktiivne.

Pärast seda, kui ma olin läbi vaadanud tänased kolm raportit – 2007. aasta aruanne ÜVJP peamiste aspektide ja põhiliste valikuvõimaluste kohta; Euroopa julgeolekustrateegia ja EJKP ning NATO roll ELi julgeolekustruktuuris –, jõudsin järeldusele, et saame teha kolm järeldust:

1. Euroopa Liidul peab olema ühine julgeolekupoliitika, mille raames oleks võimalik toetada demokraatiat liidu sees ja partnerlust naaberriikidega;
2. Euroopa Liit peab looma ühtse organisatsiooni kuvandi ning vajab kiirreageerimisüksusi, kes saaksid sekkuda igal ajal rahu, demokraatia ja inimõiguste toetamise eesmärgil;
3. Euroopa Liidul tuleb jätkata vahendustööd maailma juhtivate riikide vahelise stabiilsuse ja tasakaalu saavutamisel.

Katrin Saks (PSE), kirjalikult. – (ET) Lp president! Soovin tänada kolleeg Vataneni hea raporti eest ELi ja NATO sünergia vallas. Koostöö ja partnerluse igakülgne tihendamine, ressursside mõistlik kasutamine ja dubleerimise vältimine, üleskutse mõlema liikmetele olla paindlikumad ning eesmärgipärased ja pragmaatilised – see raport sisaldab kõike seda, mida oleme Euroopas ja ka Euroopa Parlamendis alati oma seisukohtades rõhutanud.

Raporti muu olulise seast leidsin ka ettepaneku, et euroliidu kandidaatriigid, kes on samas ka NATO liikmesriigid, saaksid mingi ajutise staatuse Euroopa Kaitseagentuuris (EDA). See oleks kindlasti võtmelahendus Türgi probleemile NATO poolelt vaadates.

Ka kolleeg von Wogau ESDP ja ESSi teemaline raport on üldiselt suunitluselt tabav. ESSi aruanne, mis detsembri Ülemkogul heaks kiideti, vastas enamusele tõstatatud küsimustest. Aruandes esitatud uued aspektid ja ELi julgeolekualast tegevust suunavad seisukohad aitavad Euroopa Liidul oma julgeolekuhuvide eest tõhusamalt seista, nagu von Wogau raport soovib. Tuleb kiita raporti suunitlust ELi poolse koostöö otsimiseks teiste partneritega.

Tänan!

Theodor Dumitru Stolojan (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Soovin avaldada toetust härra Saryusz-Wolski raportile, milles toonitatakse õigesti, et ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika eeliste jaoks peab saama energiapoliitika tagamine Euroopa kodanikele.

Tahan valjult ja selgelt välja öelda, et meie energiatarnete tagamine ja eeskätt gaasitarneallikate mitmekesistamine jäävad vaid ilusaks unistuseks, kui me ei raja Nabucco gaasijuhet.

Nabucco projekti peab strateegilise eesmärgina vastu võtma kogu EL. See nõuab ulatuslikke investeeringuid, kuid eelkõige tulemuslikku Euroopa välis- ja julgeolekupoliitikat. Tõhus poliitika tagab regionaalse stabiilsuse piirkonnas, mida gaasijuhe läbib. Seda silmas pidades tuleb pingutada igati selle nimel, et luua ühine välis- ja julgeolekupoliitika, mis vajab käegakatsutavate tulemuste saavutamiseks kindlasti järjepidevat ja tõhusat struktuuri.

Näiteks arvan, et EL tunneb tarvidust sellise välis- ja julgeolekupoliitika kõrgema ametniku järele, kellel on tugev poliitiline toetus ja kelle käsutuses on meetmete võtmiseks tarvilikud vahendid.

Leian, et ELil tuleb eraldada ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale piisavalt rahalisi vahendeid ja tagada inimressurss, et saavutada konkreetseid tulemusi, mida Euroopa kodanikud meilt ootavad.

Daniel Stroj (GUE/NGL), kirjalikult. – (CS) Üldiselt olen ma Euroopa julgeolekustrateegiat ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat käsitleva raporti (A6-0032/2009) praeguse kuju vastu. See raport on tüüpiline näide ELi militariseerimisest ja tõestus selle kohta, et ELi julgeolekusfääris peavad sõjalised vahendid ja meetmed asendama vajalikke poliitilisi meetmeid või need isegi kõrvale tõrjuma. Paljud raportis esitatud tulemused ja soovitusel on otseselt vastuolus asjaoluga, et ELi tuleks arendada kui rahu projekti. Pole ime, et iga kord, kui ELi kodanikel on võimalik avaldada arvamust Lissaboni lepingu kohta, on nad selle vastu põhjusel, et selle lepinguga tahetakse anda ELile sõjaline iseloom. Raport sisaldab ülimalt hälbivat ja ohtlikku seisukohta – ühest küljest räägitakse ELi julgeolekuhuvidest, kuid teisalt kritiseeritakse Venemaad selle eest, et ta kaitseb oma täiesti põhjendatud julgeolekuhuve Kaukaasias.

Dushana Zdravkova (PPE-DE), kirjalikult. – (BG) Daamid ja härrad, asjaolu, et me arutame parlamendis kolme raportit julgeoleku ja kaitse kohta, väljendab meie suurt poliitilist vastutustunnet Euroopa kodanike ees enne NATO tippkohtumist. Väljakujunenud tava võtta vastu resolutsioone nõukogu välispoliitikat ja

julgeolekut käsitleva aruande peamiste aspektide ja otsuste kohta pakub head võimalust julgustada liikmesriike juurutama sama tava ka riiklikul tasandil.

Eriti oluline on arendada iseseisvat võimet teoreetiliselt analüüsida ja hinnata Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat kõrvuti liikmesriikide julgeolekupoliitikaga. See loob aluse EJKP-teemaliseks avalikuks aruteluks liikmesriikides asuvate analüüsivõrgustike kaudu.

ELi julgeoleku- ja kaitsepoliitika valget raamatut ei ole võimalik välja töötada, kui liikmesriigid ei võta seda üle riiklikusse strateegiasse. Julgeoleku- ja kaitsepoliitika alla kuulub ka riikliku analüüsivõime ning arvutipõhiste õpi- ja õpetamisvõimaluste suurendamine, et katsetada ja mõista uusi tsiviil- ja sõjalise koostöö kontseptsioone.

Meil tuleb innustada liikmesriike koostama ühist strateegilist ülevaadet julgeolekuvaldkonnast, millele toetudes saab ELi ja NATO koostöö raames töötada välja NATO uue strateegilise kontseptsiooni EJKP kontekstis.

20. Barcelona protsess: Vahemere Liit (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on väliskomisjoni nimel Pasqualina Napoletano koostatud raport „Barcelona protsess ja Vahemere Liit” (2008/2231(INI)) (A6-0502/2008).

Pasqualina Napoletano, raportöör. – (IT) Proua juhataja, kolleegid, proua volinik, nõukogu eesistuja, selle raportiga teeb Euroopa Parlament ettepaneku anda viljakas panus Euroopa–Vahemere piirkonna partnerluse tugevdamise tulevikuväljavaadetes.

Eelmise aasta 14. juulil toimunud Pariisi tippkohtumise tulemusel tehtud ettepanekutes väärivad meie toetust kaks eesmärki. Esimene neist on viia ellu majandusliku, territoriaalse ja keskkonnavalise lõimumise projekte ja luua nende tõhustamiseks sekretariaat, mis vastutab nimetatud ülesande täitmise eest ning mida rahastatakse riiklikest ja erasektori vahenditest; teine eesmärk on tugevdada kogu protsessis poliitilist dialoogi selliste uute institutsioonide kaudu nagu kaaseesistumine, riigipeade ja valitsusjuhtide tippkohtumised ning välisministrite korrapärased kohtumised. Selle taustal soovin toonitada Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee rolli, mida tunnustati Pariisi ja hiljem Marseille’ deklaratsioonis.

Parlament soovib aidata leida väljapääsu tõsisest ummikseisust, mis tekkis Gaza traagiliste sündmuste järel. Palju sõltub siiski pärast valimisi moodustatud Iisraeli valitsuse vastuvõetavatest tegevuskavadest. Sellest hoolimata soovin juhtida tähelepanu asjaolule, et Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarne assamblee kohtub lähiajal ning näitab, missuguseid ülesandeid peavad parlamendid täitma isegi kõnealuses keerulises olukorras.

Soovime rõhutada selliste institutsioonide väärtust, kuhu kuuluvad nii Euroopa Liit kui ka Vahemerest lõunas ja idas asuvad riigid, kuid samal ajal anname märku, et kogu protsessi ei saa taandada üksnes valitsustevahelisele arusaamale. Loodame, et suur osa kodanikuühiskonnast ja tööturu osapooltest osaleb samuti protsessis eelkõige seetõttu, et majanduskriis võib süvendada juba endeemiliste mõõtmatega raskeid probleeme nagu töötus ja järjest pakilisem vajadus edasi rännata, muutes kontrolli saavutamise veelgi raskemaks. Me kutsume üles pöörama suuremat tähelepanu inimõiguste küsimustele, mis mõjutavad kõigi partnerriikide käitumist suuremal või väiksemal määral.

Kui rääkida institutsioonidest, siis lubage meelde tuletada, et Lissaboni lepingu jõustumisel võivad Euroopa Liitu hakata esindama uue, selgelt piiritletud ja struktureeritud ametikohaga Euroopa Ülemkogu president ja Euroopa välisminister. Vahepeal oleks aga otstarbekas tagada Euroopa osaluse järjepidevus vähemalt kaaseesistuja abil. Me teame, et eesistujamaa Tšehhi jaoks on see olnud tundlik küsimus ning loodame, et Rootsi nõustub eesistujana selle ideega.

Proua juhataja, daamid ja härrad, tänan kolleege ning fraktsioonide ja komisjonide töötajaid, kes esitasid oma arvamuse. Nad kõik on aidanud koostada kõnealust raportit, mis saab loodetavasti ulatusliku toetuse.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Proua juhataja, olen tänulik võimaluse eest, et saan osaleda tänases Barcelona protsessi ja Vahemere Liidu teemalises arutelus. Tean, et Euroopa Parlament jälgib teemat suure huviga. Kiitust väärib eelkõige Pasqualina Napoletano. Resolutsiooni ettepanek, mille üle te hiljem hääletate, on väärtuslik panus meie koostöösse.

Eelmise aasta Pariisi tippkohtumisel loodi Vahemere Liit ning partnerlussuhted, mis rajanevad Barcelona protsessil. Praeguste eesistujariikide jaoks on esmatähtis kõnealuse partnerluse tugevdamine. Ehkki Lissaboni leping ei ole veel jõustunud, võin teile kinnitada, et partneritena pöörame iseäranis suurt tähelepanu selle algatuse ja piirkondlike projektide arendamisele. Need on olulised. Nad annavad piirkonna kodanikele selgelt märku, et partnerlus töötab nende kasuks.

Vahemere Liit ei ole ainus koostöömehhanism. Euroopa naabruspoliitikas on ka edaspidi kahepoolne mõõde, mida täiendatakse mõnel juhul ühinemiseelse raamistikuga ning Mauritaania puhul AKV raamistikuga.

Kõik need meetmed julgustavad üksikutes riikides reforme ellu viima ja tugevdavad piirkondlikku koostööd. Naabruspoliitika hõlmab mõistagi ka olulist idamöödet ning me väljendame heameelt selle valdkonna paralleelse arendamise üle.

Pariisi tippkohtumisel lepitati kokku edasised sammud neljas põhivaldkonnas: Vahemere puhastamine saastest, merekiirteed ja kiirmaanteed, kodanikukaitse ning alternatiivenergia valdkonna arendamine näiteks Vahemere päikeseenergia kava kaudu.

Tähelepanu pööratakse suuremal määral ka kõrgharidusele ja teadustegevusele ning ärivaldkonna arendamisele Vahemere piirkonna ettevõtluse arendamise algatuse kaudu. Nende projektidega seotud ettepanekute tehnilisi aspekte käsitleb sekretariaat, mis luuakse Barcelonasse, nagu eelmisel aastal Marseille's kokku lepitati.

Lisaks nimetatud konkreetsetele projekti valdkondadele käsitleb Vahemere Liidu ministrite konverents mitmesuguseid üleilmseid küsimusi, mis puudutavad meid kõiki. Sellised küsimused on rahu ja julgeoleku saavutamine piirkonnas, sotsiaalne ja geopoliitiline mõju majanduskriisile, keskkonnaprobleemid, rändevoogude juhtimine ning naise roll meie ühiskondades.

On kaks koostöövaldkonda, mis on minu teada Euroopa Parlamendile olulised ja mida me ka täielikult toetame. Esimene neist on parlamentide vaheline koostöö Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee ja selle komisjonide loomise kaudu. See algatus on alus, millele rajada Vahemere Liidu tugev parlamentaarne mõõde. Selle tulemusena tugevneb liidu demokraatlik legitiimsus, nagu on resolutsioonis rõhutatud. Algatus aitab edendada ka Euroopa Liidus kesksel kohal olevaid põhiväärtusi. Meile valmistab heameelt viis, kuidas teie ja teie president on seda algatust käsitlenud, ning toetame seda täielikult.

Teine minu arvates eriti tähtis valdkond on kultuuridevaheliste suhete arendamine. See on täiesti möödapääsmatu, kui soovime jõuda suurema kultuuridevahelise mõistmiseni Vahemere piirkonnas. Kaasata tuleb kõik – nii kodanikuühiskond kui ka kohalikud sotsiaal- ja piirkondlikud partnerid. Kõnealuses küsimuses mängib eriti olulist rolli Anna Lindhi fond.

Vahemere Liit annab meile võimaluse parandada suhteid selle liikmete vahel. Hiljutised sündmused on näidanud, et see ei ole kerge ettevõtmine, kuid samamoodi on nende tõttu selgunud, kui tähtis on jätkata kõnealusel eesmärgil tööd. Me teame hästi, millised raskused seisavad selle piirkonna rahvaste ees Gaza kriisi tagajärjel. Nagu teate, on seetõttu lükatud edasi Vahemere Liidu kohtumised, kuid eesistuja usub, et piirkondliku koostöö ja dialoogi kaudu on võimalik saavutada rahu, tagada kindlustunne ja heaolu ning kindlasti loodame jätkata tööd Vahemere Liidus võimalikult kiiresti.

Seetõttu koostavad eesistujamaa Tšehhi ja Vahemere Liidu kaaseesistuja Prantsusmaa praegu ELi Vahemere Liidu liikmete nimel demarši – võib-olla osaleb selles ka kaaseesistuja Egiptus –, mis edastatakse meie Araabia partneritele. Sellega tahetakse kutsuda üles jätkama kogu Vahemere Liidu tegevust automaatselt ja tingimusteta kohe pärast Araabia Riikide Liiga tippkohtumist Dohas märtsi lõpus. Meil on kavas kasutada 2. märtsil Egiptuses Sharm el Sheikhis toimuval Gaza-teemalisel abiandjate konverentsil võimalust korraldada kolme välisministri – Tšehhi välisministri Karel Schwarzenbergi, Prantsuse välisministri Bernard Kouchneri ja Egiptuse välisministri – vahel arutelu edasiste sammude teemal.

ISTUNGI JUHATAJA: MAREK SIWIEC

asepresident

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, proua Napoletano, kõigepealt lubage mul õnnitleda teid tehtud töö eest, sest selle tulemusena on saanud valmis raport, mis on väga oluline mitmel tasandil.

Esiteks on Euroopa Parlament andnud tõeliselt tänuväärse ja viljaka panuse Euroopa–Vahemere piirkonna ühtse poliitika määratlemisse – selle ülesande oleme võtnud enda tõsiseks kohustuseks.

Lisaks, nagu te õigesti ütlesite, tuleb Vahemere Liitu täiendada. See ei peaks olema üksnes valitsustevaheline organ, vaid seda tuleb asjakohasel viisil laiendada, et liidus saaks osaleda ka teised soovijad, näiteks kohalikud ja piirkondlikud asutused. Oluline on võimendada parlamentaarset mõõdet, tugevdades parlamentaarse assamblee rolli, ja tagada kodanikuühiskonna pidev osalemine protsessis.

On tõsi, et Vahemere Liidu ülesanne on edendada institutsioonilisel ja poliitilisel tasandil piirkondliku partnerluse taaslustamist võrdsetel alustel. Samas on aga tõsi ka see, et seda saab ellu viia üksnes Barcelona *acqui* alusel, mida on vaja täiendada ja ühtlustada.

Komisjoni rahastatud piirkondlik koostöö on *acqui* osa. Seega ei ole põhjust seda praegu kahtluse alla seada. Vastupidi, see loob ja kindlustab Euroopa Liidu tegevuse järjepidevuse kõnealuses piirkonnas, saati kuna selle eesmärgid ühtivad täielikult Euroopa naabruspoliitika, s.t meie ja piirkonna riikide kahepoolsete suhete põhiraamistiku eesmärkidega.

Sama kehtib ka Euroopa Liidus otsustus- ja prioriseerimismehhanismide puhul kasutatavate ühenduse meetodite kattumise kohta, sest Vahemere Liit on algatus, mis moodustab Euroopa raamistiku lahutamatu osa.

Härra juhataja, nagu teate, seati Vahemere Liidu asutamise tippkohtumisel kolm eesmärki: hoogustada poliitilisi suhteid Euroopa Liidu ja Vahemere piirkonna vahel, muuta nende suhete institutsionaalset haldamist, tehes seda algatuse ühise juhtimise kaudu, ja koondada Euroopa Liidu ja selle Vahemere partnerite vaheline mitmepoolne koostöö struktuuriprojektide ümber, mis soodustavad allpiirkondade lõimumist ja aitavad vähendada erinevusi Vahemere kahe poole riikide arengus.

Tõesti, meil tuleb vähendada neid erinevusi sotsiaalmajandusliku arengu, kaubanduse elavdamise ja suuremate investeeringute kaudu. Me peame dialoogi ja konfliktide poliitiliste lahendustega astuma vastu ideoloogilisele äärmuslusele, millele mahajäämus ja ebaõigluse tajumine loob viljaka pinnase. Peame püüdlema vastutustundliku ja kooskõlastatud rändepoliitika poole, nagu te ütlesite, et kasutada ära demograafilise olukorra stabiliseerumist Euroopas ja demograafilist kasvu Vahemere maades. Siin on mitu näidet katsumuste kohta, millest meil tuleb koos Vahemere Liidu partneritega üle saada.

Me teame, et me ei suuda saavutada neid eesmärke ilma parlamentaarse toetuseta, ja siinjuures pean ma silmas nii Euroopa Parlamendi kui ka Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee tuge. Sellises vaimus me töötame, olles veendunud, et kõigi küsimuste korral võib Euroopa Komisjon toetuda teie koostööle; ma tänan teid selle eest ette.

Teame aga ka, et kui meie vaatame Gaza konfliktist tingitud väga murettekitavat olukorda Lähis-Idas – me arutasime seda täna –, on meil üks tõsine probleem: me ei saa jätta Vahemere Liitu poliitilisse vaakumisse. Seda me oleme alati öelnud. See on igati tõsi.

Seetõttu on töö praegu peatunud ja ma isiklikult kahetsen seda väga, kuid loomulikult loodame, et see jätkub mõne aja pärast. Väga suur tähtsus on Sharm el Sheikhis peetaval kohtumisel, milles komisjonil on kaastoetajana mõistagi täita oluline roll. Loodan, et sellele järgnevad paljud teised kohtumised. Tegelikult on juba praegu ära tehtud hulgaliselt tööd ja kui komisjon teeb tööd, siis suhtub ta oma ülesannetesse väga tõsiselt.

Lisaks on kõva töö ära tehtud sekretariaadi juhtimise eeskirjadega, mis on nüüd valmis ja peaks laskma Barcelonal tööd alustada.

Vural Öger, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamuse koostaja. – (DE) Härra juhataja, proua Napoletano, daamid ja härrad, Vahemere Liit peaks taaslustama 1995. aastal algatatud Barcelona protsessi. Kahjuks tuleb meil täna tunnistada tõsiasja, et viimase Lähis-Ida kriisi tõttu ei ole projekt oma eesmärki täitnud. Sekretariaadi avamine Barcelonas on lükkunud edasi määramatusse tulevikku ning lubatud raha ei saa laekuda.

Seega ei ole konkreetseid tulemusi seni saavutatud, millest on mul tõepoolest kahju. Küsin endalt, kas me oleme järsku keskendunud liialt institutsioonidele ja see on praeguse ummikseisu põhjus? Kas oleme alahinnanud poliitiliste kriiside mõju Vahemere Liidule?

Kuidas saame tagada projektide jätkumise? Euroopa lõimumise ajaloos oleme saavutanud suuri edusamme majanduse ja kaubanduse valdkonnas. Just nimelt sel põhjusel oleme rahvusvahelise kaubanduse komisjonis kaalunud, kuidas oleks võimalik rakendada meie tulemuslikke mehhanisme naaberriikides Lõuna-Euroopas.

Üks eesmärk on luua 2010. aastaks vabakaubanduspiirkond, kuid ka see tegevus on pidurdunud. Et protsessi edenemist takistavad poliitilised konfliktid, tuleb meil tugevdada eeskätt majandusvaldkonda.

Rahvusvaheline kaubandus võib avaldada piirkonnale kasulikku mõju mitte ainult majanduslikust, vaid ka – ja eelkõige – poliitilisest ja sotsiaalselt küljest. Piirkondlik majanduslik lõimumine on seetõttu mõõdapäasmatu. Lõunanaabrid peaksid samuti tegema üksteisega tihedamat koostööd.

Samal ajal tuleb kahepoolsete kaubandussidemete võrgustiku juba välja töötanud riike veenda mitmepoolse mõõtme lisaväärtuses. Selles mängib tähtsat rolli kohalike inimeste teavitamine majandusliku lõimumise kasulikkusest. See oleks üks samm Vahemere lõunaosa olukorra stabiliseerimise suunas. Tahaksin selle sammu astumist näha meie kõigi, aga eeskätt sealse piirkonna kodanike pärast.

Íñigo Méndez de Vigo, põhiseaduskomisjoni arvamuse koostaja. – (ES) Üks Sète'is sündinud Vahemere maade luuletaja on öelnud: „Luuletust ei lõpetata kunagi, see lihtsalt hüljatakse.” Ma arvan, et midagi sarnast on toimunud ka Barcelona protsessiga: seda ei ole lõpule viidud, vaid vähemalt osaliselt kõrvale lükatud.

Just seepärast on parlament seisukohal, et Prantsusmaa esistumisajal tehtud jõupingutused Barcelona protsessi taaselustamisel on olulised. See on ka põhjus, miks me raporti koostamise ajal tegime põhiseaduskomisjonis aktiivset koostööd proua Napoletanoga, keda soovin tänada kannatlikkuse ja mõistvuse eest.

Härra juhataja, miks osales selle teema käsitlemisel põhiseaduskomisjon? Sellel on mitu põhjust. Esiteks, et kindlustada Barcelona protsessi jätkumine Vahemere Liidu kaudu. Teiseks, et hoiduda struktuuride dubleerimisest ja kaasata see protsess liidu institutsioonilisse raamistikku. Kolmandaks, nagu proua Ferrero-Waldner juba ütles, sellepärast, et see ei ole meie arvates üksnes valitsustevaheline protsess, vaid kannab parlamentaarset mõõdet.

Seetõttu oleme põhiseaduskomisjonis järeleandmatud küsimustes, mille president Pöttering tõstatas 13. juulil 2008. Nendeks on nõuded, et parlamentaarne assamblee saaks kokku kord aastas, oleks jaotatud rühmadesse poliitiliste vaadete alusel ja koostaks nõuandvaid raporteid.

Me püüdsime olla ka nõukogule abiks nende oluliste otsuste tegemisel, mis tal vastu tuli võtta. Härra Vondra, Euroopa Parlament soovib nõukoguga koostööd teha ning me kehtestasime kriteeriumid, millele uue Vahemere Liidu peakorter pidi vastama. Juhuslikult vastas nendele kriteeriumidele linn riigis, mida ma tunnen väga hästi; põhiseaduskomisjon otsustaski, et Barcelona oleks peakorterile hea asukoht. Lisaks nõustusid sellega veidi aja pärast ka ministrid, mis, härra juhataja, näitab veel kord soovi teha nõukoguga koostööd.

Alustasin Paul Valéry tsitaadiga ning lubage mul ka lõpetada tema luulereaga: „*Tu n'as que moi pour contenir tes craintes!*”

Ma usun, et mõlemal pool Vahemerd esinevaid kartusi hajutab kõige paremini Vahemere Liidu edukus. Lootkem sellele, härra juhataja, ning veel kord suur tänu proua Napoletanole mõistmise ja abi eest.

Vito Bonsignore, fraktsiooni PPE-DE nimel. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, avaldan proua Napoletanole tunnustust tema jõupingutuste ja kõnealuse teema tasakaalustamise eest ning tänan meie töö suhtes alati tähelepanelikku proua Ferrero-Waldnerit tema silmapaistva tegevuse eest kogu maailmas.

Me peame näitama üles üksmeelt, sest Vahemere piirkonnas meid ootavad probleemid ja katsumused on väga rasked. Peame pürgima tugevama, mõjukama Euroopa poole, sest strateegiliselt oleme külg külje kõrval Ameerika Ühendriikidega.

Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon on aastate jooksul teinud suuri jõupingutusi, et ehitada üles tugevam ja aktiivsem Euroopa. Rahastamisest ei piisa; rahastamisest üksi enam ei piisa; me vajame põhjalikult uuendatud poliitilisi meetmeid. Üks paljudest ühistest ülesannetest on Euroopa-suunalise rändeprobleemi lahendamine. Seda probleemi ei saa käsitleda koostöös poliitiliste vastastega ning samamoodi ei saa seda käsitleda populistlikult; see nõuab väga ranget kontrolli, et tagada õigusaktide ja inimõiguste konventsiooni järgimine.

Vahemere Liit, Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarne assamblee ja ühine välispoliitika lõunas asuvate riikide suhtes on väga head ja õiguspärased vahendid, et kujundada välja tugevam, tähtsam ja usaldusväärsem Euroopa.

Seetõttu hääletab meie fraktsioon vasakpoolsete esitatud muudatusettepanekute vastu; me arvame, et need on liiga vastuolulised ega ole edasiviivad. Meie poliitiline tiib soovib anda uut tõuget kõnealusele

väärtustloovale tegevusele, mis muutub lähiajal veel olulisemaks; ning seega toetame Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee töö taasasustamist, kuid mitte enam arutelufoorumina, vaid kohana, kus saab langetada meie tuleviku ja Vahemere kaldal elavate inimeste jaoks tähtsaid ühiseid tulevikuotsuseid.

Carlos Carnero González, *fraktsiooni PSE nimel*. – (ES) Sotsialistide fraktsiooni nimel soovin kõigepealt õnnitleda proua Napoletanot suurepärase raporti puhul, mida ta meile täna pärastlõunal esitles, kuid eeskätt soovin ma teda õnnitleda millegi palju olulisema puhul – et ta on olnud Euroopa–Vahemere maade valdkonnas *da prima ora*. Tema töö ja jõupingutusteta ei oleks meil olnud võimalust ette kujutada esiteks Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarset foorumit või hilisemat parlamentaarset assambleed, ning teiseks ei saaks me nüüd seista kodanike esindajate õiguste eest selles institutsioonis.

Ma soovin siinkohal võtta eeskuju kolleeg Méndez de Vigost, kes tsiteerib sageli kirjanduse suurkujusid, ja meenutada katket Shakespeare'i „Kuningas Learist”, kus on kirjas: „... veel pole halvim käes, kui võime öelda: „See kõige halvem on.”” Meie oleme püüdnud teha vastupidist, sest ajal, mil Lähis-Ida olukord on halvem kui kunagi varem, oleme loonud vahendi, mille eesmärk on edendada piirkonna kui terviku poliitilist, majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning mis kujutab endast konfliktide lahendamise põhiraamistikku. Vahemere Liit täidab just nimelt seda eesmärki. See on liit, mis ei ole enam päris uus, vaid mille juured pärinevad Barcelona protsessist ja mille raames luuakse uusi institutsioone, nagu Barcelonas loodav alaline sekretariaat. See on midagi, mille me kiidame heaks nii eurooplastena, Vahemere maade kodanikena, hispaanlastena kui ka Euroopa Parlamendi esindajatena, kellena me oleme seda ka pidevalt nõudnud. See tähendab ka nõustumist Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee olemusega sellisel kujul, nagu see olema peaks: vahend, mis laseb parlamentide liikmetel ja ka kodanikel selles liidus oma arvamust avaldada.

Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarsele assambleele tuleb määrata ülesanded, mida ta väärrib: need on nõuandmine, kontroll ja ettepanekute tegemine. Vahemere Liidu aluseks peab olema ühine juhtimine, seda tuleb piisavalt rahastada, selle tähelepanu keskmes peab olema piirkondlik lõimumine ning see peab täitma kodanike vajadusi. Niiviisi saame tagada Vahemere maades rahu ja solidaarsuse ning ühendada tsivilisatsioonid.

Marios Matsakis, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra juhataja, ka mina soovin õnnitleda proua Napoletanot mitte üksnes valminud suurepärase raporti puhul, vaid ka väärtusliku koostöö puhul variraportööridega. Raporti sisu on väga kaalukas, sest selles käsitletakse väljavaadet ühendada Euroopa–Vahemere piirkonna riigid, kes on üksteisega seotud sõpruse ja koostöö kaudu ning kelle ühine eesmärk on kodanike rahu, stabiilsuse ja heaolu saavutamine.

See ei ole kerge ülesanne juba sellepärast, et piirkonna konflikte, näiteks Iisraeli ja Palestiina vahelisi probleeme ei ole lihtne lahendada ega mõnikord isegi käsile võtta. Lootust ei tohi aga kunagi kaotada ning Vahemere Liit võib vaid aidata seda lootust hoida. Ja kes teab... Ehk aitab liit muuta selle lootuse tegelikkuseks, millele on omased pikaajaline stabiilsus ja piirkonna probleemide püsivad lahendused.

Siinses arutelus on oluline ära märkida Prantsuse valitsuse väärtuslik panus projekti algatamisel; samuti tuleb toonitada, et Vahemere Liit ei ole alternatiiv, mida pakutakse Türgile kavandatava liitumise asemel ELiga. Me peame andma Türgi inimestele teada ja panema nad mõistma, et siin ei ole tegemist varjatud eesmärkide või pettusega.

Kui käsitleda lõpetuseks esitatud muudatusettepanekuid, siis fraktsioon ALDE on koos fraktsiooniga PSE nõustunud viie kompromissmuudatusettepanekuga, mis parandavad raportit. Fraktsiooni GUE/NGL esitatud täiendavat viit muudatusettepanekut ei peetud otstarbekaks ning seetõttu meie fraktsioon neid ei toeta.

Veel kord minu õnnitlused raportööri.

Salvatore Tatarella, *fraktsiooni UEN nimel*. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, ma toetan kogu südamest iga algatust, mille eesmärk on Vahemere Liidu arendamine.

Sellest seisukohast lähtudes loodan näha, et Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee rolli tugevdatakse, sealhulgas edendatakse assamblee suhteid Vahemere piirkonna partneritega ning võimaldatakse assambleel esitada soovitusi välisministrite kohtumistel, osaleda vaatlejana riigipeade ja valitsusjuhtide kokkusaamistel, ministrite kohtumistel ja kõrgemate ametnike ettevalmistavatel koosolekutel.

Soovin toonitada vajadust tugevdada Euroopa–Vahemere piirkonna investeerimis- ja partnerlusrahastu (FEMIP) rolli ja algatusi ning luua Euroopa–Vahemere piirkonna investeerimispank, millest teavitati juba mõnda aega tagasi, kuid mida ei ole seni ellu viidud.

Toetan ettepanekut luua sarnaselt Euroopa asjaomaste institutsioonidega Euroopa–Vahemere piirkonna riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee, mis kaasaks piirkondi ja linnu, ning Euroopa–Vahemere piirkonna majandus-ja sotsiaalkomitee, mis kaasaks tööturu osapooli ja kodanikuühiskonda.

Samuti väljendan heameelt ettepaneku üle luua Euroopa–Vahemere piirkonna energiaühendus tegevuskava raames, mille eesmärk on rakendada ulatuslikke taastuvenergia kasutamise ja energia infrastruktuuri projekte.

Lisaks loodan, et liidu osakaal muutub rahu tagamisel, konfliktide lahendamisel, demokraatia tugevdamisel, usuvabaduse kaitsmisel ning võitluses terrorismi, uimastikaubanduse, organiseeritud kuritegevuse ja inimkaubandusega veelgi suuremaks.

Liit ei saa vältida kooskõlastatud meetmete võtmist asjaomaste riikidega, et juhtida rändepoliitikat ja -vooge Vahemere piirkonnas. Ta ei saa keskenduda enam üksnes julgeolekule, õigusriigile ja ebaseadusliku rände ohjeldamisele, vaid peab võtma tähelepanu alla ka mõjusa poliitika, ühised eeskirjad ning eesmärgistatud ja jätkusuutliku tööhõive.

David Hammerstein, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (ES) Proua Napoletano, tänan suurepärase raporti eest. Paar päeva enne Gaza sõja puhkemist esindasin ma Jordaania Euroopa Parlamenti ning Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarset assambleed ministrite konverentsil, enne kui see katkestati Lähis-Idas puhkenud vägivaldaaktide tõttu. Konverentsil käsitleti vee teemat. See oli sedalaadi ministrite konverents, kus keskenduti ühele põhivaldkonnale, mille osas tuleb teha koostööd Vahemere piirkonnas, mis põhjustab konflikte, mis on elu ja surma küsimus ning Vahemere piirkonna mõnede võimalike päikeseenergia, veevarustuse ja muude suurprojektide siht.

See näitab, kui tähtis liit see on. Nimetatud tegevus on peatatud, kuid ma loodan, et liidu tegevus Vahemere piirkonnas jätkub ning Lähis-Idas asjad edenevad.

Meil olid Vahemere piirkonna suhtes väga kaugeleulatuvad eesmärgid. Tulemused on aga olnud üsna tagasihoidlikud, eelkõige inimõiguste, demokraatia ja keskkonna vallas.

Me peame edendama ka lõuna-lõuna kontakte ja koostööd lõunas asuvate riikidega, mitte laskma ennast painata Vahemere piirkonna suure vaba turu kinnisideest, mis ei saa sündida ilma koostööta riikide vahel, milles leiavad üksteise järel aset sügavalt juurdunud konfliktid.

Samal ajal tuleb meil tegeleda energiakriisiga. Energiakriis ja praegune majanduskriis võivad anda meile võimaluse minna edasi nii Euroopale kui ka lõunanaabritele väga oluliste projektidega, mille hulka kuuluvad päikeseenergiat kasutavate kütteseadmete (kõrgtemperatuuriline päikeseenergeetika) kavad ning arukate, keskkonnahoidlike võrgustike loomine eesmärgiga kaasata Põhja-Aafrika, Lähis-Ida ja Euroopa laiahaardelisse keskkonnasäästmise kavasse, et võidelda kliimamuutuse vastu ja ületada majanduskriis.

Willy Meyer Pleite, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (ES) Härra juhataja, ma soovin kõigepealt tänada proua Napoletanot. Teiseks soovin öelda, et variraportöörina palusin ma meie fraktsioonil raporti poolt mitte hääletada kahel olulisel põhjusel.

Esimene põhjus seisneb selles, et viimane konflikt – Iisraeli hiljutine rünnak Gazale oli niisuguste mõõtmatega, et selle eest ei saa karistust määramata jätta. Kõigel on piir; see ei olnud esimene kord, kuid seekordne rünnak Palestiina suveräänsusele oli nii ulatuslik, et see lihtsalt ei lase Annapolise kokkuleppel tegelikkuseks saada ja tõkestab Palestiina riigi loomise väljavaadet, mis on ainus võimalus saavutada rahumeelne ja solidaarne Vahemere Liit.

Teine põhjus, miks ma soovitsin raporti poolt mitte hääletada, puudutab vabakaubanduspiirkonda, sest selles ei võeta arvesse kohalikke erinevusi. Me oleme seisukohal, et asjaomastes kaubandusküsimustes tuleks kohelda kõiki võrdselt, lähtudes piirkondlikest erinevustest ja iga riigi eripärast.

Luca Romagnoli (NI). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, arvan, et mina omakorda hääletan proua Napoletano resolutsiooni ettepaneku poolt, sest minu arvates on kahtlemata strateegiline samm määrata kindlaks elluviidavad suurprojektid ja sama otstarbekas on toonitada vajadust võtta selleks vastu programmikokkuleppe mudel. Nimetatud kokkulepped peaksid siiski tuginema – ja ma arvan, et seda on väga oluline rõhutada – lähimuspõhimõttele.

Tegelikult olen ma mõnevõrra segaduses seoses üleskutsega anda ühise rändepoliitika juhtimisele uus hoog, ehkki ma tunnistän liikmesriikide koostöö olulisust ja mitte ainult seda; koostöö Vahemere lõunakaldal asuvate riikidega on kahtlemata tähtis ja seda tuleks tegema hakata.

Kogu oma lugupidamise juures on mul mõningaid kahtlusi majandus- ja kaubandusalgatuste suhtes, mis peaksid kava kohaselt sillutama teed Euroopa–Vahemere vabakaubanduspiirkonnale. Ma ei arva nii sellepärast, nagu oleks mul mingi eelarvamus, vaid ma soovin saada selgitusi selle kohta, kuidas see on vastastikku kasulik.

Ioannis Kasoulides (PPE-DE). – Härra juhataja, kõigepealt soovin õnnitleda proua Napoletanot raporti puhul. Kahtlemata on Vahemere Liit märkimisväärne samm Euroopa–Vahemere maade partnerluse suunas. Üks seda partnerlust takistanud asjaolu on seni olnud nähtavus: partnerriikide elanike võime tunnustada Barcelona protsessi ja Vahemere Liidu mõju.

Lubage mul tuua üks näide. Kui mul paluti koostada raport Vahemere puhastamise kohta saastest, täheldasin, et selle teemaga on seotud järgmised programmid: investeerimisprogramm Mediterranean Hotspot Investment Programme, Vahemere piirkonna veestrateegia, ELi merendusstrateegia, ÜRO keskkonnaprogrammi Vahemere tegevuskava, Vahemere piirkonna säästva arengu strateegia, Vahemere maade keskkonnavalase tehnilise abi programm, ELi Vahemere piirkonna veealgatus ja programm MYIS, mis on kõik ellu viidud algatuse „Horizon 2020” raames. Niisugune killustatus vähendab nähtavust.

Teine takistus on Lähis-Ida probleem. Olen täiesti nõus härra Solana seisukohaga, et sel korral töötab kvartett teisiti kui varem. Selle taga ei ole mitte Euroopa Liidu tahte puudumine, vaid Ameerika administratsiooni varasem poliitika. Loodan, et sel korral jõutakse härra Mitchelli sellesse piirkonda lähetamisel poliitiliste edusammudeni. Oleme kõnealuses küsimuses palju ära teinud. Käisin hiljuti Liibanonis ja nägin, et ÜRO rahuvalvemissioon UNIFIL, milles osalevad ka Euroopa üksused, muudab vaenutegevuse taaspuhkemise Lõuna-Liibanonis ja Iisraelis võimatuks.

Jamila Madeira (PSE). – (PT) Täna kolleeg Pasqualina Napoletanot suurepärase raporti eest. Neliteist aastat pärast Barcelona protsessi algust ja viis aastat pärast Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee esimest kohtumist on meil Vahemere Liit, millel on majanduslik ja parlamentaarne võim, milles osaleb kodanikuühiskond ja kus valitsusjuhid langetavad koos otsuseid. Igaüks tahab teha rohkem head selles piirkonnas, kus 720 miljonit kodanikku kujutavad endast suurt arengu- ja rahu saavutamise potentsiaali maailmas. Keskendumine üksnes majandus- ja kaubandusküsimustele on ilmselgelt viga. Kasvukriisid eeldavad loomulikult poliitilist reaktsiooni, kuid elutähtis on reageerida ka humanitaarkriisidele, hädaolukordadele ja sõjalistele kriisidele, millest üht nägime 2008. aasta lõpus ja 2009. aasta alguses.

Poliitikud ja kodanikud peavad reageerima maailma probleemidele. Maailm nõudis neilt vastuseid, kuid nüüd, mitu kuud hiljem, võtame meie, kodanikud ja poliitikud eriti niisuguses institutsioonis nagu Vahemere Liit, endale ikka veel reageerimiseks aega. Loodan, et niisugusest kriisiast oleme me vähemasti mingeid teadmisi omandanud ja toimime edaspidi kiiremini. Ehkki me võime õppida üksnes oma vigadest, on väga oluline hakata kiiremini reageerima.

Miguel Portas (GUE/NGL). – (PT) Oma kõnes võttis volinik Ferrero-Waldner kokku uue liidu eesmärgid. Tegelikult sündis liit Prantsuse eesistumisajal vigade tähelepanega. Esimene viga oli see, et tegevuskavast jäeti kõrvale piirkonna konfliktid, iseäranis Iisraeli-Palestiina ja Lääne-Sahara konfliktid. Teine viga oli liidu püüd viia oma tegevust ellu ja panna end maksma ühiste majandus- ja keskkonnaprojektide kaudu, ilma et kahtluse alla oleks seatud vabakaubanduse kontekst, milles see asub. Kolmas viga on vihjata ekslikult, nagu see hõlmaks võimalust, et Türki taotlus liituda Euroopa Liiduga läheb üle Vahemere Liidule.

Proua Napoletano raportis jääb esimene viga käsitletama ja selle tagajärjel väheneb raporti ulatus. Mitte ükski majanduslik ega territoriaalne lõimumine ei saa teoks, kui liidul ei ole julgust praeguseid konflikte lahendada ja teha seda rahvusvahelise õiguse järgi. Samas sisaldab raport selgeid soovitusi teise ja kolmanda vea kohta ning need on kõik asjakohased.

Vahemere Liit ei saa olla Türki jaoks ooteruum või tagauks senikaua, kuni ta täidab liitumiskriteeriumid, ning see ei saa olla Euroopa vabakaubandusstrateegia lisand, millel puudub sotsiaalse lõimumise tegevuskava.

Raporti soovitused on olulised: juttu on kodanike ja esindatuse mõõtmega liidust, millesse kulub ka Araabia Liiga, sotsiaalse mõõtmega piirkondlikest projektidest ning projektide laiendamisest inimeste eluks vajalikku vee-, põllumajandus- ja haridusvaldkonda. Samuti on raportis selged eeskirjad programmikokkulepete ning Euroopa–Vahemere piirkonna investeerimispanga kohta.

Liit sündis vigadega, kuid vähemalt on ta olemas. Toetan kõnealust raportit, sest usun, et liit on lõpptulemusena see, mis me temast teha suudame. Niisiis annan ma sellele oma toetuse.

Luís Queiró (PPE-DE). Paljud Euroopa jaoks poliitiliselt olulised küsimused puudutavad Vahemere piirkonda. Vahemere Liidu algatus väärib seega meie toetust, sest see võib anda uue tõuke ühele vajalikule ja kasulikule protsessile, mis ei ole seni olnud edukas ega nähtav. Tekib aga küsimus, kuidas seda strateegiat ellu viia. Barcelona mudeliga ei saavutatud oodatud tulemusi. Kas uus partnerlus võib vilja kanda?

Proua Napoletano raport seda uskumust ei toeta. Me ei soovi, et liidul tekiks samasugused probleemid nagu Barcelona protsessil. Raport hõlmab küll mitmesuguseid projekte ja tegevusvaldkondi, kuid prioriteetidid ei ole õigesti seatud. Kui Vahemere mõlema kalda rahvaste vahelist kultuurilist ja sotsiaalset mõistmist vaadeldakse alles lõikes 26, demokratiseerimise ning inimõiguste edendamise küsimusi lõikes 27 ja rändevoogude küsimust lõikes 28, ent enne seda on pikalt peatunud teistel sektoritel ja küsimustel, võib jääda ekslik mulje kõnealuse partnerluse tegelikest või võimalikest prioriteetidest.

Vaja on selgepiirilist strateegiat. Meie arvates peaks selle strateegia raames pakkuma meie naabritele rohkem stiimuleid ja koostöövõimalusi, kuid samal ajal nõudma neilt ka tulemusi majandus-, sotsiaal- ja demokraatlikul tasandil, ning keskenduma selgelt määratletud ja vahest väiksemale arvule sektoritele, et vältida olukorda, kus kõik valdkonnad on võrdse tähtsusega ning lõpuks ei ole tähtis ükski neist. Mõistagi on selle saavutamise eelduseks piisav toetus ja rahastamine. Toetada tuleks asjaolu, et lõpuks on tunnustatud vajadust Vahemere piirkonna investeerimispanga järele. Oluline on olla edasipüüdlik, s.t teha kõik, mis meie võimuses.

Lõpetuseks, härra juhataja, räägin Lähis-Ida konfliktist. Kuigi see protsess ei asenda rahukõnelusi, saab see ja tuleb sel kaasa aidata vastaspoolte paremale üksteisemõistmisele, vastastikusele sõltuvusele ja üksteise austamisele. Need on elutähtsat tegurid, mis – nagu me kõik hästi teame – aitavad saavutada piirkonnas rahu.

Juhataja. – Rohkem sõnavõtjaid nimekirjas ei ole. Istungisaalist on esitatud neli taotlust võtta sõna ilma eelneva registreerimiseta.

Christopher Beazley (PPE-DE). – Härra juhataja, kas komisjon võiks oma vastuses Euroopa Parlamendile selgitada täpsemalt, mil viisil jääb ümber nimetatud Vahemere Liit (praegu ingl k Union for the Mediterranean, varem Mediterranean Union. – *Tõlkija märkus*) osaks ELi poliitikast? Ma arvan, et on väga oluline, kui volinik võtaks arvesse ka kaht teist ELi merd: Musta merd ja selle sünergiat ning Läänemerd ja selle strateegiat.

Meie riigil on Vahemere suhtes omad huvid. Usun, et meil on ka vaatleja staatus. Liikmesriigid on Rahvaste Ühenduse liikmed ja – ehkki ma ei soovi ärritada Hispaania kolleege – Gibraltar on minule teada olevalt tehniliselt ikka veel Tema Majesteedi ülemvalitsemise all.

On väga oluline, et see liit ei kujutaks endast osade riikide piirkondlikku eraldumist, milles ülejäänud ELi liikmed ei osale – samamoodi loodan, et kõik liikmesriigid võtavad osa Musta ja Läänemere algatustest.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Vahemere Liidu riikide majandus- ja sotsiaalareng ning kodanike heaolu peab olema jätkusuutlik. Arvan, et uus Vahemere Liit peaks käsitlema ka kliimamuutuse küsimust.

Euroopa–Vahemere piirkonnas elab ligikaudu miljard inimest ja selle SKT moodustab kolmandiku maailma SKTst. Piirkondlikku koostööd on vaja eeskätt keskkonnaohtudega toimetulemiseks.

Rahvastiku kasv ja kõnealuse piirkonna sademete hulga vähenemine kliimamuutuse tagajärjel on muutnud sealse joogivee üheks suurimaks ohuteguriks. Vahemere maade partnerite peamised mured peaksid olema veepuudus, veesaaste, veekäitlusseadmete puudumine, merel toimunud õnnetustest tingitud õlireostus, metsa raadamine ja pinnase erosioon.

Arvan, et üks olulisemaid Vahemere Liidu edendatavaid valdkondi peab olema keskkonnakaitse ja võitlus kliimamuutusega – nii sellega kohanemine kui ka selle põhjuste vähendamine.

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE). – (FR) Härra juhataja, minister, volinik, ka mina soovin tänada proua Napoletanot, sest Vahemere Liidu teema esimesel arutelul olin ma üsna skeptiline ja ehkki olen seda ka praegu, usun nüüd, et sellel on siiski lootust.

Ees seisvad ülesanded on hiigelsuured. Kas meil on ressursse, et neid täita? Me teame, et ei ole. Eesmärgid on mõistagi üllad: keskkond, energeetika, võitlus kõrbeks muutumise vastu, ränne ja muu selline. Me ei tohi aga tulla välja üksnes laialivalguva nimekirjaga, mis toob kaasa pettumuse Vahemere teisel kaldal.

Kui te aga lubate, lugupeetud volinik, siis soovin juhtida tähelepanu ühele riigile, mis ei asu Vahemere rannikul, kuid mis on liitu kaasatud; see on AKV riik ja ka Vahemere Liidu liige. Selles riigis – Mauritaaņas – on praegu väga tõsine poliitiline kriis. Arvan, et Vahemere Liidu partnerina, AKV riigina ja naabruspoliitika nimel väärib see riik meie toetust, et kriisist üle saada.

Arvan, et just seda soovivad meilt ka konflikti osapooled ja meil on kohustus aidata sellel riigil suur poliitiline kriis lõpetada.

Avril Doyle (PPE-DE). – Härra juhataja, Vahemere piirkonna koostöö põhiteema on vesi. Sama tähtis on loodetavasti ka üleeuroopaline elektrienergia suurvõrk või HVDC (kõrgepingealalisvoolu) võrk, mis ühendab muu hulgas ka Hispaaniat ja Aafrika loodeosa.

Taastuva energia, sealhulgas tuule- ja hüdroenergia, mitmesuguste päikeseenergia ja teiste tehnoloogiavaldkondade laialdasemat kasutamist tuleb ilmtingimata edendada. Võimalus jääda tippnõudluse ajal taastuvenergiale lootma oleneb täielikult sellest, kuidas tagada võrgu varustamine võimalikult paljudest allikast kogu võrgu ulatuses, et tootmine saaks alati nõudlusele reageerida. Kui tuul ei puhu Iirimaa loodeosast – ja Iirimaa peetakse tuuleenergia poolest Euroopa Saudi Araabiaks! –, tuleb see Aafrika loodeosast, samuti võivad võrku toita päikeseenergiat kasutavad kiiteseadmed Vahemere piirkonnas ja iseäranis Hispaanias või fotogalvaanilised seadmed kogu alal.

Selline olukord oleks kasulik nii Vahemere piirkonnale, energiapoliitikale kui ka eeskätt meile kõigile, sest see aitab piirkonnas tuntavalt vähendada meie süsinikdioksiidi heidet, mille põhjuseks on tööstuste, veonduse ning kütte- ja jahutusseadmete praegune sõltuvus fossiilkütustest.

Juhataja. – Proua Figueiredo on meiega ühinenud ning tutvustab meile eelnevalt registreerimata sõnavõttus naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni arvamust.

Ilda Figueiredo, naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni arvamuse koostaja. – (PT) Naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoni arvamuses rõhutatakse, et kõik liikmesriigid peaksid liikuma aktiivsemalt naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni ja kõigi teiste Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni inimõigusi käsitlevate konventsioonide ratifitseerimise poole. Selles juhitakse tähelepanu ka naiste olukorrale ja avaldatakse kahetsust, et komisjoni teatises ei ole sellele erilist rõhku pandud, iseäranis projektides, mis peaksid edendama geograafilist, majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust ja milles tuleks alati arvesse võtta meeste ja naiste võrdsuse võimaluste küsimust ja soolist aspekti.

Soovin veel väljendada muret vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse pärast, mis teevad naistele suurt kahju. Lõpetuseks osutan Palestiina ja Lääne-Sahara tõsistele juhtumitele, kus naised ja lapsed on sõjategevuse ja ärakasutamise põhilised ohvrid, ühesõnaga kogu diskrimineerimisele, mis mõjutab kohalikke elanikke ning eelkõige naisi ja lapsi.

Alexandr Vondra, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, kõigepealt tänan selle konstruktiivse arutelu eest, mille käigus esitati mitmesuguseid mõtteid. Te olete koostanud väga huvitava dokumendi.

Kus me praegu oleme? Me teame, miks me seda teeme: Vahemere piirkond on meie tsivilisatsiooni hääl ja seega on iseenesestmõistetav, et meie Euroopa Liidus soovime pöörata sellele erilist tähelepanu. Eelmisel aastal sündis Prantsusmaa algatus ning meil tuleb seda käimas hoida ja rakendada selle kõiki võimalusi.

Seega teame, miks me seda teeme ja mida me tahame saavutada. Paljud teist on rõhutanud, kui oluline on Vahemere piirkonna muutmine rahumeelseks, stabiilseks ja turvaliseks alaks, kus järgitakse ja austatakse täielikult demokraatia põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi, sealhulgas väärtustatakse soolist võrdsuslikkust ja naiste rolli ühiskonnas.

Samuti teame, kuidas me seda saavutada tahame, seega on meil Vahemere Liit ja suur valik toimimisviise. Te teate hästi, millised on kõige tähtsamad valdkonnad: nendeks on taastuv energia, päikeseenergia ja veemajandusprogrammid. Olin nädal tagasi Portugalis ning sellest riigist tasuks võtta eeskujuga, kuidas töötada välja säästlik ja paindlik programmi taastuvate energiaallikate kasutamiseks, mis on Vahemere piirkonnas tõeliselt oluline.

Meil tuleb lihtsalt tegutseda. Kui me eelmisel aastal Pariisis ja Marseille's kohtusime, ei saanud me Gazas tekkivat olukorda ette näha, kuid eesistuja teeb koos komisjoniga kõik selleks, et saaksime alustada tookord saavutatud kokkulepete ellurakendamist. Seega arvan, et eesistujariigi viimase meetmega on lootust edasi minna pärast märtsi lõppu, nagu ma teid teavitasin.

Meie 2009. aasta tegevusprogramm on tõine: kavas on ligikaudu üheksa valdkondlikku ministrite konverentsi. Selleks ettenähtud vahendid moodustavad minule teada olevalt rohkem kui üks miljard eurot. Seega arvan, et me oleme valmis. Gaza olukorrast tulenevad teavad asjaolud on põhjustanud mõningaid viivitusi, kuid usun, et me saame nendest üle.

Suur tänu selle kasuliku arutelu eest. Oleme kindlasti valmis teile ka edaspidi appi tulema.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, öelda oleks muidugi veel palju, kuid ma alustan küsimusega: missugune on ühenduse mõõde selles kõiges?

Esiteks võin öelda, et ühenduse mõõde selles vallas on oluline, sest Vahemere Liit rajaneb Barcelona protsessil ning on pärandiks saanud Barcelona protsessi *acquis*. Kogu *acquis* on seega kaasatud. Me tegime selle koostamisel palju tööd.

Teiseks on Vahemere Liit osa naabruspoliitika raamistikust. Naabruspoliitika on kahepoolne poliitikavaldkond ja hõlmab Barcelona protsessi, kuid Vahemere Liit on mitmepoolne raamistik. Loomulikult lisan siia, et Musta mere ja Läänemere algatused on sama raamistiku osa, ehkki nad asuvad põhjas. Seega ärge muretsgege. Õnneks on kõige peale on mõeldud. See ongi see, mida Prantsusmaa eesistujana soovis – kaaseesistumist Vahemere maadega, nagu ma juba ütlesin, ja koostööd.

Meie komisjonis juhime ka kõiki ühenduse tulevikuprojekte, sest see on vajalik ja sellepärast, et me kuulume Euroopa Parlamendi järelevalve alla. Üksnes erasektori vahenditest rahastatavaid projekte juhitakse teistmoodi.

Projekte edendab sekretariaat, mille asukohaks saab Barcelona. Niiviisi kujutame me ette edendustegevust, me püüame seda teha erasektori vahenditest, sest ülejäänud tegevus jääb komisjoni kontrolli alla. Esialgse otsuse teevad 27 ELi liikmesriiki, nagu alati, ja hiljem on kaaseesistujal võimalik jätkata koostöös liidu 143 liikmega lõunast ja põhjast.

Mauritaania, millele proua Isler Béguin tähelepanu juhtis, osaleb üksnes mitmepoolsetes suhetes, nimelt Vahemere Liidus, kuid ei ole kaasatud naabruspoliitikasse. See on ainus erinevus.

Eeltoodule lisan juurde, et hoolimata tegevuse ajutisest peatamisest töötame komisjonis mõistagi konstruktiivses meeleolus, et rakendada neid nelja kuni kuut projekti, mida me peame esmatähtsaks. Need on kodanikukaitse, Vahemere puhastamine saastest, merekiirteed ja päikeseenergia kava, mille raames me teeme palju tööd taastuvate energiaallikate, iseäranis päikeseenergia valdkonnas, sest viimane on koos tuuleenergia ja teiste energiaallikatega väga tähtis.

Kokku on Vahemere Liidule 2008.–2009. aasta eelarvest eraldatud toetusena 60 miljonit eurot, suur osa sellest on tulnud regionaalprogrammide raames. Lisaks on 50 miljonit eurot eraldatud juba Naabruspoliitika Investeeringufondi kaudu piirkonna investeerimisprojektide toetamiseks.

Tahtsime toetada ka üliõpilasvahetuse edendamist ja see on põhjus, miks ma näiteks otsustasin kaasata Erasmus Munduse programmi Vahemere lõunaosa riigid, et pakkuda neile täiendavaid stipendiume.

Käsitledes naiste küsimust, proua Isler Béguin, siis tegeleme kindlasti ka selle teemaga, nagu on näha Barcelona *acquis*'st. Ma mäletan, et osalesin esimesel Vahemere piirkonna naiste konverentsil, mis toimus 2007. aastal Istanbulis. Me käsitleme teemat loomulikult ka tulevikus.

Nagu te aga teate, on siin endiselt tegemist ühest küljest kahepoolse aspektiga, kui võtta arvesse suhteid iga riigiga eraldi, ja teisalt mitmepoolse aspektiga; ning see on praegu Vahemere Liidu üks peamisi probleeme.

Soovin rääkida veel mõne sõna sekretariaadist: oleme otsustanud luua õigusaktide ettevalmistamise komisjoni, millele antakse peatselt ülesanne hakata koostama eeskätt sekretariaadi põhikirja. Komisjon on saavutanud ettevalmistava töö käigus juba märkimisväärset edu. Põhikiri annab sekretariaadile õigusliku seisundi; selle peavad aga seejärel ametlikult kinnitama Vahemere Liidu kõrgemad ametnikud.

Lõpetuseks tahan teile veel kord öelda, et Euroopa–Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee osalemine vaatlusena kõigil Vahemere Liidu kohtumistel on ülimalt oluline ja me toetame selle rolli kindlustamist Vahemere Liidus. Kui proua Kratsa käis Marseille's, sai ta selles küsimuses suure toetuse osaliseks.

Usun, et olen käsitlenud kõiki olulisi punkte. Loomulikult saaks aga sel teemal veel kaua jätkata.

Pasqualina Napoletano, raportöör. – (IT) Proua juhataja, kolleegid, proua volinik, nõukogu eesistuja, ma arvan, et see arutelu on olnud väga kasutoov ja selgitanud teatud aspekte meie üpris keerulises õigusvahendite rägastikus, mis puudutab kahepoolset ja mitmepoolset koostööd lõunariikidega.

Ma nõustun proua Ferrero-Waldneri selgitusega selle kohta, et Barcelona *acquis* kehtib ka uues liidus ja just nimelt seepärast oleksime meie Euroopa Parlamendis eelistanud ehk esimest nimetust – „Barcelona protsess: Vahemere Liit”. Siis oleks olnud võib-olla selgem, et me tugevdame süsteemi, mille alus on juba välja töötatud.

Samamoodi loodan – ütlen seda täiesti avameelselt, mitte enam raportöörina –, et Euroopa institutsiooniline raamistik suudab ise areneda. Miks? Sest kui meil on olemas Euroopa välisminister, kes esindab osaliselt komisjoni ja nõukogu, siis ma loodan, et teda ei peeta vaid kõigile teistele lisanduvaks 28. välisministriks, vaid et vähemalt Euroopa-poolse liikmesriigid tunnevad, et ta esindab neid. Siis ei ole enam ehk vajadust kaasata liitu uusi riike, vaid me saame Euroopa Liidu rolli tugevdada ka välisministrina tegutseva kõrge esindaja abil. See on midagi, mille nimel me kõik oleme töötanud, ja seega anname oma täieliku toetuse regionaalsete programmide jätkumisele, samuti rõhutame, nagu volinik teab, et Euroopa Parlament peab väga tähtsaks neid programme, mille tulemused on olnud kahtlemata paremad.

Suur tänu teile arutelu eest.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), kirjalikult. – (PL) Tihe koostöö Euroopa Liidu ja Vahemere maade vahel peaks tuginema eeskätt inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamisele. Ettepanek pealkirjaga „Barcelona protsess ja Vahemere Liit”, mille kohta võeti otsus vastu 13. juulil 2008 Pariisis, aitab saavutada rahu ja õitsengut ning võib olla oluline samm nii majandusliku ja territoriaalse lõimumise kui ka keskkonnan- ja kliimaalase koostöö suunas.

On kahetsusväärne, et alates Barcelona protsessi alustamisest ei ole mõnes partnerriigis märkimisväärset edu saavutatud 1995. aasta Barcelona deklaratsioonis esile toodud teatud ühiste väärtuste ja põhimõtete (iseäranis demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete) järgimise ja austamisega, kuigi nad on deklaratsiooni allkirjastanud.

Vahemere maades tekitab muret vaesus ja sotsiaalne tõrjutus, mis tekitab naistele ja lastele tõsist kahju. Oluline on, et Barcelona protsessis osalevad liikmesriigid ja partnerid rõhutaksid, kui tähtis on võtta soolise võrdsuslikkuse põhimõtte kõikidesse konkreetsetesse meeste ja naiste võrdsuslikkust edendavatesse poliitikavaldkondadesse ja meetmetesse. Kõik Barcelona protsessis ja Vahemere Liidus osalevad riigid peaksid ratifitseerima naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni ning samuti kõik teised ÜRO ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni inimõigusi käsitlevad konventsioonid võimalikult kiiresti.

Tunne Kelam (PPE-DE), kirjalikult. – Rõõmustan jõupingutuste üle, mis on tehtud ELi suhete edendamise nimel Euroopa-Vahemere piirkonnas, kuid samas soovin toonitada, et EL ei tohiks jätta tähelepanuta ka kaht teist merd – Läänemerd ja Musta merd. Läänemere strateegia on üks eelisvaldkondi Rootsi eesistumisaajal. Ka Musta mere sünergia on strateegiliselt tähtis. ELil tuleb leida võimalus, kuidas arendada kõiki nimetatud piirkondi tasakaalustatud viisil. EL on lõimunud ühiskond ja oluline on kõikide piirkondade pikaajaline strateegiline arendamine.

Ilmselt esineb vajadus teha Euroopa Liidu väliste Vahemere maadega tihedamat koostööd, mille aluseks on inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamine. Kahjuks on kõnealuses piirkonnas veel mitu riiki, millel on tõsiseid probleeme selles valdkonnas. Palun ELi liikmesriikidel käsitleda neid teemasid ülimalt tõsiselt.

Araabia Liiga kaasamine hõlmab endas märkimisväärset võimalust tuua riigid kokku ja leida üheskoos lahendus piirkonna konfliktidele. Kutsun ELi liikmesriike üles võtma tasakaalukas hoiak ja pigem vahendaja roll, kui toetama üht või teist konflikti osapoolt. Üksnes tasakaalukus aitab meil saavutada pikaajalise rahu Lähis-Idas.

21. Üheminutilised sõnavõttud poliitiliselt olulistel teemadel

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on üheminutilised sõnavõttud poliitiliselt olulistel teemadel.

Csaba Sógor (PPE-DE). – (HU) Seekelite territooriumi autonoomia Rumeenias sai alguse mitusada aastat tagasi. Tänapäevase Rumeenia riigi asutamisdokumentide järgi on seekelite territooriumile antud regionaalne autonoomia, mis oli olemas ka kommunistliku režiimi ajal.

Võttes arvesse ELi riikides tagatud autonoomia eri vorme, nõudis mitmest tuhandest inimesest koosnev rahvahulk 8. veebruaril 2009. aastal **Sepsiszentgyörgys** (Sfântu Gheorghe), et president võtaks tagasi oma solvavad avaldused Transilvaania ungarlaste kohta, tagaks etnilistele kogukondadele proportsionaalse esindatuse riigi institutsioonides, lõpetaks sihipärased ümberasustamised piirkonda, lõpetaks seekelite territooriumil toimuva majandustegevuse tahtliku takistamise, kiirendaks kiriku- ja riigivara tagastamist, lõpetaks sõjaliste üksuste laiendamise, asutaks avalik-õiguslikud sõltumatud Ungari ülikoolid, nimetaks ungari keele piirkonna ametlikuks keeleks ning tunnustaks kollektiivseid õigusi ja seekelite territooriumi regionaalset autonoomiat.

Iliana Malinova Iotova (PSE). – (BG) Me peame õnnitlema Tšehhi parlamendi alamkoda Lissaboni lepingu ratifitseerimise puhul. See on Euroopa idee elluviimisel järjekordne võit, mis tõestab, et järjest enam inimesi usub Euroopa väärtustesse. Seetõttu kutsun teid üles eralduma nendest, kes kuritarvitavad neid väärtusi ja kahandavad meie usku nendesse.

Kuidas me saame panna põhiõigused kuldsete tähtedega hartasse kirja, kui me samal ajal talume seda, et neid halvustatakse ja eiratakse? Me räägime usulisest ja etnilisest sallivusest, eakate õigusest elada väarikat elu ja osaleda selles aktiivselt, kuid samal ajal tõmbab Bulgaaria poliitilise erakonna liider ja Euroopa Rahvapartei täisliige piiri mitmesuguste etniliste ja vanuseliste rühmade vahele ning levitab mõtet inimeste kuulumisest erinevatesse ühiskonnaklassidesse. Kuidas peaksime niisugust liidrit kohtlema? Minu küsimus on suunatud parlamendi paremale tiivale, sest Euroopa Rahvapartei esimees Wilfried Martens on soovitanud teda meie riigi järgmiseks peaministriks. Hoiduge topeltstandarditest, austage oma sõnu ja tegusid ning pidage meeles, et 50 aastat tagasi tõid meid kokku inimõigused.

Filiz Hakaeva Hyusmenova (ALDE). – (BG) Euroopa majanduse taastamise kava on nüüd valmis. Kriis on üldine probleem, kuid vargsi levivad ka proteksionistlikud ning riiklike tööstuste ja tööhõive edendamise meetmed. Proovile pannakse tööjõu vaba liikumise ja vabakaubanduse põhimõte. Kriis kulgeb eri riikides erinevalt. Euroopa Liidu hiljuti tärnanud majandusega riikides, sealhulgas Bulgaarias, on pangandussüsteem küllalt tasakaalus, töötuse tase on madal, seal töötab palju häid spetsialiste ja sealsed vääringud on stabiilsed. Kriisi kulgu silmas pidades tuleks minu arvates taastamise kava ajakohastada, et see oleks vastavuses tegeliku majandusolukorraga. Kriisi ajal soovitakse kapitali paigutada väikese riskiga piirkondadesse ning otsitakse võimalust investeerida pigem keskkonnahoidlikesse tehnoloogiavaldkondadesse kui ebakindlatesse tööstusharudesse. Viimaste veel toimiva majandusega riikide potentsiaali tuleks kasutada kõigepealt nende elavdamiseks; nimetatud rahaliste vahendite ja oskusteabe abil võib nad muuta stabiilsuse kantsideks, mille toel saab Euroopa Liidu majandus- ja rahandussüsteem kiiremini taastuda.

Andrzej Tomasz Zapłowski (UEN). – (PL) Härra juhataja, soovin praegusel kriisi süvenemise ajal õnnitleda Euroopa Komisjoni Poola laevatehaste hävitamise puhul. Euroopa eliidi egoistlik hoiak, nende rõõm rohkem kui 100 000 inimese töö kaotamise üle laevatehastes ning koostöö- ja alltöötavõtetes tähendab, et lähiajal tuleb suur osa nendest töötajatest Lääne-Euroopa tööturgudele. Kõnealune otsus üksnes süvendas Euroopa kriisi.

Mind huvitab, kuidas käitub Euroopa eliit – kas nad näitavad üles solidaarsust nende liikmesriikide suhtes, kus kriis on võtnud juba tohutud mõõtmed, või toimivad nad üksnes enda huvides. Just nimelt kriisi ajal on Euroopa ühiskonnal võimalik näha, kas Euroopa Liidu aluseks olevad deklaratsioonid ja põhimõtted vastavad tõele, või on see vaid mäng, milles ühed riigid võistlevad teistega institutsioonis, mis asutati üllastel eesmärkidel. Seda silmas pidades olen üllatunud, et komisjon ei ole reageerinud meetmetele, mida võtavad praegu paljud ELi liikmed ja mis on vastuolus kehtivate põhimõtetega, samal ajal kui Poolat on nende meetmete võtmise eest karistatud.

Rebecca Harms (Verts/ALE). – Härra juhataja, sain eelmisel nädalal kummalisi uudiseid Põhja-Iirimaalt. Sealne keskkonnaminister Sammy Wilson keelustas Ühendkuningriigi valitsuse korraldatud üleriigilise energiatõhususe teemalise teavituskampaania. Ma ei suuda uskuda, et ühe liikmesriigi piirkondlik omavalitsus ei aktsepteeri häid põhjusi, millel rajanevad meie ühised kliima- ja energiaeesmärgid – 20% vähem süsinikdioksiidi, 20% energiast taastuvatest energiaallikatest ja 20% rohkem energiatõhusust.

Seega palun komisjonil selgitada välja, millistel põhjustel kehtestati selline kummaline ja üsna pentsik keeld Põhja-Iirimaal. Arvan, et isegi niisugune kliimaskeptik nagu härra Wilson peaks hoolitsema kodanike eest ning toetama energiatõhusust ja püüet vähendada energiamakseid.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Täna soovin ma juhtida tähelepanu ennekuulmatule olukorrale seoses Portugali äriühinguga Corticeira Amorim. Kaks viimast aastat oli äriühingu kasum kokku 30 miljonit eurot, sealjuures oli 2008. aasta kasum 6 miljonit eurot. Sel kuul aga teatas Corticeira Amorim ligikaudu 200 töötaja koondamisest. Selle põhjuseks toodi kriisi mõju. Samas unustab äriühing, et need töötajad aitasid ehitada üles kontserni, mis on väärt miljoneid ja mis on saanud riiklikke toetusi muu hulgas ühenduse fondidest, et teenida miljonitesse ulatuvat kasumit, mida tehakse ka seni. Seetõttu soovin siin parlamendis avaldada rahuolematust ja nõrdimust selle enneolematu teate pärast ning loodan, et kõik mõistavad koos minuga hukka äriühingud, kes kasutavad kriisi töötajate koondamise ettekäändena, kuigi nad teenivad samal ajal suurt kasumit.

ISTUNGI JUHATAJA: EDWARD McMILLAN-SCOTT

asepresident

Juhataja. – Enne kui ma annan sõna järgmisele esinejale, lubage mul rõõmuga teatada, et täna vabastati Egiptuse parlamendiliige dr Ayman Nour, kes vangistati paar aastat tagasi põhjustel, mis ei olnud Euroopa Liidu Nõukogu hinnangul tõsised. Tema küsimust on käsitletud mitme Euroopa Parlamendi resolutsiooni raames, seega on mul hea meel teatada, et ta on nüüd vabaduses.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM). – (PL) Härra juhataja, Poola saadab oma liikmeid tagasi Euroopa Parlamenti, kuid nende võime oma riigis tegutseda on piiratud. Poola õigusaktides ei ole Euroopa Parlamendi liikmetele sätestatud ühtegi õiguslikku vahendit, mis tagaks nende ülesannete tulemusliku täitmise. See puudutab niisugust olulist küsimust nagu tõhusa mõju avaldamine riikliku ja kohaliku omavalitsuse tasandi haldusasutustele.

Liikmesriiklike parlamentide ülem- ja alamkoja liikmetel on mitmesugused õigused: õigus saada teavet riigi organitelt, õigus nõuda teavet riikliku ja kohaliku omavalitsuse tasandi haldusasutustelt ning kohustuslik 40-päevane tähtaeg vastuse esitamiseks. Poolas ei peeta Euroopa Parlamendi liikmeid eriti tähtsaks, kui tegu ei ole just kõmulist lugu otsiva meediaga. Oma veebilehel teavitasin ma valijaid sellest, et Euroopa Parlamendi liikmetel puuduvad seadusjärgsed tegutsemisvõimalused. Poola seadusandjate õigusjärglaste juriidiline hooletus on sellisel juhul hästi teada. Olen seisukohal, et Euroopa Parlament peaks nõudma suuremaid võimalusi oma esindajatele nende kodumaal.

Jim Allister (NI). – Härra juhataja, ELi vahendite jagamine elavas järjekorras on vale. Just seda aga nägime sel nädalal Põhja-Iirimaal. Minister, kes otsustab ELi maaelu arengufondi vahendid jagada rojalistlikul meetodil, mille tulemuseks on alandav ja veider pilt talunikest, kes peavad seisma kaks päeva järjekorras, et saada tagasi osa nende ümbersuunatud rahast, ei ole väärt oma ametit pidama. Sellega alandas ta nii töökaid põllumajandusettevõtjaid kui ka näitas oma võhiklikkust ELi vahendite jaotamise põhinõuete vallas.

Niisuguse häbiväärne juhtum on tingitud ministri läbimõtlematust keeldumisest eraldada maaelu arenguks piisavalt vahendeid. Teispäevase olukorra põhjustas asjaolu, et meetme Axis 1 raames eraldas ta üksnes 50 miljonit naela, millest omakorda läks moderniseerimisfondile vaid 15 miljonit naela.

Lubage mul öelda teises küsimuses Põhja-Iirimaa keskkonnaministri Wilseni kaitseks, et minu heameeleks ei vasta ta stereotüübile, mida mõtlematud kliimamuutuse hüsteerikud siin parlamendis temalt ootavad.

Colm Burke (PPE-DE). – Härra juhataja, esmaspäeval väljaandes Irish Times avaldatud värske rahvaküsitlus näitas järjest suurenevat toetust Lissaboni lepingule Iirimaal; küsitluse järgi hääletaks 51% inimestest selle poolt eriti praeguse Iiri majanduse kehva seisu ajal. Pärast viimast, eelmise aasta novembrikuist Irish Times'i rahvaküsitlust on pooldajate arv suurenenud kaheksa punkti. Vastaste hulk on samuti vähenenud kuue punkti võrra 33% tasemele.

Rääkides meie praegustest pingelistest suhetest Euroopa Liiduga, siis tuleks püüda uurida põhjusi, mis peituvad Iiri valijate ajutise ükskõiksuse taga, sest valitsuse initsiatiiv selles vallas puudub. Iiri valijatega tuleb eesmärgipäraselt tegeleda, et taastada Euroopa protsessi mõistmine ja toetamine. Infolüngad saab kõrvaldada, kui lasta ELi liikmesuse eeliseid käsitleval positiivsemal teabel vabalt levida.

Minu arvates on oluline, et Euroopa positiivset rolli rõhutataks haridussüsteemi kaudu. See ei kehti mitte ainult Iirimaa, vaid ka kõigi teiste liikmesriikide kohta. Ma soovitan tungivalt ületada need infolüngad võimalikult kiiresti.

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE). – (BG) Soovin juhtida teie tähelepanu uuele kirikulõhele Bulgaaria õigeuskikirikus. Lõhe tekkis ajal, mil riik oli tugevalt politiseeritud ja Bulgaaria õigeusu kirikul tuli sarnaselt

paljude teiste institutsioonidega hoida oma positsiooni Bulgaaria demokraatlikes oludes. Selle tagajärg oli aga kahjuks Bulgaaria õigeusu kiriku nn teise sinodi tekkimine vaatamata Bulgaaria usutunnistuste seadusele. Viimatinimetatud õigusakt on väga liberaalne ja selle kohaselt on Bulgaarias võimalik registreerida iga usuühendust, mis ei teeni just ebainimlikke eesmärke. Teine sinod tahetakse registreerida nimega Bulgaaria Õigeusu Kiriku Püha Sinod. Õigusaktis on sätestatud, et Bulgaaria õigeusu kirik esindab Bulgaaria traditsioonilist usku ning on registreerimisest vabastatud. Patriarhi ja püha sinodi liikmete valimist ei ole õigusaktiga reguleeritud. Ma pöördun kõigi nende poole, kes hindavad vabadust palvetada oma isiklikku hingelist vajadust mööda, mitte ei alistu teise sinodi manipuleerivatele ettekirjutustele. Seda sinodit ei saa registreerida ning sellel puudub õiguslik alus.

Toomas Savi (ALDE). – Härra juhataja, eelmisel nädalal toimunud Iisraeli valimised näitasid, et enamik kodanikest toetab erakondi, kes peavad sõjaväe tugevdamist parimaks riigi kaitsmise viisiks. Ehkki tsentristlik partei Kadima sai kõige enam hääli, näitab asjaolu, et parempoolsetel parteidel on eelmistel valimistel saadud 50 koha asemel nüüd Knessetis 65 kohta, Iisraeli kodanike muutunud seisukohta Iisraeli ja Palestiina konflikti suhtes. Need parteid pooldavad karme meetmeid, selle asemel et loota näiliselt lõpututele ja tulemusteta rahukõnelustele.

Lähis-Ida peab olema Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eelisteema; kogu piirkonna stabiilsus sõltub suurel määral Iisraeli ja Palestiina suhetest. Seetõttu on ülimalt oluline, et Euroopa Liit jätkaks rahukõneluste suunas püüdlemist ning taastaks iisraellaste ja palestiinlaste jaoks lootuse, et koosseisestamine on võimalik.

Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN). – (PL) Härra president, homme külastab Euroopa Parlamenti Tšehhi Vabariigi president Vaclav Klaus. Pidades meeles Prahast esile kerkinud avalikku pahameelt, loodame, et Euroopa Liidu eesistujariigi juhiks olev president võetakse vastu nõuetekohaselt ja austusega. President Klausi Lissaboni lepingu kohta avaldatud õigustatud arvamuste teemal on tehtud palju kära, varjamaks tõsiasja, et lepingu kehtestamise peamine vastane võib olla hoopis Saksamaa. Karlsruhe konstitutsioonikohtu otsus on pöördeline. Meediakajastuse kohaselt on pooltel kohtunikel tõsiseid kahtlusi ja nad on seisukohal, et leping võib olla vastuolus riigi põhiseadusega. See näitab, et niisuguse tähtsa otsuse korral ei tohiks keegi kiirustada ning seda ei mõista mitte üksnes parlamenti külastav Tšehhi president.

László Tőkés (Verts/ALE). – (RO) Pärast Rumeenia sügise valimisi ja uue valitsuse moodustamist oleme näinud, et nagu Slovakkias, nii on ka Rumeenia poliitilises elus hakanud taas levima ungarivastasusele õhutamine.

Ungari kirikute korraldatud meeleavaldus 9. veebruaril Sfântu Gheorghe oli suunatud just nimelt selle kihutustegevuse vastu. Meeleavaldusel esitatud kaebusega protestisid tuhanded seekelite territooriumi elanikud sellepärast, et piirkonnas kavatsetakse muuta etniliste kogukondade koosseisu, paigutades sinna elama teistest piirkondadest pärit rumeenlaste kogukondi.

President Traian Băsescu käitus naeruväärselt, süüdistades ungarlasi piirkonna etnilises puhastamises. Meeleavaldusega samal ajal toimusid Cluj kohalikud valimised, kus demokraatide lendlehtedel õhutati samasuguse laimujutuga viha ungarlastest kandidaatide vastu. Pärast aastakümneid diskrimineerimist ja õiguste eitamist – kes süüdistab keda?

Soovin juhtida Euroopa Parlamendi tähelepanu asjaolule, et Rumeenias kasutatakse isegi praegu veel kavalaid meetodeid, et muuta Transilvaania homogeenseks ja rumeenialikuks; selleks rikutakse kunstlikult sealset etnilist koosseisu.

Gerard Batten (IND/DEM). – Härra juhataja, 12. veebruaril 2009. aastal keelati Hollandi parlamendiliikmel Geert Wildersil Ühendkuningriigi siseministri korraldusel riiki siseneda. Kunagi varem ei ole sellist keeldu kehtestatud ühegi demokraatlikult valitud poliitiku suhtes, kes esindab demokraatliku Euroopa riigi demokraatlikku erakonda.

See on veider, et Briti valitsus leidis õigusliku aluse härra Wildersile keelu seadmiseks, kuid on võimetu takistama Euroopa Liidust ja ka mujalt maailmast pärit terroristide, poliitiliste ja usuliste äärmuslaste, kuritegelike jõukude liikmete, kurjategijate, vägistajate ja pedofiilide sisenemist riiki.

Võib-olla oli härra Wildersi keelu kehtestamine seotud Briti ülemkoja liikme lord Ahmed'i ähvardusega, et kui härra Wilders tuleb ülemkotta, ilmub hoone juurde 10 000 moslemist meeleavaldajat. Selline käitumine on vastavuses pimedade keskajate ideoloogiaga ning näib, et ideede vaba liikumise põhimõte kogu Euroopa liidu piires ei kehti.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Härra juhataja, seoses Lissaboni lepinguga rääkis mu kolleeg lepingu pooldajate arvu suurenemisest liri valijate seas, kuid ma hoiatan, et üks pääsuke ei too veel suve. Kui võtta arvesse viimase Eurobaromeetri küsitlust, siis selle järgi on Iirimaa toetus ELi liikmesusele langenud kümme protsenti – 2006. aasta kevade 77%-lt liikus see 2008. aasta sügiseks 67% tasemele. Nagu näha, tuleb teha tööd selle nimel, et veenda liri valijaid Euroopa Liidu heades külgedes.

Seepärast olen mures nende pärast, kes soovivad tuua Iirimaa teise rahvahääletuse varasemale ajale. Arvan, et peaksime olema ettevaatlikud, peaksime võtma aega, et vastata liri valijaid huvitavatele küsimustele ning arutleda nende üle põhjalikult ja avalikult; ning kui aeg on küps, laskma valijatel öelda oma arvamuse.

Vasilica Viorica Dăncilă (PSE). – (RO) Praegune majandus- ja rahanduskriis on suur proovilepanek Euroopa jaoks, kes peab rohkem kui kunagi varem olema ühel meelel meetmete suhtes, mis aitavad taastada majanduse võimalikult kiiresti.

Kriis avaldab liikmesriikide eelarvetele suurt survet ning seepärast tuleb leida parimad vahendid ja tegevusviisid, et hoiduda komisjoni kehtestatud eelarvepuudujääki ületamast ning liikmesriikides või erasektori ettevõtjate kasuks proteksionistlikke meetmeid võtmast.

Niisugused otsused tuleb vastu võtta kiirmenetluse korras, et taastada kõigepealt finantsturgude usaldusväärsus ning takistada kriisi venimist eelkõige poliitilises mõttes, eriti kui võtta arvesse lähenevaid Euroopa Parlamendi valimisi.

Üks võimalik lahendus ühenduse kulutuste rahastamiseks oleks euro võlakirjade emissioon. Samas tuleb arvestada ohtu, et selliste meetmetega võtame endale suure kohustuste koorma ja kergesti võib tekkida olukord, et see koorem jääb tulevaste põlvkondade kanda.

Ignasi Guardans Cambó (ALDE) – (ES) Härra juhataja, poolteist aastat tagasi võtsime vastu audiovisuaalsete meediateenuste direktiivi. Selle dokumendi keskmes oli päritolumaa põhimõtte austamine, mille seadsime audiovisuaalse teabe vaba liikumise tagamise tingimuseks Euroopa Liidus.

Direktiivi ei saa aga kohaldada minu koduriigi Hispaania ühes piirkonnas. Valencia autonoomses piirkonnas rakendatakse täpselt vastupidist põhimõtet ning poliitilistel põhjustel suleti sunniviisiliselt releejaamad, mis lasid seni kodanikel avaliku-õigusliku televisiooni signaale Katalooniast vastu võtta.

Teisisõnu, Euroopa Liidu liikmesriikide vahel kehtib audiovisuaalse teabe vaba ringlemise põhimõte, kuid samal ajal võib näha Hispaania ametiasutusi, kes on umbusklikud niisuguse elementaarse kultuurilise vabaduse suhtes. On ju elementaarne, et seda kohaldatakse kogu Euroopas, ent ikkagi takistatakse Hispaanias osadel inimestel teiste jaamade telesaateid vaadata. See on ennekuulmatu nähtus, millest soovisin teidki teavitada.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) (*Alguses oli mikrofoni suletud*) traagilised ajajärgud inimkonna ajaloos. Sel ajal said surma kümned miljonid inimesed. Paljud neist kaotasid elu mõnes Saksa hävitus- ja koonduslaagris, mida oli Kolmanda Reichi ja okupeeritud riikide territooriumil rohkem kui kaksteist tuhat. Tänapäeval püütakse moonutada tõde nende traagiliste aastate kohta ja levitatakse teavet, nagu oleks need laagrid olnud Poola või Läti laagrid, mitte Saksa omad. Selle taga on Saksamaa ajakirjandus. Hiljuti kirjutati Saksa väljaandes Die Welt, et Majdanek oli Poola koonduslaager.

Sellega seoses koostas ma resolutsiooni projekti, mille eesmärk on korrastada koonduslaagrite nomenklatuuri ja lisada nende nimesse „Saksa” või „natsi”. Minu algatusega hakkas tegelema Fraktsioon Liit Rahvusriikide Euroopa eest, kuid kahjuks teatati mulle, et esimeeste konverents on selle tõkestanud.

Daamid ja härrad, Euroopa Liit võib kesta ja areneda üksnes siis, kui ta juhindub ajaloolisest tõest ja inimõiguste austamisest. Seega pöördun oma kolleegide poole palvega, et nad toetaksid Fraktsiooni Liit Rahvusriikide Euroopa eest algatust, et keegi ei moonutaks enam ajalugu ega teeks hukkajatest ohvreid ja vastupidi.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE). – (RO) Et mõned mu ungarlastest kolleegid kurtsid äsja, et nende õigusi Rumeenias ei austata, soovin ma välja tuua mõned faktid.

Lähenev valimiskampaania ei peaks põhjustama rünnakuid ja solvanguid õiguspärase riigi suunas, mis on oma õigusaktidega rahvusrühmade suhete valdkonnas teistele eeskujuks. Vähemuste õiguste austamise tagab Rumeenia põhiseadus.

Ungari päritolu kodanikel on kohalikes haldusasutustes proportsionaalne esindatus. Näiteks on ungari vähemust esindavatel parteidel 195 linnapeakohta ja neli maavolikogu esimehe kohta, 2684 linna- ja vallavolikogu liikme ja 108 maavolikogu liikme kohta. Kuna nad on eelnimetatud linna-, valla- ja

maavolikogudes enamuses, kasutavad nad kohalikke eelarveid oma äranägemise järgi. Seda tähendabki kohalik autonoomia.

Parlamendi tasandil on ungari vähemusel Euroopa Parlamendis kolm liiget, riigi parlamendis 22 alamkoja ja üheksa ülemkoja liiget ning nad on osalenud Rumeenia valitsemises viimased 12 aastat. Siinkuuldud kaebused on otsene poliitiline valimiskampaania.

Luis Yañez-Barnuevo García (PSE). – (ES) Härra juhataja, Venezuelas toimunud rahvahääletusel tulid võitjaks kampaania pooldajad; seda võitu on lahkelt tunnistanud ka demokraatlik opositsioon.

Samuti on tõsi, et kampaania jooksul ei olnud osalistele tagatud võrdsed võimalused ning valitseval erakonnal oli kogu riigi võimuesindajate ülekaalukas toetus, samal ajal kui opositsioon pidi kannatama pidevat tagakiusamist ja sunnimeetmeid.

Isegi nendes tingimustes on rahvas jagunenud kahte leeri ning väga raske on ehitada riiki vaid koos ühega neist. Euroopa Liidul tuleb riigi tuleviku nimel edendada Venezuela poliitiliste ja ühiskonna liidrite dialoogi, kaasatust ja üksmeelt.

Vaenulik hoiak, hukkamõist ja solvangud ei aita Venezuelal jõuda demokraatliku, pluralistliku ja vaba ühiskonnakorral.

Seega kritiseerime me Venezuela valitsuse otsust saata Hispaania parlamendiliige välja; eeskätt väljendame oma rahulolematust viisi üle, kuidas seda tehti. Samas kutsume me Euroopa Parlamenti üles takistama meie esindajatel tegemast kolmandate riikide külastamise ajal avaldusi, mis on vastuolus valitsevate õigusaktidega, iseäranis selliseid, mis solvavad riigipead, ükskõik kui palju kriitikat ta ka pole ära teeninud. Niisugune hoiak võib mõjutada Euroopa Parlamendi tulevase külaskäike teistesse riikidesse.

Marian Harkin (ALDE). – Härra juhataja, soovin rääkida toiduainete läbipaistva ja korrektse märgistamise teemal ning peatuda eelkõige linnu- ja sealihal.

Praegu võib tuua liha Euroopa Liitu väljastpoolt, selle ümber töödelda – pean silmas liha katmist riivsaia või tainaga –, seejärel märgistada selle ELi toodangu etiketiga ja sel kujul maha müüa. See on täielik rumalus; selline märgistamiskord on välja mõeldud tarbija eksitamiseks. Me vajame päritolumaad nimetavaid etikette, et tarbija saaks teha teadliku valiku.

Samuti on olukordi, kus külmutatud sea- ja linnuliha on üles sulatatud, märgistatud värske liha etiketiga ning nii viisi maha müüdnud. See ei ole mitte ainult näide ebakorrektselt märgistamisest, selline toimimisviis võib ohustada ka inimeste tervist.

Siinjuures märgin, et Ühendkuningriigi keskkonnaminister ja variminister Hilary Benn on teinud üleskutse hakata tooteid selgemalt märgistama. Olen kindel, et paljud ELi toetaksid seda, sest keegi ei soovi tarbijat eksitada. Palun komisjonil käsitleda kõnealust küsimust kiiremas korras.

Hanna Foltyn-Kubicka (UEN). – (PL) Härra juhataja, täna sel koosolekul võttis Fraktsioon Liit Rahvusriikide Euroopa eest ühehäälselt vastu resolutsiooni projekti, milles kutsuti üles kuulutama 25. mai totalitarismi vastu võitlejate päevaks. See tekst saadetakse peagi ELi kõrgeimate institutsioonide esindajatele, sealhulgas härra Pötteringile. 25. mai ei olnud juhuslikult valitud; just sellel päeval 1948. aastal mõrvasid nõukogude võimu esindajad Poola sõduri ja ratsaväekapteni Witold Pilecki; see oli mees, kes läks vabatahtlikult Auschwitzis hävituslaagrisse, et organiseerida seal vastupanuliikumine. Hiljem ta põgenes, võitles kuni sõja lõpuni natside vastu ning kui Nõukogude armee sisenes Poolasse, juhtis ta salajast vastupanuliikumist okupeerijate vastu. Pilecki oli vaid üks paljudest eurooplastest, kes kaotas oma elu võitluses jõhkra totalitaarse režiimi vastu. Neist paljud on jäänud tundmatuks, kuid kõigi nende julgus ja pühendumus on väärt mäletamist. Seega, härra juhataja, palun teil toetada meie fraktsiooni algatust.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Euroopa Liidu lähiajaloo on mitmeid edulugusid vähemuste õiguste kaitse kohta. See kehtib ka ungari vähemuse kohta Rumeenias. Sellel vähemusel on mitmesuguseid õigusi, sealhulgas ametikohad haldusorganites, ning Rumeenia president Traian Băsescu on neid õigusi pidevalt toetanud.

On aga valdkondi, milles tuleb veel palju teha, ning praegu ma soovin rääkida romi kogukonna probleemist. See teema paneb proovile Euroopa Liidu suutlikkuse löimida rühmad, keda võidakse suure tõenäosusega ühiskonnast välja tõrjuda.

Rumeenia käsipalluri Marian Cozma jõhker mõrv kahe Ungari romi kogukonna liikme poolt näitab meile veel kord, et kuritegevus ei tunne piire ning et selle kogukonna probleemide eiramine toob kaasa vastupidised tagajärjed.

Mitmes riigis elava ja väljatõrjumisohus oleva vähemuse olukorda saab parandada üksnes Euroopa tasandi kooskõlastatud tegevuskava vastuvõtmise kaudu. Seda arvesse võttes esitasin ma koos kolleeg Rareș Niculescuga resolutsiooni romide Euroopa ameti loomise kohta. ELil on romi vähemuse kohta strateegia, kuid puudub amet, kes seda järjepidevalt ja tõhusalt ellu viiks.

Et olla rahvusvahelisel areenil pidevalt mõjukas, kuid säilitada samal ajal sisemine ühtekuuluvus, peab EL suutma luua üle-euroopalise sallivuse õhkkonna.

Vicente Miguel Garcés Ramón (PSE). – (ES) Härra juhataja, jõudsin äsja tagasi Venezuelast, mille valimiskogu oli palunud mul osaleda rahvusvahelise valimiste tugirühma liikmena 15. veebruari rahvahääletusel.

Tugirühma eurooplastest liikmed esitasid riiklikule valimisnõukogule aruande, kus anti üldiselt heakskiitev hinnang valimiste korraldamisele, läbipaistvusele, nendes osalemisele, vabadusele, hääletuse salastatusele ja turvalisusele kõigis etappides.

Kui rääkida härra Herrero avaldusest Venezuela televisioonis, siis võin öelda, et selle eesmärk oli muuta valimised ebaseaduslikuks, ta esitas tõsiseid süüdistusi demokraatlike institutsioonide vastu selles riigis ning oli üsna lähedal suveräänse riigi siseasjadesse sekkumisele.

Parlament ei tohiks julgustada kedagi astuma vastu Venezuela demokraatlikele institutsioonidele. Parlamendile peaks aga seda meid kõiki mõjutavad sündmused selgitama härra Herrero ise.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Ma lükkan ümber oma kolleegide Csaba Sógori ja László Tőkési Rumeenia-vastased süüdistused.

Rumeenia on Euroopa Liidu, NATO, Euroopa Nõukogu, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni liige; ta austab Euroopa normide kohaselt inimõigusi ja rahvusvähemuse hulka kuuluvate isikute õigusi. Rumeenias kohaldatakse asjaomaste rahvusvaheliste lepingute iga sätet ja mõtet.

Ungari keelt kasutatakse haldusõiguse järgi igas piirkonnas ja maakonnas, kus ungari vähemus moodustab rohkem kui 20% elanikkonnast. See on niimoodi *de facto* ja *de jure*. Rumeenias on ungarlastel väga palju võimalusi õppida oma emakeeles: lasteaias, algkoolis, põhikoolis, kutsehariduskeskustes ning kõrgkoolides nii magistri- kui ka doktoriõppes. Piirkondades, kus etnilised ungarlased elavad koos rumeenlastega, jälgitakse hoolega, et koolides oleksid harud, kus kõikide ungari päritolu laste õppekeel oleks ungari keel. Ja juhuks, kui mu kolleegid peaksid olema millegipärast unustanud, on Cluj-Napoca asuvas Babeș-Bolyai ülikoolis kolm osakonda, kus on võimalik õppida rumeenia, ungari või saksa keeles, lisaks on seal väga hästi arenenud juudi õpingute programm ning eraldi on ette nähtud kohad romidele.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) Härra juhataja, soovin avaldada Euroopa Parlamendi kodulehe koostajatele ja Euroopa Parlamendi pressiteenistusele tunnustust mitmekeelsuse austamise eest ja selle eest, et kohanimed esitatakse erikeelsetel veebilehtedel vastavas riigikeeles. See laseb Euroopa Liidu kodanikel saada teavet ülejäänud 26 liikmesriigi kohta oma emakeeles. Saksamaad käsitleval tšehhikeelsel lehel on Kölni asemel kirjutatud Kolín, prantsuskeelsel lehel Cologne. Slovakeelsel leheküljel on esitatud Ungari linnanimed nii, nagu neid peab slovaki keeles kasutama. Slovakkias elavatel ungarlastel on hea viidata emakeeles ehk ungari keeles küllale või linnale, kus nad on sündinud.

Seega rõõmustan ma selle üle, et Slovakkia parlament on vastu võtnud üldharidust käsitleva õigusakti, mille järgi esitatakse kohanimed vähemuskeele õpikutes vähemuskeeles kasutataval kujul. Õigusakti rakendamisel taastatakse kunagine olukord ja ungarlased saavad kasutada jälle ungarikeelseid kohanimesid.

James Nicholson (PPE-DE). – Härra juhataja, soovin juhtida teie tähelepanu minu valimisringkonnas eile hommikul valitsenud olukorrale, kus põllumajandusettevõtjad pidid seisma riigiasutuste juures järjekorras – mõnel pool juba kaks ööd –, et taotleda toetust Euroopa Liidu põllumajandusettevõtete moderniseerimise kava raames.

Meie kohalik põllumajandusminister otsustas jagada need toetused välja jooksva järjekorra alusel. Seda ei saa nimetada muuks kui ebasobivaks ELi maaelu arendamise toetuste eraldamise viisiks. Seega oli mul hea meel kuulda, et eile seadis komisjoni ametnik niisuguse rahajagamise õiguspärasuse kahtluse alla.

Me teame, et kõik põllumajandusettevõtjad ei saa kõnealusest toetuste paketist raha. Minu arvates näitab see olukord aga selgelt, kui raske on põllumajandusel – vähemalt meie piirkonnas –, sest talunikud peavad seisma talvisel ajal õues mitu päeva järjekorras, et saada ELi rahadest tagasihoidlikke summasid.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Energia- ja kliimamuutuse paketi juurutamine eeldab suuri investeeringuid kasvuhoonegaaside heidete vähendamismeetmetes.

Hoonetega seotud kulud moodustavad 40% primaarenergia tarbimisest. Hoonete energiatõhususe suurendamine aitab vähendada primaarenergia tarbimist ja süsinikdioksiidi heitkogust.

Järgmisel aastal, mil me jõuame ajavahemiku 2007–2013 keskpaika, annab komisjon koos liikmesriikidega hinnangu tegevusprogrammidele ja struktuurifondide kasutamise ulatusele. Kutsun liikmesriike üles vaatama läbi struktuurifondide kasutamise kord ning seadma ajavahemiku 2010–2013 eelisküsimuseks hoonete energiatõhususe ja linnalise liikumiskeskonna arendamine.

Ma julgustan Euroopa Komisjoni ja liikmesriike suurendama Euroopa Regionaalarengu Fondist hoonete energiatõhususe ja taastuenergia kasutamise edendamiseks eraldatud summasid 3%-lt 15%-le. Selline summade kasv suurendab liikmesriigi paindlikkust struktuurifondide kasutamisel ning kiirendab eraldiste saamist, mis on oluline iseäranis praeguses majanduskriisis.

Ryszard Czarnecki (UEN). – (PL) Härra juhataja, teatan suure kurbuse ja meelehärmiga, et hiljuti sai Pakistanis surma meie kaasmaalane, Poola insener; järjekordne ELi kodanik kaotas selles piirkonnas elu. See surmajuhtum näitab taas, et on olemas väärtusi eirav maailm, kus elav rahvas ei väärtusta teistes ühiskondades pühaks peetavat inimelu.

Arvan, et see on tõsine järeldus, kuid see peaks andma meile märku ja indu, et astuda ühiselt vastu sellele väärtusi eiravale maailmale, liita oma jõud poliitilises võitluses ja moodustada – see tuleb otse välja öelda – ühisrinne terrorismi vastu. Arvan, et eksivad need Euroopa Liidu poliitikud, kes usuvad, et terrorismi vastu saab võidelda vägivallata.

Oldřich Vlasák (PPE-DE). – (CS) Järjest süvenev majanduskriis mõjutab kõiki Euroopa Liidu riike. Suurenev töötuse määr ei ole aga põhjus, miks heita kõrvale ühisturu põhimõtted. Soovin siin parlamendis protestida Prantsuse presidendi Nicolas Sarkozy avalduse vastu, milles ta kutsus üles Prantsuse tootemargi Peugeot' esindajaid tooma oma tehase Kolíni linnast Tšehhis tagasi Prantsusmaale. On lubamatu, kui poliitikud teevad avaldusi, mille eesmärk on kaitsta kriisi ajal kivalt ettevõtteid ja piirata nende tegevust. Ei ole õige olla proteksionistlik ja sulgeda riiki teiste eest, selline toimimisviis õõnestab Euroopa Liidu eesmärki.

Föderalse Reservpanga Dallase üksuse president Richard Fisher on öelnud:

„Proteksionism on majandusele nagu annus kokaiini. See aitab järje peale saada, kuid tekitab sõltuvuse ja toob kaasa majanduse lõpu.“ Pidagem seda meeles, seiskem vastu populismi survele ning ärgem kaotagem kriisis kaint meelt. Järgigem Tšehhi eesistumisel seatud prioriteete ning edendagem avatud, piirideta Euroopa ideed.

Iuliu Winkler (PPE-DE). – Härra juhataja, Rumeenias loodi pärast eelmise aasta novembris toimunud valimisi suur koalitsioonivalitsus, mis moodustab Rumeenia parlamendi kahes koljas 73%.

Selle koalitsiooni üks esimesi samme oli töötada välja kava, mille alusel jaotati endi vahel ära juhtivad ametikohad riiklikes ja haldusasutustes.

See on vastuvõetamatu kahel põhjusel. Esiteks toob see riigi juhtimises kaasa uue erakondlikkuse, mis on vastuolus avalike teenistujate seadusega. Teiseks teeb see ungarlaste enamusega piirkondades vähemustele kahju: etnilistest ungarlastest riigiteenistujad asendatakse etnilistest rumeenlastest isikutega. 8. veebruaril osales Rumeenias Sfântu Gheorghe / Sepsiszentgyörgys toimunud avalikul kogunemisel rohkem kui 3000 inimest, kes avaldasid meelt rumeenia erakondade poliitiliste mängude vastu ja nõudsid ungari kogukondade õiguste austamist.

Nicodim Bulzesc (PPE-DE). – Härra juhataja, kui rääkida raportist patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleles tervishoius, siis soovin toonitada patsiendi õigust saada teavet kättesaadavate ravimite ja ravivõimaluste kohta. Euroopa patsientidel peaks olema juurdepääs kvaliteetsele terviseteebele, mis käsitleb uusimaid kättesaadavaid ravimeid, ravivõimalusi kodu- ja välismaal, õigus- ja finantsmõju välismaise ravi korral, ravikulude hüvitamist ja paljusid teisi valdkondi. Praegu meil niisugune kvaliteetne teave puudub. Meil võivad olla mõned riikliku tasandi algatused, kuid Euroopa tasandil ei ole olemas midagi tõhusat.

Meie probleem seisnebki Euroopa tasandi algatustes. Seepärast toetan mõtet luua Euroopa terviseteebe võrgustik. See peaks koosnema kõikide liikmesriikide patsiendiorganisatsioonidest ning tegema tihedat koostööd tervishoiusektori ja poliitikakujundajatega. Lootes teavitada komisjoni vajadusest jagada 150 miljonile Euroopa patsiendile paremini teavet, koostas ma kirjaliku deklaratsiooni tervishoiualase teabelevi kohta. Me kõik oleme olnud kunagi patsiendid ega tea iial, millal see jälle juhtuda võib.

Maria Petre (PPE-DE). – (RO) Täna ja homme võite kohata meie majas Moldova Vabariigist pärit üliõpilasi. Nad on tulnud Euroopa Parlamendi, sest oma kodumaal ei saa nad arvamust avaldada või kui nad seda teevad, võidakse neid selle eest karistada.

Kõik Euroopa Komisjoni aruanded, inimõiguste teemalised kuulamised komisjonis ja Moldova kodanikuühiskonnast tulnud teated näitavad meile, et seal rikutakse sageli sõnavabadust ning ajakirjandus ei saa olla sõltumatu. 2008. aastal sattusid õiguskaitseorganite uurimise alla paljud noored, kes kasutasid mõtete avaldamiseks Interneti-foorumeid – neid ähvardati kriminaalkaristusega.

Palun näidake nende suhtes huvi üles, kutsuge nad oma kabinettidesse, kuulake nad ära ning allkirjastage kirjalik deklaratsioon nr 13/2009, mis koostati meie ühinenud Euroopa idapiiril elavate noorte jaoks eesmärgiga anda neile vabadus väljendada oma arvamust.

Avril Doyle (PPE-DE). – Härra juhataja, direktiivi 2000/84/EÜ järgi algab suveaeg märtsi viimasel pühapäeval ja lõpeb oktoobri viimasel pühapäeval. Teen ettepaneku, et seda aega pikendataks, et suurendada märgatavalt suveajast saadavat majanduslikku, turvalisuse ja keskkonnaga seotud kasu.

2005. aastal alustasid Ameerika Ühendriigid programmi, millega pikendati suveaega nelja nädala võrra – kolm lisanädalat kevadel ja üks sügisel. Nüüdseks on juba tõestust leidnud, et see on aidanud vähendada energiatarvet ja süsinikdioksiidi heitkogust. Oma aruandes tegi USA energeetikaministeerium järelduse, et suveaja pikendamisel nelja nädala võrra säästeti nii palju elektrit, mis vastaks ligikaudu 100 000 majapidamise aastasele vajadusele. Sarnaselt on ühes Cambridge'i ülikooli hiljutises uuringus leitud, et suveaja pikendamine vähendaks nii energiatarbimist kui ka süsinikdioksiidi heidet, sest iga päev on tippnõudluse ajal – 16.00–21.00 – sisse lülitatud paljud kallimad ja rohkem süsinikdioksiidi eraldavad abielektrejaamad.

Kuna olen eelmise aasta detsembris parlamendis vastuvõetud ELi kliima- ja energiapaketi alustala moodustava ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamise raportöör, palun teil tungivalt seda ettepanekut kaaluda, sest see aitaks saavutada 2° C eesmärki. Seega soovin, et suveaja korda käsitlev direktiiv läbi vaadataks.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Härra juhataja, soovin teha kaks ettepanekut. Täna on Lissaboni lepingut korduvalt nimetatud. Vähim, mida me Euroopa Parlamendilt oodata võime, on see, et tehtaks vahet Lissaboni lepingu vastaste ja ELi vastaste vahel. Lisaks soovin öelda, kui iirlased peavad uuesti hääletama, oleks soovitatav anda võimalus teha seda õiglasel viisil, mitte manipuleerida seni kehtinud eeskirjadega – mille kohaselt on „jah” ja „ei” vastajatel hääletusel võrdsed võimalused –, ja siis kuulutada demokraatia võitu – või mille võitu?

Teiseks soovin öelda, et Euroopa Parlament on kiidelnud tulevaste valimistega üsna palju. Ma teen ettepaneku korraldada uurimine selle kohta, missugune on aastate jooksul olnud Euroopa Parlamendi hoiak üleilmse finantskriisiga kaasnevate probleemide suhtes ning kes on kuidas hääletanud, sest siis me näeme, et enamik praegu tulekustutajatena tegutsevatest liikmetest on aidanud seda tulekahju süüdata.

Danutė Budreikaitė (ALDE). – (LT) Selle aasta jaanuaris edastas Euroopa Komisjon paketi lisaettepanekutega Euroopa majanduse taastamise kavas esitatud energia- ja lairibavõrgu-projektide rahastamise kohta. Selles tehakse ettepanek eraldada nimetatud projektidele 5 miljardit eurot, eraldades 3,5 miljardit sellest põllumajanduse 2008. aasta eelarvest. Eelmisel nädalal aga lükkas kuus riiki komisjoni ettepaneku tagasi. Need olid riigid, kes koostavad praegu finantsperspektiivi ja kelle nõudel tuleks ELi eelarvesse tehtavate maksete määra vähendada 1%ni SKTst. Me pöördume tagasi natsionalismi ja proteksionismi, millest on hoidutud 50 aastat – alates ühenduse asutamisest. Lugupeetud kaasliikmed, vaid riikidevaheline solidaarsus aitab meil finants- ja majanduskriisi probleemidega toime tulla ja Euroopa liidu tulevikku kindlustada.

Juhataja. – Sellega on päevakorrapunkti käsitus lõppenud.

22. Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi läbivaatamine (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on väliskomisjoni nimel Konrad Szymański koostatud raport Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumenti läbivaatamise kohta (2008/2236(INI)) (A6-0037/2009).

Konrad Szymański, raportöör. – (PL) Härra juhataja, sooviksin heameelega pöörduda ka nõukogu esindaja poole, kuid nõukogu otsustas esindajat arutelule mitte saata. Minu arvates on see kahetsusväärne ja see on halb komme. Arvan, et juhataja peaks kõnealusele olukorrale reageerima.

Tulles tagasi naabrusteema juurde, siis peame tõdema ja endale selgeks tegema, et Euroopa Liitu ümbritsevad riigid muutuvad väga kiiresti. Seetõttu vajame muutusi naabruspoliitikas. Vahemere Liidu raames saame täita lõunanaabrite vajadused, Musta mere sünergia kaudu lahendada probleeme, mis süvenesid Euroopa Liidu viimase laienemise järel. Idapartnerlus on õigeaegne vastus meie idanaabrite ootustele.

Et saavutada viimastel aastatel naabruspoliitikas seatud eesmärged, peavad naaberriikide kodanikud tundma tõelist poliitilist ja majanduslikku lähenemist Euroopa Liiduga. Seepärast on nii suurt tähelepanu pööratud kaugaleulatava vabakaubanduspiirkonna loomisele ja viisatasusid vähendavatele kiirmeetmetele, et lõppeesmärk oleks viisarežiimi lihtsustamine suures osas nendest riikidest. Energiavaldkonna lisamine naabruspoliitika olulisimate eesmärkide hulka peaks olema meie ühine siht ja meie kõigi huvides; energiaprojektide raames tuleb teha investeeringuid sõltumatute energia ülekandevõrkude moderniseerimisse eriti idas ja lõunas. Ainult niiviisi saavutame poliitilise lähenemise Ukraina, Gruusia, Moldova, Armeenia ja lõpuks Aserbaidžaaniga ning tulevikus sobivat tasakaalu säilitades ka Kesk-Aasia viie vabariigiga.

Kui me räägime idanaabrusest, jõuame paratamatult Venemaa probleemini ja meie sidemeteni selle riigiga. Praegu, kui seisame uue lepingu teemaliste läbirääkimiste lävel, võime aga öelda vaid üht – Venemaa on meie ühise naabruse julgeoleku proovikivi. Väga raske on näha Venemaal selle piirkonna partnerit. Siin jõuamegi peamise poliitilise probleemini, milleks on Euroopa Liidu laienemine itta. Naabruspoliitika ei asenda mõistagi liitumist, kuid seda ei saa Euroopa riikide tulevase liitumisvõimalusest ka eraldi vaadata. Ilma selle võimaluseta kannavad meie jõupingutused palju vähem vilja.

Kasutan võimalust tänada kõigi fraktsioonide välisasjade koordinaatoreid, kaasraportööre ja ka väliskomisjoni sekretariaati, kelle abita ei oleks olnud võimalik koostada seda raportit, millele on täna saanud osaks suur toetus, nagu näitab täiskogul esitatud muudatusettepanekute väga väike arv. See hõlbustab homset hääletamist tunduvalt.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, kaks ja pool aastat tagasi võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu komisjoni ettepaneku välise rahastamisinstrumentide lihtsustamise kohta. Me ühtlustasime paljusid vahendeid, sealhulgas Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumenti (ENPI). Viimane on ülimalt oluline vahend, sest see tihendab meie väliskoostööd, selle raames arvestatakse rohkem tegevuskava eesmärged ning see aitab paremini reguleerida põhisektorite rahastamist.

Mul oli hea meel lugeda härra Szymański märkusi ja näha, et ta peab ENPI määrust piisavaks ja asjakohaseks aluseks, millele toetada koostöö naaberriikidega. Meie läbivaatamise esialgsed tulemused osutavad täpselt samas suunas.

ENPI riikide programmid toetavad ENPI tegevuskavade elluviimist ning kajastavad ELi ja partnerriikide eesmärged. Võib öelda, et need annavad esimese tõuke poliitilistele ja majandusreformidele, mille läbiviimist me ENPI kaudu julgustada püüame. Lisaks toetatakse mestimisprogrammide, tehnilise abi ja teabevahetuse programmi (TAIEX) ning muude vahendite kaudu institutsioonide rajamist, õigusaktide lähendamist ja eeskirjade kooskõlastamist. Sektori- ja eelarvetoetustega seotud tegevuse kaudu edendatakse kokkulepitud reformikava. ENPI erinevaid piirkondlikke lähenemisviise ja mõõtmeid toetatakse konkreetsete regionaalprogrammide kaudu. Mitut riiki hõlmav programm koostati eelkõige selleks, et juurutada nähtavaid, kõigis naaberriikides korraldatavaid algatusi nagu TEMPUS, Erasmus Mundus või CIUDAD. Eduka alguse on saanud uus piiriülese koostöö meede.

See kõik näitab selgelt, et ENPI määrust käsitlev 2006. aasta kokkulepe tagas meile vahendi, mille abil saavutada käegakatsutavaid tulemusi. Alati on võimalik teha paremini ja ma olen kõikide soovitude eest tänulik.

Lubage mul veel öelda, et raportis toonitatakse eeskätt vajadust arendada dialoogi kodanikuühiskonna ja kohalike ametiasutustega; seda me juba ka teeme.

Teiseks, olen tähendanud, et nõutakse veelgi kaugeleulatuvamaid tegusid demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste valdkonnas. Nagu teate, on need küsimused juba meie ja partnerriikide vahelise koostöö prioriteetid ning poliitilised reformid ja hea valitsemistava põhimõtte asuvad Euroopa naabruspoliitika keskmes. Lisaks on meil projekte, mis on suunatud kohtusüsteemi tugevdamisele.

Kuid olgem ausad. Kuna meie partneritel on olulisi struktuuriprobleeme, ei saa me eeldada, et asjad muutuksid üleöö, ja nagu lord Patten kunagi ütles: „Demokraatia ei ole lahustuv kohv.” Arvan, et see peab paika.

Kolmandaks nõutakse raportis rohkem ressursse. Suuremad ressursid tagavad meile suurema mõjuvõimu, see on tõsi. Esimesel kahel aastal tuli meil mitu korda pöörduda eelarvepädeva institutsiooni poole, et taotleda piisavaid lisavahendeid näiteks Palestiina ja Gruusia jaoks. Seetõttu tegime ettepaneku kasutada peagi Euroopa Parlamendis arutlusele tuleva ambitsioonika idapartnerluse jaoks uusi vahendeid.

Lubage mul lõpetuseks väljendada oma heameelt selle üle, et raportis kiidetakse heaks komisjoni hiljutine ettepanek idapartnerluse kohta, mis hõlmab sarnaselt Vahemere Liidu ja Musta mere programmiga meie arvates väga olulist mitmepoolset mõõdet. Loodan, et toetate ja mõistate mind ka edaspidi.

Danutė Budreikaitė, *arengukomisjoni arvamuse koostaja*. – (LT) Pärast ELi 2004. aasta laienemist loodud ENPI hõlmab 17 riiki, millest 15 loetakse arengumaade hulka. Sellesse on kaasatud Euroopa Liidu uued idanaabrid Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia, Ukraina, Moldova ja Valgevene.

Meie idanaabrite julgeolek ning eeskätt Ukraina ja Valgevene energiapuudulikkus on osa Euroopa Liidu julgeolekust. Seda näitas juba aastavahetuse ajal traditsiooniks muutunud gaasitüli Ukraina ja Venemaa vahel. Eelmisel suvel Gruusias aset leidnud sõjaline konflikt sundis meid mõtlema ELi liikmesriikide julgeolekule ja nende iseseisvust ähvardavale ohule.

Eelnimetatud olukorda arvesse võttes teen ettepaneku, nagu juba varem öeldud, asutada idapoolseid naaberriike hõlmav assamblee (Euroeast), milles osaleks Euroopa Parlament ja mis tugineks Euroopa–Vahemere piirkonna partnerluse (Euromed) ning Euroopa ja Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee (EuroLat) põhimõtetele, Euroeasti eesmärk on rakendada ENPIt Ida-Euroopa riikides.

Mul on hea meel, et see kiideti ka raportis heaks.

Euroeast annaks Euroopa Parlamendile võimaluse pöörata võrdset tähelepanu kõigile naabritele ja arengumaadele.

Tunne Kelam, *regionaalarengukomisjoni arvamuse koostaja*. – Härra juhataja, soovin õnnitleda kolleeg Szymańskit väga hea raporti eest. Regionaalarengukomisjoni nimel pooldan ma piiriülese koostöö kaasamist olulise vahendina ENPIt käsitlevasse määrusesse, et arendada ühiseid projekte ja tugevdada suhteid Euroopa naabruspoliitika riikide ning liikmesriikide vahel.

Samal ajal soovin toonitada vajadust tagada mõlemal pool ELi piiri korrapärane järelevalve ühiste tegevusprogrammide juhtimise ning elluviimise üle. Piiriülene koostöö peaks aitama kaasa naabruses asuvate piirialade integreeritud ja säästvale piirkondlikule arengule. Me palume komisjonil koostada praeguseks finantsperioodiks heakskiidetud kõikide ühiste tegevusprogrammide üksikasjalik ülevaade koos hinnanguga selle kohta, millises ulatuses on projektide elluviimisel järgitud läbipaistvuse, tõhususe ja partnerluse põhimõtteid. Niisugune hinnang ja analüüs kõige sagedasemate probleemide kohta, millega korraldusasutused kokku puutuvad, aitavad leida järgmiseks kavandamisperioodiks asjakohasemaid lahendusi.

Samuti julgustan ma komisjoni lihtsustama kogemuste ja parimate tavade vahetamist piiriüleses koostöös ühest küljest ENP programmide ja projektide ning teisest küljest Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgil ja juba lõpule viidud Euroopa Ühenduse algatuse Interreg III A raames välja töötatud projektide ja võetud meetmete vahel.

Ja lõpetuseks, regionaalarengukomisjon on seisukohal, et ENPI abil tuleks keskenduda tasakaalustatud strateegiale Ida ja Lõuna vahel, omades konkreetset lähenemisviisi mõlemas piirkonnas.

Ioannis Kasoulides, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – Härra juhataja, ka mina soovin õnnitleda härra Szymańskit põhjaliku raporti eest, millel on homsel hääletusel meie fraktsiooni toetus.

Samuti õnnitlen volinik Ferrero-Waldnerit nii ENPI edukuse puhul kui ka eesseisvate projektide puhul, mille abil töötatakse välja idapartnerlus eeskätt meie idanaabrite ja -partneritega ning arendatakse Musta mere sünergiat. Kui need on juba välja töötatud ja toimivad hästi – näiteks on neil parlamentaarne assamblee jm,

mis meil on koostöös Vahemere maadega –, saavutavad nad ehk teistest mõõtmetest erineva olemuse isegi rahastamisviisi poolest.

Ma tajun liikmete seas teatavat rivaalitsemist – või nimetagem seda ärevuseks. Me kuulsime just, et ühte programmi ei looda teise vahendite arvelt. Seda ei tohiks juhtuda. Me teame, et Vahemere Liit, idapartnerlus, Musta mere sünergia jms on Euroopa Liidu huvides. Need programmid ei peaks olema põhjus, miks öelda Euroopa Liiduga ühineda soovivatele riikidele ikka ja jälle, et see ei ole liikmelisuse alternatiiv, mille pärast mõned riigid muretsesvad.

ISTUNGI JUHATAJA: MANUEL ANTÓNIO DOS SANTOS

asepresident

Maria Eleni Koppa, *fraktsiooni PSE nimel.* – (EL) Härra juhataja, naabus- ja partnerlusinstrument tuleb uuesti läbi vaadata, et tagada lihtsam menetlus ja suurendada samal ajal läbipaistvust. Euroopa naabuspoliitika nurgakiviks on usaldusliku õhkkonna loomine Euroopa Liidu vahetus naabruses.

Kõigi huvides on saavutada jõudsam majanduskasv ja stabiilsus kõigis, nii idapoolsetes kui ka Vahemere piirkonda jäävates naaberriikides. Kriteeriumid ja lähenemisviisid tuleb aga määratleda iga riigi puhul eraldi, sõltuvalt riigi poliitilistest prioriteetidest – inimõigustest, demokraatiast, õigusriigi põhimõtetest, vähemuste õigustest jne. Samuti on oluline, et ühenduse abi jõuaks kõigi huvitatud kodanikerühmadeni. Just seepärast tuleb naabuspoliitika rahastamisvahendi võimalusi õigel moel edendada.

Nende kaugeleulatavate eesmärkide saavutamiseks tuleb raha jagada Ida-Euroopa riikide ja Vahemere maade vahel võrdselt, nagu on ette nähtud 2007.–2013. aasta finantsraamistikus. Euroopa naabuspoliitika peaks täiendama Barcelona protsessi ja selle eesmärgid tuleb selgelt määratleda.

Eriti nüüd, mil majanduskriis mõjutab kõiki naabuspoliitika rahastamisvahendi kaudu toetust saavaid riike, tuleb selgelt näidata, et Euroopa Liit aitab sellise finantsabiga kriisi lahendada. Just seepärast peaks Euroopa Komisjon esitama selles küsimuses oma hinnangu.

Lõpetuseks tahaksin mainida Musta mere sünergiat: nimetatud piirkond tuleks kaasata Euroopa naabuspoliitikasse. Euroopa Liidu toetus kõnealusele piirkondlikule koostööle peaks olema suunatud konkreetsete tulemuste saavutamisele teatavates esmatähtsates valdkondades nagu energia, transport, sisseränne ja võitlus organiseeritud kuritegevusega.

Metin Kazak, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (FR) Härra juhataja, toetan täielikult Konrad Szymański raportis öeldut, eriti ettepanekut suurendada Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi rahastamispaketti. Me peame oma naaberriikidega aktiivsemalt suhtlema, eriti pärast kolme viimase poole aasta jooksul toimunud konflikti Gaza sektoris, Ukrainas ja Gruusias.

Väliskomisjon on vastu võtnud märkimisväärse arvu meie fraktsiooni muudatusettepanekuid, sealhulgas 11 minu kui variraportööri esitatud muudatusettepanekut. Praegu aga sooviksin esitada Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni nimel veel kaks muudatusettepanekut.

Nõustun küll mõttega teha teatud jätkuvate konfliktide lahendamiseks ning Musta mere piirkonna riikide omavaheliste sidemete tihendamiseks edasist koostööd Türgi ja Venemaaga, kuid kardan, et 39. punkti sõnastus võib tekitada segadust. Musta mere piirkonna ühine tegevus toimub nimelt neljal tasandil: liikmesriikide, kandidaatriikide, Euroopa naabuspoliitikas osalevate riikide ja Venemaa kui strateegilise partneri tasandil.

Türgi kui kandidaatriik Euroopa naabuspoliitikas ei osale ja saab toetust ühinemiseelse abi rahastamisvahendist, mitte aga Euroopa naabuspoliitika rahastamisvahendist. Seetõttu ei ole Euroopa naabuspoliitika Türgiga koostöö tegemiseks kindlasti mitte sobiv alus.

Platvormid koostööks Musta mere piirkonnaga on juba olemas. Selle asemel, et otsida uusi koostegutsemise vorme, peaksime ehk püüdma ühendada need juba saavutatud sünergia suurendamiseks kohalike algatusprogrammidega.

Teine muudatusettepanek puudutab energiat. Raporti 44. punktis nimetatakse üksnes Ukrainat ja Moldovat, kuigi enamik meie naaberriikidest on energiasektoris olulised kas energiatootjatena või transiidiriikidena. Eelkõige pean siinkohal silmas Gruusiat ja Aserbaidžani, kelle tähtsus suureneb Nabucco projektiga alustamisel, mida arutati ka jaanuaris toimunud rahvusvahelisel konverentsil. Seepärast leiangi, et energia valdkonnas võetavad meetmed peaksid hõlmama kõiki meie naabruses asuvaid riike.

Hanna Foltyn-Kubicka, fraktsiooni UEN nimel. – (PL) Härra juhataja, Euroopa naabruspoliitika töötati välja eesmärgiga siduda programmis osalevad riigid Euroopa Liidu struktuuridega. See eeldab tihedat majanduslikku, kultuurilist ja poliitilist koostööd, mille käigus ei eelistata ühtesid riike teistele. Seda silmas pidades on raske mõista erinevusi, mis ilmnevad finantsvahendite jaotamisel Vahemere maade ja idapoolsete riikide vahel viimati nimetatute kahjuks.

Euroopa naabruspoliitikas on nende piirkondade puhul vahetegemine õigustatud, kui arvestada erinevaid probleeme, millega nad silmitsi seisavad. Ometi ei saa see aga õigustada finantsvahendite ebaõiglast jaotamist. Eriti põhjendamatult tundub see üht Euroopa naabruspoliitikasse kaasatud riiki – Gruusiat – hiljuti tabanud tragöödia valguses. Just praegu vajavad Gruusia kodanikud meie abi ja tunnet, et neid koheldakse samamoodi kui teisi Euroopa Liiduga koostööd tegevaid riike.

Teine oluline eesmärk, mida Euroopa naabruspoliitikaga sooviti saavutada, on energiavarustuse kindlus. Praegu Euroopas valitsev kriis osutab aga selgelt ebakõlale naabruspoliitika raames tehtava koostöö põhimõtetes. Kahtlemata on kriis näidanud vajadust määratleda selle poliitika abil meetmed ja tugevdada idapartnerluse kaudu energiasektorit. Mul on hea meel, et Euroopa Komisjon on probleemi märganud ja soovibki just sellist poliitikat kasutusele võtta.

Cem Özdemir, fraktsiooni Verts/ALE nimel. – (DE) Härra juhataja, proua volinik, daamid ja härrad, ka mina soovin alustuseks tänada raportöör Konrad Szymańskit väga hea raporti eest. Euroopa naabus- ja partnerlusinstrument (ENPI) saab olla tõhus üksnes siis, kui see annab tõukejõu demokraatlikuks reformiks ning edendab jätkusuutlikku – keskkonnahoidlikku ja õiglast – arengut.

Et kõnealuse rahastamisvahendi tõhusust saaks kontrollida, tuleb määratleda kõigi Euroopa naabruspoliitika tegevuskavade selged, konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid. Meie, Roheliste/Euroopa Vabaliidu fraktsiooni liikmed, kutsume üles eelkõige tagama ühtsuse kõigis Euroopa naabruspoliitika tegevuskavade raamesse jäävates inimõigustega seotud õigusvahendites ning analüüsima põhjalikult ka ENPI kaudu edendatavaid kohtusüsteemi projekte.

Teine oluline punkt, mida on raportis samuti õigesti rõhutatud, puudutab kodanikuühiskonna suuremat kaasamist ENPI planeerimisse ja järelevalvesse. Gruusias 2008. aasta suvel toimunud sõda näitas selgelt, et Euroopa Liidul ei olnud konfliktide jätkusuutliku lahendamise poliitikat Kaukaasia piirkonna jaoks veel välja töötatud ega ellu viidud.

Külmutatud konfliktid, nagu näiteks Mägi-Karabahhis toimuv, takistavad jätkuvalt Euroopa naabruspoliitika edasist arengut Lõuna-Kaukaasias. Kutsume seega nõukogu üles tegelema konfliktide lahendamisega aktiivsemalt. Rahastamisvahend annab Euroopa Liidule võimaluse mängida naaberpiirkonnas aktiivset rolli, et edendada demokraatlikku reformi ja säästvat arengut.

Ennekõike oma – meie – usaldusväärsuse säilitamisele mõeldes peab Euroopa Liit lõpuks hakkama tõsiselt suhtuma kolmandate riikidega sõlmitud kokkulepetes sisalduvatesse klauslitesse demokraatia ja inimõiguste kohta ning võtma vastavasisulised meetmed, mis peaks ideaalis olema kõigile vastuvõetavad, kuid sisaldavad vajaduse korral ka ebapopulaarseid otsuseid.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). – (PL) Härra juhataja, tänan meie kolleegi Konrad Szymańskit hea raporti eest ja soovin lühidalt väljendada oma arusaama, miks on naabruspoliitika meie jaoks nii oluline. Me peame sellele küsimusele vastama. Esiteks ei ole Euroopa Liit ega Euroopa mingi isoleeritud saar. Euroopa Liit asub Euroopas ja see on meie jaoks oluline, seda enam, et oleme edasipüüdlikud ning soovime viia oma väärtusi, ideid ja kogemusi teistesse riikidesse.

Arvan, et peale ulatuslikumate veonduse, energia, vabakaubanduse ja vastastikuse kogemuste vahetamise otsuste on väga tähendusrikkad ka väiksema ulatusega küsimused, nagu haridus, teadus- ja kultuurikogemuste vahetamine ning eelkõige inimeste kontaktid. Minu jaoks on Euroopa Liit perekond, mille moodustavad omavahel suhtlevad inimesed. Mina näen seda nii, et Euroopa on tugev, kui igal selle lülil on oma roll ja ta suudab seda täita – seega ei peaks olema kaasatud mitte üksnes Euroopa Liidu liikmesriigid, vaid ka ELi naaberriigid.

Proua volinik, arvan, et tänaseks oleme üldjoontes jõudnud lõpule huvitava mehhanismi, Euroopa–Vahemere piirkonna partnerluse kujundamisega. Me jagame välja palju raha – ehk liigagi palju, nagu märkis me kolleeg Fraktsioonist Liit Rahvusriikide Euroopa eest – ning nüüd peaksime toetama idapoolseid naaberriike hõlmava assamblee (Euroeast) ideed. See on väga oluline ja ma arvan, et pärast hiljutist energiakriisi ei kahtle keegi, et tegemist on meie jaoks ülimalt tähtsa mõõtmega. Küsimus on ühenduse ja piirkondade programmides,

mida tuleks toetada, kuid mis vajavad kahjuks just rahalist abi. Selleks oleks vaja eraldada piisavad summad. Me langetame siin häid otsuseid, mida riigid ja naabrid viivad ellu omavahelises koostöös ja ühiste projektide kaudu.

Aloyzas Sakalas (PSE). – Härra juhataja, 2008. aastal käivitati Euroopa naabruspoliitika raames mitu algatust. Kuigi rahastamisvahend töötati välja 2006. aastal, osutus see siiski piisavalt tõhusaks vahendiks, sest oli suunatud tulevikku.

Euroopa Liit on otsustanud tugevdada mitmepoolset ja piirkondlikku koostööd oma naaberriikidega ning ka nende endi vahel. Rahastamisvahend juba võimaldabki Euroopa Liidul leida kaasrahastajaid teiste rahvusvaheliste organisatsioonide hulgast ja teha koostööd muude mitmepoolsete organisatsioonidega oma naabruskonnas. Kasutagem neid võimalusi aktiivselt.

Minu teine mõte puudutab rahaliste vahendite jagamist meie Vahemere lõuna- ja idakaldal asuvate naaberriikide ning meie idanaabrite vahel. Lõppude lõpuks tõstatab see küsimuse Euroopa Liidu poliitika usaldusväärsuse kohta. Euroopa Liit peab seega jääma kindlaks oma kohustustele ja säilitama Euroopa Liidu finantsabi geograafilise jaotuse Vahemere maade ja Ida-Euroopa riikide vahel sellisena, nagu see on ette nähtud finantsperspektiivis aastateks 2007–2013.

Vahendite eraldamisel on naaberriikide vahel aga veel üks oluline erinevus. Ma pean silmas tulevastes demokraatlikes riikides õigusriigi põhimõtteid ja inimõigusi käsitlevatele programmidele eraldatud vahendeid. Aastatel 2007–2010 kasutatakse 21% idanaabritele eraldatud kogusummast demokraatliku arengu toetamiseks, samal ajal kui lõunanaabrite puhul on sama näitaja vaid 5%. Palun komisjonil seda murettekitavat tõsiasja arvesse võtta.

Grażyna Staniszevska (ALDE). – (PL) Härra juhataja, Vahemere piirkonna ja tulevase idapartnerluse algatuste rahastamine Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi raames ei peaks toimuma nii nagu praegu – ühe piirkonna kahjuks. Tähtis on võtta arvesse nii ida- kui ka lõunapoolsete partnerriikide eripära.

Meie idanaabreid hiljuti puudutanud geopoliitilised sündmused on selgelt näidanud ka tarvidust kohandada Euroopa naabruspoliitikat paremini piirkonna vajadustega. Näitena võib tuua Ukraina. Sellele Euroopa Liidu suurimale idanaabritele tuleks idapartnerluse raames pakkuda konkreetseid stiimuleid ja eeliseid, mis motiveerivad seda Euroopasse pürgivat riiki. Samuti tuleks kiirendada vabakaubanduspiirkonna loomist ja viia lõpule viisavabaduse teemalised läbirääkimised Ukrainaga.

Euroopa naabruspoliitika ei seisne pelgalt valitsuste ja riikide poliitikute tegevuses. Seepärast tõden rõõmuga, et raportis on rõhutatud vajadust kodanike ja kohalike asutuste ulatuslikuma ühiskondliku kaasatuse järele Euroopa naabruspoliitika kavandamisel ja elluviimisel. Peaksime ka meeles pidama, et meie ja me naabrite vahelise hea, tõhusa ning mõlemale poolele kasuliku koostöö tagamiseks on ülimalt oluline ja kasulik tutvustada vastastikku kogemusi ja parimaid tavasid ning korraldada koolitusi, sealhulgas naaberriikide keelte õppimise programme.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Härra juhataja, alustuseks sooviksin tänada kolleeg Konrad Szymańskit Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi läbivaatamist käsitleva tasakaalustatud raporti eest.

Ärgem unustagem, et raporti peaeesmärk on vältida uute eraldusjoonte või halvemal juhul lausa lõhede teket laienenud Euroopa Liidu ja selle vahetute geograafiliste naabrite vahel, kuid samuti soovitakse selles suurendada stabiilsust ja julgeolekut kogu kõnealuses piirkonnas.

Rahu levitamine on alatasa ülekorratav eesmärk, millele saab väga tihti aga takistuseks vihkamist ja sallimatust täis tegelikkus. Seepärast sõltub Euroopa rahvusvaheline geopoliitiline positsioon naabruspoliitika korralikust toimimisest.

Kuidas me saame naabus- ja partnerlusinstrumendi tulemuslikult läbi vaadata? Vastuse põhiolemuse võib kokku võtta ühe sõnaga – see on ambitsioonikust.

Vajame suuremat ambitsioonikust dialoogis kodanikutihiskonna ja kohalike asutustega, et suurendada nende kaasatust rahastamisvahendi kasutamise kavandamisse ja järelevalvesse.

Vajame suuremat ambitsioonikust toetuste pakkumisel, mille eesmärk on parandada naaberriikide haldusalast, kohalikku ja piirkondlikku suutlikkust ning edendada kodanikutihiskonna vahetusprogramme.

Vajame suuremat ambitsioonikust demokraatia, õigusriigi põhimõtete ja inimõiguste valdkonnas.

Eelarvetoetuste eraldamisel tuleb siiski lähtuda teatud valikukriteeriumidest, et toetused oleksid kättesaadavad üksnes neile, kes suudavad neid kasutada, ning arvestada riigi eripära ja poliitilist tingimuslikkust, unustamata seejuures parandada oma tegevuspõhimõtete hindamist. Samuti tuleb tingimata tuua selgus Euroopa naabruspoliitika kui peamise raampoliitika seostesse piirkondlike algatustega, nagu Musta mere sünergia, Vahemere Liit ja tulevane idapartnerlus.

Kitsendades oma tegevust üha väiksemate geograafiliste piirkondade jaoks, tekib aga oht kaotada silmist Euroopa Liidu soovitava Euroopa naabruspoliitika üldine suund, nähtavus ja läbipaistvus.

See on hind, mille eest saame suurendada Euroopa Liidu ühtekuuluvust ja sünkroniseeritust, kasutada ulatuslikult meie ühist eelarvet soovitud valdkondades ning võimaldada Euroopa Liidul viimaks täita oma rolli stabiilsuse kantsina.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE). – (RO) Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrument (ENPI) on andnud märkimisväärse panuse Euroopa Liidu ja selle naaberriikide suhete arendamisse.

Üks rahastamisvõimalus on naabruspoliitika investeerimisvahend, mida Euroopa Liidu liikmesriigid saavad kasutada, lisades ENPI raames eraldatavale summale ka oma panuse. Oleme käesolevat analüüsi tehes teadlikud, et ENPI-le eraldatavad vahendid ei ole selles valdkonnas seatud ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks piisavad.

Nõuame tungival, et Euroopa Komisjon analüüsiks rahastamisvahendi vajadustega rohkem kattuvate summade eraldamist edaspidi, eriti olukorras, kus ka teised algatused, näiteks Musta mere sünergia, vajavad küllaldest rahalist toetust. Rumeenia on toonitanud ja toonitab ka edaspidi Musta mere piirkonna olulisust Euroopa Liidu jaoks, mõeldes silmaganähtavatele võimalustele, mida piirkond stabiilsuse, majandusarengu, energiavarustuse kindluse, kodanike turvalisuse ja keskkonnakaitse seisukohast pakub.

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumenti (ENPI) saab Musta mere piirkonnas rohkem kasutada ja seda tulebki teha. Pean Musta mere sünergiat heaks, kuid arvan, et see piirkond on erilise geostrateegilise tähtsusega ja väärib struktureeritumat koostööraamistikku, mille aluseks peaks olema sama ulatusega mudel nagu Põhjamaade või Vahemere Liidu puhul.

ENPI peaks andma suurema panuse, et arendada transpordiühendust Euroopa Liidu ja Musta mere piirkonna vahel, samuti Euroopa Liidu ning Moldova Vabariigi ja Ukraina vahel. Rumeenia sooviks edendada rohkem koostööprogramme Rumeenia linnade ja Moldova Vabariigi vahel. Mul on hea meel, et käivitati programm CIUDAD, mis innustab linnasid pidama omavahelist dialoogi.

Musta mere ääres asuvate ühenduse sadamate täiustamine, veeldatud gaasi terminalide rajamine ning Musta mere piirkonna ja liikmesriikide vaheliste raudtee- ja maanteeühenduste arendamine peab kuuluma nende eelisvaldkondade hulka, mille jaoks kõnealust rahastamisvahendit kasutatakse. Lisaks arvan, et rahastamisvahend on vajalik ka energiaalases koostöös ning Lääne-Balkani piirkonna energiavarustuse infrastruktuuri laiendamisel ja lõimimisel.

Juhataja. – Pean vabandama Alexandru Nazare ees, kes juhatause eksituse tõttu ei saanud sõna ettenähtud ajal, kuigi ta oli nimekirjas. Annan talle sõna pärast registreerimata sõnavõtte

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN). – (PL) Härra juhataja, sooviksin juhtida meie arutelu tähelepanu kolmele küsimusele. Esiteks on väga oluline säilitada Euroopa Liidu eelarvest antava finantsabi geograafiline jaotus Vahemere maade ja Ida-Euroopa riikide vahel kooskõlas 2007.–2013. aasta finantsperspektiiviga ning jätkata nende riikide toetamist Euroopa Investeerimispanka laenude kaudu. Neile riikidele Euroopa Investeerimispankast antavate laenude 2007.–2013. aasta vaheülemmäärad – Vahemere maades 8,7 miljardit ning Ida-Euroopa riikides ja Venemaal vaid 3,7 miljardit – tunduvad siiski Ida-Euroopa riikide vaatenurgast ebasoodsamad, sest ei vasta nende vajaduste ulatusele.

Teiseks on esmatähtis soodustada kõnealuste riikidega idapartnerluse raames energiaalast koostööd ning luua tingimused, mis tagavad Euroopa varustatuse neist riikidest pärit energiaga, pakkudes sel moel Euroopale energiavarustuse alternatiive. Kolmandaks on ülimalt vajalik süvendada Euroopa Liidu majandusintegratsiooni idapartnerluses osalevate riikidega, laiendades vabakaubanduspiirkonda ka nendeni ja võttes abiks sotsiaalse lõimumise, mille lõppeesmärk peaks olema viisanõude kaotamine Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendiga hõlmatud riikide kodanike jaoks.

Daniel Petru Funeriu (PPE-DE). – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, Euroopa Liidu naaberriike hõlmava poliitika väljatöötamisel ei tohi me eirata demokraatiapuudust neis riikides. Tegemist on nende ajaloost

tingitud demokraatiapuudusega. Demokraatliku ühiskonna kujundamiseks peavad kõik nende riikide kodanikud teadma, mis on demokraatia.

Raportis käsitletakse õigustatult inimestevahelisi kontakte. Kas saabki olla paremat viisi inimestevaheliste kontaktide loomiseks kui lubada nende riikide kodanikel vabalt Euroopa Liitu reisida?

Kutsun seega nõukogu üles lubama Moldova Vabariigi kodanikel Euroopa Liidus ilma viisata reisida; Moldova on muide vaadeldavatest riikidest ainus, kus räägitav keel kuulub Euroopa Liidu ametlike keelte hulka. Palun, et kuni selle meetme võtmiseni teeks komisjon kõik, mis vajalik, et luua Chişinău ühine viisatootluste keskus ja panna see tööle. Me peame näitama tõelist eeskujut.

Corina Creţu (PSE). – (RO) Viimase kuue kuu jooksul on Euroopa Liit seisnud silmitsi hulga katsumustega, mis on tekitanud kahtlusi tema rolli, ühtekuuluvuse ning tegutsemis- ja reageerimissuutlikkuse suhtes.

Gruusia kriis ja kütusekriis näitasid, et me ei suuda tulla järjepidevalt toime idast lähtuvate ohtudega, mis ohustavad rahvusvahelist stabiilsust ja meie energiavarustuse kindlust.

Kiidan heaks raportis pakutud ambitsioonika idapartnerluse, eriti kui arvestada, et selle eesmärk on tõhusam koostöö ja Gruusia ülesehitamine, kuid lisaks soovitan luua vabakaubanduspiirkond ja kaotada viisanõue Euroopa Liitu reisimisel.

Pea aga vajalikuks pöörata rohkem tähelepanu olukorrale Moldova Vabariigis, kust tulevad murettekitavad signaalid sõnavabaduse kohta ja sel kevadel toimuvate valimiste korralduse õiguspärasuse kohta.

Călin Cătălin Chiriţă (PPE-DE). – (RO) Euroopa naabus- ja partnerlusinstrument (ENPI) on Euroopa naabuspoliitika, eriti idapartnerluse ja Musta mere piirkonna koostöö jaoks ülioluline.

Idapartnerluse projekt saab olla edukas vaid siis, kui selle jaoks on olemas selgeid eesmärke saavutada aitavad vahendid. Samal ajal peame muutma idapartnerlusega seotud tegevuse ja rahaliste vahendite mõju hindamise mehhanisme sujuvamaks, et Euroopa abi eraldataks õigesti ja et mõni valitsus ei väärkasutaks seda poliitilise opositsiooni vastu.

Meie algatused peavad olema alati hästi välja töötatud, et kodanikud näeksid, millist konkreetset kasu need neile annavad. Leian, et ENPI kaudu pakutavate Euroopa rahaliste toetuste eraldamisel tuleks eelistada meetmeid, mille eesmärk on idapartnerlusega hõlmatud piirkonnas tehtav piiriülene koostöö.

Piiriülese koostöö konkreetsem ülesanne on anda otsustav panus piirkondlikku arengusse, luua naaberriikide vahel usaldus ja etniliste rühmade vahel harmoonia, seejuures võib eriti võimendavat mõju avaldada inimeste ja kaupade piiriülese liikumise soodustamine.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Euroopa naabus- ja partnerlusinstrument (ENPI) on kõnealuses piirkonnas stabiilsuse, demokraatia ja jõukuse tagamisel keskse tähtsusega. Lisaks teiseb tänu rahastamisvahendile piiride tähendus: piiratud ja eraldatud alast saab koostöö ja poliitiliste sidemete ala.

Hiljuti Euroopa Liidust ida pool aset leidnud sündmused, mida siin enne ka mainiti, nimelt kütusekriis ja Gruusia kriis, on taas näidanud tarvidust sellise strateegia järele, millega suudetaks tagada Euroopa Liidu aktiivne roll kõnealuses geopoliitilises piirkonnas. Me peame meist ida poole jääva alaga tegelemiseks võtma vastu ühtse lähenemisviisi. Me vajame selgeid eesmärke, mis vastavad Euroopa Liidu huvidele ja meie partnerite erivajadustele.

Pea igati kiiduväärseks Musta mere sünergia ja idapartnerluse algatusi, mis tugevdavad koostööd nende piirkondade riikidega – eriti Moldova Vabariigi ja Ukrainaga – ning Kaukaasia ja Kaspia mere piirkonna riikidega. Samuti peame olema aktiivsemad Musta mere piirkonnas, et luua alus suhete tihendamiseks Türgi ja Venemaaga, sest see piirkond asub Euroopa Liidu, Türgi ja Venemaa vahetus naabruses.

Partnerlus on kiiduväärne stiimul ka sellistele riikidele, kes soovivad saada Euroopa Liidu liikmesriigiks, näiteks Moldovale. Partnerlus suurendab märkimisväärselt mõlema poole kohustuste ulatust.

Peale selle sooviksin öelda paar sõna ka algatuse EURONEST kohta, mis on vaid üks konkreetne näide, kuidas ENPId Armeenias, Aserbaidžaanis, Gruusias, Moldovas, Ukrainas ja Valgevenes paremini rakendada.

Kõnealuse poliitika rakendamist ei saa parandada ilma finantsabi suurendamata. Lisaks finantspaketi suurendamise vajaduse arvestamisele peame sama rohkelt tähelepanu pöörama abi kasutamise viisidele.

Pean hädavajalikuks tagada vahendite eraldamise finantsmehhanismide läbipaistvus. Samuti pooldan vahendite eraldamist selleks, et kaasata partnerriikide kodanikuühiskond ühistesse projektidesse ja soodustada nende riikide kodanike liikuvust, sealhulgas lihtsustada viisanõudeid.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, arvan, et siin peetav arutelu Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi (ENPI) üle on tegelikult jõudnud ette komisjoni järgmisest teatisest idapartnerluse teemal. See sisaldab paljusid teie esitatud mõtteid ja olen kindel, et seda lugedes peaksite te jääma üsna rahule.

Tahaksin öelda vaid paari asja. Loomulikult olen väga tänulik paljude ettepanekute eest. Idapartnerluse idee seisneb meie soovis teha koostööd oma idanaabrite Ukraina, Moldova ja Valgevenega demokraatia ja inimõiguste küsimustes, aga ka kolme Kaukaasia riigiga esiteks kaubanduse valdkonnas, et jõuda põhjalikumate assotsiatsioonilepinguteni, teiseks energia alal ja kolmandaks liikuvuse vallas. Mis puudutab teie ettepanekuid viisavabaduse kohta, siis alustame viisanõuete lihtsustamisega, kuigi ka see ei ole lihtne, sest paljud liikmesriigid on sellele jätkuvalt vastu. Lisaks on muidugi olemas mitmesugused platvormid – mida olen juba nimetanud – näiteks kodanikuühiskonna, energia ja transpordi valdkonnas, või ka parima tava vastastikuseks tutvustamiseks.

Rahastamisega seoses saan öelda vaid seda, et kahjuks ei ole meil enam vabu vahendeid. Naabruspoliitika „emana“ olen alati öelnud, et muidugi võiks meil neid rohkem olla. Euroopa Parlament on väga tähtis eelarvepädev asutus, nii et palun andke meile edaspidi võimalus ja pakkuge meile selles algatuses reaalselt toetust. See puudutab nii Vahemere Liitu lõunas kui ka idapartnerlust ja ENPID idas.

Praegu eraldatakse inimese kohta aastas idasuunal 3,6 eurot ja lõunasuunal 3,4 eurot. Seega on näitajad peaaegu samad. Ometi ei piisa vahenditest kunagi, sest vajadused ja ülesanded on üüratud. Seepärast oleme käivitanud naabruspoliitika investeerimisvahendi, mida saab kasutada suuremate projektide korral.

See on kõik, mida ma oskan teile praegu öelda, kuid ehk hiljem, kui algab arutelu idapartnerluse üle, saan laskuda ka detailidesse. Igatahes tänan teid väga arutelu ja ettepanekute eest. Need ühtivad suuresti suunaga, kuhu meiegi liigume.

Konrad Szymański, raportöör. – (PL) Härra juhataja, sooviksin seoses aruteluga lisada paar märkust. Menetluste lihtsustamine, naabruspoliitika elluviimise jälgimine ja Euroopa Parlamendi järelevalvajaroll on küsimused, millega oleme vaeva näinud alates 2005. aastast, kuid tundub, et me ei saa neis küsimustes enam eriti palju ära teha. Praegu on aga kahtlemata oluline lisada meie naabruspoliitikale poliitiline sisu. See hõlmab viisa-, ühtse turu ja energiaküsimusi. Kui me neid katsumusi ei ületa, võime kaotada võimaluse kujundada oma naabruskonda meie enda soovide järgi. Aeg töötab meie kahjuks. Võib juhtuda, et meie naabrusesse jäävates riikides kaob stabiilsus ja kaldutakse teiste piirkondliku korra loomise põhimõtete poole. Me ei oleks sellise tulemuse üle rõõmsad ning ajalugu ei pruugi enam kunagi anda meile teist samasugust võimalust. Kirjeldatud sündmused mõjutavad ka meie enda julgeolekut, mistõttu peaksime mõtlema sellele probleemile täiesti isekalt, Euroopa Liidu huvide seisukohast, et meie naabruskonnas kujuneks välja stabiilsus ja heaolu.

Kui rääkida eelarvest, siis tean väga hästi, et naabruspoliitika reformimise küsimuses on paljud Euroopa Parlamendi fraktsioonid kõnealuse poliitika teatavate valdkondade ja piirkondade rahastamises ühel nõul, kuid me peame meeles pidama, et naabruspoliitika on vaid üks osa eelarvest ja järgmise finantsperspektiivi jooksul ei muutu midagi. Kui me suudame Vahemere, idariikide ja Musta mere naabruspiirkondi hästi rahastada, toob see meile kõigile kasu. Me ei saa saavutada üheski naabruspoliitika valdkonnas edu mõne teise valdkonna arvelt, sest Euroopa Liidu eelarve koostamisel on aluseks olnud just sellise ohvrikstoomise vältimine. Pigem peaksime keskenduma Euroopa Liidu eelarve reformimisele, nii et kõik piirkonnad (Vahemere maad, idanaabrid ja Musta mere äärsed riigid) saaksid tulevases finantsperspektiivist kasu.

Marcin Libicki (UEN). – (PL) Härra juhataja, mul on kahju, et Benita Ferrero-Waldneril jäi kuulmata Konrad Szymański kokkuvõtte oma suurepärasest raportist, sest ta on jätkuvalt hõivatud muude küsimustega.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Alin Lucian Antochi (PSE), kirjalikult. – (RO) Toetan igati raporti punkte, millega soovitakse suurendada Euroopa Liidu poliitilisi kohustusi Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi sihtrühmaks olevate riikide ees, ning samuti pooldan iga riigi oludest lähtuvalt koostatud assotsiatsioonilepingu allkirjastamise väljavaadet.

Kõnealuse poliitika tõhusaks rakendamiseks peavad asjaomased riigid täielikult pühenduma demokraatlikule reformile ühiskonnas. Reformide tulemuslik elluviimine – eelkõige demokraatia, õigusriigi põhimõtete ja sõnavabaduse valdkonnas – on neis riikides jätkuvalt tõsine probleem ning selle lahendamine sõltub nii ametiasutuste poliitilisest tahtest kui ka kodanikuühiskonna ja inimeste pühendumise ulatusest.

Nende riikide elanikud peavad mõistma, et Euroopa lõimumine ei paku mitte üksnes võimalust seaduslikuks piiriületuseks, vaid aitab nende riigi üsna tõenäoliselt ümmikseisust välja. Selles kontekstis tuleb Euroopa projektides rahva teavitamiseks ette näha erinõuded ja -vahendid.

Tutvustades inimestele lõimumisest saadavat kasu ja Euroopa Liiduga liitumisest riigi kodanikele tulenevaid kohustusi, kaasatakse nad aktiivselt ühiskonna demokratiseerimisse ning vähendatakse tunduvalt eliidi võimalust kasutada sunnimeetmeid opositsioonis olevate erakondade ja kodanikuühiskonna vastu.

Adam Bielan (UEN), kirjalikult. – (PL) Härra juhataja, algatus, millele Poola ja Rootsi alles eelmisel aastal toetust väljendasid, ei ole enam päevakorras. Tihedam koostöö meie idanaabritega ei ole mitte ainult mõlemale poolele kasulik, vaid on ka Euroopa julgeoleku seisukohast keskse ja strateegilise tähendusega.

Poliitiline ja majanduslik olukord teisel pool meie idapiiri mõjutab otseselt kogu Euroopa Liitu ning meie majanduslikku tasakaalu ja julgeolekut. Eelmine aasta pani proovile Venemaa usaldusvääruse suhetes naabritega – Kreml kukkus selles leebelt öeldes läbi.

Just seepärast tuleb meil Euroopa naabruspoliitika raames aktiivselt sekkuda olukorda Lõuna-Kaukaasias ja meie lähinaabreid puudutavatesse sündmustesse. See on teatud valdkondades meie koostöö põhieeldus. Pean siinkohal silmas kodanikuühiskonna ning demokraatlike ja institutsiooniliste reformide toetamist, samuti Euroopa energiavarustuse kindluse tagamist. Näidakem, et me suudame olla mõjukad idapoolsetes riikides, ja ärgem lubagem Venemaal oma neoimperialistlikku plaani ellu viia.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi kasutamine Euroopa naabruspoliitika rahastamiseks nii lõuna- kui ka idapoolsetes riikides ei tohiks toimuda kummagi piirkonna kahjuks. Selle rahastamisvõimaluse kasutamisel on eriti oluline tagada teiste allikate, sealhulgas erasektori rahastamise läbipaistvus.

Läbirääkimistel Euroopa Liidu ja Venemaa uue kokkuleppe üle peaksime keskenduma Venemaa ulatuslikumale koostööpanusele selgete ja ühiste finantsprioriteetide määratlemisel, mis peaksid tagama parema kavandamistöö ja mitmeaastaste abiprogrammide koostamise – sealjuures kehtib tingimus, et Venemaa ametiasutustele eraldatav finantsabi peab aitama tugevdada demokraatiat Venemaal ning et rahastatakse rohkem ka ühisprojekte.

Tahaksin rõhutada ka vajadust luua tõhusad poliitilised tingimused ja garantiid, mis tagaksid, et Valgevenele antav abi mõjutab kohe ja otseselt kodanikke ning et ametivõimud ei kasuta seda oma poliitiliste vastaste ründamiseks. Euroopa Liit peaks pakkuma tõhusamat toetust kodanikuühiskonnale ja demokraatiat kaitsvatele parteidele.

Hiljutised geopoliitilised sündmused Euroopa Liidu idanaabruses rõhutavad, kui tähtis on Euroopa naabruspoliitikat edasi arendada, et see vastaks paremini partnerite vajadustele; selleks tuleks Euroopa Liidul aktiivsemalt Musta mere piirkonnas osaleda.

Marianne Mikko (PSE), kirjalikult. – Euroopa Parlamendi Moldova delegatsiooni juhina olen ma loomulikult huvitatud ENPI idamõõtme arendamisest.

Mõistan igati ja toetan Euroopa Liidu lõunapoolsete liikmesriikide huvi ENPI lõunamõõtme edendamise vastu. Samas olen kindlal veendumusel, et me ei saa mööda vaadata meie idas asuvatest naabritest. Meie ühiskodu turvalisuse ja heaolu seisukohast on nii ida- kui ka lõunanaabrid meile võrdselt tähtsad.

Tänase korra kohaselt, mis kehtib aastani 2010, on ENPI raha jagatud ebavõrdselt – 70% läheb lõunamõõtmele ning üksnes 30% idamõõtme riikidele. Käesoleval aastal algavad uued rahandusarutelud. Ma loodan väga, et nende arutelude käigus muudetakse praegust süsteemi ning edaspidi jaguneb raha õigustatult võrdselt.

Möödunud suviste sündmuste tõttu – ma mõtlen siin Vene-Gruusia konflikti – ootavad meie idanaabrid minu meelest põhjendatult Euroopa Liidu senisest suuremat panust stabiilsuse tagamisel. Ja ELi osalus ei tohi piirduda ainult üldsõnalise poliitilise toetusega, vaid see peab sisaldama väga konkreetset koostööd ja abi reformide läbiviimisel.

Mul on erakordselt hea meel, et Eesti on üks hiljuti asutatud Naabrusrahastu Sihtfondi 15 asutajaliikmest. Praeguse majanduslanguse ajal on ühe miljoni euro eraldamine päris suur tegu. Ja konkreetne tegu.

Toomas Savi (ALDE), kirjalikult. – Härra juhataja, olen nõus raportis sõnastatud mõttega, et „idapartnerlus ei tohiks takistada ELi liikmeks saamist neil naaberriikidel, kes tahaksid seda taotleda”. Liikmeks saamise motiiv on idapartnerluse keskne osa ja eduka tingimusliku lähenemisviisi alus.

Kuigi täielik üleminek demokraatiale edeneb riigiti erinevalt – Valgevenes võib täheldada vaid üksikuid tulemusi, samal ajal kui Ukrainas ja Gruusias on tehtud mõned märkimisväärsed sammud –, peaks Euroopa Liit idanaabrite jaoks alati säilitama ELiga liitumise võimaluse, sest toimiva demokraatia ja õigusriigi loomiseks ning inimõiguste austamiseks tehtavad pingutused võivad mõnikord olla nii kurnavad, et kerge on alla anda.

Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi ning Armeeniale, Aserbaidžaanile, Gruusiale, Moldovale, Ukrainale ja Valgevenele pakutava liitumisvõimaluse peamine eesmärk on tagada nende riikide järjepidev liikumine kindla demokraatia suunas.

23. Muude meetmete kui ametliku arenguabi rahastamine riikides, mille suhtes kehtib määrus (EÜ) nr 1905/2006 (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arengukomisjoni nimel Thijs Bermanni esitatud raport muude meetmete kui ametliku arenguabi rahastamise kohta riikides, mille suhtes kehtib määrus (EÜ) nr 1905/2006 (2008/2117(INI)) (A6-0036/2009).

Thijs Berman, raportöör. – (NL) Ka minul on hea meel, et härra Deva on istet võtnud, ja võin kergendusega tõdeda, et nüüd on ka proua Ferrero-Waldneril võimalik mind kuulda.

Praegune enneolematu ja valusalt karm majanduskriis ähvardab arengumaid järjekordse katastroofiga. Kriisi tagajärjel langevad toorainete hinnad, vähenevad investeeringud ja kaubanduskrediit ning sisserändajad saadavad koju vähem raha. Samal ajal kahaneb kiiresti kõigi jõukate riikide sisemajanduse kogutoodang; see mõjub laastavalt ka arengukoostöö eelarvele, mis moodustab – või vähemalt peaks moodustama – 0,7% SKTst, kuid enamik riike ei suuda isegi sellest kinni pidada.

Selline on meil siin praegu arutlusel oleva uue tegevuspoliitika rahastamisvahendi kontekst. Kui Hispaania tudengid saavad stipendiumi, et õppida paar kuud mõnes Ladina-Ameerika riigis, või vastupidi, siis selline vahetus on küll kasulik, vajalik ja soovitatav, kuid seda laadi projekti ei saa tervikuna rahastada vaesuse vastu võitlemiseks mõeldud vahenditest. Kuigi Euroopa Liidu toetus sellele valdkonnale on kiiduväärne, ei aita see vaesusega võidelda. On masendav, et sellised projektid tuleb tagasi võtta üksnes seetõttu, et nende toetamiseks puudub õiguslik alus.

Just seepärast oleme otsinud väikesemahulist vahendit, mille abil saaks Euroopa Liit viia arengumaades ellu poliitikat, mis ei käi rangelt võttes vaesusevastase võitluse alla. Tuleb leida rahastamisallikas ja õiguslik alus, mis jääb arengupoliitikast väljapoole. Õiguslikuks aluseks ei saa seega olla Nice'i lepingu artikkel 179, sest just see on arengupoliitika seaduslik alus, millest käesoleval juhul tuleks hoiduda.

Euroopa Liidu enda huvisid – Euroopa tudengite õppereise – artikli 179 alusel rahastada ei tohi. Lisaks peab Euroopa Liit arengule eraldatud vahendeid kasutades täitma õigusaktides arengukoostöö jaoks ette nähtud nõudeid, s.t vaesusega võitlemise nõudeid.

Veidi loovust kasutades võib leida ka teisi allikaid. Tööstusriikide rahastamisvahendi laiendamine on üks väliskomisjoni pakutud võimalustest, mida toetab ka meie komisjon. Üheks võimaluseks on aga ka hariduse, kultuuri ja teadusuuringute kohta käivate artiklite 150, 151 ja 170 kombineerimine. Sellise kombineeritud õigusliku aluse puhul jääb Euroopa Parlamendile rahastamisvahendi suhtes täielik kaasotsustusõigus ning raha, mida on praeguse seisuga umbes 13 miljonit eurot, ei võetaks arengupoliitikale mõeldud summadest. Samuti ei võetaks seda välispoliitika jaoks ette nähtud varudest.

Raportöörina ei saa ma nõustuda artikli 179 kasutamiseга õigusliku alusena, ja minu seisukohta jagab ka arengukomisjon. Sellisel juhul osutuks uus rahastamisvahend ebatõhusaks, sest selle eesmärk ongi just hoida ära arengule mõeldud vahendite kasutamine muul otstarbel. Seega ei tohiks rahastamisvahendil olla niisugust õiguslikku alust, mis võiks selle kohustuslikuks muuta.

Sel põhjusel palun, et Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon võtaks oma muudatusettepaneku kiiremas korras tagasi. See läheb vastuollu meie kõigi ühise sooviga kaitsta arengukoostöö eelarvet ka majanduskriisi ajal.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, kõigepealt tahaksin kinnitada oma Euroopa Komisjoni nimel antud lubadust korraldada 2009. aastal rahastamisvahendite vahekokkuvõte. Sellega on rahuldatud Euroopa Parlamendi sellekohane taotlus, mis esitati rahastamisvahendite üle peetud lõplikel läbirääkimistel.

Kokkuvõte esitatakse teatisena, millele lisatakse vajaduse korral õigusloomega seotud ettepanekud. Teatis on kavas vastu võtta käesoleva aasta aprillis ning see kuulub ka komisjoni õigusloome- ja tööprogrammi.

Kokkuvõttes käsitletakse rahastamisvahendite kasutamist. Seda ei tohiks segi ajada ühe teise poolelioleva, samuti õigusaktides ette nähtud vahekokkuvõttega, mis puudutab aastate 2011–2013 programmdokumente ja strategiadokumente. Selle uue kavandamismenetlusega seoses algatatakse demokraatlik kontroll, nagu tehti ka esimese, 2007.–2010. aasta menetluse puhul.

Need kaks menetlust on erinevad, kuid täiendavad teineteist. Oluline on sõnastada rahastamisvahenditega seotud küsimused enne uue kavandamisperioodi algust. Strateegiast ja kavandamisest tehakse kokkuvõte 2009. aasta jooksul, et olla valmis Euroopa Parlamendi korraldatavaks demokraatlikuks kontrolliks 2010. aastal.

Mis puutub arengukoostöö rahastamisvahendisse, siis meie esimestes aruteludes on leidnud kinnitust kokkuvõtte keskmesse seatav asjaolu: õiguslünk seoses ametliku arenguabi väliste tegevustega arengukoostöö rahastamisvahendiga hõlmatud riikides.

Millised siis on need ametliku arenguabi välised tegevused? Neid on mitmesuguseid, kuid Euroopa Parlamendi praeguse koosseisu tehtud neli ettevalmistavat algatust annavad hea ettekujutuse, mida me silmas peame: koostöö Aasia ja Ladina-Ameerika keskmise sissetulekuga riikidega, mis ei ole arengukoostöö rahastamisvahendiga hõlmatud, ning äri- ja teaduskogemuste vahetus Hiina ja Indiaga.

Seda laadi tegevuste puhul jagame teie arvamust, et meil on vaja õigusakti, mis kirjeldab Euroopa Liidu püüdlusi edendavaid meetmeid arengukoostöö rahastamisvahendiga hõlmatud riikides. Selleks tuleb luua uus õigusakt või muuta kehtivat tööstusriikide rahastamisvahendi määrust.

2006. aastal uusi välissuhete teemalisi õigusakte ette valmistades olime ühel nõul, et need peaks hõlmama ka meie sisepoliitika välismõõdet. Leidsime üksmeelselt, et seda saab teha välismeetmete õiguslikust alusest lähtudes. See kujutas endast varasema olukorra võrreldes suurt sammu lihtsustamise suunas.

Komisjonil on raske sellist lähenemisviisi ellu viia. Oleme seisukohal, et õiguslik alus peab kajastama rahastamisvahendi eesmärke ja sisu. Mõõname, et ametliku arenguabi väliste tegevustega on probleem. Oma olemuselt ei kuulu need arenguabi alla. Seega ei saa ainult neid tegevusi käsitlev ettepanek jääda arengukoostöö valdkonda – see on kooskõlas artikliga 179, nagu te märkisite.

Kuna me soovime reguleerida teadaolevaid ametliku arenguabi tegevusi, tundub kõige sobivama õigusliku alusena lepingu artikkel 181a, sest see katab majandus-, finants- ja tehnilise koostöö valdkonnad. Enne ettepanekute tegemist analüüsib komisjon aga küsimust hoolikalt, võttes arvesse Euroopa Parlamendi väljendatud seisukohti. Meil oleks hea meel kuulda Euroopa Parlamendi seisukohta, et saaksime viia oma ettepanekute koostamise lõpule enne valimisi, nagu sai lubatud.

Lõpetuseks näen, et raportis esitatakse üleskutse eraldada rohkem vahendeid. Me peame seda kaaluma. Te teate ise ka, et finantsraamistiku 4. rubriigi alla käivad valdkonnad vaevlevad ülimalas kitsikuses. Samas võib aga välja tuua selle, et tärkava majandusega riigid on parajasti üleminekujärgus, mida tuleks arvestada ka praeguses abipaketis – s.t arengu asemel peaksid järk-järgult tähelepanu keskmesse nihkuma ametliku arenguabi välised tegevused. Me analüüsime seda kokkuvõtte tegemisel.

Täna on meil arutlusel komisjoni esialgsed mõtted raporti kohta. Peame seda heaks aluseks meie ühisele tööle ja ma ootan huviga liikmesriikide arvamuste ärakuulamist.

Vicente Miguel Garcés Ramón, eelarvekomisjoni arvamuse koostaja. – (ES) Härra juhataja, eelarvekomisjon peab äärmiselt oluliseks, et kõik eelarvevahendid oleksid selgelt piiritletud. Kõige realistlikum võimalus tundub seega uue rahastamisvahendi loomine ametliku arenguabi väliste tegevuste jaoks riikides, mille suhtes kõnealune määrus kehtib.

Eelarve seisukohast ei tundu arengukomisjoni rahastamisetepanek sobiv, sest seda raha ei ole olemas ja nendele eelarveridadele ei eraldata vahendeid mitmeaastaste perioodide kaupa. Aastaks 2009 on vahendid olemas, edaspidiseks enam mitte.

Kuna uue koostöövahendi rahastamine peab igal juhul olema kooskõlas finantsraamistikuga aastateks 2007–2013, tasub juhtida tähelepanu finantsraamistiku vahekokkuvõtte olulisusele. Vahekokkuvõtte põhjal peaks saama eri rubriikide ülemmäärasid kohandada.

Nirj Deva, fraktsiooni PPE-DE nimel. – Härra juhataja, mul on väga hea meel volinik Ferrero-Waldneri äsja öeldud sõnade üle ja ma palun oma fraktsioonil muudatusettepanek tagasi võtta, et raportit saaks edasi menetleda. Kui fraktsioon seda ei tee, jään ma üsna keerulisse olukorda, kuid asun selles küsimuses siiski sotsialistide erakonna raportööri toetavale seisukohale.

Pea tunnistama, et minu arvates on arengut toetav rahastamisvahend ette nähtud arengu jaoks. Kui aga vaadata, mida sellega isegi kõiki piiranguid arvesse võttes teha saab – eelkõige artikli 179 alusel –, ilmneb, et ametliku arenguabi vahend lubab edendada muuseumide, raamatukogude tegevust, kunsti, muusikaõpetust koolides, sportimisrajatiste ja -kohtade tegevust – kõik need käivad ametliku arenguabi alla. Kontserttuuride või sportlaste reiskulude spondeerimine selle hulka loomulikult ei kuulu. Arengumaades algatavaid kultuuriprogramme, mille peamine eesmärk on rahastaja kultuuriväärtuste edendamine, ei saa ametlikust arenguabist rahastada. Selle alt on jäetud välja sõjaline abi, kuid mitte rahuvalve. See katab suurt hulka tegevusi – isegi politsei tööd politseinike väljaõppevõimaluste pakkumisel ja parandamisel, sõdurite demobiliseerimist, valimiste vaatlemist ning miinide ja maamiinide kahjutuks tegemist käsitletakse ametliku arenguabi alla käivate tegevustena.

Me raiskame praegu siin mõttetult oma aega olematu probleemiga, samal ajal kui käsitletav valdkond kaetakse tegelikult põhiosas ametliku arenguabi rahastamisvahendist. Seega jagan volinik Ferrero-Waldneri arvamust, et just artikkel 181a annab võimaluse leida vahendid, et jõuda mõne muu kolleegi loodetava eesmärgini.

Ana Maria Gomes, fraktsiooni PSE nimel. – Härra juhataja, on ülimalt vajalik kaotada praegune õiguslünk seoses ametliku arenguabi väliste meetmete rahastamisega riikides, mis on hõlmatud arengukoostöö rahastamisvahendiga. Selle lünga kaotamise eesmärgil tehtavas ettepanekus õigusakti koostamise kohta tuleb arengukoostöö rahastamisvahend määrata üheselt ametliku arenguabi andmiseks ning eristada selgesti arengukoostöök mõeldud finantsallikaid, mida kasutatakse puhtalt ametliku arenguabi eesmärgil, ja neid, mis on mõeldud arengumaade jaoks muud tüüpi ametliku arenguabi väliste tegevuste rahastamiseks. Niisugune eristamine kannab juba iseenesest väga olulist poliitilist sõnumit ja teeb Euroopa Liidu arengukoostööpoliitika tõeliselt nähtavaks.

Uus või muudetud õigusakt peaks olema ka piisavalt laiapõhjaline, et katta palju tegevusi, mis ei vasta OECD/DACi suunistele, kuid mis on keskse tähendusega Euroopa Liidu ja arengumaade koostöös – sellised tegevused on näiteks Iraagis asuva Akkase gaasimaardla arendamine või Indiaga lennundusjulgestuse alal tehtav koostöö. Seetõttu ei ole ma päris nõus siin pakutud piirava õigusliku alusega. Toetan täiel määral volinik Ferrero-Waldneri seisukohta, et artikkel 181a on ehk sobivam õiguslik alus, mis annaks vastuse sedalaadi küsimustele, mis ma esile tõin. Ka minu jaoks ei kõla veenvalt fraktsiooni PPE-DE muudatusettepanek, mis peaks meil homme hääletusele tulema.

Loodan seega, et meie raportööri Thijs Bermanni juhtimisel õnnestub meil leida põhjalikumateks selleteemalisteks aruteludeks rohkem aega ja mõelda volinik Ferrero-Waldneri ettepaneku põhjal, milline on parim õiguslik alus.

Toomas Savi, fraktsiooni ALDE nimel. – Härra juhataja, sooviksin tänada Thijs Bermanni tema raporti eest. Selles tuuakse välja üks oluline arenguabi aspekt, mida komisjon peaks minu arvates põhjalikult kaaluma. Sellised algatused nagu kultuuri-, teadus- ja majandusalsed vahetusprogrammid, kodanikevahelised kontaktid ja poliitiline dialoog ei ole kehtivate Euroopa õigusaktidega kahjuks reguleeritud, ning need on vaid mõned üksikud näited.

Euroopa Liit on loonud eri ametite egiidi all palju programme ja rahastamisvahendeid, millest igaüks katab vaid väikese osa praegu arengumaade ees seisvate probleemide tahkudest. Arvan, et ilma keskse Euroopa Liidu ameti ning kõikehõlmava ja ühtse poliitikata ei ole meie pingutused arengumaade olukorra parandamisel eriti märkimisväärsed.

Me kõik oleme ühel meelel selles, et Euroopa Liidu arengukoostööpoliitika eesmärk on jõuda võimalikult paljude puudustkannatavate inimesteni, kuid ometi oleme valinud selle eesmärgi saavutamiseks üsna

ebamugava tee. Praegu on Euroopa Liit arenguabi küsimuses institutsiooniliselt killustunud ja ta teel on õiguslikud takistused. See väga väärtuslik raport käsitlebki nimetatud puuduste tagajärgi.

Euroopa Liit ja liikmesriigid on andnud tohtu panuse ametlikku arenguabisse ning seda ei tohiks kunagi alahinnata, kuid institutsioonilise raamistiku tõhususe ja mõjususe suurendamiseks ning arenguabi reguleerivate õigusaktide omavahelise ühildumise parandamiseks tuleb veel palju teha.

Michael Gahler (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, kui nüüd päris aus olla, siis tuli mulle mõningase üllatusena see, et Bermiani raport sai valmis ja ettepanek esitati juba enne seda, kui lõpetati Gay Mitchell'i raport, s.t just see raport, mille eesmärk oli hinnata arengukoostöö rahastamisvahendiga seotud kogemusi.

Mu kolleegil on ettepaneku sisu suhtes õigus. Arengukoostöö rahastamisvahendi olemus tingis paratamatult õiguslõnga tekke. Toetan järeldust, et selle ametliku arenguabi väliste tegevustega seotud lõnga kaotamiseks on vaja teistsugust vahendit. Pean mõeldavaks mõlemat raporti lõikes 3 pakutud võimalust.

Tahaksin siiski toonitada, et ka ametliku arenguabi välised meetmed on riigi arengu seisukohast olulised; vaidluse all on üksnes õigusliku aluse valik. Selles küsimuses tundub raportöör ja tema komisjon olevat vastupidisel arvamusel kui kõik teised. Arengukomisjon eelistab artikli 179 kitsast tõlgendamist ja on seega sunnitud võtma õiguslikuks aluseks sisepoliitikat puudutavad artiklid. Väliskomisjon, õiguskomisjon, Euroopa Parlamendi õigusteenistus, Euroopa Kohus, nõukogu ja komisjon mõistavad artiklit 179 teisiti.

Seega otsustasime Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioonis täna, et me ei võta homme oma ettepanekut tagasi, vaid esitame muudatusettepaneku kavandatud õigusliku aluse muutmiseks. Samuti ei poolda me raporti vastuvõtmise edasilükkamist, sest arvame üksmeelselt, et küsimuse all on praegu vaid õiguslik alus. Olen seega kindel, et jõuame homme selles asjas selgusele.

Corina Crețu (PSE). – (RO) Kolleeg Bermiani raportis pakutakse konkreetset lahendust, kuidas kaotada õigusaktides esinev lünk nende välismetmete rahastamisel, mis ei ole kiireloomulised ega kuulu arengukoostöö rahastamisvahendis määratletud arengumeetmete hulka.

Seda laadi tegevuste rahastamine on poliitilisest aspektist tähtis, sest võimaldab Euroopa Liidul toetada jätkuvalt riike ja piirkondi, mis on juba läbinud esimese arengujärgu. On aga ülimalt oluline, et kõnealuste tegevuste rahastamiseks kasutatavaid vahendeid ei võetaks arengu jaoks mõeldud allikatest, vaid teistelt eelarveridadel.

Raportis taotletava õigusakti ettepaneku eesmärk on arengut hoogustada, mitte aga seda piirata sel teel, et arengupoliitika olemasolevaid vahendeid vähendatakse teiste meetmete kasuks. Seepärast ongi ülimalt tähtis eristada konkreetsete rahaliste vahendite eraldamisel neid meetmeid, mis jäävad arengukoostöö rahastamisvahendi kohaldamisalasse, ja neid, mida nähakse ette uue sätte alusel.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Härra juhataja, kõigepealt sooviksin tänada raportööri raporti eest. Jagan ta sõnavõtu alguses väljendatud seisukohta, et majanduskriis mõjutab eelkõige arengumaid ja tõepoolest ei suuda me arenguabi valdkonnas saavutada 0,7% eesmärki. See on väga kahetsusväärne, sest kui arenenud riikide toetus kuivab kokku, on see arenguriikidele päris valus hoop.

Tulin siia arutelule, sest tahtsin väga kuulda põhjendusi õigusliku aluse kohta. Mulle tundub, et kõige selle taga on hirm, et eelarvest eraldatakse liiga vähe vahendeid. Nimetagem asju õige nimega. Tsiteerin ühe minuga täna ühendust võtnud abiagentuuri märkust: „Me küll toetame Euroopa Parlamendi taotlust luua ametliku arenguabi väliste tegevuste rahastamisvahend arengumaade jaoks, kuid oleme kindlal seisukohal, et seejuures tuleb lähtuda õiguslikust alusest, mis sobib neile tegevustele, mida soovitakse rahastada. Artikli 179 kasutamine ametliku arenguabi väliste tegevuste õigusliku alusena on ilmselgelt sobimatu ning läheks vastuollu nii EÜ asutamislepingu kui ka ühenduse õigustikuga. Samuti muudab see tõenäoliseks olukorra, et tulevikus saab ametliku arenguabi väliseid tegevusi rahastada arenguga otseselt seotud tegevustele mõeldud eelarveridade abil. Loodame väga, et muudatusettepanek võetakse tagasi.”

Olen täna siin fraktsiooni PPE-DE liikmena selleks, et kuulata ära poolt- ja vastuargumendid, aga ka selleks, et vahendada huvirühmade sõnumit, mida kuulen otseselt arenguvaldkonnas tegutsevatest inimestelt, kelle mured ma pean lahendama.

Kordan, et kui meil oleks eelarvevahendeid külluses, siis ehk ei tekitaks õiguslik alus meile nii palju peavalu. Probleem on aga selles, et meil ei ole neid piisavalt. Arengumeetmete kavandamisega – keskse murega – tegelevad kardavad, et olemasolev raha jagatakse ära liiga paljude tegevuste vahel. Ma ei ole selles siiski päris veendunud.

Paul Rübiger (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, volinik Benita Ferrero-Waldner, daamid ja härrad, ma ei soovi rääkida õiguslikust alusest, vaid püsimajäämise alusest. Väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel on selles väga eriline osa. Finantskriisi ajal on eriti oluline krediitvõime, et kõnealused ettevõtted saaksid ka edaspidi mikrokrediiti.

Soovin juhtida erilist tähelepanu asjaolule, et mikrokrediit on tegelikult igati tõestanud oma väärtust kogu maailmas, ning eelkõige just WTO läbirääkimisvooru raames, mis on loodetavasti jõudmas lõppjärku, peaksime me mõtlema, kuidas hõlbustada asjaomaste piirkondade perede kaubavahetust.

Lõppude lõpuks luuakse jõukust seal, kus midagi toodetakse ja kus inimesed suudavad oma sissetulekutest elatada nii ennast kui ka oma peret. Kui nad suudavad lisaks veel midagi müüa, siis on jõukus tagatud. Loodan, et just seda silmas pidades võtab arengupoliitika õige suuna.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Härra juhataja, pärast kõigi nende erinevate arvamuste ärakuulamist on selge, et liikmete peamise mure on õigusliku aluse valik.

Oma sissejuhatavas sõnavõtus nimetasin ka suuna, milles komisjon püüab liikuda, kuid väga hea meelega võtan arvesse ka teie soovitusi.

Nagu teate, soovime me pakkuda parimat arenguabi kõikidele riikidele, ja see ongi meie mõttetöö peamine ajend. Töötagem seega üheskoos, et leida õige lahendus.

Thijs Berman, raportöör. – Härra juhataja, ma ei ole küll jurist ega asjatundja õiguse alal, kuid tean, et õigusaktide tõlgendamisel tuleks hoiduda nende liigsest väänamisest. Just seda kardan ma artikli 181a kasutamise korral, sest selles räägitakse majanduslikust ja tehnilisest koostööst, meie aga kõneleme välisülikooli õppima minevatest vahetusüliõpilastest. See on pisut riskantne. Ma ei seisa sellele vastu, kui Euroopa Komisjon leiab, et see päästab ametliku arenguabi välised tegevused, mida me kõik peame vajalikuks ja tähtsaks, ning nõustun sellega. Ehk on mu mure tingitud sellest, et olen ajakirjanik. Mulle meeldivad tekstid ja ma võtan sõnu tõsiselt; see ongi Euroopa põhisisu – selle humanism ning tekstide ja keele tõsiseltvõetavus. Sõnade kasutamisel tuleb olla väga ettevaatlik, nii et artikkel 181a võib olla üks võimalus, kuid mul ei ole selle üle väga hea meel.

Seevastu oli mul hea meel Mairead McGuinnessi märkuse üle, et ka tema ei ole sellises valikus väga veendunud. Ta on iirlane, tal on oma veendumused ja ta jääb kindlaks oma põhimõtetele – nagu tegelikult me kõik. Kui homme ei õnnestu õige õigusliku aluse osas kokkuleppele jõuda, siis eelistaksin saata raporti tagasi minu komisjoni ja võtta aega sobiva õigusliku aluse valimiseks, sest me kõik teame, et ametliku arenguabi välised meetmed on vajalikud.

Täna komisjoni märkimast muu hulgas, et ametliku arenguabi välised meetmed muutuvad arenguriikides ja keskmise sissetulekuga riikides ajapikku üha tähtsamaks. Me oleme ühel meelel selles, et need on vajalikud ja neile tuleb leida õiguslik alus. Mõned meist jagavad seisukohta, et artikkel 179 ei ole see õiguslik alus, mida me otsime.

Kui ma ei suuda jõuda fraktsiooniga PPE-DE kokkuleppele enne homme lõuna paiku toimuvat hääletamist – millest oleks väga kahju –, taotlen ma raporti tagasisaatmist oma komisjoni. Ma olen valmis seda tegema ja homsel muudatusettepaneku hääletamisel ka teen seda. Mul oleks väga kahju, kui see on fraktsiooni PPE-DE seisukoht, sest me kõik nõustume vajadusega säilitada arenguabi praegusel tasemel, aga me kõik teame, et majanduskriisi tõttu see kahaneb.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Angelika Beer (Verts/ALE), kirjalikult. – (DE) Uue välispoliitika rahastamisvahendite läbivaatamisel on tulnud ilmsiks puudujäägid kolmandate riikidega tehtavas koostöös, mistõttu teeme ettepaneku reformida tööstusriikide rahastamisvahendit.

Väliskomisjon ei pea soovitavaks piirata rahastamisvahendi uut õiguslikku alust mõnele üksikule koostöövaldkonnale. Pealegi on praegu kavandatud tegevuspoliitika valdkonnad (kultuur, noorsugu, teadusuuringud) laenatud Euroopa sisepoliitikast ning need ei ole vähemalt esialgu mõeldud kolmandate riikidega tehtava koostöö piiritlemiseks. See on vaid üks mitmest ebakindlast tahust, mis teeb väliskomisjonile muret. Mis juhtub näiteks siis, kui lähitulevikus muutub soovitavaks teha teiste riikidega koostööd

kliimakiisimustes? Kas peame siis iga kord looma rahastamisvahendi jaoks uue õigusliku aluse? Kas hakkame seda tegema iga kord, kui koostöövaldkond muutub?

Välispoliitika vahendite reform on meile kõigile väga oluline, mistõttu tuleks selgelt välja öelda, et me ei võitle üksteise vastu.

Seepärast võtsidki Roheliste/Euroopa Vabaliidu fraktsioon ja väliskomisjoni teine raportöör esmaspäeval muudatusettepaneku tagasi.

Sisu mõttes usume, et meie ettepanek on kaugeleulatuv ja ühtse välispoliitikaga kooskõlas. Raport on aga lihtsalt soovitus Euroopa Komisjonile. Eks näis, mida komisjon sellega teeb.

Sirpa Pietikäinen (PPE-DE), kirjalikult. – (FI) Härra juhataja, kolleegid, Euroopa Liit on maailma suurim arenguabi andja, kelle osa moodustab kogu abist 60%. Euroopa Liidu kesksel rollil arengukoostöö peamise osalisena tuleks edaspidi veelgi tugevdada.

Majanduse stabiliseerimiseks ja rahu kujundamiseks arengumaades on eluliselt tähtis, et Euroopa Liit järgib seatud eesmärki suurendada aastaks 2015 oma panust arenguabisse 0,7%ni SKTst. Ainuüksi sellest aga ei piisa.

Väga tähtis on saavutada eri institutsioonide vahelises arengukoostöös üldine ühtsus. Infrastruktuuri rajamiseks ja inimõiguste paremaks austamiseks mõeldud investeeringud ja projektid tuleb korraldada selliselt, et nad toetaks üksteist. EL peab looma ühtsete arengupoliitika meetmete rakendamiseks vajalikud rahastamisvahendid.

Euroopa Liidu arengukoostöö praegune õiguslik alus on aga õigusaktide poolest puudulik, mistõttu sooviksin tänada raportööri selle olulise küsimuse tõstatamise eest. Projektid, millega soovitakse parandada veondus-, tehnoloogia- ja energiasektorit ning teadusringkonna ja vabaühenduste vahelist dialoogi, on väga olulised arengumaade sotsiaalse elujõulisuse jaoks. Selliste projektide peamine eesmärk ei ole siiski arengumaade majandusarengu ja jõukuse soodustamine ning seega ei vasta need Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni kehtestatud kriteeriumidele ametliku arenguabi kohta. Tulevikus tuleks ametliku arenguabi andmisel keskenduda just vaesuse kaotamisele ja inimeste elutingimuste parandamisele.

24. Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri (ERI) käsitlev ühenduse õiguslik raamistik (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni nimel Teresa Riera Madurelli esitatud raport ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri (ERI) käsitleva ühenduse õigusliku raamistiku kohta (KOM(2008)0467 – C6-0306/2008 – 2008/0148(CNS)) (A6-0007/2009).

Teresa Riera Madurell, raportöör. – (ES) Härra juhataja, härra volinik, kõigepealt tahaksin esile tuua selle, et tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon jõudis raporti osas üksmeelele. See sai võimalikuks tänu sellele, et variraportöörid tegid head tööd ja koostööd, aidates märkimisväärselt kaasa olulist teemat – Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri – käsitleva vajaliku raporti valmimisele.

Euroopa Parlament nõustub komisjoniga, et teadusuuringute üleilmastumist ning uute teadus- ja tehnoloogiariikide Hiina ja India esilekerkimist arvestades peame viivitamata kiirendama ja elavdama uue Euroopa teadusruumi rajamist.

Väga oluline on muuta Euroopa Liit võimalikult kiiresti piirkonnaks, kus teadlased, tehnoloogia ja teadmised saavad vabalt liikuda, kus teadustegevust kooskõlastatakse tulemuslikult ning kus vahendeid kasutatakse parimal viisil. Selleks on muu hulgas vaja laiaulatuslikke Euroopa tasandi teadusuuringute infrastruktuure.

Sellised infrastruktuurid pakuksid ka suurepärase võimaluse liikmesriikide koostööks, mis annaks meie noorte teadushariduses märgatavaid tulemusi ja mõjutaks tugevalt Euroopa tööstust. Seega on need Euroopa teaduse edu jaoks väga tähtsad ja me peame nende arengut edendama. Euroopa Parlament hindab seega kõrgelt komisjoni tehtud ettepanekut õigusliku raamistiku ja selle tingimuste kohta.

Tegelikult pidasime ERI arengut kohe algusest peale Euroopa teadusruumi üheks alustalaks. Oleme aga alati olnud teadlikud raskustest, mis oli vaja ületada ning mis ei tulenenud mitte üksnes märkimisväärselt rahaliste vahendite vajadusest – tasub meenutada, et teadustöö infrastruktuuride Euroopa strateegiafoorumi

tegevuskavas on nimetatud 44 projekti, mida tuleks järgmise kümne aasta jooksul rahastada –, vaid ka tehnilisest ja korralduslikust keerukusest.

Sellega seoses tahaksin veel kord rõhutada, et niisuguse ulatusega algatuses oleks Euroopa Parlamendil pidanud olema palju otsustavam roll. Meetmete kiireloomulisus ja parema õigusliku aluse puudumine kehtivas lepingus on siiski piisavaks õigustuseks artikli 171 kasutamisele, mis omakorda annab põhjust rõhutada veel kord vajadust jõuda uue lepinguni nii kiiresti kui võimalik.

Nimetan lühidalt ära mõned raporti aspektid. Esmajoones täpsustatakse selles ERI määratlust, et vältida õigussubjekti ja tegeliku teadusuuringute infrastruktuuri segiajamist. Samuti täpsustatakse ja täiendatakse tingimusi, mille alusel saab teadusuuringute infrastruktuuri lugeda Euroopa infrastruktuuriks, ning käsitletakse veel olulisi teemasid, näiteks ettepaneku mõju hindamist Euroopa tasandil, selle rahastamissuutlikkuse põhjendamist ja kogu Euroopa teadusringkonnale heade juurdepääsutingimuste tagamist.

Teeme ka ettepaneku laiendada algatust juba olemasolevate infrastruktuuride jaoks ning toetame täielikult komisjoni ettepanekut käibemaksuvabastuse kohta, mida peame algatuse põhielemendiks.

Soovime seega saata nõukogule selge sõnumi, et ta peaks lahendama võimalikult kiiresti oma probleemid selles küsimuses, ning korrata, et Euroopa teadusuuringute edendamiseks tuleb need vabastada maksukoormast. Oleme seda mitmel korral soovitanud, et innustada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid osalema teadus- ja arendustegevuses, ning nüüd peame seda toetama Euroopa tasandil suurte teadusuuringute infrastruktuuride loomise tõttu, mida peame teaduse arendamisel väga oluliseks.

Lõpetuseks tahaksin veel kord tänada kõiki variraportööre ja komisjoni nende suurepärase panuse eest, samuti tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni mulle raporti koostamisel antud abi eest.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, ennekõike sooviksin avaldada tänu tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile ning eeskätt raportöör Teresa Riera Madurellile, et nad toetasid meie Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri käsitleva ühenduse õigusliku raamistiku ettepanekut. Teie sõnavõtt oli muusika minu kõrvadele!

Samuti tänan tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni variraportööre nende konstruktiivse toetuse eest.

Üheskoos astume märkimisväärse sammu edasi õigusliku raamistiku suunas, tänu millele liikmesriigid saavad teha koostööd, et rajada uusi laiaulatuslikke infrastruktuure, mis muutuvad üha keerukamaks ja kallimaks ning mida on võimalik ehitada üksnes mitme Euroopa riigi ühisel jõul.

Te olete uut õiguslikku vahendit põhjalikult käsitlenud, esitanud palju muudatusettepanekuid, mis aitavad teksti selgemaks muuta ja selle struktuuri parandada eelkõige määratluse, reguleerimisala ja staatuse osas, ning lisanud viite teadustöö infrastruktuuride Euroopa strateegiafoorumile.

Komisjon pingutab kõigest väest, et toetada nõukogu esitatud muudatusettepanekute elluviimisel.

Eriti hea meel on meil selle üle, et oleme samal arvamusel praegu nõukogus käivate arutelude kõige otsustavamal dokumendi vastuvõtmist blokeerida ähvardavas küsimuses – ma pean silmas käibemaksuteemat.

Nagu teate, jagavad kõik liikmesriigid seisukohta, et mitme riigi ühiselt rajatud teadusuuringute infrastruktuurid tuleks vabastada asukohamaa maksudest.

Sageli on seda lihtsuse huvides nimetatud maksuvabastuseks, mis tekitab omajagu segadust. Tegelikult puudutab see vaid kehtiva, nõukogus juba heaks kiidetud ja vastu võetud käibemaksudirektiivi rakendamist. Õigupoolest on küsimus selles, kas ERI-le tuleks anda käibemaksudirektiivi tähenduses rahvusvahelise organisatsiooni staatus ning sellest tulenevalt vabastada ta käibemaksust. Kõne all ei ole seega mitte maksude ühtlustamine, vaid teadusuuringute infrastruktuuridega seotud õigussubjektide loomine.

Nii komisjoni kui ka nõukogu õigusteenistused on sõnaselgelt kinnitanud, et just siin on selleks õige koht. Niisiis on tegemist läbinisti poliitilise otsusega selle kohta, kui oluliseks liikmesriigid peavad uute maailmatasemel teadusuuringute rajatiste loomist Euroopas.

Teie vankumatu toetus selles küsimuses on ülimalt oluline!

ISTUNGI JUHATAJA: Gérard ONESTA*asepresident*

Paul Rübig, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (DE) Härra juhataja, härra volinik, daamid ja härrad, Lambert van Nistelrooij on märkinud, et küsimus on siinkohal nn viienda vabaduse määratlemises. Viies vabadus on sisuliselt teadlaste vabadus: teadlasi ei saa piirata piirkondliku, riikliku või rahvusvahelise tasandiga.

Me peame lihtsalt teadlased kokku tooma ja looma neile õigusliku raamistiku, et nad saaksid teha tööd, mida ühiskond neilt ootab. Me ei räägi siinkohal mitte üksnes uurimustööst, millega tegeldakse ülikoolides (akadeemilised teadusuuringud) või tööstuses, vaid eelkõige just väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes tehtavatest teadusuuringutest. Lõppude lõpuks on tähtis ka see, et nende teadusuuringute tulemusi jätkuvalt tutvustataks ja muudetakse kättesaadavaks.

Eelmisel aastal korraldasime siin Euroopa Parlamendis nn energiaklubi, millest võttis osa ka asepresident Gérard Onesta. Seal osalenud teadusringkondade inimesed ja selles valdkonnas otsuste langetajad olid lausa ülimalt entusiastlikud nende leiutiste suhtes, mis saaksid meile kõigile suurt kasu tuua. Niisuguste võimaluste loomine teadusuuringute jaoks ongi õige lahendus, eriti praeguses majandus- ja energiakriisis, et arendada uusi tooteid ja teenuseid, mida saaks edaspidi kogu maailmas turustada. Komisjoni selleteemalist algatust tuleb seega pidada eriti kiiduväärseks, sest sellised ettevõtmised suurendavad kindlasti rahvusvahelisi väljavaateid. Just rahvusvaheline koostöö muutub üha tähtsamaks nii meie jaoks Euroopas kui ka meie partnerite jaoks. Lõppude lõpuks oleme saavutanud suurima ostujõu maailmas ning meie 500 miljonil kodanikul on õigus saada teadusuuringute tulemustest teada võimalikult kiiresti ja tõhusalt. Aitäh.

Adam Gierek, *fraktsiooni PSE nimel.* – (PL) Härra juhataja, Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri (ERI) eesmärk on luua ühtsed teaduskeskused, mida juhivad oma valdkondade kõige silmapaistvamad asjatundjad. Keskused tuleks varustada rohke hinnalise ja uuendusliku tehnoloogiaga ning seal peaksid töötama teadlaste rühmad. ERI-t kasutatakse ümbritseva maailma katseliseks uurimiseks peamiselt induktiivse meetodi abil, et leida praktilisi lahendusi. kasutada ka noorte teadlaste koolitamisel.

Minu meelest ei ole teadustöö infrastruktuuride Euroopa strateegiafoorum mõeldud praeguste tippkeskuste töö dubleerimiseks, vaid selle eesmärk on luua struktuuri- ja riiklike vahendite toel mitmesugused tippkeskusi täiendavad uurimisüksused, mis moodustaksid kitsama valdkonna uurimisüksuste infrastruktuuri, üle kogu Euroopa Liidu ulatuva ühtse võrgustiku. Noored kaugelepeürgivad Euroopa teadlased ei ole siis sunnitud sõitma oma ideede elluviimiseks teisele kontinendile. Leian seega, et ERI tõhusa toimimise eeltingimuste hulka kuuluvad ka kitsas spetsialiseeritus ja liikuvus teadusringkondades. Teadusuuringud muutuvad tõhusamaks, kui neile seatakse tähtsajad ja kui neid tehakse mitmes kohas, s.t alusuuringud korraldatakse samal ajal erinevates ERI rahvusvahelistes spetsialistide üksustes, mis oleksid käibemaksust vabastatud, sest nad ei ole majandusüksused.

Täna tähelepanu eest, avaldan tänu Teresa Riera Madurellile ja soovin komisjonile selle huvitava, kuid lisatäpsustamist vajava määruse idee kiiret elluviimist.

Vladko Todorov Panayotov, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (BG) Sooviksin tänada Teresa Riera Madurelli raporti eest, mis viib meid lähemale Euroopa teadusruumi edukale rajamisele. Olen veendunud, et tänu liikmesriikide vahelise teadusuuringute koostöövõrgustiku loomisele suudame kujundada konkurentsivõimelise ja tulutoova majanduse, mis tugineb teadmiste ja innovatsioonile. Teadmiste vastastikune tutvustamine ei oleks võimalik ilma sobiva infrastruktuurita, sest see mängib moodsateks ja väga vajalikeks teadusuuringuteks tarviliku tõhusa keskkonna kujundamisel otsustavat rolli.

Praegu piirdub kogu tegevus üksikute teadusasutuste vahelise koostööga. Meil ei ole olnud ka õiguslikke vahendeid, millega saaksime algatada eri riikide osalisi kaasava sobiva koostöövormi, mis on aga tegelikult selles valdkonnas edu saavutamise alustala. Niisuguse vahendi puudumine on märgatavalt pärssinud uute liikmesriikide teadusuuringute lõimumist, ometi on neil riikidel selles valdkonnas tohutu potentsiaal, mis tuleb Euroopa Liidus ära kasutada.

Raport ei ole pelgalt üks samm teadusuuringute infrastruktuuri õigusliku aluspõhja loomise suunas. Sellel on praktiline kasu teadmiste liikuvuse saavutamisel Euroopa Liidus, Euroopa teaduskeskuste mainekuse ja mõjuvõimu suurendamisel maailmas, tööhõive soodustamisel ning uutele keskkonnaprobleemidele lahenduste leidmisel. Tahaksin avaldada veel kord tänu raportöör Teresa Riera Madurellile.

Nils Lundgren, *fraktsiooni IND/DEM nimel.* – (SV) Kas me tõesti vajame teadusuuringute valdkonnas Euroopa majandus-õigussubjekti või on tegemist lihtsalt järjekordse näitega sellest, kuidas Euroopa Liit võitleb

järjekindlalt Euroopa pluralismi vastu? Kahtlemata on tõsi, et edukate institutsiooniliste reformide jaoks on vaja insitutsioonidevahelist konkurentsi. Kujutagem ette, et rahvusvaheline teadusuuringute õiguslik raamistik oleks loodud 50 aastat tagasi. Selle valdkonna areng oleks seiskunud. Rahvusvaheliste lepingute muutmine on keeruline ja liiga aeganõudev. Edu tooks see, kui riigid saaksid oma riiklikke institutsioone kergesti reformida. Edukad reformid leviks siis teistesegi riikidesse.

Komisjoni ettepanek ei ole kindlasti täielikke piiranguid seav algatus. See pakub alternatiivi riikide tehtud ettepanekutele ja on seega samm paremuse suunas. Ettepaneku nullib aga ära asjaolu, et komisjon soovib Euroopa Liidu tasandil reguleerida ka kõnealuse õigussubjekti maksustamist. Seepärast tuleb ettepanek tagasi lükata.

Erna Hennicot-Schoepges (PPE-DE). – (FR) Härra juhataja, härra volinik, minu meelest on tegemist igati märkimisväärse edusammuga Euroopa teaduspoliitikas. See on osa kuuenda raamprogrammi hindamisaruande tulemustest, ent seda on peetud silmas ka seitsmenda raamprogrammi ettevalmistamisel.

Härra volinik, te märkisite, et nüüd saavad mõned liikmesriigid oma jõud ühendada. Pehmelt öeldes on absurdne, et selleks on vaja Euroopa Liidu eriluba, kuid siiski on see samm edasi. Mulle teeb aga muret teie kinnitus, et käibemaks kehtestatakse miinimummääras ning et rahvusvahelise staatuse küsimuses ei ole veel täit selgust – vähemalt nii sain ma öeldust aru.

Ühisettevõtte SESAR üle hääletamisel viidati artiklile 171. Projekt on meil hääletusel olnud kaks korda, sest esialgses versioonis ei olnud rahvusvaheline staatus kinnitatud ja seega ei olnud võimalik ühisettevõtet asutada. Teine ühisettevõtte, Galileo, on üldse asutamata jäänud.

Minu küsimused on järgmised. Milline oleks ühenduse osa rahastamises? Kas rahastatakse ühiselt tegutsemist, et hoida ära teadusuuringute infrastruktuuridele mõeldud vahendite pillamist ja innustada osalisi? Kas lõpuks ometi tekib võimalus kasutada ühtekuuluvusele eraldatud vahendeid teaduse heaks, et põimida omavahel tippsaavutused ja ühtsus?

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Aasta 2009 on Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta.

Muudel kui majanduslikel kaalutlustel loodud ERI aitab muuta ühenduse teadusuuringute programme sujuvamaks ning levitada ja parandada ühenduse tasandil tulemusi teadusuuringute, tehnoloogia arengu ja tutvustustegevuse vallas.

Mul on hea meel selle üle, et kõnealuseid infrastruktuure saab kaasrahastada ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahenditest kooskõlas Euroopa Regionaalarengu Fondi, Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi määrustega.

Tahan rõhutada, kui eluliselt tähtis on see, et nende infrastruktuuridega loodaks uurimisinstituutide ja -struktuuride, ülikoolide, akadeemiliste ringkondade ja erasektori vahel sidemed, millest tööstusringkonnad saavad kasu uurimistulemuste rakendamisel.

Sooviksin siiski märkida, et eelkõige just praeguse kriisi ajal peame tagama, et teadusuuringutele eraldatakse vähemalt 1% liikmesriikide SKTst.

Dragoș Florin David (PPE-DE). – (RO) Ühtse Euroopa teadusruumi ja Euroopa teadusuuringute infrastruktuuridele kohaldatava ühenduse õigusliku raamistiku idee on olnud aluspõhimõtteks, mille toel saavutada Lissaboni strateegia eesmärgid: majanduskasvu ja töökohtade loomine ning dünaamilise teadmispõhise majanduse kujundamine.

Teadusuuringute infrastruktuurid mängivad teadmiste ja tehnoloogia arengus üha suuremat rolli, sest nad suudavad kiiresti kaasata kriitilise massi saavutamiseks vajalikku hulka inimesi ja investeeringuid, andes nii märkimisväärse panuse Euroopa majanduse arengusse. Oleme teinud ettepaneku võimaldada teadusuuringute jaoks konkurentsivõimelisust tagavat rahastamist, sobivaid infrastruktuure ja intellektuaalomandit käsitlevaid õigusakte ning pakkuda teadlastele tõhusat liikumisvõimalust, soovides muuta Euroopa Liidu parimaks rahvusvaheliseks partneriks teadusuuringute alal.

Praegu arutatava ettepanekuga võtta vastu nõukogu määrus ERIt käsitleva ühenduse õigusliku raamistiku kohta kindlustame me nn viienda vabaduse – teadmiste vaba liikumise Euroopas. Määrusest saab Euroopa teadusuuringute arengu alustala, sest ERI tagab ühenduse teadustegevuse tiptaseme ja majanduse konkurentsivõimelisuse vastavalt keskpika ja pika perspektiiviga prognoosidele ning kindlustab Euroopa teadustegevuse infrastruktuuride tõhusa toetuse kaudu.

Praeguses majanduskriisis pakub määruse võimalikult kiire rakendamine häid lahendusi kriisist väljatulekuks, sest selle tulemusena elavdatakse investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, kehtestatakse ühtsed normid teadmiste valdkonnas ning ajakohastatakse riiklikud haridussüsteemid.

Leian, et praegu peame kiiresti suunama oma tähelepanu erinevustele, mis valitsevad arenenud liikmesriikides ja veel alles areneva majandusega riikide innovatsiooni ja teadusuuringute infrastruktuuri arendamises, et mitte vallandada ulatuslikku teadlaste suundumist hiljuti Euroopa Liiduga liitunud riikidest maailmamajanduse esirinnas olevatesse liikmesriikidesse. Infrastruktuuride ja uurimisvõimaluste ühtne jaotus Euroopa Liidus tooks kasu kogu Euroopa Liidule ja aitaks takistada teadlaste suundumist idast läände.

Lõpetuseks tahaksin tänada raportöör Teresa Riera Madurelli ning tema kolleege tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonist raporti koostamisse antud panuse eest.

Avril Doyle (PPE-DE). – Härra juhataja, kas te jagaksite viit minutit kahe sõna võtta soovija vahel? Sooviksin oma sõnavõtuks kaht minutit, kui see on reeglitega kooskõlas.

Juhataja. – Te panete mind raskesse olukorda. Kodukord näeb ette ühe minuti. Ühe minuti.

Avril Doyle (PPE-DE). – Härra juhataja, julgeksin öelda, et oleme kulutanud kaks minutit juba ainuüksi sellest rääkimisele. Registreerimata sõnavõttudeks on ette nähtud kokku viis minutit. Olen osalenud teistel aruteludel, kus oli üks või kaks-kolm sõnavõtjat ning me jagasime seda aega. Mina soovin vaid kaht minutit, teiste kõnelejate kohta ma ei tea.

Täna, et lubasite mul oma kannatlikkust kuritarvitada, härra juhataja.

Toetan täielikult üleeuroopaliste teadusuuringute ja üleeuroopalise rahastamise jaoks loodavatele uutele Euroopa teadusuuringute infrastruktuuridele õigusliku staatuse andmist.

Soovin lühidalt kommenteerida kaht punkti. Minu ees on väljaanne, mille eest sooviksin avaldada kiitust volinikule ja tema kaastöötajatele – see on „Teadusuuringuterohkem ja lõimunud Euroopa teadusruum. 2008. ja 2009. aasta teaduse, tehnoloogia ja konkurentsivõime põhinäitajate aruanne”. Arvan, et siinsed näitajad ei pruugi enam kaugeltki mitte tegelikkusele vastata, kui arvestada SKT järsku vähenemist kogu Euroopa Liidus ja mujal. Eriti tõstan esile asjaolu, et avaliku sektori rahaline toetus teadus- ja arendustegevusele võib olla üldiste suundumustele vastupidine, nagu juhtus Jaapanis ja USAs vastavalt 1990ndate alguses ja 21. sajandi esimestel aastatel. Samal ajal kui nende SKT oli madalseisus, suurendas avalik sektor investeeringuid teadus- ja arendustegevusse.

Kui võtta arvesse tänu seitsmendale raamprogrammile ja liikmesriikidele meie kasutuses olevaid vahendeid ning majanduskasvu järsku kahanemist kogu Euroopa Liidus – seejuures ei ole me maailmas ainsad –, siis oskaksite te praegu Euroopa Liidus toimuva põhjal öelda, kas me suudame praegust olukorda tasakaalustada seeläbi, et avalik sektor suurendab teadus- ja arendustegevuse rahastamist?

Minu teine küsimus puudutab hirmutavat väljavaadet seoses Euroopa Liidu osaga maailma patenditaotluste hulgas, mis on murettekitaval määral vähenenud. Põhjusena võib tuua ehk patentide kõrged hinnad Euroopas, nagu te mainisite. Euroopas on patendi- ja selle taotlemise kulud 20% kõrgemad kui USAs ja 13 korda kõrgemad kui Jaapani patendiametis ning patendikaitse tagamine Euroopa Liidu 27 liikmesriigis on üle 60 korra kallim kui USAs – need on igati ehmatavad näitajad. Ehk oskaksite öelda, härra volinik, kuidas saaksime sellise olukorra kiiremas korras lahendada?

Soovin teid, härra volinik, sellise imetusväärse väljaande eest veel kord tänada.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN). – (PL) Härra juhataja, sooviksin tänada raportööri tema töö eest. Järgnevalt puudutan Avril Doyle'i öeldut. Olles tunnistajaks majanduse kokkukukkumisele, ei tohiks me teha seda viga, et jätame hooletusse teadus- ja arendustegevuse või selles valdkonnas tegutsevad inimesed. Seega toetan Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri käsitleva ühenduse õigusliku raamistiku loomise meetmeid.

Peame enesele teadvustama, et ERI vajab õiguslikku raamistikku ja piisavat rahastamist, kuid vajalikud summad ei saa tulla üksikute piirkondade või koguni riikide eraldistest. Vaadeldaval juhul on oluline ka sobiva maksustamise küsimus. Samuti pean vajalikuks paremat koostööd teaduskeskuste ja majandusringkondade, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete vahel. Olen veendunud, et kui ERI viiakse õigesti vastavusse raamprogrammidega, aitab see parandada teadusuuringute valdkonnas töötavate inimeste ja eelkõige noorte olukorda, nagu Adam Gierek märkis. Samuti võib see aidata vältida ajude äravoolu

Euroopast. Me peaksime meeles pidama, et Lissaboni strateegia kohaselt tuleb teadus- ja arendustegevusele eraldada 3% SKTst. Praeguse seisuga – minu andmed käivad 2007. aasta kohta – on see näitaja Euroopa Liidus 1,84%. Usun, et ERI parandaks seda olukorda.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, kõigepealt tahaksin tänada teid teie toetuse eest. Usun, et me kõik mõistame, kui oluline on üksteisega suhelda. Ma ehk ei käsitle küsimusi nende esitamise järjekorras, kuid püüan neile lühidalt vastata.

Proua Doyle, mis puutub avaliku sektori poolsesse rahastamisse, siis varasemad kogemused on näidanud, et kriisi ajal eraallikate rahastamisjõud suure tõenäosusega väheneb. Seetõttu ei tohiks avalik sektor teha rahastamisel seda kohutavat viga, et järgib sama malli, sest niisugune samm viiks meid kriisi järel täiesti ebasoodsasse olukorda. Just seepärast peab avalik sektor raha eraldamisel toimima vastupidiselt üldistele suundumustele ja nii olemegi näinud seda laadi juhtumeid isegi Euroopas. Näitena võib tuua 1990. aastate alguse Soome. Arvan, et peaksime tegema midagi sarnast ja minema sama teed.

Patendi taotlemise kulude kohta öeldu oli jahmatamapanev. Ma ei usu, et sellele leiduks lihtsat vastust. „Parandamine” oleks kahtlemata lahendus, mis oleks horisontaalsem kui mis tahes muu meede, mida me saame võtta. Eelmisel aastal püüdsime anda endast parima, kui tegime ettepaneku selgitada patentide olukorda eraasutuste ja avaliku sektori asutuste vaheliste suhete taustal, kuid kindlasti ei lahenda see meie ees seisvat patendi taotlemise probleemi siivitsi.

Järgnevalt vaatan ettepanekut seitsmenda raamprogrammi kaudu raha eraldamise küsimuste kohta. Seni oleme rahastanud käivitatud projektide ettevalmistusjärku. Meie eesmärk ei ole infrastruktuuride rahastamine institutsioonide eelarvest. Seda teevad liikmesriigid, kelle otsustada on näiteks ka infrastruktuuri rajamise koht. Kui see on aga valmis, siis kindlasti rahastame toetusi, nagu ka kõigi muude infrastruktuuride puhul.

See on tõesti ainus edasi viiv tee. Võin meenutada, et teadusuuringute infrastruktuuri eelarvet kärbiti seitsmendas raamprogrammis protsentuaalselt kõige rohkem. Sellele vaatamata olen üsna optimistlik. Me liigume kiiresti edasi ja ma leian, et õigusliku raamistiku loomine pakub häid lahendusi.

Käibemaksu koha pealt tahaksin olla täpne. Me ei tee õigusaktis käibemaksuvabastuse ettepanekut. Usume, et kui ühise infrastruktuuri rajamiseks ühendavad jõud arvukamad riigid, näiteks Saksamaa ja Sloveenia või Ühendkuningriik või muu maa, siis lõppkokkuvõtteks ei nõustu ükski neist asjaomasest riigist käibemaksu maksma. See on nii ka praegu – kuid kuidas see siis praegu täpselt ongi? Hetkel peavad riigid seda laadi maksuvabastuse üle asukohamaaga individuaalselt läbirääkimisi. Kõnealuse õigusaktiga püüame me hoopis tagada rahvusvahelise organisatsiooni staatust, mis garanteeriks tänu praegu kehtivatele käibemaksuõigusaktidele käibemaksuvabastuse.

Sellega olekski teema põhimõtteliselt lõpetatud, kuid eelnevalt räägiti ka ajast. Aeg on siin otsustav tegur; seega on meie küsimus selles, kas me suudame teadusuuringute infrastruktuuri ühist rajamist kiirendada ja lihtsustada. Kahjuks on teadusuuringute infrastruktuuri olukord praegu nii keeruline, et me kaotame aega ja seega ka raha. Lühidalt öeldes ongi meie olukord selline.

Unustasin ühtekuuluvuse. Vastus on „jah”.

Lõpetuseks olgu öeldud, et just seda mõtet me peamegi rõhutama. Me vajame infrastruktuuri. Me vajame seda esimesel võimalusel. Just selle sammuga saab kogu protsessi kiirendada. Täna teid mõistmise eest ja selles küsimuses toetuse pakkumise eest.

Juhataja. Enne kui annan sõnajärje üle raportöörile, tahaksin proua Doyle'ile üht asja selgitada. Rääkisime ennist korralduslikest üksikasjadest.

Pisut üle aasta tagasi, 8. jaanuaril 2008 edastati teile peasekretäri asetäitja teatis 27. oktoobri 2007. aasta esimeeste konverentsi otsuse kohta. Selle punktis 3(B) on väga selgelt kirjas, et registreerimata sõnavõttudeks on ette nähtud kõige rohkem viis minutit ja ühele kõnelejale üks minut.

Sellised on reeglid, kuid teid oli nii meeldiv kuulata, et jälgisime teie sõnavõttu suure huviga. Nüüd on järg meie raportööri Teresa Riera Madurelli käes.

Teresa Riera Madurell, raportöör. – (ES) Härra juhataja, sooviksin tänada kõiki meie arutelu osalenuid nende panuse eest ning volinikku tema sõnavõtu eest; tahaksin öelda, et olen täiesti nõus tema väga arusaadava selgitusega käibemaksu küsimuses. Järeldusena võib lihtsalt märkida, et põhiküsimuses on enamik meist ühel nõul. Sõnum on selge: et saavutada teaduses tipptase, on vaja kvaliteetset teadusuuringute infrastruktuuri

ning oluline on seda infrastruktuuri suures ulatuses jagada, arvestades eelkõige kõrgeid rajamis- ja tegutsemiskulusid. Teisisõnu on mõistlikum mõelda sellise Euroopa infrastruktuuri loomisele, mida saaks kasutada kogu Euroopa teadlaste kogukond.

Teadustöö infrastruktuuride Euroopa strateegiafoorumi koostatud tegevuskava oli kahtlemata samm teadusuuringute infrastruktuuri parema kavandamise suunas Euroopa tasandil. Nüüd aga peame tegevuskava ellu viima. Üks peamisi probleeme on kahtlemata rahastamine, nagu mõned mu kolleegid on juba välja toonud, sest hoolimata seitsmendale raamprogrammile eraldatud summade suurendamisest ja võimalusest toetada infrastruktuure ühtekuuluvuspoliitika programmide raames, mida ka mõned kolleegid nimetasid, ei piisa Euroopa Liidu eelarvest kogu vajaliku infrastruktuuri rahastamiseks. Seepärast on väga tähtis kasutada võimalikult suurel määral ära nii riiklikke kui ka erasektori rahastamisallikaid, eriti tööstuses, kuigi – nagu ka volinik õigesti märkis – praegu ei ole selleks eriti hea aeg.

Veel üheks suureks probleemiks on õigusliku struktuuri puudumine. Komisjoni ettepaneku eesmärk oligi luua Euroopa teadusuuringute infrastruktuuride loomiseks õiguslik raamistik ja vajalikud tingimused. Tegemist on hea ettepanekuga ja me oleme veendunud, et Euroopa Parlament on seda veelgi tõhustanud, nagu volinik juba ütles.

Paluksin nõukogul meie sõnumit veel kord kuulata.

Paul Rübig (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, kas tohin paluda, et küte oleks sisse lülitatud kuni istungi lõpuni, sest praegu on ruumis liiga külm.

Juhataja. – Me võtame seda märkust arvesse. Ehk peaksid meie õhtused arutelud olema elavamad ja tulisemad, et olemist soojemaks muuta? Aga on tõsi, et istungisaal on suur.

Arutelu on lõppenud selle ülimalt olulise küsimusega, mis annab suure panuse Euroopa teadusuuringute edendamisse.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Constantin Dumitriu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Ajal, mil majandus on allakäigul, kipuvad võimud teadusuuringute rahastamist vähendama. Mul on siiski hea meel selle üle, et arutades käesolevat raportit ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri käsitleva ühenduse õigusliku raamistiku kohta, edastame olulise sõnumi, millega näitame, et teadusuuringud jäävad endiselt Euroopa Liidu prioriteediks.

Olen kindlal veendumusel, et kõnealuse institutsioonilise raamistiku kehtestamine teadustegevuse toetamiseks tugevdab Euroopa majandust. Selle põhjus on asjaolu, et teadusuuringud ei ole moehullus, vaid hädavajalik abinõu, mis tagab Euroopa majanduse konkurentsivõime üleilmsel tasandil.

Sooviksin rõhutada üht eriti tähtsat valdkonda, milles teadusuuringutel võib olla suur roll. Järgmise 25 aasta jooksul on oodata, et linnastumise tagajärjel väheneb põllumajanduslikus kasutuses oleva maa hulk peaaegu 25%. Et seda maade vähenemist korvata, on vaja tagada väiksemate maa-alade suurem tootlikkus väiksema hulga vee või taimekaitsevahendite abil. Lahendused võivad tuleneda teadusuuringutest, eelkõige biotehnoloogiast, kuid loomulikult tuleb järgida toiduga kindlustatuse põhimõtet.

See on veel üks põhjus, miks tuleks toetada laialdasemat teadustegevust ja tagada selleks ühtne Euroopa raamistik.

Daniel Petru Funeriu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Tunnen heameelt selle üle, et on koostatud raport Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri (ERI) käsitleva õigusliku raamistiku kohta, samuti komisjoni ettepaneku üle võtta vastu asjaomast valdkonda reguleeriv määrus.

ERI on vastus Euroopa teadlaste tegelikele vajadustele ja aitab kahtlemata parandada Euroopa teaduse konkurentsivõimet.

Selle määruse üks tähtsamaid elemente on Euroopa Liidule antud võimalus omandada osalus ERIsse kuuluvas üksuses. See võimaldab ühendusel osaleda üleeuroopalise teadusuuringute poliitika teostamisel ja kujundamisel.

Selle elemendi põhjal kutsun Euroopa Komisjoni üles järgima ERI rahastamisel järgmist kolme punkti:

- 1) ühenduse osalus üksnes nendes projektides, millel on väga suur teaduspotsentsiaal;
- 2) ERIde loomise soodustamine piirkondades, kust on traditsiooniliselt toimunud ajude äravool nii mujale ühendusse kui ka ühendusest väljapoole;
- 3) erasektori ettevõtjate jaoks ERI-le juurdepääsu lihtsustamine.

Ühenduse selle valdkonna poliitika peab ühendama tippteaduse ning teadlaste ja tõhusate infrastruktuuride juurdevoolu riikidesse, mis ühinesid Euroopa Liiduga 2004. ja 2007. aastal.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Teresa Riera Madurelli koostatud raport on eriti oluline, sest see loob teadusuuringute infrastruktuuride väljaarendamiseks vajaliku õigusliku raamistiku.

Euroopa teadusuuringute infrastruktuuride loomine tagab teadusuuringute kõrge taseme.

Lisaks loob see uued võimalused tihedamaks koostööks Euroopa teadlaste vahel, kellega võib koos tegutseda ka arvukalt üliõpilasi ja tehnilisi töötajaid; see aitab omakorda suurendada noorte huvi kõrgtehnoloogiliste teadusuuringute vastu.

Kõnealune õiguslik raamistik peab ühtlasi tagama tööstuse ja akadeemiliste teadusuuringute läbiviijate parema koostöö, mis lihtsustab uuenduste rakendamist.

Ma toetan raportööri ettepanekut, milles palutakse komisjonil anda Euroopa Parlamendile regulaarselt aru Euroopa teadusuuringute infrastruktuuride väljaarendamise käigu kohta.

Laiaulatuslike teadusuuringute infrastruktuuride loomise kulude kandmiseks on vaja riikide jõud ühendada.

Ühtse õigusliku raamistiku kehtestamine on nende infrastruktuuride väljaarendamise lihtsustamiseks ja kiirendamiseks hädavajalik.

25. Eriline tähelepanu lastele ELi välistegevuses (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arengukomisjoni nimel Glenys Kinnocki koostatud raporti „Eriline tähelepanu lastele ELi välistegevuses” lühiettekanne (2008/2203(INI)) (A6-0039/2009).

Glenys Kinnock, raportöör. – Härra juhataja, kõigepealt soovin öelda, et mul on komisjoni koostatud teatise üle väga hea meel. Ma arvan, et see on laiahaardeline ja edasipüüdlük.

Härra volinik, oma raportis soovitan välistegevuses rakendamiseks meetmeid, investeeringuid ja protsesse, mida on vaja selleks, et pöörata lastele erilist tähelepanu. Komisjoni ja nõukogu teatis ja järeldused välistegevuse kohta laiendavad ELi lapse õiguste strateegia välismõõdet. Olen veendunud, et see on Euroopa Liidu jaoks oluline töö.

Härra volinik, nüüd ootan huviga meetmeid nende püüdluste elluviimiseks, mida ma tähele panen. Me tahame näha retoorikast toetavat sisu. Selleks peavad olemas olema vajalikud ressursid ja loomulikult – olen kindel, et nõustute minuga – ei tohi Euroopa Liidu liikmesriigid taganeda kohustustest, mis on võetud seoses aastatuhande arengueesmärkide rahastamisega. Me teame, et suur osa maailma kahest miljardist lapsest heitleb iga päev vaesuse ja kaitsetusega. Teame ka, et 98% äärmiselt vaesust kannatavatest maailma lastest elab arenguriikides.

Lisaks on nüüd selge, et finantskriisi mõju tunnetavad eriti tugevalt lapsed ja noored, näiteks tervishoiu- ja hariduseelarvete vähendamise tõttu. Seetõttu pean õigeks seda, et me võtame laste nimel ja koos nendega poliitilise kohustuse kõige kõrgemal tasemel. Euroopa Liit peab oma partnerluses arenguriikidega nägema võimalusi mõjutada avalikku poliitikat, et päästa laste elusid. Lastega seotud prioriteetset tegevust tuleb edendada siis, kui Euroopa Komisjon peab läbirääkimisi riigistrateegia dokumentides sätestatud piirkondlike ja temaatiliste strateegiade üle, siis, kui vastavad dokumendid on koostatud, ja seejärel siis, kui need on läbi vaadatud.

Eelarve tugimeetmetesse, kaasa arvatud aastatuhande arengueesmärgi käsitlevatesse lepingutesse, tuleks lisada erieesmärgid ja näitajad laste kohta. Mul on hea meel komisjoni kavatsuse üle koostada partnerriikidega riiklikud laste tegevuskavad. Meil on vaja kinnitust selle kohta, et isegi kõige ebasoodsama sotsiaalse seisundiga lastel, sealhulgas puudega lastel ja orbudel, on võrdne juurdepääs tervishoiule, hoolekandele ja õigusteenustele.

Olen veendunud, et nii Brüsselis asuvaid kui ka delegatsioonides olevaid komisjoni ametnikke tuleb rohkem ja paremini välja õpetada, eriti selles osas, mis puudutab laste osalemise korraldamist. Me peame Euroopa Liidus põhjalikult läbi mõtlema laste ärakuulamise ja laste osalemise tagamise viisid, sest mõistame, et just lapsed on need, kes annavad elu 1989. aastal vastu võetud lapse õiguste konventsiooni kaudu rahvusvahelises õiguses talletatud väärtustele. Minu kogemused näitavad, et lapsed – noored inimesed – ise mõistavad ja tunnetavad seda, kuidas võidelda vaesuse ja keskkonnaseisundi halvenemisega, ning me peame nende kogemust arvestama.

Mul on hea meel selle üle, et komisjon tunnistab, kui tähtis on konsulteerimine ELi lapse õiguste strateegia koostamise käigus. Nagu ma aru saan, on see kavandatud 2009. aasta esimeseks pooleks. Härra volinik, kas komisjon saab kinnitada, millal kõnealune protsess algab? Ma loodan, et avalikku arutelu, sealhulgas konsulteerimist lastega, ei otsustata uue komisjoni ja parlamendi ametisseasumiseni peatada.

Lõpetuseks tsiteerin Kofi Annani: „Maailmas ei ole midagi pühamat kui vastutus laste ees. Ei ole tähtsat kohustust kui tagada, et laste õigusi austatakse, et nende heaolu kaitstakse, et nende elus ei ole hirmu ega puudust ning et nad kasvavad üles rahus.” Arvan, et me kõik oleme nõus, et need on õilsad eesmärgid.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, mul on hea meel siin täna viibida ning rääkida lastest ja ka raportist, mille te varsti vastu võtate.

Lubage mul kõnelda mõni minut sellest, kuidas me oleme jõudnud sinna, kus me praegu oleme, sellest, mida toob tulevik, ning ka laste osalemisest, mis on tõenäoliselt meie suurim lastega seotud siht.

Täna astume suure sammu pikas protsessis, mis algas mitu aastat tagasi komisjonisiseses protsessina. Me mõistame, et Euroopa Liit vajab laste strateegiat. Meil on vaja strateegiat selle kohta, kuidas meie, Euroopa Liit, oma kohustusi ellu viime. Me oleme koos ülejäänud maailmaga alla kirjutanud ÜRO lapse õiguste konventsioonile.

Esimene samm oli komisjoni 2006. aasta teatis ELi lapse õiguste strateegia väljatöötamise kohta. Sellele järgnes 2008. aastal teatiste pakett laste kohta välistegevuses, mis annab ülevaate ELi laiahaardelisest lastega seotud lähenemisviisist, milleks kasutatakse kõiki olemasolevaid väliskoostöö vahendeid.

Lubage mul teha väike kõrvalepõige, sest olen kindel, et nii mõnelgi teie hulgas tekib järgmine küsimus: mis on saanud ELi lapse õiguste strateegiast, mis eespool nimetatud teatistes välja kuulutati? Ma võin kinnitada, et komisjon töötab selle strateegia kallal ja see esitatakse järgmise komisjoni koosseisu ametiajal.

Sloveenia eesistumisel 2008. aasta mais võttis nõukogu vastu järeldused lapse õiguste edendamise ja kaitse kohta Euroopa Liidu välistegevuses – areng ja humanitaarne mõõde.

Seejärel alustas arengukomisjon raporti projekti koostamist. Nüüd oleme selle protsessiga lõpule jõudnud ja homme panete te selle suurepärase raporti hääletusele.

Lisaks põhineb ELi lastepoliitika kahtedel ELi suunistel – suunistel laste ja relvastatud konfliktide kohta ning suunistel lapse õiguste kohta –, kusjuures mõlemat rakendatakse mitmes valitud prioriteetses riigis ja katseriigis. Komisjon tunneb heameelt meie teatist suurepäraselt täiendava raporti, samuti nõukogu järelduste ja suuniste üle. Me kasutame neid kindlasti oma töös lastega.

Lubage mul oma viimastes selgitustes keskenduda meie praegusele tõenäoliselt suurimale ülesandele – laste osalemisele. Kuidas tagada laste kaasamine neid puudutavate otsuste tegemisse? Kuidas tagada laste juurdepääs asjakohasele teabele? Kuidas tagada lastele võrdsed võimalused oma vaadete väljendamiseks? Me peame tunnistama, et kõige selle hulgas, milles me lapse õiguste konventsioonis kokku leppisime, võib see olla suurim proovikivi.

Me peame mõnema, et oleme laste osalemise valdkonnas endiselt millegi märkimisväärse saavutamisest kaugel. Oleme komisjonis hakanud kaaluma, kuidas töötada välja ja rakendada tõelisi, mitte üksnes sümboliseid võimalusi laste osalemise tagamiseks. Laste osalemine peaks olema asjakohane, mõtestatud ja teadlik. Oleme rahastanud ka laste osalemist teemaprogrammi „Investeering inimestesse” raames.

Miks see meile, täiskasvanutele, nii raske on? Peamiselt seetõttu, et see seab küsimuse alla meie põhiolemuse – meie käitumisviisi.

Mida kavatseb komisjon välistegevuse raames teha, et seda osalemist edendada? Komisjon teeb meie delegatsioonidele kättesaadavaks vahendid, mis võimaldavad lastega nõu pidada, kusjuures neid vahendeid ei hakka kasutama mitte üksnes meie delegatsioonid, vaid ka partnerriigid. Koostöös UNICEFiga töötame

välja ka vahendite paketti, mis ei käsitle üksnes laste osalemist, vaid kogu lastekaitset ja õiguslikku reformi ning lastega seotud eelarvete koostamist.

Lisaks vahendite pakstile uuendame ja tugevdame oma koostööd UNICEFiga ka üldiselt, et parandada tuge, mida pakume partnerriikidele nende püüdlustes anda lastele riigi tasandil oma hää.

Ühtlasi teeme tihedat koostööd mitmete valitsusväliste organisatsioonidega, et selgitada välja võimalikud tegevuse vormid, kusjuures sageli on sellisesse tegevusse kaasatud ka lapsed ja tagatud nende mõtestatud osalemine. Olgem ausad: see kõik ei juhtu homme. See on alles pika protsessi algus.

Lubage mul teha raporti kohta vaid üks märkus. Raportis rõhutatakse, et komisjon peaks pöörama tähelepanu laste osalemisele, kuid kolleegid, ka teie peate seda tegema, ning ma võin teile kinnitada, et komisjon teeb teiega laste osaluse edendamisel hea meelega koostööd. Et selles tähtsas küsimuses edasi liikuda, tuleks kahe institutsiooni jõud ühendada.

Lubage mul veel kord kinnitada, et komisjon hindab raportit kõrgelt, ja rõhutada, et me teeme soovitude järgimiseks kõik endast oleneva. Loodame Euroopa Parlamendi jätkuval toetusele selles valdkonnas.

Vastuseks proua Kinnocki küsimusele on mul hea meel kinnitada, et komisjoni seisukoht ei ole muutunud. Mõte kasutada 2009. aastat aruteludeks tuli komisjonilt eneselt ning me töötame välja lastega konsulteerimise protsessi tingimusi, milles võetakse arvesse kõiki olemasolevaid vahendeid.

Tahaksin rõhutada ka seda, et komisjon on huvitatud arutelust, mille käigus austatakse kõiki lapse õigusi.

Proua Kinnock, lubage mul lõpetuseks tänada teid väga viljaka koostöö eest lastega seotud küsimustes, mitte üksnes seoses kõnealuse raportiga, vaid ka läbi aastate tehtud koostöö eest. Tean, et kõnelesin liiga kaua, kuid laste õigustest ei saa kunagi ülemäära pikalt rääkida.

Juhataja. – Suur tänu, volinik. Teie kõne oli tõesti väga huvitav ja puudutas teemat, mis on ülimalt tähtis.

Päevakorrapunkti käsitus on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

John Attard-Montalto (PSE), kirjalikult. – Kurb on päev, mil peame tõdema, et iga päev sureb maailmas enam kui 26 000 alla viieaastast last – enamasti välditavatel põhjustel.

See on traagiline, sest palju elusid saaks päästa, kui võtta asjakohaseid meetmeid, olgu meditsiinilisi või rahalisi, kuid olukord halveneb endiselt. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kõige kaitsetumatele ja ühiskonnas tõrjutumatele tüdrukutele ja poistele, sealhulgas puudega lastele, sisserändajate lastele ja vähemuste hulka kuuluvatele lastele.

Raport väärib kiitust. Ma ei nõustu vaid nende aspektidega, mis käsitlevad aborti.

Arengukomisjon võttis selle omaalgatusliku raporti (koostanud Glenys Kinnock (PSE, Ühendkuningriik)), mis käsitleb erilist tähelepanu lastele ELi välistegevuses, vastu selleks, et vastata komisjoni asjaomasele teatisele. Arengukomisjon tunnustas teatist ja nelja aluspõhimõtet, mis sisalduvad komisjoni tegevuskavas laste õiguste kohta välistegevuses, sest need kajastavad terviklikku ja järjekindlat lapse õigustel põhinevat lähenemisviisi.

Rohkem aega kaotamata peame:

(a) analüüsima põhjalikult laste õigusi;

(b) ehitama olemasolevad noorte ja laste võrgustikud üles jätkusuutlikeks platvormideks, mille kaudu saaks lastega konsulteerida;

(c) tagama, et rahvusvahelised lepingud ELi ja kolmandate riikide vahel sisaldavad õiguslikult siduvat klauslit lapse õiguste kaitse kohta.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), kirjalikult. – (RO) Meie kohus on tagada, et meie oleme need, kes ehitavad parema tuleviku nii eurooplaste kui ka arenguriikide jaoks.

Lapsed on meie tulevik ja me peame tagama, et nende õigusi täidetakse ja austatakse kolmandates riikides, mis saavad Euroopalt rahalist toetust.

Suhtlemisel kolmandate riikidega on Euroopa Liidu esmatähtis ülesanne tagada laste õigus haridusele ja juurdepääs tervishoiuteenustele.

On õige, et praegu on finantskriis, kuid me ei saa vaadata mööda asjaolust, et iga kolme sekundi tagant sureb kuskil maailmas üks laps ja iga minuti tagant sureb sünnitusel üks naine.

Arvestades seda, et lapsed moodustavad poole maailma elanikkonnast, peame laste õigused seadma Euroopa Liidu arengupoliitikas peamisele kohale.

Iga liikmesriik peab võimalust mööda osalema arenguriikidega tehtavas koostöös. Õigupoolest peaks Euroopa Komisjon avaldama arenguriikidele survet, et need lisaksid riigi õigusaktidesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni sätteid.

Anna Záborská (PPE-DE), kirjalikult. – (SK) Mul on hea meel, et sain naiste õiguste komisjonis kirjutada arvamuse kõnealuse raporti kohta. Olen eriti huvitatud laste õiguste küsimusest välissuhete raames.

Minu arvamus kiideti ühehäälselt heaks. Kõigepealt märgitakse selles, et ELi välistegevuse strateegias tuleks lapse õiguste osas lähtuda inimõiguste ülddeklaratsioonist, eelkõige artiklitest 3, 16, 18, 23, 25, 26 ja 29. Need on eriti tähtsad üksikisiku ja ühiskonna kui terviku heaolu seisukohast. Minu arvamuses rõhutatakse, et igasugune lapse õigusi toetav tegevus peaks andma eesõiguse lastevanematele ja laste lähisugulastele.

Asjaolu, et Euroopa Parlament võttis minu arvamuse vastu, näitab, kui tähtis on kaitsta inimest, juba selle algusest peale ja anda igale lapsele oma identiteet. Mul õnnestus lisada avaldused, milles mõistetakse hukka sooline eugeeniline diskrimineerimine, mida esineb teatavates maades järjest sagedamini. Arvamuses kutsutakse komisjoni üles rõhutama oma arengupoliitikas seda, kui tähtis on iga lapse sünni registreerimine kõikides kolmandates riikides, ja siduma abiprogrammid kõnealuse nõude täitmisega.

Toetan kõiki püüdlusi edendada arenguabi andmist. Kuid ma nõuan siiski kindlalt, et abi eraldamise eest vastutavad humanitaarorganisatsioonid ja rahvusvahelised organid tagaksid, et eraldatud abi ja raha jõuaks ka tegelikult nende lasteni, kellele see on mõeldud, ning et seda ei raisataks ära.

26. Direktiivi 2002/14/EÜ (millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses) kohaldamine (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on lühiettekanne tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni nimel Jean Louis Cottigny koostatud raporti põhjal, mis käsitleb direktiivi 2002/14/EÜ (millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses) kohaldamist (2008/2246(INI)) (A6-0023/2009).

Jean Louis Cottigny, raportöör. – (FR) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, kõigepealt sooviksin tänada mitmeid variraportööre eelarvamusteta töö eest selle koostöö käigus, mida me käesoleva dokumendi koostamisel tööhõive- ja sotsiaalkomisjonis tegime.

Liikmesriigid peavad parandama töötajate teavitamist ja nõustamist käsitleva direktiivi kohaldamist, eelkõige praeguses finantskriisis, mis toob kaasa äriühingute ümberkorraldamise, ühinemise või välisriiki ümberasumise. Selline on tööhõivekomisjoni sõnum kõnealuses omaalgatuslikus raportis.

Euroopa Liidus on 23 miljonit alla 250 töötajaga äriühingut. Sellised äriühingud moodustavad 99% kõikidest äriühingutest ja annavad tööd enam kui sajale miljonile inimesele. Töötajate teavitamist ja nõustamist puudutavad õigused on sotsiaalse turumajanduse kesksed elemendid.

Direktiivi 2002/14/EÜ ülevõtmine on mõnes liikmesriigis oluliselt hilineanud. Selles omaalgatuslikus raportis juhime tähelepanu, et riikides, kus ei olnud töötajate teavitamise ja nõustamise üldist süsteemi, on sellel direktiivil olnud märkimisväärne mõju.

Kutsun liikmesriike üles direktiivi ülevõtmist parandama. Me palume komisjonil võtta esimesel võimalusel meetmed, mis tagavad kõnealuse direktiivi nõuetekohase ülevõtmise liikmesriikides, ning algatada rikkumismenetlus nende liikmesriikide suhtes, kes ei ole direktiivi üle võtnud või kes ei ole seda teinud nõuetekohaselt.

Raportis rõhutatakse ka seda, et mõned liikmesriigid ei ole ülevõtmismeetmetes võtnud arvesse teatud noori töötajaid, osalise töötajaga töötavaid naisi või lühiajalise ajutise lepingu alusel töötavaid inimesi.

Me palume liikmesriikidel määratleda täpselt mõiste „teave“, nii et see võimaldab töötajate usaldusisikutel tutvuda neile antud andmetega, ega sunni neid ootama teavitusmenetluse lõppu olukorras, kus äriühingute otsustel on töötajatele vahetu mõju. Liikmesriikidel, kes ei ole kehtestanud tõhusaid, proportsionaalseid ja veenvaid sanktsioone, palutakse need kehtestada. Lõpetuseks kutsume komisjoni selgitama mitmete õigusaktide täiendava kooskõlastamise käigus välja, mida on vaja teha töötajate teavitamist käsitleva kuue direktiivi ja ühe määruse kooskõlastamiseks, et saaks sisse viia kõik muudatused, mis on vajalikud kattuvuste ja vastuolude kõrvaldamiseks.

Et selline töötajate õiguste edendamine on enam kui kasulik, on liidul enda ees kohustus tagada, et liikmesriigid võtaksid direktiivist tulenevad kohustused nõuetekohaselt ja täies ulatuses üle. Kõik Euroopa töötajad peaksid teadma, et Euroopa toetab nende kaasamist äriühingu tegevust ja nende enda igapäevatööd puudutavate otsuste langetamisse, eriti praegusel ajal.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, ma võtan arvesse härra Cottigny raportit selle tähtsa direktiivi kohta, mis ühtlustab Euroopa tasandil ühe töötajate sotsiaalse põhiõiguse. Komisjon peab väga tähtsaks töötajate teavitamist ja nõustamist nii riiklikul kui ka riikidevahelisel tasandil, eelkõige praeguses finantskriisist tingitud raskes olukorras.

Tegime ettepaneku sõnastada uuesti Euroopa tööõukogusid käsitlev direktiiv. See on edukalt tehtud. Jätkame ennetavat tööd sotsiaalselt vastutustundliku ümberkorraldamise tagamiseks ja nende küsimuste lahendamiseks, mis kerkivad Euroopa tasandil riikidevaheliste kokkulepete läbirääkimiste käigus.

Nagu komisjon oma 17. märtsi 2008. aasta teatises selgitas, on komisjoni peamine mure seoses direktiivi 2002/14/EÜ kohaldamisega selle laiahaardeline ja tõhus kohaldamine koostöös liikmesriikide ja tööturu osapooltega, kellel on täita väga tähtis roll, nagu te hästi teate. Tuleb silmas pidada, et direktiivis kehtestatakse üksnes üldine raamistik, mille kohaldamise ja laiendamise saavad tegelda tööturu osapooled, eelkõige äriühingu tasandil.

Komisjon tegeleb teadlikkuse suurendamise, parimate tavade tutvustamise ja kõikide osaliste pädevuse parandamisega, korraldades selleks seminare, õppekursusi ja koolitusi ning eraldades finantsabi eelkõige projektidele, mille jaoks on eelarves eraldi rida, samuti toetab komisjon kõnealust tegevust.

Komisjon kui asutamislepingute valvur kontrollib direktiivi nõuetekohast rakendamist, näiteks juhul, kui ametiühingud on kaebuse esitanud. Siimaani on komisjon selle direktiivi kohaldamise kohta siiski väga vähe kaebusi saanud.

Juhataja. – Päevakorrapunkti käsitus on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Silvia-Adriana Țicău (PSE), kirjalikult. – (RO) Direktiivi 2002/14/EÜ (millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses) ülevõtmine on mõnes liikmesriigis oluliselt hilineunud.

Mul on tunne, et töötajate demokraatlikku kaasamist äriühingut mõjutavate otsuste tegemisse tuleb laiendada, arvestades praegust üleilmset finantskriisi, mis mõjutab liikmesriike nende majandusvõrgustikus valimatult ja tekitab hirmu ümberkorralduste, ühinemiste ja ümberasumiste ees.

Kutsun üles pakkuma ettevõtete ümberkorraldamisel Euroopa rahalisi vahendeid ja abi peale ettevõtete ka töötajatele. Ühtlasi olen seisukohal, et kui rahvusvahelises äriühingus tehakse ümberkorraldusi, tuleks kohustuslikus korras kutsuda läbirääkimistele ja nõupidamisele ametiühingute esindajad kõikidest äriühingu filiaalidest, mitte üksnes sellest liikmesriigist, kus asub äriühingu peakontor.

Arvan, et õigusakte, mis käsitlevad töötajate õigust teavitamisele ja nõustamisele, tuleb regulaarselt ajakohastada ning see punkt tuleb lisada Euroopa sotsiaaldialoogi päevakorda nii kutsealadevahelisel kui ka tööstuse tasandil.

27. Sotsiaalmajandus (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni nimel Patrizia Toia koostatud raporti „Sotsiaalmajandus” lühiettekanne (2008/2250(INI)) (A6-0015/2009).

Patrizia Toia, raportöör. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, mul on hea meel ja ma olen uhke, et Euroopa Parlament on pööranud pilgu sotsiaalse turumajanduse poole ning teeb praktilisi ettepanekuid, et sellele sektorile tegelikku tuge pakkuda.

Minu raportil on kolm eesmärki. Esimene eesmärk on juhtida tähelepanu ja heita valgust sektorile, millel on suur mõju mitmele valdkonnale, sealhulgas majandusele; kõnealune sektor moodustab 10% kogu Euroopa Liidu ettevõtlusest ja loob 9–10% töökohtadest. Selles sektoris tegutsevad erinevad ettevõtjad – ühistud, vastastikused ühingud, sihtasutused, sotsiaallettevõtted ja ühingud –, kes jagavad teatud väärtusi ja annavad märkimisväärse panuse sisemajanduse kogutoodangusse. Seega loodame anda sellele sektorile suurema institutsioonilise nähtavuse.

Teine eesmärk on kinnitada, et nimetatud sektor ei ole vähetähtis või erandlik, pigem on see sektor saavutanud turumajanduses kindla koha, säilitades seejuures temale omased reeglid, mida siseturg peab tunnustama ja austama. See sektor esindab alternatiivset ettevõtlus-, tootmis-, tarbimis- ja tööhõiveviisi, mis on siiski teeninud välja õiguse olla turuosa. Sektorit iseloomustavad mitmed teistest erinevad jooned, mida ei tohi ära kaotada ning mis seisnevad peamiselt soovis ühendada ja sobitada tootmist ja tööhõivet solidaarsust, vastutust ja inimväärikust esindavate väärtustega kõikides valdkondades, sealhulgas tööhõive valdkonnas.

Keegi on kunagi minu meelest väga tabavalt öelnud, et sellised ettevõtted töötavad kapitaliga, mitte kapitali jaoks. See käsitus moodustab osa Euroopa Liidu ideoloogilisest pärandist – mõelge kas või Jacques Delorsi peale –, sest me oleme sageli kinnitanud, et sotsiaalmajandus on Euroopa sotsiaalmudeli nurgakivi, kuid tegelikult teinud selle heaks väga vähe.

Nüüd on ideaalne aeg selle ettevõtluse taasavastamiseks, sest praegune tootmiskriis on näidanud, et paljud traditsioonilised ettevõtjad on väga õrnad, nõrgad ja vahel ka väga hoolimatud. Sotsiaalmajanduslik maailm on seevastu kohalikul tasandil hoopis rohkem juurdunud, lähemal tegelikule majandusele ja inimestele ning sellest tulenevalt kaitstud spekulatsioonide eest, nagu kogemus on näidanud. See sektor hõlmab erinevaid suurel määral sotsiaalhoolekandega tegelevaid ettevõtjaid ning seetõttu on sektor ka tunnustatud sotsiaalse kasu keskus. Usun, et see sektor suudab säilitada meie sotsiaalsüsteemi ka rasketel aegadel.

Kolmas eesmärk on otsustada, mida me saame selle sektori toetamiseks praktiliselt ära teha. Kirjeldan väga lühidalt paari ettepanekut. Esiteks on meil vaja selget määratlust, mis võimaldaks üheselt mõista nende äärmiselt mitmepalgeliste õigussubjektide sisu ja tähendust. Samuti on väga oluline, et riikide statistikas dokumenteeritaks täpselt nimetatud sektori panus. Et see sektor ei kuulu kapitalistliku majanduse ega rahvamajanduse alla, vajab ta eraldi määratlust. Komisjon on oma käsiraamatuga selles vallas teatud samme teinud, kuid käsiraamatut tuleb ka rakendada. Usun, et akadeemilised ja teadusringkonnad ning ülikoolid saavad siin samuti abiks olla.

Lõpuks on vajalikud teatud õigusloomega seotud algatused. Tehtud on nii mõndagi, näiteks ühistu põhikirja ja sihtasutuse põhikirja näol, ning ma näen, et komisjon on taasalustanud konsultatsioone. Me peame tegema endale selgeks, mis tuleb kasuks ja kas üldse tasub valitud rada jätkata. Me ei soovi paberimajandusega suruda maha sektorit, mis pulbitseb ideedest, motivatsioonist ja vabadusest, kuid kui ühenduse õigusaktid on vajalikud või osutuvad tulevikus vajalikuks, siis tuleb need luua.

Viimane üleskutse on kaasata see sektor sotsiaalsesse dialoogi. Millal ja millisel tasandil peaks konsulteerimine ja dialoog Euroopa Komisjoniga aset leidma? Lõpetuseks, millist vahetut tuge peaksid pakkuma Euroopa programmid – kas peaksime sotsiaalmajanduse jaoks looma ühekordsed programmid või laiendama olemasolevaid programme vastavatele ettevõtjatele? Sellele hinnangu andmine on komisjoni ülesanne.

Enne kui lõpetan, sooviksin tänada riiklikke ühinguid ja Euroopa võrgustikke, kes mind käesolevas töös palju toetasid, Euroopa Parlamendi sotsiaalmajanduse fraktsioonidevahelist töörühma, mis teeb tublit tööd, variraportööre ning samuti härra Verheugenit ja härra Špidlat, kellega oleme oma seisukohti avameelselt ja põhjalikult vahetanud.

Esitame selle raporti, mille valmimisele palju kaasa aidanud sotsiaalvaldkonnas tegutsejad ja sotsiaalühingud, lootes, et vaatamata järelejäänud lühikesele ametiajale leiab komisjon – härra volinik, te esindate täna siin kogu komisjoni – aega mõne algatuse tegemiseks ja selgeks märguandeks, et Euroopa Parlamendi ja komisjoni

järgmised koosseisud ei peaks jälle kõike otsast alustama, vaid et neil oleks juba midagi konkreetset, millest lähtuda.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, komisjonil on hea meel Euroopa Parlamendi mõtte üle koostada sotsiaalmajanduse kohta omaalgatuslik arvamus. Eelkõige just praeguse finants- ja majanduskriisi olukorras väärib see tähtis sektor tõhusamat edendamist.

Sotsiaalmajandusettevõtetele on oma ainulaadne viis ettevõtluse arendamiseks, sest nende ärieesmärk ühendab majandustulemuste saavutamise liikmete tegevusega ning sageli ka sotsiaalsete ja ühiskondlike eesmärkide saavutamise. Nii on neil hea koht, et anda oma panus ühenduse poliitikasse ja eesmärkide saavutamisse, eelkõige tööhõive, sotsiaalse ühtekuuluvuse, regionaalarengu, maaelu arengu, keskkonna- ja tarbijakaitse ning sotsiaalkindlustuse valdkonnas. Sotsiaalmajandusettevõtted on komisjoni ettevõtluspoliitika lahutamatu osa. Et enamasti on tegemist mikro-, väikeste või keskmise suurusega ettevõtetega, siis saavad nad juba praegu kasu Euroopa väikeettevõtlusalgatusel „Small Business Act” ja kõikidest muudest väikeettevõtetele mõeldud meetmetest.

Sotsiaalmajanduse puhul on meie eesmärk luua Euroopa tasandil ja igas liikmesriigis selline õigus- ja halduskeskkond, kus sotsiaalmajandusettevõtted saaksid olenemata oma vormist ja suurusest jõudsalt areneda ning lahendada üleilmastumisest ja majanduslangusest tulenevaid probleeme. Täpsemalt on komisjoni poliitika eesmärk tagada, et sotsiaalmajandusettevõtted võiksid kasvada ja õitseda kõrvuti teisti liiki äriühingutega. Selle saavutamiseks pöörab komisjon erilist tähelepanu sellele, et kõikides muudes komisjoni poliitikavaldkondades nagu konkurents, raamatupidamine, äriühinguõigus, riigihanked, tervishoid, sotsiaalküsimused, põllumajandus, kalandus, pangandus, kindlustus, avaliku ja erasektori partnerlus ning regionaalareng, arvestatakse seda liiki ettevõtete erivajaduste, konkreetsete eesmärkide, jõupingutuste ja tööstiiliga.

Kokkuvõtteks: komisjoni teenistused töötavad praegu dokumendiga, milles analüüsitakse alates 2004. aastast ühistute edendamisel tehtud edusamme. Ühtlasi hinnatakse selles teiste sotsiaalmajandusettevõtete olukorda ja pakutakse vajaduse korral välja uued meetmed.

Juhataja. – Päevakorrapunkti käsitus on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Iles Braghetto (PPE-DE), kirjalikult. – (IT) Mittetulunduslik tegevus ja organisatsioonid, kes ei taotle kasumit, levivad Euroopas jätkuvalt.

Praegusel majandus- ja finantskriisi ajal, millel on tõsised sotsiaalsed tagajärjed, on kasumi asemel pigem sotsiaalsel kasul põhineva majanduse tugevdamine strateegiline valik, mis võimaldab meil leevendada kriisi mõju ja jätkata Lissaboni strateegia arendamist, täites ühe selle peamistest eesmärkidest, s.o üleskutse sotsiaalsele vastutustundlikkusele.

Teiseks suudab sotsiaalmajandus tegevuse kohalikul tasandil käima lükata ja saab sellega usaldusväärseks partneriks riiklikele haldusorganitele, kelle ülesanne on kavandada meetmeid ühiskonna kaitsetumate liikmete toetamiseks.

Sellest tulenevalt peaksime rõõmustama selle üle, et Euroopa Parlament soovib nii õigusaktides kui ka statistikas tunnustada neid organisatsioone, kes tegutsevad euroopalikel alustel ja on need täielikult omaks võtnud, sest nad on võimelised saavutama sotsiaalseid eesmärke.

See on kodanikuühiskonna tulevikupilt, mis toetab kindlalt Euroopa sotsiaalmudelit.

Gabriela Crețu (PSE), kirjalikult. – (RO) Sotsiaalmajandusel võib olla elutähtis osa Euroopa majanduses, sest see loob uut liiki demokraatlikel väärtustel põhineva majanduse, s.o majanduse, mis asetab inimesed esikohale ja toetab säästvat arengut.

Siiski on sotsiaalmajanduse teel tohtu takistus – institutsioonilise nähtavuse puudumine, mis tuleneb asjaolust, et sotsiaalmajandust ei tunnustata avalikust ja erasektorist eraldiseisva majandussektorina.

Me kutsume komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja õiguslikku raamistikku, millega tunnustatakse sotsiaalmajandust kolmanda sektorina, ning rakendama määrusi, milles sätestatakse selgelt, millised

õigussubjektid võivad selles sektoris tegutseda, et teist liiki organisatsioonid ei saaks kasu sotsiaalmajanduses tegutsevatele ettevõtetele mõeldud vahenditest või riiklikust poliitikast.

Samuti kutsume komisjoni ja liikmesriike üles pakkuma finantstuge, koolitust ja nõustamist ning ühtlasi lihtsustama sotsiaalsektoris ettevõtete asutamiseks tehtavaid toiminguid.

Sel moel täidab sotsiaalmajandus oma tegelikku rolli Euroopa majanduse üldfoonil – see mitte üksnes ei aita võidelda vaesusega, vaid ka lihtsustab juurdepääsu ressurssidele, õigustele ja teenustele, mis on kodanikele ühiskondlikus elus osalemiseks vajalikud.

Gábor Harangozó (PSE), kirjalikult. – Kõigepealt soovin õnnitleda raportöör Patrizia Toiat täna esitletava sisuka raporti puhul. Tõepoolest on oluline luua teatud selgus sotsiaalmajanduse mõistes ja tagada selle õiguslik seisund mitmesuguste riiklikul tasandil võetavate meetmete raames. Sotsiaalmajandus peab tõesti olema nähtav – kogu ELi hõlmavate andmete parema tundmise kaudu –, et saavutada terves liidus paremini solidaarsust, tööhõivet, ettevõtlust, kasvu, konkurentsivõimet, sotsiaalset ühtekuuluvust ja sotsiaalset dialoogi puudutavaid eesmärgi. Sotsiaalmajandus muutub järjest olulisemaks nii kohalikul kui ka piirkondlikul tasandil ning selle osatähtsus Euroopa sotsiaalses ja majanduslikus arengus on finantskriisi tõsiste mõjude tõttu praegu suurem kui kunagi varem. Liit peab tegema jõupingutusi sotsiaalsete ja majanduslike muutuste toetamiseks, et lõpetada üksnes avaliku ja erasektori eristamine, kui me tõesti tahame leida uusi ja uuenduslikke lahendusi selleks, et pakkuda oma kodanikele püsivaid töökohti ja paremat elukeskkonda, kus kaasav ühiskond tagab kvaliteetsed üldhuviteenused.

Magda Kósáné Kovács (PSE), kirjalikult. – (HU) Oleme juba mitu kuud püüdnud koondada kõiki ELi institutsioone ja ressursse, et leevendada järjest kasvava kriisi mõjusid. Üks lootuskiir selles raskes olukorras on see, et Patrizia Toia raport on nüüd täiskogu istungjärgu päevakorras, sest solidaarsusele ning sotsiaalsele ja piirkondlikule ühtekuuluvusele keskenduvad algatused on praegu eriti tähtsad. See ongi sotsiaalmajanduse tulipunkt, sest sotsiaalmajandus tähendab nende organisatsioonide koondumist, kelle eesmärgid on kasumi asemel solidaarsus ja ühised finantshuvid. Selliseid asutusi ei saa asendada ükski turumajandusest lähtuv organisatsioon. Nad annavad võimaluse vähendada majandusliku kihistumise mõju ühiskonnas kõrvale jäänud liikmetele, pakuvad lugupidamist väärivat tööd ning suudavad oma eri vormidega, alates füüsilisest isikust ettevõtjast ja lõpetades sotsiaalühistutega, oma töö vilju kogukonna hüvanguks rakendada.

Oleme sotsiaalmajandusest palju kõnelnud ja kirjutanud, kuid ilma Euroopa statistilise aluseta ei muutu see meie igapäevaelus nähtavaks. Kui ühiskond seda mõistet ei tunne, ei suuda selle solidaarsus kuidagi aidata. Teisest küljest on osalevad organisatsioonid liiga väikesed selleks, et makromajanduslikul tasandil tuntuks saada.

Patrizia Toia raport aitab kustutada seadusandjate ja turuosaliste kahtlusi, et sotsiaalmajanduse raha ja tooted on üksnes vahendid, mille abil püütakse hiilida kõrvale konkurentsieeskirjade täitmisest.

Just nüüd võib see raport anda sotsiaalmajandusele võimaluse kriisiga hästi toime tulla, hoida suhteliselt vähese vaevaga ära töökohtade kadumine ja pakkuda kaitset elatusvahendite kaotamise vastu.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), kirjalikult. – (RO) Sotsiaalmajandus tagab töökohtade püsimise, sest sotsiaalmajandust ei paigutata ümber. Leian, et Euroopa Liit ja liikmesriigid peaksid oma õigusaktides ja poliitikas edendama ja toetama sotsiaalmajanduse rakendamise vorme, näiteks ühistuid, vastastikuseid ühinguid, ühinguid ja sihtasutusi.

Tuleb näha ette hulk meetmeid, mille eesmärk on töötada välja mikrokrediidi võimalused ja Euroopa Liidu poolne kohandatud rahastamine, sest sotsiaalmajanduse väärtused on kooskõlas Euroopa sotsiaalse integratsiooni eesmärgiga ning aitavad kaasa töö- ja eraelu tasakaalu, soolise võrdsõiguslikkuse ja eakate või puudega inimeste elukvaliteedi parandamisele. Arvan, et naiste rolli sotsiaalmajanduses tuleb suurendada, arvestades naiste kaasatust ühingute ja vabatahtlike organisatsioonide tegevusse.

Ma nõuan tungivalt, et komisjon integreeriks sotsiaalmajanduse oma muudesse sotsiaalvaldkonda ja majandusarengut puudutavatesse poliitilistesse meetmetesse ja strateegiatesse, eriti algatuse „Small Business Act” raames, sest sotsiaalmajanduse struktuurid jäävad eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning üldhuviteenuste osutajate huvide ringi. Neile jõupingutustele aitaks kaasa sotsiaalmajanduse valdkonnas tegutsevate ettevõtete statistilise registri loomine igas Euroopa Liidu liikmesriigis ja andmete koondamine Euroopa statistikasüsteemi Eurostat.

28. Vaimne tervis (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni nimel Evangelia Tzampazi koostatud raporti „Vaimne tervis” lühiettekanne (2008/2209(INI)) (A60034/2009).

Evangelia Tzampazi, raportöör. – (EL) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, järjest enam saadakse aru, et ilma vaimse terviseta pole üldse tervist. Me mõistame, et vaimse tervise probleemid mõjutavad sageli nii humanitaarsest kui ka rahalisest küljest inimese ja tema perekonna isiklikku, perekonna-, töö- ja ühiskondlikku elu, aga ka ühiskonda tervikuna.

Numbrid räägivad ise enda eest: üks inimene neljast kogeb elus mingit liiki psüühikahäireid. Depressioon on üks laiemalt levinud vaimseid häireid ja 2020. aastaks on see arenenud riikides kõige levinum haigus. Euroopa Liidus sooritatakse igal aastal umbes 59 000 enesetappu, millest 90% põhjustavad vaimsed häired. Haavatavad ja tõrjutud grupid, näiteks puudega inimesed, kannatavad tõenäolisemalt vaimse tervise probleemide all.

Lisaks muutuvad vananeva elanikkonnaga Euroopas üha tavalisemaks neurodegeneratiivsed häired. Seepärast oleme kõik nõus, et on vaja kasutada kooskõlastatud lähenemisviisi vaimse tervisega seotud probleemide lahendamiseks, ning leiame, et kõnealune teema puudutab meid kõiki. Meie kõigi kohus on hoida vaimset tervist ning vaimset haigete patsientide õiguste ja nende perekondade kaitse on ideoloogiline ja poliitiline otsus, millega riik tagab abivajajatele sotsiaalse toe ja kaitse. Esimene samm oli komisjoni roheline raamat; sellele järgnes Euroopa konverents „Üheskoos vaimse tervise ja heaolu nimel”, millel võeti vastu vaimse tervise ja heaolu Euroopa pakt.

Eeltoodut arvestades sisaldab keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni ühehäälselt heakskiidu saanud raport vaimse tervise kohta soovitusi rahva vaimse tervise ja heaolu edendamiseks, diskrimineeriva häbimärgistamise ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemiseks, ennetava tegevuse ja eneseabi tugevdamiseks ning vaimse tervise probleemidega inimestele, nende perekondadele ja hooldajatele abi andmiseks, samuti adekvaatseks raviks.

Raportis rõhutame vajadust tagada kvaliteetsed, kättesaadavad, tõhusad ja universaalsed vaimse tervise raviteenused ning ajakohastatud õigusaktid. Me nõuame, et tähelepanu pöörataks võtmepositsioonidel olevate inimeste koolitamisele. Me nõuame, et vaimse tervise probleemidega inimestel oleks juurdepääs korralikule haridusele, koolitusele ja tööhõivele ning et loodaks neid toetav keskkond, pöörates eriti tähelepanu kõige haavatavamatele gruppidele. Me nõuame, et rõhk asetataks halva vaimse tervise ennetamisele sotsiaalse sekkumise abil. Me nõuame, et liikmesriigid annaksid vaimse tervise probleemidega inimesi esindavatele organisatsioonidele suuremad volitused. Teeme ettepaneku võtta vastu alus, millest lähtuvalt jälgida pakti rakendamise meetmeid. Kutsume komisjoni üles esitama temaatiliste konverentside lõppjäreldused. Rõhutame vajadust töötada välja sobivad näitajad, et parandada vajaduste hindamist riiklikul ja Euroopa tasandil.

Ühtlasi sõnastame ettepanekud pakti määratletud viie esmatähtsa valdkonna raames. Nende valdkondade raames rõhutame, et depressiooni ja enesetapu ennetamiseks tuleb rakendada sektoritevahelisi programme, rajada võrgustikud, et kujundada välja koolide terve õhkkond ja parandada töötajate, võtta meetmeid elukvaliteedi parandamiseks, ning lõpetuseks rõhutame, et häbimärgistamise ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemiseks on vaja korraldada avaliku teabe ja teavitamise kampaaniaid. Selle kõige eest soovin tänada ettepanekuid teinud parlamendiliikmeid ning loodan, et edastame sõnumi, et vaimne tervis on ühiskonnas väga vajalik ja me kõik peame selle edendamiseks oma panuse andma.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, õnnitlen Euroopa Parlamenti ja raportöör Tzampazit kõnealuse vaimset tervist käsitleva omaalgatusliku raporti puhul. Raportis rõhutatakse õigusega vaimse tervise suurt mõju üldisele heaolule, haridusele, õppimisele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele Euroopa Liidus.

Asjaolu, et Euroopa Parlament võtab raporti vastu vaid kaks aastat pärast resolutsiooni, millega vastati komisjoni rohelisele raamatule vaimse tervise kohta, näitab, kui hädavajalikud on täiendavad meetmed selles valdkonnas.

Minu arvates on põhjust olla teatud määral optimistlik. Võrreldes mõne aasta taguse ajaga on kõikides sektorites paranenud teadlikkus vaimse tervise tähtsusest. Seda oli näha suurest toetusest komisjoni kõrgetasemelisele konverentsile „Üheskoos vaimse tervise ja heaolu nimel” ning vaimse tervise ja heaolu Euroopa paktile, mida mainis ka raportöör.

Positiivset arengut tähendab ka asjaolu, et paljud liikmesriigid, näiteks Soome ja Ungari, on oma vaimse tervise strateegiad üle vaadanud või loovad asjaomaseid tegevuskavasid. Koolide õppekavadesse on lisatud sotsiaalmajanduse õpe. Ühendkuningriigis on nüüd paljudes koolides eraldi õppeaine, mis puudutab elus ette tulevaid probleeme.

Töandjate teadlikkus heaolu ja tootlikkuse seosest suureneb. CSR Europe'i võrgustik on loonud isegi abivahendid heaolu tagamiseks töökohal. Kuid olgem täpsed. Kindlasti ei ole põhjust enesega rahuloluks ja väga palju tuleb veel ära teha. Praegune finants- ja majanduskriis võib vaimsele tervisele uusi ohte kaasa tuua. Liikmesriikidel võib tekkida kiusatus vähendada vaimse tervise valdkonna eelarveid või oma pingutusi ehitada iganenud varjupaikade asemel üles nüüdisaegsed, kogukonna piires teenuseid osutavad vaimse tervise hoidmise süsteemid.

Majanduslangus halvendab noorte, eelkõige koolist lahkujate tulevikuväljavaateid. Töökohtade ebakindlus ning sellest tulenev mure püsiva sissetuleku ja kasvava töötuse pärast loovad uusi suuri ohte vaimsele tervisele.

Järgmise kahe aasta jooksul korraldab komisjon mitmeid temaatilisi konverentse vaimse tervise pakti määratletud viies esmatähtsas valdkonnas. Need korraldatakse koos nõukogu eesistujariikide ja liikmesriikidega. Esimese rahvusvahelise konverentsi häbimärgistamise ja psühhiaatrilise hoolduse teemal korraldab eesistujariik Tšehhi selle aasta 29. mail. Esimene noorte vaimse tervise ja hariduse teemaline konverents toimub Stockholmis 29. ja 30. septembril koostöös eesistujariik Rootsi. Teine konverents depressiooni ja enesetapu ennetamise teemal korraldatakse koos Ungariga detsembris. 2010. aasta esimesel poolel korraldab eesistujariik Hispaania konverentsi, millel käsitletakse eakamate inimeste vaimset tervist. Peale selle suhtleme liikmesriikidega, et korraldada veel kaks konverentsi teemadel, mis puudutavad vaimset tervist töökohal ning häbimärgistamise ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemist.

Euroopa Parlamendi raport sisaldab mitmeid konkreetseid soovitusi, mis on nendel konverentsidel peetavates aruteludes hindamatu väärtusega. Raport mitte üksnes ei rõhuta vaimse tervise tähtsust Euroopa Liidus, vaid näitab ka seda, et vaimse tervise valdkonnas on Euroopa tasandil võimalik palju ära teha.

Üks raportis väljendatud soovitusi on luua struktuur, mis teostaks järelevalvet vaimse tervise ja heaolu Euroopa pakti rakendamise üle. Olen nõus, et pakti eesmärkide elluviimise perioodiline ülevaatamine tooks palju kasu.

Me asume tõsiselt kaaluma, kuidas nimetatud ideid kõige paremal viisil ellu viia. Soovin veel kord tänada Euroopa Parlamenti ja raportööri selle väga toetava raporti ja tähtsate soovitude eest.

Juhataja. – Päevakorrapunkti käsitus on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Louis Grech (PSE), kirjalikult. – Vaimne tervis on inimeste elus tähtis tegur ning järjest enam ilmneb tõendeid selle mõju kohta sotsiaal-, majandus- ja õigussüsteemile. Toetan seda raportit, sest selles nähakse ette laiahaardeline lähenemine vaimse tervise valdkonnas ette tulevatele ülesannetele, näiteks häbimärgistamise, diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemisele, aga selles tunnustatakse ka ennetavate programmide, riikliku toe ja inimeste adekvaatse ravimise vajadust.

Suhteliselt uue teadusharuna ei ole vaimse tervise temaatika laialdaselt tunnustatud prioriteet, kuid viimasel ajal toimunud tehnoloogiline areng on võimaldanud meil inimaju põhjalikumalt uurida ja näidanud meile uusi pöördelisi inimeste ravi võimalusi. Leian, et peaksime edasisi teadusuuringuid selles valdkonnas kindlalt toetama ning pöörama erilist tähelepanu Euroopa üha kasvavale eakale elanikkonnale, kes loodab vananeda tervena, inimväärselt ja aktiivselt tegutsedes.

Me vajame kättesaadavaid hooldusstruktuure ja vaimuhaiguste ravivõimalusi, kuid tähtis on luua ka toetav keskkond, näiteks tööturule integreerimise programmide abil. Vaimne tervis on väga oluline ka töökohal, kus see võib suuresti takistada tulemusi saavutamast, ning seetõttu tuleb töandjate hulgas edendada häid tavasid, mis vähendavad tarbetut stressi ja säilitavad töötajate vaimse heaolu.

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), kirjalikult. – (FI) Soovin tänada proua Tzampazit vaimset tervist käsitleva raporti eest, mille poolt ma hääletasin.

Iga neljas inimene kannatab vähemalt korra elus mingi vaimse häire all. Arvatakse, et 2020. aastaks on depressioon arenenud maailmas kõige levinum haigus ja töövõimetuse põhjusena teisel kohal. Välised

tegurid, näiteks praeguse finantskriisi tagajärjed, muudavad inimesed nendele probleemidele vastuvõtlikuks. Halb vaimne tervis mitte üksnes ei too kaasa kulusid, mis koormavad tervishoiusektorit ning kogu sotsiaali ja majandussüsteemi, vaid halvendab ka selle all kannatavate inimeste ja nende perekondade elukvaliteeti tarbetul määral.

Kuigi hoolekande tase ja üldine suhtumine on palju paranenud, tõrjutakse vaimse tervise probleemidega inimesi ja nende perekondi üha sagedamini. Ennetavas tegevuses ja esmaklassilise hoolduse tagamisel on lõhe nii ELi liikmesriikide kui ka riigisestest piirkondade vahel liiga suur.

Mul on hea meel selle üle, et proua Tzampazi raportis mainitakse eraldi noorte vaimse tervise küsimust ja tehakse ettepanek rakendada sellega tegelemiseks sektoriüleseid programme. Siiski ei tohi unustada, et kõige suurema ennetava töö vaimse tervise valdkonnas teevad ära lastevanemad ning kodust väljaspool olevad õpetajad ja ametkonnad. See tähendab tervislike eluviiside edendamist, laste ja noorte ärakuulamist ning nendele tähelepanu pööramist.

Ma pean eriti olulisteks proua Tzampazi raportis nõutud kvaliteetseid, kergesti kättesaadavaid, tõhusaid ja universaalseid vaimse tervise raviteenuseid, nagu ka suuremaid investeeringuid tipptasemel teadusuuringutesse. Paremini tuleks rahastada eelkõige ennetustöö ning vaimse ja kehalise tervise seoste valdkonnas tehtavaid meditsiiniuuringuid.

Siiri Oviir (ALDE), kirjalikult. – (ET) Vaimse tervise häired on rahvatervise probleemiks paljudes riikides, avaldades olulist mõju inimestele endile, nende perekondadele ja kogu ühiskonnale tervikuna. Vaimse tervise häired on tihti ka invaliidsust tekitavad ning võivad seeläbi põhjustada ühiskonnale olulist majanduslikku koormust.

Maailemapanga 1993. aasta arenguraporti kohaselt oli kümne olulisema invaliidsuse põhjustaja seas neli vaimse tervise või/ja neuroloogilist häiret. Kui 1993. aastal oli depressioon invaliidsust tekitavate haiguste hulgas neljandal kohal, siis samade tendentside jätkudes võib depressioon 2020. aastaks osutuda kogurahvastikus olulisuselt teiseks ning naistel koguni esimeseks invaliidsuse põhjuseks.

Hoolimata vaimse tervise häiretest tingitud tagajärgede suuruselt ja tõsidusest, leidub maailmas ja ka Euroopas tänagi veel riike, kus probleemile pole adekvaatset tähelepanu pööratud. Tihti põhjustab sellist olukorda ühiskonnas valitsev osaliselt negatiivne avalik ja poliitiline suhtumine ning psühhiaatriliste haiguste ja haigete stigmatiseerimine. See omakorda tingib vaimse tervise alatahtsustamist, teenuste vähest kättesaadavust, alternatiivsete ravimeetodite vähesust ja puudulikku informeeritust ravivõimalusest.

Vaatamata asjaolule, et vaimse tervise probleemide lahendamine kuulub liikmesriikide kompetentsi, on siinjuures oluline suurendada ELi poolt liikmesriikidele täiendavalt antava rahalise ja teadmistepõhise abi mahtu, et aidata neil arendada ja parandada vajalikke tervishoiu-, sotsiaal-, hooldus- ja haridusteenuseid ning ennetavaid meetmeid.

Leian, et Euroopa Liidus peab inimeste vaimse tervise ja heaolu edendamine muutuma kõigis liikmesriikides prioriteetseks eesmärgiks, sest inimeste vaimne tervis mõjutab ju kõige otsemalt liikmesriikide majanduslikku produktiivsust ja tööhõivet.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN), kirjalikult. – (PL) Nagu me kõik teame, on vaimne tervis iga inimese jaoks põhiväärtus ja meie, Euroopa rahvaste esindajad, ei tohi seda unustada. On hea, et oleme nüüd selle küsimuse tõstatanud ka Euroopa Parlamendis. Vaimuhaigused, enesetappude laine ja depressioon ohustavad tänapäeva ühiskonda. Need probleemid ei mõjuta mitte üksnes neid inimesi, kes elavad pidevas stressis, vaid ka lapsi, noori ja eakaid. Leian, et peaksime astuma jõulisi samme nende tsiviliseeritud maailma haiguste alistamiseks. Seetõttu toetan teadusuuringuid, vaba juurdepääsu uuringutulemustele ja vastava ala spetsialiste.

Avaldades tänu vaimset tervist käsitleva raporti eest, soovin samas väljendada muret selle üle, kas on üldse võimalik lisaks eakate aitamisele ning häbimärgistamise ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemisele kaasata projekte, mille eesmärk on ulatada abikäsi ühiskonnast äratõugatud inimestele. Sellised inimesed väljendavad sageli vastumeelsust teiste inimeste suhtes, tunnetavad võõrandumist ja kardavad ühiskonna hukkamõistu. Minu arvates peaksime esmalt keskenduma laiaulatuslikule koolitusprogrammile, et kõik abivajajad teaksid, kuhu pöörduda, millist abi on võimalik saada ning mis kõige olulisem, mõistaksid, et normaalsesse ellu tagasipöördumine on võimalik.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), kirjalikult. – (RO) Vaimne tervis ja heaolu on selle sajandi suur probleem. Maailma Terviseorganisatsiooni hinnangul moodustavad vaimsed häired 2020. aastaks 15% kõikidest haigustest.

Ma muretsen eriti noorukite ja laste tuleviku pärast, mistõttu olen teinud ettepaneku võtta meetmeid selleks, et teavitada kodanikke võõrsile siirdunud vanematest maha jäänud laste vaimse tervise halvenemisest ning võtta kasutusele kooliprogrammid, mille eesmärk on aidata neil noortel vanemate puudumisega seotud psühholoogiliste probleemidega hakkama saada.

Olen selles küsimuses kindlal seisukohal seetõttu, et nende laste arv, kelle vanemad on läinud välismaale tööle, on väga suur; seda olukorda tuleb järjest sagedamini ette Kesk- ja Ida-Euroopas. Pidades jätkuvalt silmas kõnealuste noorte toetamist ja nende sotsiaalsete ja emotsionaalsete vajaduste rahuldamist, olen teinud ettepaneku edendada kõikides keskkoolides nõustamistegevust ja pakkuda alternatiivseid võimalusi, mis on konfidentsiaalsed ega häbimärgista lapsi.

Et vaimne tervis määrab ära Euroopa Liidu kodanike elukvaliteedi, siis tuleb selle küsimusega tegelda sama tõsiselt nagu kehalist tervist puudutavate küsimustega. Tegelikult on vaja vaimsete häirete probleemidega tegelemiseks Euroopa tegevuskava.

Richard Seeber (PPE-DE), kirjalikult. – (DE) Tervisest rääkides mõtleme tavaliselt kehalist heaolu. Samas võib vaimne tervis vaimsete häirete all kannatajate igapäevaelu suurel määral takistada ning tuua kaasa laiaulatuslikke ja ebasoodsaid sotsiaalseid tagajärgi. Euroopa Parlamendi algatus vaimse tervise alaste teadmiste parandamiseks on seetõttu väga positiivne samm. Vaja oleks rohkem avalikke arutelusid selle kohta, kuidas käsitleda vaimsete häirete probleematikat, samuti peaks vaimuhaigust ennetada võimaldavad meetodid olema üldsusele kättesaadavad.

Sellega seoses tuleks eriti rõhutada töökeskkonna tähtsust. Et töötav elanikkond veedab palju aega tööl ega ole kaitstud tööga seotud stressi eest, tuleb edendada vaimset tervist just selles konkreetses keskkonnas. Üksnes motiveeritud ja tasakaalukad töötajad suudavad täita neile esitatud nõudmisi.

Seepärast peaks ettevõtete ja ametiasutuste hulgas suurendama teadlikkust antud küsimusest. Kokkuvõttes väljendab Euroopa Parlament vaimsete häirete probleemide ringi tunnistades nüüdisaegset arusaama tervisest ja pakub paljudele kannatajatele pikemas plaanis positiivset väljavaadet.

29. Riiklike energiatõhususe tegevuskavade järelmeetmed ja esimene hinnang (lühiettekanne)

Juhataja. – Juhtisite tähelepanu sellele, et me oleme istungisaali pisut hämaramaks muutnud. Tõenäoliselt on seda tehtud energia säästmiseks.

See on ka asjakohane, sest järgmine päevakorrapunkt on lühiettekanne tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni nimel András Gyürki koostatud raporti põhjal, mis käsitleb riiklike energiatõhususe tegevuskavade järelmeetmeid ja esimest hinnangut (2008/2214(INI)) (A6-0030/2009).

András Gyürk, raportöör. – (HU) Täna sõna andmise eest, härra juhataja. Lugupeetud volinik, jaanuarikuisel gaasikriisil oli kindlasti üks kasulik tagajärg. See elavdas igas liikmesriigis energiapoliitikat käsitlevat dialoogi.

Ka siin Euroopa Parlamendis on palju arutatud mitmesuguseid transporditeid, ladustusmahu suurendamist ja tuumaenergia rolli tulevikus. Siiski oleme energiatõhususele pööranud liiga vähe tähelepanu. Mul on eriti hea meel selle üle, et riiklike energiatõhususe tegevuskavasid käsitlev raport andis võimaluse pühendada mõni nädal antud teema arutamisele.

Energiatõhususe tähtsus seisneb selles, et sellega on võimalik saavutada nähtavaid tulemusi kiiremini kui muude vahenditega. Nagu energeetikavolinik Andris Piebalgs hiljuti märkis, võib väljalülitatud seadmeid käsitlevate ELi meetmetega vähendada ooteolekus tekkivaid kulusid sellises ulatuses, mis võrdub Ungari aastase energiatarbimisega.

Ei ole võimalik liialt rõhutada asjaolu, et energiatõhusus võib lahendada kõik energiapoliitika probleemid. Eelkõige võib see aidata piirata Euroopa sõltuvust kolmandate riikide energiast. Lisaks võib energiatõhusus mõjuda soodsalt Euroopa tööstuse konkurentsivõimele ja vähendada survet meie keskkonnale. Tuletagem meelde, et energiatõhususe parandamisega võib vähendada ka meie kõige kaitsetumas olukorras olevate tarbijate koormust.

Loomulikult on liikmesriikide tingimused, potentsiaal ja õigusloomealased algatused suuresti erinevad. Sellest tulenevalt toetame ELi 2006. aasta direktiivi, milles nähakse liikmesriikidele ette kohustus esitada riiklikes tegevuskavades kokkuvõtte kavandatavatest energiatõhususe suurendamise meetmetest.

Käesolevas raportis püüdsime teha eelnimetatud tegevuskavade kohta üldisi järeldusi. Samas oli meie eesmärk määratleda vajalikud sammud seoses tulevaste ELi õigusaktidega. Soovin juhtida teie tähelepanu mõnele eriti olulisele raportipunktile.

Esiteks kutsutakse raportis komisjoni üles võtma jõulisemaid meetmeid riiklike energiatõhususe tegevuskavade koostamisega viivitamise vastu. Seekord tuleb põhjalikult kontrollida, kas kavade kõrval on näha liikmesriikides võetud praktilised meetmed. Mitmete riiklike tegevuskavade suur puudus on see, et nad erinevad oluliselt valitsuse poliitikast.

Teiseks tuleb energiatõhususe suurendamiseks eraldatavaid vahendeid suurendada nii riiklikul kui ka ühenduse tasandil. Finantskriisi tõttu saavad vaid üksikud Euroopa kodanikud lubada endale energiatõhususse investeerimist. Seetõttu tuleb energiatõhusust edendavaid projekte viivitamata laiendada. See toob meid ühenduse järgmise seitsme aasta eelarveni, kus tuleb energiatõhusust veelgi rohkem rõhutada; samuti võivad tegelike tulemuste saavutamisele kaasa aidata maksusoodustused.

Kolmandaks püsib Euroopa Liidus jätkuvalt vajadus energiatõhusust reguleerivate õigusaktide järele. Leian, et Euroopa Komisjoni soovitusel on selles valdkonnas näidanud kätte õige suuna. Näiteks ehitiste energiatarbimise kohta kehtestatud rangemad normid võivad tuua kaasa märkimisväärsed sääst.

Neljandaks peavad riikide valitsused võtma endale energiatõhususe lahenduste väljatöötamisel juhtrolli. See peaks kajastuma laiaulatuslikes koolituskampaaniates. Tarbijad hakkavad energiatõhususse investeerima vaid juhul, kui nad on täiesti teadlikud kasust, mida nad sellest saavad.

Lõpetuseks soovin teiega jagada veel üht mõtet. Ma leian, et energiatõhususse ei tohi ka majanduslanguse ajal suhtuda kui millessegi teisejärgulisse. Veelgi enam, energiatõhususe programmide abil võib luua Euroopas sadu tuhandeid töökohti. Massiliste koondamiste aastal ei ole see sugugi kõrvaline asjaolu.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, mul on hea meel, et saan kõnelda käesoleval Euroopa Parlamendi osaistungjärgul, millel käsitletakse muu hulgas komisjoni hinnangut riiklikele energiatõhususe tegevuskavadele, mis esitati 2008. aasta novembris teise strateegilise energiaülevaate paketi ja varasemas, 2008. aasta jaanuari komisjoni teatistes.

Komisjoni üksikasjalikum tehniline hinnang riiklikele energiatõhususe tegevuskavadele esitatakse käesoleva aasta kevadel riiklike energiatõhususe tegevuskavade kohta koostatavas komisjoni dokumendis.

Seepärast soovin kasutada juhust ja tänada raportöör Gyürki tehtud töö eest, samuti tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni väärtuslike arutelude ja selgituste eest.

Viimastel aastatel on komisjon väga selgelt välja öelnud, et energiatõhusus on Euroopa Liidu energiapoliitika esmatähtis küsimus ja väga oluline alus 2020. aasta 2020 vati eesmärgi saavutamiseks ning selles on riiklikel energiatõhususe tegevuskavadel keskne roll. Nagu teate, on energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid käsitlevas direktiivis sätestatud liikmesriikide kohustus esitada tegevuskavad ja näidata, kuidas nad kavatsevad praktikas riiklike energiatõhususe eesmärke täita.

Esialgne tähtaeg liikmesriikide tegevuskavade esitamiseks oli 30. juuni 2007, kuid nagu teada, jäid paljud liikmesriigid hiljaks. Viimase riikliku energiatõhususe tegevuskava sai komisjon kätte 2008. aasta juunis.

Praeguse seisuga on komisjon lõpetanud eraldi hinnangute andmise ja saatnud hindamistulemuste kohta kõikidele liikmesriikidele kirjad. Seejärel toimus hulk kahepoolseid kohtumisi ja mitme liikmesriigi kinnitusele soovivad nad ise järgmiste kuude jooksul oma riiklike energiatõhususe tegevuskavasid parandada. Nagu tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni liikmed on märkinud, on esimesest riiklike energiatõhususe tegevuskavade koostamisest kujunenud tõeliselt kasulik harjutus. Tõepoolest, paljud liikmesriigid koostasid esimest korda laiahaardelise energiasäästu käsitleva tegevuskava. Suur osa neist tunnistas, et nende jaoks oli tegevuskavade koostamiseks vajalik sektoriülene tegevus väga kasulik.

Energiateenuste direktiivi kohaselt on riiklikel energiatõhususe tegevuskavadel vaid piiratud roll. Siiski on komisjon oma 2008. aasta novembri teatistes ja teistes hiljutistes avaldustes julgustanud liikmesriike tegevuskavade osatähtsust suurendama.

Komisjon koostab Euroopa Liidu uue energiasäästu tegevuskava, mis tugevdab ja koondab Euroopa Liidu asjakohaseid meetmeid, aidates sellega ELi liikmesriikidel, ettevõtetel ja kodanikel energiat tasuval viisil säästa.

Oma raportis nõudsite komisjonilt tungivalt ettepanekut siduvate energiasäästu eesmärkide kohta. Teatavasti ei ole praegune eesmärk säästa 2020. aastal 20% primaarenergiast kohustuslik. Komisjon leiab siiski, et kliima- ja energiapaketi ning teises strateegilises energiaülevaates sisalduvate ettepanekutega suudame need 20% kokku hoida.

Härta Gyürki raport näitas õigustatult ka seda, et rahalist toetust tuleb suurendada. Energiasäästuga seotud finantsküsimusi on komisjon käsitlenud 26. novembri 2008. aasta Euroopa majanduse elavdamise kavas ja ta on nendega tegelnud ka teiste kooskõlastatud meetmete kaudu, mille eesmärk on luua töökohti, sageli väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes, sest investeeringud energiatõhususse – eelkõige ehitistes – on enamasti seotud väikesemahuliste renoveerimisprojektidega.

Lõpetuseks soovin meelde tuletada, et praeguse komisjoni volituste ajal on Euroopa Liidu juhid energiatõhususe edendamisele tõeliselt palju tähelepanu pööranud. Energiatõhususse ja asjakohastesse uutesse tehnoloogiatesse tehtavate investeeringute suurendamine aitab tagada säästva arengu ja ka varustuskindluse. Energiatõhususe ulatuslik mõju ulatub energiapoliitikast palju kaugemale. See mõjutab positiivselt tervet Euroopa Liidu majandust – tõhususe suurendamine võimaldab luua uusi töökohti, soodustab majanduskasvu ja parandab konkurentsivõimet. Nagu te väga õigesti mainisite, on see just see, mida me peaksime praegusel raskel ja keerulisel ajal tegema.

Juhataja. – Päevakorrapunkti käsitlus on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 142)

Šarūnas Birutis (ALDE), kirjalikult. – (LT) On selge, et nafta hinnad langevad, kuid kui praegune majanduskriis on möödas, hakkavad hinnad jälle tõusma. Seetõttu lubage mul teile meenutada, et ELi energiaallikaid ja varustusteid tuleb mitmekesistada, eelkõige selleks, et vähendada negatiivset mõju, mis võib tuleneda tulevastest naftakriisidest.

ELi liikmesriikide, eriti ELi „energiasaarte” sõltuvus imporditavast energiast ja olemasolev infrastruktuur on erinev. Kas me saame rääkida ühtsest energiaturust, kui näiteks Balti riigid, sealhulgas Leedu, on energiasaared? Terav probleem on ka Euroopa suutmatuse suhelda energiatarnijatega ühtselt positsioonilt. Paberil loome küll auahnet Euroopa energiapoliitikat, kuid praktikas annab jätkuvalt tooni kahepoolne energiapoliitika. Lugupeetud kolleegid, energiassektori politiseerimine ei aita stabiilsusele kaasa. Me saame olukorda muuta mitmekesisuse ja solidaarsuse kaudu ning me peamegi püüdma seda teha. Me peame tekitama puuduolevad energiaühendused ja looma sedalaadi kriisidele reageerimiseks ELi kooskõlastussüsteemi. On oluline, et energiatarnetest kõige rohkem sõltuvatel liikmesriikidel oleksid piisavad energiavarud. Me ei tohi tegelda ainult lühiajalist varustuskindlust tagavate meetmetega, vaid peame kaaluma ka pikaajalisi väljavaateid. Euroopa omakorda peab mitmekesistama energiaallikaid ja parandama varustuskindlust.

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), kirjalikult. – (RO) Praegusel ajal, mil meie ees seisavad tõelised katsumused seoses Euroopa Liidu energiavarustusega ja me peame järjekindlamalt astuma samme süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamiseks, on energiatõhusus eriti tähtis. Toetan energiatõhususe probleemide lahendamist kooskõlas teiste ELi poliitiliste meetmetega, eelkõige paketiga, mis käsitleb võitlust kliimamuutustega, ning energiaallikate mitmekesistamist.

Olen kindlal veendumusel, et teadus- ja arendustegevust tuleb toetada, sest see võib aidata märkimisväärselt kaasa energiatõhususe suurendamisele. Komisjon ja liikmesriikide valitsused peaksid energiatõhususe suurendamise projekte rohkem toetama, sõltumata sellest, kas kavandatakse investeerimist ühistranspordi energiatõhususe maksimaalseks suurendamiseks, ehitiste soojustamist või muud sellist. Arvan, et riiklikke ressursse tulekski kasutada pigem energiatõhususe suurendamiseks kui energiahinna subsideerimiseks, sest nimetatud projektid aitavad samas ka tarbijaid, kelle olukord energiahindade tõustes halveneb.

Seepärast kutsun liikmesriike üles koostama tõhusaid ja realistlikke tegevuskavasid, et anda kodanikele energiatõhususe kohta võimalikult palju teavet, ning tegema parimate tavade levitamiseks koostööd. Samuti nõuan komisjonilt tungivalt riiklike asutuste toetamist, eelkõige tehnilise abi andmise kaudu.

Daniel Petru Funeriu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Ehitiste energiatõhusus on eriti suur probleem riikides, kus on hulk kommunismiajastul ehitatud ebakvaliteetseid hooneid.

Soovin kasutada võimalust ning paluda komisjonil näha ette rahastamisvahendid ja tõhus kord selliste hoonete küttesüsteemide remondiks, arvestades eesmärki suurendada ELi energiatõhusust 2020. aastaks 20% võrra.

Iosif Matula (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Energiatõhusus on üks Euroopa Liidu peamisi eesmärke, mille saavutamine tähistab suurt sammu säästva arengu poole. Seetõttu on lisaks liikmesriikide energiatarbimise tõhusamaks muutmise pingutustele vaja kooskõlastatud tegevust ka ühenduse tasandil, sest see võimaldab saavutada paremaid tulemusi.

Üks viis energiatõhusust suurendada on ehitiste soojustamine. Ühe uuringu kohaselt saab ühenduse tasandil vähendada energiakadu ligikaudu 27%, mis tähendab ühtlasi kodanike kanda jäävate kulude vähenemist.

Kohalikele kogukondadele, kes kavandavad elamute küttesüsteemide remonti, valmistab muret ka keeruline kord, mida tuleb järgida. Seega tuleb edaspidi võetavate meetmete puhul kaaluda selle korra lihtsustamist. Energiatõhususe suurendamisel ehitiste soojustamise teel peab arvestama ka ebasoodsas olukorras olevaid ühiskonnarühmi, tugevdades nii Euroopa solidaarsuspõhimõtet.

Anni Podimata (PSE), kirjalikult. – (EL) Riiklike tegevuskavade esimesel hindamisel saadud kogemused näitavad, et ELis ei ole olud tegelikult veel nii küpsed, et võimaldaksid energiatõhususe edendamiseks meetmeid võtta. Üks esimeste riiklike energiatõhususe tegevuskavade nõrku kohti – lisaks sellele, et mõningad liikmesriigid, sealhulgas Kreeka, viivitasid nende esitamisega väga pikalt – on asjaolu, et auhnete kavade kõrval ei ole esitatud selgeid praktilisi ja lisaväärtust loovaid ettepanekuid, vaatamata sellele, et Euroopa Komisjoni poolt hiljuti avaldatud arvud näitavad, et kui saavutataks 20% energiasääst, kasutaks Euroopa Liit umbes 400 miljoni tonni naftaekvivalendi võrra vähem primaarenergiat ja CO₂ heitkogused väheneksid ligikaudu 860 miljonit tonni.

Järelikut ei ole täielikult mõistetud energiatõhususe edendamise potentsiaali, eriti praeguse majanduslanguse olukorras. Seetõttu peaks Euroopa Liit käsitlema energiatõhususe küsimusi viivitamata kõigis oma valdkondlikes tegevuskavades koos selgete ettepanekute ja toetusmeetmetega ning suurendama selles vallas antavat ühenduse abi. Pärast kliimamuutuste paketi vastuvõtmist on energiatõhusus muutunud võtmeküsimuseks, mis saab tagada energiapuuduse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise ning kosutada Euroopa majandust.

30. Rakendusuringud ühise kalanduspoliitika valdkonnas (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on kalanduskomisjoni nimel Rosa Miguélez Ramose koostatud raporti „Rakendusuringud ühise kalanduspoliitika valdkonnas“ lühiettekanne (2008/2222(INI)) (A6-0016/2009).

Rosa Miguélez Ramos, raportöör. – (ES) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, ökosüsteemide õige säilitamine koos mereressursside säästva kasutamisega, keskkonnale avalduva inimtegevuse mõju ennetamine ja selle kontrollimine, teadmiste, tehnoloogilise arengu ja innovatsiooni täiustamine – need on ülesanded, millega on võimatu toime tulla ilma Euroopa teadlaskonna toetuseta.

Kalandusuringud on hädavajalikud ka seadusandjatele soovitude andmiseks ja nende teaduslaseliseks nõustamiseks. Suuremad investeeringud teadus- ja arendustegevusse ning usaldusväärsete andmete kogumiseks ja töötlemiseks toovad kaasa tugevama ja säästvama ühise kalanduspoliitika.

Kuigi ühe teadlase ütlus („Probleem ei ole rahas, vaid tööjõus“) kirjeldab olukorda päris hästi, ei saa ma väita, et kalandusvaldkonnas on uurimistegevuse jaoks rahalisi vahendeid piisavalt. Selle asemel ütlen hoopis, et meil on kaks probleemi.

Esiteks, härra volinik, ei paista seitsmendas raamprogrammis mereuringuteks ette nähtud summad, mis oleksid pidanud hõlmama kõiki valdkondi, olevat vajaliku tervikliku lähenemisviisi kohaldamiseks piisavad.

Veelgi enam, härra volinik, seitsmenda raamprogrammi jaoks projektide esitamine on teadlastele problemaatiline – ma kinnitan teile, et olen käesoleva raportiga seoses nii enne selle koostamisele asumist kui ka koostamise ajal paljude teadlastega vestelnud. Need probleemid tulenevad ühelt poolt erinevast rõhuasetusest peamiselt tööstusliku iseloomuga vesiviljeluse teemalistes uuringutes ning teiselt poolt multidistsiplinaarset laadi ja pikemaajalistes kalandus- ja mereteaduse teemalistes uuringutes.

Kuni seitsmenda raamprogrammini rahastati mõlemat valdkonda samadest vahenditest ja neid koordineeris kalanduse peadirektoraat, mis võimaldas neil kahel valdkonnal teineteist täiendada. Praegu on vastutav

ametiasutus teadusuuringute peadirektoraat ning seetõttu on teadlaskonnal raskem projektikonkursside juhiseid koostavaid isikuid selle valdkonna muredest ja vajadustest teavitada.

Lisaks on teadlaskonnale jäänud mulje, et nimetatud peadirektoraat on otsustanud esmajoonel põhjuuringute rahastamise kasuks, selle asemel et teha ruumi ka riiklikule poliitikale keskendunud uuringutele. Näiteks jääb rahastamata ühenduse merendusstrateegia teadusliku külje edendamine või kalanduse ja kliimamuutuse omavahelise suhte uurimine.

Kokkuvõttes on selleks, et saavutada Euroopa Liidu merenduspoliitika eesmärk – tootlik kalandus puhtas merekeskkonnas –, vaja selles valdkonnas töötavatel teadlastel juurdepääsu seitsmenda raamprogrammi horisontaalsetele rahastamismeetmetele.

Lõpetuseks soovin mainida teist probleemi: kalandusuuringuid tegevate noorte teadlaste murettekitav vähesus, mille põhjus paistab seisnevat vastavate erialaste kursuste ebapiisavas köitvuses teiste alusteadustega võrreldes.

Hädavajalik on luua huvitavad ja tasuvad ülikoolikursused, mis pakuvad häid erialaseid võimalusi. Ühtlasi tundub, et peame tihendama koostööd riiklike teadusasutuste vahel ning ühtlustama liikmesriikides kasutatavaid erinevaid teadusuuringute mudeleid, et muuta nende tulemused võrreldavateks ja lihtsustada andmete lisamist. Loomulikult arvan ka, et ülimalt tähtis on kasutada kalurite kogemusi ja eriteadmisi teaduslike nõuannete koostamisel, millel põhinevad ühise kalanduspoliitika valdkonnas tehtavad poliitilised otsused.

Janez Potočnik, komisjoni liige. – Härra juhataja, olen tänulik võimaluse eest rääkida enda vastutusalast. Komisjon tunneb heameelt Euroopa Parlamendi raporti üle, mis käsitleb rakendusuuringuid ühise kalanduspoliitika valdkonnas, samuti soovin tänada raportöör Rosa Miguélez Ramost ja kalanduskomisjoni suurepärase töö eest.

Raport on koostatud õigel ajal, sest kavandamisel on mere- ja merendusuuringu ühine projektikonkurss. Ühtlasi langeb see kokku 2010. aastaks ette nähtud seitsmenda raamprogrammi töökava ja ühise kalanduspoliitika reformi rohelise raamatu – mis sisaldab teadusuuringuid käsitlevat peatükki – avaldamisega. Komisjon on raporti peamiste punktidega põhimõtteliselt nõus.

Meil on hea meel, et toetatakse Euroopa mere- ja merendusuuringu strateegiat, milles peetakse esmatähtsaks suutlikkuse parandamist, uut infrastruktuuri, uute oskuste arendamist ja haridusalgatusi, olemasolevate mere- ja merendusuuringu distsipliinide vahelist integratsiooni, liikmesriikide ja komisjoni koostöö edendamist ning teadusuuringute uute juhtimistavade väljakujundamist.

Komisjon mõonab, et tähtis on eraldada kalanduse ja vesiviljeluse teemalistele uuringutele seitsmenda raamprogrammi raames piisavad rahalised vahendid, säilitades samas tasakaalu teiste teadusvaldkondadega, eelkõige põllumajanduse, metsanduse ja biotehnoloogiaga 2. teema „Teadmistepõhine biomajandus” ja 6. teema „Keskkond” raames. Seitsmenda raamprogrammi aastaeelarve suureneb järgmise kolme aasta jooksul järk-järgult ja nii kalanduse kui ka vesiviljeluse valdkond saavad eelarvemahu suurenemisest kindlasti kasu.

Komisjon püüab toetada teadusuuringuid kooskõlas selle raportiga, tõstes kalandust ja vesiviljelust käsitlevad uuringud seitsmendas raamprogrammis nähtavamale kohale, tagades tasakaalu poliitikat toetava teadustegevuse ja üldisema teadustegevuse vahel, tugevdades töökavades sotsiaalteaduse osa, edendades tulemuste levitamist ja õhutades tihedamat koostööd riiklike teadusprogrammide vahel.

Lõpetuseks: komisjon kavatseb lihtsustada kalandust ja vesiviljelust käsitlevate teadusuuringute üldist sulandumist strateegilisse teadusuuringute programmi, Euroopa teadusruumi ja uude Euroopa Liidu mere- ja merendusuuringu strateegiasse.

Arvestades äsjakirjeldatud algatusi, on minu arvates nüüd loodud kindel alus, et raamprogrammiga hõlmatud uuenduslike teadusuuringute abil kalanduse ja vesiviljeluse valdkonda parandada. Kõnealustele valdkondadele tuleb kasuks ka parem koostöö ning riiklike teadusuuringute parem kooskõlastamine Euroopa teadusruumis ühise kalanduspoliitika raames toimuvate eri algatuste kaudu.

Lubage mul omalt poolt teile kinnitada, et see ei ole keerulisem kui varem, sest tööd teevad samad inimesed ja meie koostöö kolleeg Borgiga on tõesti suurepärase. Arvan, et nii tuleks teadusuuringuid tulevikus läbi viia. Me teeme koostööd eri valdkondadega ja see annab tõepoolest paremaid tulemusi, mida ei oleks võimalik saavutada valdkonnakeskse tegevusega. Täna teid kogu südamest väga hea töö eest.

Juhataja. – Päevakorrapunkti käsitus on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 19. veebruaril 2009.

31. Järgmise istungi päevakord (vt protokoll)

32. Istungi lõpp

(Istung lõppes kell 23.30.)